

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

15'inci Toplantı

1 Kasım 2017 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- SUNUMLAR

1.- *Başbakan Yardımcısı Hakan Çavuşoğlu'nun, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu*

2.- *Başbakan Yardımcısı Fikri Işık'ın, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu*

3.- *RTÜK Başkanı Prof. Dr. İlhan Yerlikaya'nın, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu*

4.- *Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanı Faruk Bilir'in, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu*

5.- *Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek'in, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu*

6.- BDDK Başkanı Mehmet Ali Akben'in, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

7.- SPK Başkanı Dr. Vahdettin Ertaş'ın, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri

- a) Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün
- b) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
- c) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
- ç) Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü
- d) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
- e) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu,
- f) Atatürk Araştırma Merkezi
- g) Atatürk Kültür Merkezi
- ğ) Türk Dil Kurumu
- h) Türk Tarih Kurumu
- ı) Kişisel Verileri Koruma Kurumu
- i) Hazine Müsteşarlığı
- j) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
- k) Sermaye Piyasası Kurulu
- l) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

15'inci Toplantı

1 Kasım 2017 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.04'te açılarak dört oturum yaptı.

Birinci bölümde yer alan bütçelerden:

Başbakan Yardımcısı Hakan Çavuşoğlu,

Başbakan Yardımcısı Fikri Işık,

RTÜK Başkanı Prof. Dr. İlhan Yerlikaya,

Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanı Faruk Bilir,

Tarafından, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında birer sunum yapıldı.

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün,

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı'nın

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın,

Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü'nün,

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun,

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun,

Atatürk Araştırma Merkezinin,

Atatürk Kültür Merkezinin,

Türk Dil Kurumunun,

Türk Tarih Kurumunun,

Kişisel Verileri Koruma Kurumunun,

2018 yılı bütçeleri ile 2016 yılı kesin hesapları ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün,

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı'nın

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın,

Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü'nün,

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun,

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun,

Atatürk Araştırma Merkezinin,

Atatürk Kültür Merkezinin,

Türk Dil Kurumunun,

Türk Tarih Kurumunun 2018 yılı bütçeleri ile 2016 yılı kesin hesapları ve

Kişisel Verileri Koruma Kurumunun 2018 yılı bütçesi kabul edildi.

İkinci bölümde yer alan bütçelerden:

Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek,

BDDK Başkanı Mehmet Ali Akben,

SPK Başkanı Dr. Vahdettin Ertaş,

Tarafından, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında birer sunum yapıldı.

Hazine Müsteşarlığının,

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun,

Sermaye Piyasası Kurulunun

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının

2018 yılı bütçeleri ile 2016 yılı kesin hesapları ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Hazine Müsteşarlığının,

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun,

Sermaye Piyasası Kurulunun,

2018 yılı bütçeleri ile 2016 yılı kesin hesapları kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 01.16'da toplantıya son verildi.

1 Kasım 2017 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.04

BAŞKAN : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, çok değerli Başbakan yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

15'inci Birleşimi açıyorum.

Gündemimizde Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu bütçeleri, kesin hesapları ve Sayıştay raporları ile Kişisel Verileri Koruma Kurumu bütçesi bulunmaktadır.

Şimdi, sunumlarını yapmak üzere Başbakan yardımcılarımıza sırasıyla söz vereceğim.

Sayın Başbakan yardımcılarım, süreleriniz yarımşar saattir ve aşlmasını lütfen, rica edeceğim.

Sunumlara geçmeden önce, lütfen, bürokrat arkadaşlarımız kendilerini Komisyona tek tek tanıtabilirler mi?

(Toplantıya katılan kurum temsilcileri kendilerini tanıttılar)

MUSA ÇAM (İzmir) – Bir kadın yönetici yok mu?

BAŞKAN - Kadın yönetici yok efendim, aynen. Tespit ettiğiniz şey doğru.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere Başbakan Yardımcımız Sayın Hakan Çavuşoğlu'na söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

II.- SUNUMLAR

1.- Başbakan Yardımcısı Hakan Çavuşoğlu'nun, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, saygıdeğer basın mensupları; sözlerime başlarken şahsım ve kurumlarımızda görev alan mesai arkadaşlarımız adına hepinizi saygıyla selamlıyor, Komisyon ve ardından Genel Kuruldaki görüşmelerde son şekli verilecek olan 2018 yılı bütçemizin hayırlara vesile olmasını niyaz ediyorum.

Hükümetimizde görev alanımdaki kurum ve kuruluşlar olan Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ile Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünün sürdürdüğü çalışmalara Hükümetimizin vizyonu çerçevesinde değineceğim.

Sayın Başkan, değerli üyeler; geçmişimizden bugüne uzanan bir hayır yapma davranışı olarak vakıf, iyilik ve yardımseverliğin kurumsallaşmış hâlidir. “Vakıf medeniyeti” ifadesi ise Allah rızasından başka hiçbir beklenti olmaksızın iyilikte yarışan ecdadımızın yüz yıllara sirayet eden duyarlılıklarının, sahip oldukları yüksek şuurun günümüze vakıf kurumları sayesinde bir yansımasıdır.

Vakıfların sosyal alanın hemen hemen tamamını kapsayan bir hizmet metodu ve çalışma biçimi benimseyen ve kamu hizmeti üreten merkezler olarak algılanması kendi kültür ve geleneğimizin bugüne getirdiği bir anlayıştır. Bugün, bu önemli görev Vakıflar Genel Müdürlüğünce yürütülmektedir. 52 bin adet mazbut vakfın yönetimi, bu vakıfların sahip olduğu ecdat yadigarı vakıf kültür varlıklarının bakımı, onarımı ve yaşatılması, vakıfların vakfiyelerindeki amaçlarını gerçekleştirebilmesi için vakıflara ait menkul ve gayrimenkulün en yüksek gelir getirici şekilde değerlendirilmesi ile 259 adet mühlak, 5.072 adet yeni vakıf ve 167 cemaat vakfı iş ve işlemleri ile denetimi özel bütçeli bir kuruluş olan Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Vakıf yoluyla kurulan ecdat yadigarı vakıf, abide ve eski eserlerin bakım, onarım ve restorasyonunu büyük bir itinayla yürüten Vakıflar Genel Müdürlüğü, dünden bugüne kuşaklar arasında canlı bir köprü olan bu kültür mirasının korunmasında büyük çaba göstermektedir. Bu çabanın sonundadır ki 2003-2017 yılları arasında il ve bölge ayrımı yapılmaksızın yaklaşık 5 bin vakıf eserinin proje ve onarımı tamamlanmış olup 2018 yılında da eski eserlerimizin proje ve onarımının yapılmasına devam edilecektir.

Vakıflar Genel Müdürlüğünce yürütülen restorasyon çalışmaları süratle devam etmektedir. Birkaç örnek vermek gerekirse: 2017 yılında yurt içinde; İstanbul Beşiktaş Yıldız Hamidiye Camisi, Ankara Altındağ Ahi Elvan Camisi, Tunceli Pertek Sağman Köyü Camisi ve çevre düzenlemesi, Hatay Yayladağı Rum Ortodoks Kilisesi, Hatay Habibi Neccar Camisi ve çevre düzenlemesi, İstanbul Edirnekapı Aya Yorgi Kilisesi, İstanbul Eminönü Mısır Çarşısı; yurt dışında ise Bosna Hersek Gradişka Derviş Hanım Medresesi, Saraybosna İsa Bey Hamamı, Makedonya Manastır Haydar Kadı Camisi gibi önemli eserlerin restorasyonları tamamlanmıştır.

Görüldüğü üzere ülkemiz genelinde 5 bine yakın vakıf eserin restorasyonunu gerçekleştiren Vakıflar Genel Müdürlüğü, ecdat yadigarı olup bugün ülkemiz sınırları dışında kalan Osmanlı coğrafyasına dağılmış vakıf eserlerinin de restorasyonlarını gerçekleştirmektedir.

Yurt içinde öncelikle terörden etkilenmiş olan Diyarbakır Sur Fatihpaşa (Kurşunlu) Camisi, Ermeni Katolik Kilisesi, Protestan Kilisesi, Arap Şeyh Camisi, Kadı Camisi, Dört Ayaklı Minare ve Şeyh Mutahhar Camisi, Dünya Miras Listesi’nde yer alan Sivas Divriği Ulu Camisi ve Darüşşifası, Sivas Gökmedrese, İstanbul Eminönü Yeni Camisi, Kırşehir Cacabey Medresesi, Amasya Beyazıt Külliyesi, Konya Alaaddin Camisi, Edirne Enez Fatih Camisi, Erzincan Tercan Mamahatun Külliyesi, Mardin Kızıltepe Ulu Camisi; yurt dışında ise Bosna Savaşı’nda tamamen yerle bir edilen Bosna Hersek Foça Alaca Camisi, Çaynıçe Sinanbey Camisi, Banya Luka Arnavudiye Camisi, Travnik Alaca Camisi, Kosova Cakova Küçük Medrese, Molla Yusuf, Sefa ve Kusari Camileri, İpek Çarşı Camisi, Mamuşa Saat Kulesi ve çevre düzenlemesi, Kıbrıs Lefkoşe Dükkânlarönü Camisi gibi önemli eserlerin restorasyon çalışmaları ise devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Vakıflar Genel Müdürlüğü, vakıf eliyle ortaya çıkan eserlerin korunmasının yanı sıra bu vakıfların vakfiyelerinde yer alan hayır şartlarını da özenle yerine getirmektedir.

Bu amaçla, her ay, 15 kalemden oluşan kuru gıda paketleri 81 İl merkezinde 20.315 ihtiyaç sahibi aileye yani kişi adedi olarak 82.300 kişiye teslim edilmektedir. Eyüp İmaret'i'nden 2 bin kişiye her gün bir öğün sıcak yemek hizmeti verilmesine devam edilmektedir. Diyarbakır ili Sur ilçesinde yaşayan terör mağdurlarına 14 bin adet, Mardin ili Nusaybin ilçesinde yaşayan terör mağdurlarına ise 15 bin adet kuru gıda paketi gönderilmiştir.

Bununla beraber, gönül coğrafyamızda faaliyetler sürdürülerek, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne 23.500, Bosna Hersek Cumhuriyeti'ne 20 bin, Kosova Cumhuriyeti'ne 19 bin, Makedonya Cumhuriyeti'ne 16 bin, Filistin devletine (Gazze) 50 bin koli olmak üzere toplam 128.500 koli kuru gıda paketi gönderilmiştir.

Ankara'da Tacettin Sultan Camisi'nde bin kişi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Lefkoşa Mevlevihanesi'nde 500 kişi ve Bursa ilinde iki ayrı noktada 2 bin kişi olmak üzere toplam 3.500 kişiye her sabah sıcak çorba ve yanında ekmek dağıtımı yapılmaktadır.

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı kapsamında olmayıp geçimini temin edecek menkul ve gayrimenkul mal varlığı bulunmayan, çalışma gücünü yüzde 40'ın üzerinde kaybeden muhtaç engelliler ile yetim çocuklara Vakıflar Yönetmeliği usul ve esasları ile vakfiyeler gereği aylık bağlanmaktadır. 2017 yılı için muhtaç aylığı verilen kişi sayısı 20 Ekim itibarıyla 4.200'dür. Muhtaç kişilerin her birine aylık olarak 643 lira ödenmektedir.

Vakıflar Genel Müdürlüğüne ilk ve ortaöğretim okullarında öğrenim gören öğrencilere burs verilmektedir. 2017-2018 öğretim yılı burs kontenjanı 15 bin öğrencidir. Bu hizmete ilave olarak, 2017-2018 eğitim öğretim yılında bütçe imkânları nispetinde, 600'ü yabancı uyruklu öğrenci olmak üzere toplamda 6 bin yükseköğrenim öğrencisinin her birine 250 lira burs verilmektedir.

Kosova Cumhuriyeti İslam Birliği Başkanlığı ve Makedonya Cumhuriyeti İslam Dini Birliği Başkanlığı'yla yapılan protokoller kapsamında, Kosovalı 30, Makedonyalı 30, Bosna-Hersekli 1 olmak üzere toplam 61 hastaya İstanbul Bezmîâlem Vakıf Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesinde ücretsiz teşhis ve tedavi hizmeti sağlanmıştır. Bu ülkelerden toplamda 12 hastanın hastanede tedavisi devam etmekte olup Yunanistan Gümölcine'den 1 ve Bosna-Hersek'ten 1 hastayla beraber toplam 9 hastanın da hasta kabul süreci devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Vakıflar Genel Müdürlüğümüz "akar" dediğimiz gelir getirici mülklerden elde edilen gelire vakıfların hayır şartlarını gerçekleştirmektedir. Bu kapsamda, 2003 yılından bugüne kadar Vakıflar Genel Müdürlüğüne yapılmış yatırımlar şöyledir:

Genel Müdürlüğe ait 743 adet taşınmaz kat karşılığı yöntemiyle değerlendirmeye alınmış, bunlardan 606 adediyle sözleşme imzalanmıştır. Kat karşılığı yöntemiyle daire, dükkân, büro, villa apart daire ve özel okul olmak üzere toplam 4.300 bağımsız bölüm Vakıflar Genel Müdürlüğüne kalmış ve kazandırılmıştır. Genel Müdürlüğe ait 414 taşınmaz, yapım karşılığı uzun süreli kiralama yöntemiyle değerlendirmeye alınmış, bunlardan 215 adediyle sözleşme imzalanarak turizm, kültür, eğitim, sağlık, sosyal, ticari tesis olarak değerlendirilmiştir.

Genel Müdürlüğe ait vakıf eski eserlerinden 345 adedi vakıf kültür varlıklarının restorasyon veya onarım karşılığı uzun süreli kiralama yöntemiyle değerlendirmeye alınmış, 200 adediyle sözleşme imzalanarak yine turistik tesis, sosyal tesis, kültürel ve ticari tesis olarak işlev kazandırılmıştır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü akar nitelikli taşınmazları üzerinde verimli projeler üreterek hayata geçirmiştir. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün vakıf taşınmazları üzerinde, başta kiralama olmak üzere, imar affı uygulamaları, taviz çözüme, alım-satım vb uygulamalarla ilgili olarak yürütülen iş ve işlemlerin

EVOS'la entegrasyonunun yapılarak her bir vakıf taşınmazına ait gelirin o taşınmazın ait olduğu mazbut vakıf hesabında elektronik ortamda takibinin yapılması işi de Vakıf Taşınmaz Yönetim Sistemi'yle sağlanmaktadır.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün tahakkuk toplamı 563 milyon 77 liradır. Ayrıca, Vakıflar Genel Müdürlüğünce 2017 yılının ilk on aylık diliminde toplam 468 milyon 457 bin 228 lira kira geliri elde edilmiştir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Vakıf Arşiv Yönetim Sistemi Projesi adı altındaki tarihi çalışmayla vakfiye, berat, hüccet, ferman vb 10 milyon belge sayısal ortama aktarılmıştır. Yurt dışındaki müzayedeler takip edilerek yurt dışına kaçırılmış olan taşınır vakıf kültür varlıkları tespit edilip geri getirilmektedir. Bugüne kadar yurt içinde ve yurt dışında bulunarak teslim alınmış vakıf eser sayısı 736'dır. Vakıf müzelerimizde toplam 21.351 adet eser olup bunun 1.288 adedi sergide bulunmaktadır. Açık olan müzelerimizin 2017 Eylül ayı sonu itibarıyla ziyaretçi sayısı 853.241'dir.

Vakıf medeniyetinin kültür hazinesinin gelecek kuşaklarımıza anlatılabilmesi amacıyla geleneksel Türk tiyatrosu aracılığıyla 24.337 ilkokul ve ortaokul çağı çocuğuna ulaşılmış, projenin devamında çocuklarımıza yönelik 245.317 adet yazılı ve basılı tanıtıcı materyal üretimi gerçekleştirilerek ücretsiz dağıtımı yapılmıştır.

Ayrıca, turizm alanında yaklaşık 1.015 kokartlı turist rehberine vakıf medeniyetimiz konusunda eğitim verilmiş, Lefkoşa ve Edirne'de vakıf merkezli alternatif turizm rotaları oluşması sağlanmıştır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü, 25 bölge müdürlüğü ve 1 işletme müdürlüğü ile kendisine kanunlarla verilen görevleri merkez ve taşra teşkilatında çalışan 1.783 personelle yerine getirmektedir. Bu personelin 1.667'si memur, 108'i işçi ve 8'i de 4/B sözleşmeli personeldir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; kararlılıkla mücadeleyi sürdürdüğümüz FETÖ terör örgütüyle irtibatlı, iltisaklı vakıflara dair işlemlere, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu Başkanlığının rehberliğinde, 15 Temmuz darbe kalkışmasından önce başlanmış; bu kapsamda ilk önce üniversite kurucusu 25 vakfın kapsamlı denetimi yapılarak ilgili mevzuata göre vakıf yönetiminden uzaklaştırılması gereken yöneticiler hakkında hukuki yola başvurulmuştur.

15 Temmuz sonrasında da söz konusu terör örgütüyle irtibatlı, iltisaklı vakıflarla ilgili mücadeleye devam edilmiş, ilk olarak 23/7/2016 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle 104 adet vakıf kapatılmış, bu vakıflar ile iktisadi işletmelerinin her türlü taşınır ve taşınmazları ile her türlü mal varlığı, alacak ve hakları Vakıflar Genel Müdürlüğümüzce devralınmıştır. FETÖ terör örgütüyle irtibatlı, iltisaklı olduğu daha sonra belirlenen 57 vakıf da kapatılmıştır. Vakıflar Genel Müdürlüğünde FETÖ'yle irtibatlı 31 personelin kanun hükmünde kararnameyle kamu görevleri sona erdirilmiştir. 15 Temmuzdan sonra da bu vakıflarla ilgili denetim çalışmalarına devam edilmiştir. 25 Ekim itibarıyla 50 adedinin denetimi tamamlanmış olup 93 adedinin denetim çalışmaları da devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; hazineden hiçbir katkı almadan gelirin yüzde 45,22'sini yatırıma ayıran Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2018 mali yılı bütçesi 531 milyon 415 bin lira olarak olarak öngörülmüş olup gelirlerinin tamamı Genel Müdürlüğün öz kaynaklarından karşılanacaktır. Bu çerçevede, Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2018 yılı bütçesi, personel giderleri 112 milyon 12 bin lira, Sosyal Güvenlik Kurumuna devlet primi giderleri 18 milyon 595 bin lira, mal ve hizmet alım giderleri 110 milyon 80 bin lira, cari transferler 50 milyon 406 bin lira, sermaye giderleri 240 milyon 322 bin lira olmak üzere toplam gider bütçesi 531 milyon 415 bin liradır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; sizlere ikinci olarak Türkiye'nin dost elini dünyanın dört bir yanına uzatan ve pek çoğumuzun henüz görmediği, belki adını dahi bilmediği ülkelerde ay yıldızlı bayrağımızı dalgalandıran TİKA'dan ve projelerinden bahsetmek istiyorum.

Başta Türk Cumhuriyetleri olmak üzere, ülkemizin tarihi ve kültürel bağlarla sıkı sıkıya bağlı olduğu coğrafyalardaki ülkelerin bağımsız devlet yapılarını desteklemek, kalkınmalarına yardımcı olmak ve bu ülkelerle muhtelif alanlardaki iş birliğini projeler ve programlar aracılığıyla geliştirmek üzere, 1992 yılında Dışişleri Bakanlığına bağlı olarak, Ekonomik, Kültürel, Eğitim ve Teknik İşbirliği Başkanlığı olarak kurulmuştur.

1999 yılında Başbakanlığa bağlanan, 2001 yılında 4668 sayılı Kanun'la "Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı" olarak yeniden yapılanan TİKA, 656 sayılı KHK'yle Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı olarak yeniden yapılandırılmıştır.

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcısı, süre kullanımı açısından on yedi dakikamız geçti, bilginize.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Teşkilat ve görevlerle ilgili bu kapsamlı değişimle birlikte TİKA bölgeler düzeyinde teşkilatlanarak uzmanlaşma ve daha hızlı karar alabilme imkânına sahip olmuştur.

Yeni yapılanma neticesinde, kuruluş yıllarında Orta Asya ve Kafkaslar coğrafyasıyla sınırlı faaliyetler yürüten TİKA, bugün Balkanlar, Doğu Avrupa, Orta Doğu, Afrika, Doğu ve Güney Asya ile Pasifik ve Latin Amerika ülkelerinde, doğumdan ölüme insan hayatını ilgilendiren her aşamada ve hemen her sektörde proje ve faaliyet uygulayabilen uluslararası bir marka hâline gelmiştir.

TİKA'nın faaliyet gösterdiği ülkeler için verdiği desteklerin ne kadar anlamlı olduğu, kendi ülkelerinde de TİKA ofisi açılması için âdeta sıraya giren devletlerden anlaşılabilir.

Özellikle Sayın Cumhurbaşkanımız ve hükümetlerimizin sağladıkları destek ve himayeyle 2003 yılından itibaren TİKA'nın kapasite ve faaliyetlerinde önemli artışlar olmuştur. 2002 yılında TİKA'nın yurt dışındaki ofis sayısı 12 iken, bugün ofis sayısı 60'a yaklaşmıştır. 1992-2002 yılları arasında faaliyetler 28 ülkede yayılmış iken, bugün faaliyet kapsama alanına girmiş ülke sayısı 170 civarındadır. 1992-2002 arası dönemde yılda 200 civarında proje ve faaliyet uygulayan TİKA bugün yılda 2 bin civarında proje ve faaliyet uygulamaktadır. 1992 yılında 319 bin lira civarındaki bir bütçe ile kurulan TİKA bugün bütçesini 317 milyon liraya çıkarmıştır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; dünyada binlerce proje ve faaliyet yürüten TİKA'mızın tüm proje ve faaliyetlerini kısıtlı bir zaman diliminde ifade edebilmek burada mümkün değildir. Bu nedenle sizlere burada dost ve kardeş ülkelerdekiler başta olmak bazı projelerden örnekler vermekle yetineceğim.

Orta Asya ve Kafkaslar coğrafyasına baktığımızda; Kırgızistan'da ülkenin en donanımlı ve en yüksek kapasiteli hastanelerinden biri olarak Türkiye Dostluk Hastanesi ve Devlet Tarih Müzesinin restorasyonu, Azerbaycan'da Türkiye Diyanet Vakfı Bakü Türk Lisesinin tadilatı, Afganistan Cevizan'da Ankara Ali Şir Nevai Camisi ile Teknik Eğitim Enstitüsü, Özbekistan'da kuruyan Aral Gölü ve çevresinin kurtarılması kapsamında fidanlık kurulması öne çıkmaktadır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Balkanlar ve Doğu Avrupa bölgesinde ise son dönemde gerçekleştirilen projeler arasında Bosna'da Sokullu Mehmet Paşa Köprüsü -ki bu Drina Köprüsü olarak bilinir, biliyorsunuz- ve Karagöz Bey Medresesinin restorasyonu, Bulgaristan Sofya'da tek

ecdat yadigârî eser olan Banyabaşı Camisi'nin restorasyonu, Macaristan'da Balkanların manevi mimarlarından Gül Baba Türbesi'nin Restorasyonu, Sırbistan'da 15'inci yüzyıl Osmanlı dönemine ait Ram Kalesi'nin Restorasyonu dikkat çekmektedir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; TİKA'nın çok geniş bir alanda hizmet yürüttüğü bir diğer coğrafya Orta Doğu ve Afrika bölgeleridir. Bu coğrafyadaki faaliyetler 2005 yılının "Afrika Yılı" ilan edilmesiyle ivme kazanmıştır. Birkaç örnek proje olarak şunları sıralayabiliriz: Filistin Gazze'de ülkenin en modern ve en büyük kapasiteli Gazze Türk-Filistin Dostluk Hastanesi, evlerini kaybetmiş ailelere yönelik 320 adet konutun inşası, zeytinyağı üretim tesisi; Somali'de Türkiye'nin yurt dışındaki en büyük askerî tesisinin inşası, ülkenin en modern ve büyük kapasiteli eğitim ve araştırma hastanesi, sivil havacılık uygulamalı eğitim merkezi, ziraat fakültesi kurulması; Ürdün'de Hicaz demir yolu Amman İstasyonunun restorasyonu ile ortak tarihin canlandırılması; Etiyopya'da İslam tarihinde büyük öneme sahip Habeş Kralı Necaşi ve 15 Sahabinin Türbesi, Harar Son Osmanlı Konsolosluk Binasının restorasyonu, Libya'nın Misurata şehrinde 2.400 metrekare alana kurulu ve günlük 200 hasta kapasiteli bir fizyoterapi hastanesi inşası ve donanımı gibi.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; TİKA'nın 2011 yılında yeniden yapılanmasının önemli getirilerinden biri de yeni kurulan Doğu ve Güney Asya, Pasifik ve Latin Amerika Dairesiyle faaliyet coğrafyasının genişlemesine yönelik çalışmaların hızlanması olmuştur. Bu coğrafyada öne çıkan bazı proje ve faaliyetler şunlardır: Myanmar'daki insani krizde sadece TİKA'ya verilen izinle başlatılan ve buna bağlı olarak Bangladeş sınırından giren Arakanlılara yönelik olarak yürütülen yoğun acil ve insani yardım; Kolombiya'da barış sürecinin pilot bölgesi olan dağlık Orejon bölgesinde ülkenin Cumhurbaşkanı tarafından açılış yapılan bir okulun inşası; Filipinler'de Moro Müslümanlarına yönelik kapsamlı kalkınma projeleri; Şili Santiago'da Mustafa Kemal Atatürk Kolejinin tadilatı; Bangladeş Dakka'da Devlet Hastanesinin kemoterapi ünitesinin tadilat ve donanımı, 2017 yılı Eylül ayında Meksika'da meydana gelen depremden etkilenen 1 milyon kişiye acil müdahale hizmeti verecek 1 adet arazi tipi ve 1 adet bot ambulans temini.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; TİKA'nın en önemli işlevlerinden biri de diğer kurumlarla olan koordinasyon ve iş birliğidir. Bu kapsamda Dış İlişkiler ve Ortaklıklar Dairesi bünyesinde özellikle bölgesel çalışmalarda kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve uluslararası kuruluşlarla iş birliğinin yanında, eğitim ve teknik iş birliği programlarının koordinasyonu, uluslararası polis ve jandarma eğitimleri ile medya ve iletişim projeleri de bulunmaktadır.

Türkiye'nin aktif dış politikasının sahada somut bir tezahürü olan TİKA projeleri yürütülürken hangi prensiplerle hareket edildiğini ve bu çalışmaların Türkiye'ye ne kazandırdığını vurgulamakta fayda görüyorum.

Elbette biz dost ve kardeş olarak gördüğümüz ülkelere, eleştirdiğimiz bazı Batılı ülkeler gibi sömürgeci bir anlayışla yaklaşmamaktayız. Ancak yaptığımız yardımlar, sağladığımız destekler biz hedeflememiş olsak dahi ülkemize doğrudan ya da dolaylı olarak geri dönmektedir.

TİKA proje ve faaliyetleri öncelikle, dünyanın dört bir yanında milletimizin dost elini ihtiyaç sahibi devlet ve topluluklara ulaştırmakta çok önemli bir araçtır. Bu faaliyetler yoluyla çok geniş bir coğrafyada ülkemizin tanınırlığı artmakta, hiç tanımadığımız milyonlarca insanın ve devlet yetkililerinin Türkiye'ye bakışları olumlu yönde etkilenmekte ve Türkiye'nin yurt dışındaki olumlu imajını güçlendirmektedir. Buna Türkiye'nin yumuşak gücüne katkı demek yanlış olmayacaktır.

TİKA'mızın bahse konu çalışmalarını gerçekleştirebilmesi amacıyla 2018 yılı bütçesine konulan ödeneğin personel giderleri için 34 milyon 66 bin lira, Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderleri için 4 milyon 375 bin lira, mal ve hizmet alım giderleri için 16 milyon 209 bin lira, sermaye giderleri için 2 milyon 787 bin lira, cari transferler için 235 milyon 784 bin lira, sermaye transferleri için 24 milyon 81 bin lira olmak üzere toplam 317 milyon 312 bin lira olması öngörülmektedir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; en az gelişmiş ülkelere verilen yıllık 200 milyon dolarlık taahhüdü fazlasıyla yerine getiren ve 3 milyon civarındaki Suriyeli misafire kapılarını açıp dünyaya insanlık dersi veren, tüm kurum ve kuruluşlarının katkı sağladığı insani yardımlarının millî gelirine oranında dünya 1'incisi olan Türkiye'mizin yurt dışındaki yüz aklarından biri olan TİKA'mız, kalkınma iş birliğinin bütün alanlarında her türlü enstrümanı etkin biçimde kullanarak, bölgemizdeki ve küresel düzeydeki sorunlara, derin köklerimizden beslenen adalet ve vicdanla ayırım yapmadan, hızlı ve etkili çözümler sunabilen öncü bir teşkilat olmak vizyonuyla, 2018 yılında da kanunla verilmiş görevleri en iyi şekilde yerine getirecektir.

Bugün bütçesini görüştüğümüz Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Türkiye'nin aktif dış politika perspektifiyle uyumlu bir şekilde, yurt dışında yaşayan vatandaşlar, kardeş topluluklar ve uluslararası öğrencilerle ilgili çalışmalar yürütmektedir.

Geçmiş hükümetler, bugün sayıları 6 milyonu aşan yurt dışındaki vatandaşlarımızın sorunlarıyla, dönemin imkân ve şartları çerçevesinde sınırlı olarak ilgilenebilmişlerdir. Şu anda ise Başkanlığın üstlendiği yenilikçi vizyon ve ülkemizin gösterdiği gelişimle orantılı şekilde, söz konusu sorunların çözümlerine yönelik çalışmalarda büyük bir artış kaydedilmiştir.

Başkanlık, yurt dışında yaşayan gençlerimizin ana dillerini öğrenmeleri, kültürel birikimlerinin muhafaza edilmesi için, sosyal sorunlarının giderilmesi, için, ayrımcılık ve İslamofobiyle mücadele edilmesi için, diasporadaki gençlerimizin aidiyetlerini geliştirmeye yönelik çalışmalar gerçekleştirmektedir.

Yurt dışında yaşayan gençlerimizin Türkiye'nin tarihî ve kültürel mekânlarını görmeleri adına düzenlenen Gençlik Köprüleri Programı'na yurt dışında yaşayan yaklaşık 5 bin gencimiz katılmıştır. Yine gençlerin Türkçe yeterliliklerinin artırılması amacıyla Türkiye stajları düzenlenmiş olup bu yılki programa 12 ülkeden gencimiz katılım sağlamıştır.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız daha önce oylarını yalnızca gümrük kapılarında kullanabilmekteyken, Başkanlığın 2011 yılında başlattığı çalışmalarla yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın Türkiye'deki seçimlerde buldukları yerlerden oy kullanabilmelerine olanak sağlanmıştır. Vatandaşlarımızı bu konuda bilgilendirme çalışmaları Başkanlıkça yürütülmüştür.

Yurt dışındaki vatandaşlarımızın yaşadıkları ülkelerdeki sorunlarının ve beklentilerinin tespiti için çeşitli ülkelere yapılan ziyaret ve istişarelerden edinilen bilgiler doğrultusunda ilgili veriler derlenmekte ve bunlara dair analizler sağlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin kamu diplomasisi faaliyetleri içerisinde en önemli araçlarından biri olan uluslararası öğrenci hareketliliği programlarının etkinliğinin artırılması noktasında, mezuniyetleri sonrasında öğrencilerle irtibatların korunması ve ülkelere döndüklerinde Türkiye mezunları olarak dayanışma içinde olmaları, ayrıca kendi ülkeleri ile ülkemiz ilişkilerinin geliştirilmesine de katkı sağlamaları amacıyla Türkiye Mezunları Programı başlatılmıştır. Mezunlarla ilişkileri güçlendirilmek maksadıyla yıl sonuna kadar 40 ülkede mezun buluşmaları yapılması planlanmaktadır.

Dünyanın 160 ülkesinde yaklaşık 150 bin Türkiye mezunu bulunmaktadır. Bu mezunlarımızla ilişkilerin güçlendirilmesi, temasın yeniden sağlanması ve bir iletişim ağı oluşturulması çok önemlidir. Bu amaçla, ülkemizin 1992 yılında başlattığı uluslararası öğrencilere yönelik burs programının 25’inci yıl dönümünün kutlanması amacıyla 25 Kasım 2017 tarihinde üst düzey katılımlı “Türkiye Yeniden: Mezun Buluşması” isimli bir program düzenlenecektir.

Ülkemiz, imkânları dâhilinde kriz bölgelerine de yardımda bulunmaktadır. Bunun en güncel örneği Suriye’ye ve Suriyeli gençlere yönelik gerçekleştirilen çalışmalardır. Bugüne kadar, iç savaş nedeniyle Suriye’den göç etmek zorunda kalan ve ülkemizde misafir edilen üniversite çağındaki 7 binden fazla Suriyeli gence Türkçe eğitimi verilmiştir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Türkiye’nin uluslararası öğrenciler için bir eğitim merkezi olması amacıyla oluşturulan “Türkiye Bursları” programı kapsamında ülkemizde 150’ye yakın ülkeden 16 binin üzerinde uluslararası öğrenci, üniversitelerimizde öğrenim görmektedir.

Türkiye burslarına 2017 yılında 163 ülkeden yaklaşık 107 bin başvuru alınmıştır. 2017-2018 eğitim öğretim dönemi için yaklaşık 5 bin aday burslandırılmıştır.

Türkiye’de bulunan yaklaşık 109 bin uluslararası öğrencinin 16 binden fazlası Türkiye burslarıyla eğitim hayatlarına devam etmekte, geri kalan öğrenciler ise kendi imkânlarıyla akademik eğitim almaktadırlar.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2018 yılı bütçe tasarısıyla, 13 milyon 941 bin Türk lirası personel giderleri, 2 milyon 20 bin Türk lirası sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri, 17 milyon 895 bin Türk lirası mal ve hizmet alımları, 249 milyon 772 bin Türk lirası cari transferler ve 2 milyon 200 bin Türk lirası sermaye giderleri olmak üzere toplam 285 milyon 828 bin Türk lirası ödenek talep edilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, lütfen, süreniz bitti, ek süre veriyorum.

Lütfen toparlayın.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Toparlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; medyanın toplumların hayatında ne kadar önemli olduğu ortaya çıkışından günümüze kadar yönetimler üzerinde ne denli etkili olduğu hepimizin mutabık kaldığı hususlardan biridir.

Medya, günümüz çağdaş yönetim biçimleri içerisinde yasama, yürütme ve yargıyla birlikte 4’üncü güç olarak tanımlanmaktadır. Kamuoyunun doğru şekilde bilgilendirilmesi ve medyanın ülkemizde yürütülen yenilenme ve gelişim yönündeki hareketlere olumlu katkı sağlaması, bu anlamda büyük önem taşımaktadır. Hükümetimiz, düşünce ve ifade özgürlüğünün geliştirilmesi yönündeki çabaları medyayla birlikte yürütmeye büyük bir hassasiyet göstermektedir.

Kuruluşunun 97’nci yıl dönümünü kutlayan Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, basının gelişmesine verdiği katkı ve desteğin yanı sıra, demokratik hayatımızın güçlenmesi, devlet enformasyonunun etkin bir şekilde kullanılması ve ülkemizin uluslararası alandaki tanıtımında üstlenmiş olduğu sorumlulukları büyük bir hassasiyetle yerine getirmektedir.

Bugün de bu çalışmalarını genişleterek, küresel düzeye taşıyan bir anlayışı temel düstur edinmiştir. Bu kapsamda Ocak-Ağustos 2017 tarihleri arasında Genel Müdürlük davetlisi olarak ağırlanan basın mensubu sayısı 586, kendi imkânlarıyla ülkemize gelen yabancı basın mensubu sayıysa 29’dur. Söz konusu basın mensuplarına Genel Müdürlükçe çeşitli seviyelerde hizmetler sunulmuştur.

Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, 15 Temmuz hain darbe girişimiyle ilgili olarak dünya kamuoyunun doğru ve etkin bir şekilde bilgilendirilmesi için en büyük çabayı gösteren kurumlarımız arasında yer almıştır. Darbecilerin etkisiz hâle getirilmesinin ardından ivedilikle, Türkiye'deki yerleşik uluslararası medya temsilcileri başta olmak üzere, dünyanın pek çok bölgesinden basın mensupları heyetler hâlinde Türkiye'ye davet edilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı ve Başbakanlık düzeyinde kabullerle birlikte, saldırılarda büyük hasar gören kurum ve kuruluşlar ziyaret edilmiş, en üst düzeyde bilgilendirilmenin yapılabilmesini teminen Tarihe ve Millî Birliğe Tanıklık Programı yoğun bir şekilde yürütülmüştür.

Program kapsamında, 8 heyet olarak 27 ülkeden 75 basın mensubu Türkiye'de bulunmuş, Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Dışişleri Bakanlığı ve diğer kuruluşların yanı sıra sivil toplum kuruluşları temsilcileri ve özellikle 15 Temmuz sürecinde büyük saldırıya uğrayan medya grupları ziyaret edilmiştir.

Darbenin 1'inci yıl dönümünde 11-16 Temmuz 2017 tarihleri arasında yapılan anma etkinlikleri kapsamında, Genel Müdürlük, dünyanın çeşitli ülkelerinden uluslararası medya mensuplarına yönelik bir program yürütmüştür.

Dünyanın çeşitli bölgelerindeki 53 ülkeden toplam 340 basın mensubu düzenlenen çeşitli törenlere iştirak etmiştir. Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü Basın, Kültür ve Sanat Merkezi'nde darbeyle ilgili sergiler düzenlenmiş, anma etkinlikleri kapsamında Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Başbakanımız Sayın Binali Yıldırım'ın iştirak ettiği toplantılara söz konusu basın mensuplarının iştiraki sağlanmış ve basın mensupları darbeyle ilgili olarak birinci elden bilgilendirilmişlerdir.

Değerli milletvekilleri, Genel Müdürlük tarafından ulusal ve uluslararası medyanın tümü tam zamanlı izlenmekte, Devlet Enformasyon Sistemi'nde (DES) temel dillerin yanı sıra çeşitli dil grupları ve lehçeler de dâhil olmak üzere, toplam 34 dilde, günlük ortalama 150 haberin çevirisi yapılmaktadır.

Genel Müdürlük tarafından uluslararası kamuoyunda Türkiye imajına etki eden hususlar yakından izlenerek analiz edilmektedir. Bu kapsamda, insani yardımlar, basın ve ifade özgürlüğü, terör örgütleriyle mücadele ve Suriye krizi başta olmak üzere çeşitli konularda çalışmalar sürdürülmektedir.

Bugüne kadar farklı illerde düzenlenen toplam 28 Yerel ve Bölgesel Medya Buluşması'nda mesleki konular ile medya alanındaki mevzuat, yerel medyanın sorunları ve çözüm önerileri hususları görüşülmüştür.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; basın mensuplarına basın kartı düzenlenmesi Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü'nün öncelikli hizmetleri arasında yer almaktadır. Basın Kartları Elektronik Başvuru Sistemi (BKEBS) üzerinden yürütülen çalışmalar, işlemlere hız ve işlerlik kazandırmıştır.

2017 yılı Eylül sonu itibarıyla, ülkemizde, Göreve Bağlı Basın Kartı 9.734, Sürekli Basın Kartı 5.497, Serbest Basın Kartı 43, Basın Şeref Kartı sahibi 81 kişi olmak üzere, toplam 15.355 kart sahibi bulunmaktadır.

Ayrıca, 2010 yılında başlatılan Hizmet Damgalı Pasaport uygulaması kapsamında, 2015 yılı içerisinde 831, 2016 yılı içerisinde 1.268 başvuru alınırken, bu sayı Eylül 2017 tarihi itibarıyla 1.638 olmuştur.

Personel giderleri 51 milyon 12 bin, Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderleri 6 milyon 209 bin, mal ve hizmet alımı giderleri 254 milyon 288 bin, cari transferler 327 bin, sermaye giderleri 3 milyon 233 bin, genel toplam 315 milyon 69 bin lira olarak bütçemiz öngörülmektedir.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri, Komisyonunun değerli üyeleri; sözlerimi tamamlarken, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ile Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğümüzün üstlenmiş oldukları görevleri başarılı bir şekilde ifa edebilmesi gayesiyle hazırlanan 2018 bütçesinin memleketimize, milletimize hayırlı olmasını diler, saygılarımı sunarım.

Verdiğiniz destekten dolayı hepinize teşekkür eder, tüm kalbimle selamlarım.

Sayın Başkanım, ek süre için ayrıca size de şükranlarımı sunarım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çavuşoğlu'na teşekkür ediyoruz.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere Başbakan Yardımcımız Sayın Fikri Işık'a söz veriyorum.

Sayın Işık, buyurun lütfen.

Süreniz otuz dakika.

2.- Başbakan Yardımcısı Fikri Işık'ın, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ İŞİK (Kocaeli) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri; Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu ile Kişisel Verileri Koruma Kurumunun 2018 yılı bütçelerinin sunuş konuşmasını yapmak üzere huzurlarımızdayım. Bu vesileyle her birinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, RTÜK ayrı sunacaktı.

BAŞKAN – RTÜK ayrı sunumunu yapacak, lütfen Sayın Paylan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ İŞİK (Kocaeli) – Bir müsaade ederseniz...

BAŞKAN – İlgili kurum olarak Sayın Başbakan Yardımcımız da bilgi verecek.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ İŞİK (Kocaeli) – Sayın Vekilim, bir cümlemiz bitsin, ondan sonra RTÜK'le ilgili sunumu bizzat RTÜK Başkanımız yapacak ama konuşma metninin bütünlüğü içerisinde... Metin basılıp size de dağıtıldı. Bunu özellikle belirtmek de isterim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu vesileyle her birinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. 2018 bütçemizin şimdiden ülkemiz için, milletimiz için hayırlı olmasını diliyorum. Bugünkü görüşmelerimizin de hem kurumlarımız için hem de ülkemiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; her çağda medeniyet inşa eden güçler, dünyaya yön ve nizam veren büyük devletler olmuştur. Büyük devletler ancak büyük milletler tarafından kurulur, büyük milletlerin terkinde ise güçlü bir dil, köklü bir tarih ve gelişmiş bir kültür yatar.

Kültür ve medeniyetimizin binlerce yıldır devam eden inşa ve ihya sürecinin olmazsa olmaz unsuru Türkçedir. Dilimizin korunması ve gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde aktarılması yolunda büyük bir görev ve sorumluluk bilinci içinde hareket etmemiz gerektiği apaçık ortadadır.

Bu düşünceden hareketle, Türk dili, tarihi, kültürü, sanatı ve biliminin gelişmesine akademik anlamda büyük katkı ve destek veren en önemli kamu kurumlarımızdan olan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile bağlı Kurumlarının 2017 yılı içerisinde yaptığı ve 2018 yılı bütçesiyle gerçekleştirmeyi planladığı faaliyetlerden kısaca söz etmek isterim.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 2017 yılında, kültür, dil ve tarih alanına ilişkin millî miras konularında fikir ve müzakere ortamları oluşturulması konusunda önemli adımlar atmıştır.

Dünyanın sayılı dillerinden birisi olan ve binlerce yıllık köklü geçmişe sahip bulunan Türk dili, son birkaç yüzyılda, geçirdiği bazı değişimler sebebiyle kimi olumsuzluklara maruz kalmıştır. Bunların çözüm yollarına kamuoyunun dikkatini çekmek amacıyla, 2017 yılı, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın himayelerinde Türk Dili Yılı ilan edilmiştir.

Böylelikle, Türkçenin yerinde, doğru, kurallarına uygun, açık, anlaşılır ve temiz bir şekilde kullanılmasına büyük katkı sağlanması ve bu konuda toplumsal bilincin, özenin ve duyarlılığın artırılması hedeflenmiştir.

İlk olarak Türk Kızılayı Genel Müdürlüğü ile Türkçenin doğru ve güzel kullanılmasına dikkat çekmek amacıyla “Türkçenin Kan Kaybına Dur Diyelim” temalı bir kampanya başlatılmıştır.

Mayıs ayında düzenlenen 8’inci Uluslararası Türk Dili Kurultayı ve Türk Diline Hizmet Ödülü Töreni’nde, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından Türk diline hizmet veren yurt içinden ve yurt dışından 12 bilim insanına “Türk Diline Üstün Hizmet Ödülü” verilmiştir.

2017 Türk Dili Yılı kapsamında, Gazi Üniversitesi ve Yüksek Kurumumuzun iş birliğiyle “Kimliğimiz Türkçemiz” temalı Kısa Film ve Kamu Spotu Yarışması düzenlenmiş, bu konuyla ilgili süreç halen devam etmekte.

Bu yarışmayla, Türkçenin doğru ve güzel bir şekilde kullanılmasını, dilimizin gelecek kuşaklara sağlıklı ve düzgün bir şekilde aktarılmasını ve gençlerimizin ilgisinin bu alana çekilmesini hedefliyoruz. Bu kapsamda, öğretmenler ve ortaöğretim öğrencileri arasında “Dilimiz Kimliğimizdir.” konulu Türkçeyi Doğru ve Güzel Kullanma Makale ve Deneme Yarışması ile muhtelif kurum ve kuruluşlarımızla fotoğraf, karikatür, kısa film ve benzeri alanlarda yarışmaları tertip ediyoruz.

RTÜK, Türk Dil Kurumu, TRT ve Millî Eğitim Bakanlığının proje ortağı olduğu, Radyo ve Televizyonlarda Doğru, Güzel ve Anlaşılır Türkçe Kullanımının Yaygınlaştırılması Projesi başlatılmıştır.

2017 yılında Türk dili, tarihi ve kültürüne ilişkin destek ve katılımların artırılmasına yönelik çalışmalara ağırlık verdik. Birçok kurum ve kuruluşla destek ve iş birliğine yönelik protokol ve sözleşmeler imzaladık.

Bu kapsamda, sınavlarda Türkçenin yerinde ve güzel kullanılmasını sağlamak amacıyla Güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu’nun elektronik ortamda da kullanılmasına yönelik ÖSYM ile Türk Dil Kurumu arasında protokol imzalandı.

Yüksek Kurum ile Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı arasında kurumsal iş birliği sözleşmesi imzalandı. Bu çerçevede, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın kimlik, kültür ve aidiyetlerinin korunmasına, ana dili öğretimine, tarih ve kültür aktarımına akademik katkı sağlanmış olacaktır.

Toplumumuzun bütün kesimlerine kültür, edebiyat, tarih ve medeniyet gibi önemli konuların anlatılması, gençlerin sosyal ve kültürel yaşantılarına çeşitli faaliyetlerle katkıda bulunulması amacıyla Gençlik ve Spor Bakanlığı, Elâzığ Valiliği, Fırat Üniversitesi, PTT, BTK ile Yüksek Kurumumuz arasında çeşitli iş birliği protokolleri imzalandı.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri; Türk dili, tarihi ve kültürü alanında bilimsel araştırmalar ve yayımlar yapmak amacıyla kurulan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ve bünyesindeki kurumların kamuya sundukları hizmeti daha kaliteli ve daha nitelikli hâle getirmek için her geçen gün gelişen ve değişen teknolojinin imkânlarını en iyi şekilde kullanmayı amaçlıyoruz. Kurumlarımız ile gençlerimizin arasındaki mesafeyi kaldırmak için kurumlarımızı sosyal medyada da daha faal ve aktif hâle getireceğiz. Dil, tarih ve kültürle ilgili birikimlerimizi elektronik ortamlarataşyarak daha görünür ve erişilebilir kılacağız.

Yüksek Kurum bünyesindeki kurumların bütün bilimsel araştırmaları ile faaliyetlerinin elektronik ortamda hızlı, verimli ve etkin bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlayacağız. Bu durumda kütüphane, arşiv, bilgi bankaları ve veri tabanlarını bir araya getiren bir Bütünleşik Bilgi Sistemi'ni uygulamaya koyduk.

2017 yılında burs sistemi e-devlet hizmetlerine eklenmiş oldu. Yüksek Kurumumuz 2011 yılından itibaren, bünyesinde yer alan kurumların kendi amaç ve ilkeleri doğrultusunda bilgi üretilmesini teşvik amacıyla burslar vermektedir. Bu kapsamda, 2017 yılında 130 lisans, 113 yüksek lisans, 106 doktora ve 1 doktora sonrası olmak üzere toplam 350 kişiye burs verilmiştir. 2018 yılında ise 125 lisans, 73 yüksek lisans, 63 doktora ve 12 doktora sonrası araştırma bursu olmak üzere toplam 273 burs vermeyi hedefliyoruz.

Türk dili, tarihi, kültürü ve bütün yönleriyle Atatürk ve eseri üzerine yapılan organizasyonların eş güdümü kurumlarımızca sağlanmakta. Bu doğrultuda 2017 yılında 16 uluslararası ve 26 ulusal olmak üzere toplam 42 bilimsel etkinlik düzenlenmiştir. Yıl sonuna kadar 26 bilimsel etkinliğin daha gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Yüksek Kurum ve kurumlarımız tarafından 2017 yılında; üniversitelere, kütüphanelere, kamu kurumlarına, yurt içinde ve yurt dışında toplam 41.865 eserin, 13.336 adet süreli yayının ücretsiz dağıtımı gerçekleştirilmiştir. 2018 yılında da ücretsiz eser dağıtımına devam edeceğiz. 2017 yılında Yüksek Kurum bünyesinde bulunan kurumlar, Atatürkçü düşünce, Atatürk ilke ve inkılapları, Türk kültürü, Türk tarihi ve Türk dili ile ilgili eserleri tanıtmak ve yaymak amacıyla 38'i ulusal ve 17'si uluslararası olmak üzere toplam 55 kitap fuarına katılmıştır. Yıl sonuna kadar 22 kitap fuarına daha katılım sağlanacaktır.

Her yıl devlet töreni niteliğinde düzenlenen "10 Kasım Atatürk'ü Anma Toplantısı" kurumumuzca gerçekleştirilmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Yüksek Kurum ve bağlı kurumlar her geçen gün büyümekte, çalışma alanlarını genişletmektedir. Hâliyle mevcut fiziki yapısı da yetersiz kalmaktadır. Bu sebeple Yüksek Kurum için yeni bir bina çalışmasına da başlanmıştır. TOKİ iş birliğiyle yapacağımız yeni hizmet binamızın ihalesini bu yıl bitmeden inşallah tamamlamayı hedefliyoruz.

2018 yılı bütçe tasarısıyla, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu için toplam 12 milyon 483 bin liralık ödenek talep edilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bundan sonraki bölümünde Yüksek Kurum bünyesinde yer alan kurumların 2017 yılında yaptıkları ve 2018 yılı bütçesiyle ilgili gerçekleştirmeyi planladıkları faaliyetler ve projeler hakkında bilgi vermek istiyorum.

Atatürk Araştırma Merkezi kurulduğu günden bugüne kadar bilim ve kültür hayatına önemli katkılarda bulunmuştur. Kuruluş amacı doğrultusunda ulusal ve uluslararası düzeyde kongreler, sempozyumlar, paneller, çalıştaylar ve konferanslar düzenlemiş, çok sayıda süreli ve süresiz yayınlar yapmış, özgün bilginin üretilmesi amacıyla araştırma bursları vermiş ve bundan sonra da vermeye devam edecektir.

Atatürk Araştırma Merkezince 2017 yılında ortaklaşa düzenlediği veya desteklediği 2 etkinlik gerçekleştirilmiş, 2 etkinlik de önümüzdeki günlerde gerçekleştirilecektir. 2017 yılında kuruluş amacına uygun olarak 28 yeni yayın, 5 tıpkıbasım ve 3 süreli yayın yayımlanmıştır. Merkezimiz tarafından 2017 yılında üniversitelere, kütüphanelere ve kamu kurumlarına yurt içinde ve yurt dışında toplam 9.400

adet eser ve 547 adet süreli yayın ücretsiz dağıtılmıştır. 2018 yılında da ücretsiz eser dağıtımına devam edilecektir. Atatürk Araştırma Merkezi, kitap ve süreli yayınlara sahip ihtisas kütüphanesi, e-mağaza ve kitap satış bürosuyla araştırmacı ve okuyuculara hizmet vermeye devam ediyor.

Atatürk Araştırma Merkezi Kütüphanesi'nde, Atatürk'ün hayatı, çalışmaları, Millî Mücadele Dönemi, cumhuriyetin kuruluşu, Cumhuriyet Dönemi olayları, Atatürk ilke ve inkılaplarıyla ilgili yayınlar bulunmaktadır. Koleksiyonda ayrıca Osmanlı Türkçesiyle yazılan eserlerin dışında Rusça, Kazakça, Bulgarca, Macarca, Gürcüce, Yunanca, Arapça, İngilizce, Fransızca ve Almanca yayınlar da yer alıyor. Mustafa Kemal Atatürk'ün "Nutuk" adlı eserinin aslı ve bugünkü dille yayımlanmış nüshalarının yanı sıra İngiliz, Alman, Fransız, Türkmen, Kazak, Rus, Urdu ve Fars dillerine çevrilmiş nüshaları da koleksiyon içerisinde barınıyor. Atatürk Araştırma Merkezi Kütüphanesi ve Arşivi'nde kitap ve süreli yayın olarak 24.023 adet eser bulunmaktadır.

2018 yılı bütçe tasarısıyla Atatürk Araştırma Merkezi için toplam 5 milyon 285 bin Türk lirası ödenek talep edilmiştir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2 Temmuz 1932 tarihinde Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatıyla kurulan Türk Dil Kurumu, Türkçenin yazılı ve sözlü kaynakları üzerine bilimsel araştırmalar yapmak, Türkçenin bilim, sanat, edebiyat ve eğitim öğretim dili olarak gelişmesini ve her alanda doğru kullanılmasını sağlamak amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Eğitim öğretim ve iletişim araçları başta olmak üzere her alanda Türk dilinin doğru ve güzel kullanılması, halkın dil bilincinin geliştirilmesi Türk Dil Kurumunun üzerinde durduğu öncelikli konulardır.

Türk Dil Kurumu, Türkiye Türkçesinin Köken Bilgisi (Etimoloji) Sözlüğü Projesi'yle sözcüklerimizin köken bilgisi araştırmalarını yapıyor. Bu projeye, sözcüklerin kökenleri, eldeki en eski kaynaklardaki biçimlerine, tarihî değişmelere, varsa ilişkide bulunduğu dillerdeki biçimlerine kadar uzanılarak esas sözcüğün kökeninin aydınlatılması hedefleniyor. Çalışmaları devam eden projenin 2019 yılı sonuna kadar tamamlanması hedefleniyor.

Türk Dil Kurumu 2017 yılında tek başına ve ortaklaşa düzenlediği veya desteklediği 4 uluslararası ve 13 ulusal olmak üzere toplam 17 bilimsel etkinlik gerçekleştirmiştir. Kurumumuzca 2017 yılı sonuna kadar Uluslararası Türk Dili Konuşan Ülkeler Kurultayı gibi 5 bilimsel etkinliğin daha gerçekleştirilmesi planlanıyor. 2017 yılında kurumumuz kuruluş amacına uygun olarak 42 yeni yayın, 18 tıpkıbasım ve 13 süreli yayın yayımlamıştır. 2017 yılı sonuna kadar 16 yeni yayın ve 17 tıpkıbasım olmak üzere toplam 33 eserin daha yayımlanması hedeflenmektedir.

Türk Dil Kurumu Kütüphanesi ve Arşivi'nde kitap, süreli yayın, yazma eser gibi 64.026 adet eser bulunuyor. Kurumumuz tarafından üniversitelere, kütüphanelere ve kamu kurumlarına yurt içinde ve yurt dışında toplam 12.497 eser ve 11.307 süreli yayın ücretsiz olarak dağıtılmıştır. 2018 yılında da ücretsiz eser dağıtımına devam edeceğiz.

2018 yılı bütçe tasarısıyla Türk Dil Kurumu için toplam 16 milyon 865 bin Türk lirası ödenek talep edilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama Türk Tarih Kurumunun faaliyetleriyle devam etmek isterim.

Türk Tarih Kurumu, tarihimizi bütün yönleriyle, hakikatlere uygun biçimde, çağdaş sosyal bilim anlayışıyla araştırmakta ve bu alanda yapılan araştırmaları desteklemektedir. Tarihimizle ilgili karalama ve çarpıtmalara karşı ulusal ve uluslararası kamuoyunu aydınlatma çabasında olan kurumumuz,

düzenlediği kongre, konferans, seminer, anma töreni gibi bilimsel etkinlikler, yayın faaliyetleri, kütüphane ve arşiv hizmeti, staj ve burs imkânları, fuar ve sergi hizmetleriyle toplumda tarih bilincini geliştirmektedir.

Türk Tarih Kurumu 2017 yılında tek başına ve ortaklaşa düzenlediği veya desteklediği, yurt içinde ve yurt dışında toplam 13 bilimsel etkinlik gerçekleştirmiştir. 2017 yılı sonuna kadar 16 bilimsel etkinliğin daha gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Bu etkinliklerden bazıları: Uluslararası Birinci Dünya Savaş Hukuki ve Tarihi Yönleri Sempozyumu, Uluslararası Lale Devri'nde Osmanlı Devleti ve Nevşehirli Damat İbrahim Paşa Sempozyumu, İkinci Uluslararası Osmanlı Coğrafyası Arşiv Kongresi'dir. 2018 yılında, her dört yılda bir yapılan Türk Tarih Kongresi'nin 18'incisi gibi, uluslararası 15 bilimsel etkinlik icra edilecektir.

2017 yılında Türk tarihinin çeşitli dönemlerine ışık tutmak amacıyla, Ermeni Meselesi ve Anadolu'da Müslüman Soykırımı belgeseli gibi projelere maddi destek sağlanmıştır.

2017 yılında, kuruluş amacına uygun olarak 13 yeni yayın ve 5 tıpkıbasım yayımlanmıştır. 2017 yılı sonuna kadar 20 yeni yayın ve 8 tıpkıbasım olmak üzere 28 eser daha yayımlanacaktır. 2018 yılında ise 50 yeni yayın, 20 tıpkıbasım ve 4 süreli yayın olmak üzere toplam 74 eserin yayımlanması planlanmaktadır.

Kurumumuz tarafından üniversitelere, kütüphanelere ve kamu kurumlarına yurt içinde ve yurt dışında toplam 10.058 eser ve 437 süreli yayın ücretsiz dağıtılmıştır. 2018 yılında da ücretsiz eser dağıtılmasına devam edilecektir.

Türk Tarih Kurumu Kütüphanesinde 208.751 adet kitap, süreli yayın ve nadir eser mevcuttur. Kütüphaneden 2017 yılında 4.653 araştırmacı, 36.599 adet eser ve belgeden istifade etmiştir.

Tarihimizin gün yüzüne çıkarılması hedefine yönelik olarak kurum tarafından 2017 yılı içerisinde 66 kazı ve yüzey araştırmasına destek verilmektedir. Kültepe Kazısı, Ortaköy-Şapınuva Kazıları ve Zeugma Kazıları desteklenen kazı ve yüzey araştırmalarından bazılarıdır. Bu desteklerle Zeugma'dan Assos'a, Kültepe'den Çavuştepe'ye, Silifke'den Giresun'a; Anadolu'da iz bırakmış çeşitli medeniyetlerin yerleşimlerine dair kazı ve yüzey araştırmalarının yapılması mümkün olmaktadır. 2018 yılında da 35 kazı ve yüzey araştırmasına destek verilmesi planlanmaktadır.

2018 yılı bütçe tasarısıyla Türk Tarih Kurumu için toplam 12 milyon 875 bin Türk liralık ödenek talep edilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Türk kültürü üzerinde araştırma, yayın, tanıtım, teşvik, destekleme ve ödüllendirme faaliyetlerini sürdüren, görev alanıyla ilgili farklı disiplinlere mensup yetkin bilim insanlarını bir araya getiren, önemli bir araştırma kurumumuzdur.

Atatürk Kültür Merkezi 2017 yılında Gelenekli Türk Sanatlarının Dünü, Bugünü ve Geleceği Çalıştayı gibi 7 ulusal ve 2 uluslararası olmak üzere toplam 9 bilimsel etkinlik gerçekleştirmiştir. 2017 yılı sonuna kadar ulusal ve uluslararası 3 bilimsel etkinliğin daha gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. 2018 yılında ise Uluslararası 9'uncu Türk Kültürü Kongresi gibi 12 bilimsel etkinliğin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

2017 yılında, kuruluş amacına uygun olarak 9 yeni yayın, 12 tıpkıbasım ve 3 süreli eser yayımlanmıştır. Yıl sonuna kadar 18 yeni eser daha basılacaktır. 2018 yılında ise 12 eser ve 3 süreli yayın yayımlanacaktır.

Atatürk Kültür Merkezi, Türk kültürü ve uygarlığıyla ilgili eserlerden oluşan zengin bir ihtisas kütüphanesine sahiptir. Başta Ordinaryus Profesör Doktor Aydın Sayılı'nın koleksiyonu olmak üzere, birçok önemli koleksiyonları barındıran kütüphanede Türkçe ve yabancı dillerde yayımlanmış toplam 80.020 adet eser mevcuttur.

Atatürk Kültür Merkezi için toplam 5 milyon 73 bin Türk lirası ödenek talep edilmiştir.

RTÜK'le ilgili konuşmayı, sunumu RTÜK Başkanımız yapacağı için konuşmanın o bölümünü geçiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; konuşmamın son bölümünde, yeni kurulan Kişisel Verileri Koruma Kurumunun çalışmalarına da değinmek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, onunla ilgili de bir bilgi arz edeyim size.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu da idari ve mali özerkliğe sahip, ilişkili bir kurumdur, üst kurul statüsündedir. Onunla ilgili sunumu da ilgili başkan... Bu ilk bütçesidir Sayın Başbakan Yardımcım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Doğrudur.

BAŞKAN – Geçen sene Maliyeden ödenek aktarımı yapılmıştır. Sayın Başkanın sunumunu kendisi...

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – İsterseniz onu da Sayın Başkana bırakabiliriz.

BAŞKAN – Bırakalım Sayın Başbakan Yardımcım, uygun görürseniz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Tabii, tabii, onu bırakalım.

O zaman, bitireceğim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, Sayın Başkan, ama kitapçığı belli ki Hükümet hazırlamış, şimdi gelecek ilgili başkan...

BAŞKAN – Öyle bir şey yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakın, ne yazıyor...

BAŞKAN – Öyle bir şey olur mu?

Sayın Paylan, yani siz sanki bunların nasıl hazırlandığını, kurumların bunları hazırlayıp sürekli mutfak çalışması yaptığını bilmiyorsunuz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Sayın vekilin devlet tecrübesi olmadığı için... Nasıl hazırlandığı konusunda fikir sahibi olmayabilirsiniz. Bunların hepsi kurumlarla birlikte oturulur birlikte hazırlanır.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Efendim, bağımsız kurul kendi bütçesini hazırlar.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bağımsız kurul kendi bütçesini hazırlar, ilişkili olduğu bakana getirir, orada değerlendirme yapılır ve size sunulur. Bu, bu şekilde...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bağımsızlık nerede kaldı?

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – O zaman, neden ilişkili kuruluş?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bağımsızlık nerede kaldı?

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bakın, her kurum bir şekilde bağlı, ilgili veya ilişkili kuruluş olarak Hükümetle bir ilinti içerisindedir.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama o zaman da işte, sizin vesayetiniz...

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Yani bu, demokrasinin gereğidir, bunu savunmanın aksi demokrasiyle çelişir.

BAŞKAN – Sayın Paylan, siz üzüm yemenin mi peşindesiniz, bağcı dövmenin mi? Siz üzüm yemek istemiyorsunuz, bırakın bunu lütfen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yani mali bağımsızlık olmadığı sürece hiçbir şey olmaz.

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcım, teşekkür ediyoruz sunum için.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Son cümlemi söyleyeyim.

BAŞKAN – Bitirdiniz zannettim Sayın Başbakan Yardımcım, kusura bakmayın.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Son bir toparlama cümlesi...

BAŞKAN – Pardon, pardon.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu bütçe görüşmelerimizin kurumlarımız için, ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını, faydalı müzakereler olmasını temenni ediyor, bütün milletvekili arkadaşlarımızı ve burada bulunan bütün değerli arkadaşlarımı tekrar sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, geçen sene bu tartışmayı yaptık ve bunun düzeltileceğini söylemişiniz.

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcımıza çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere RTÜK Başkanımız Sayın Yerlikaya'ya söz vereceğim.

Buyurun Sayın Yerlikaya.

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Teşekkür ediyoruz Sayın Başkan.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Geçen sene bunun çok tartışmasını yaptık, “Ayrı sunumlar olsun.” dedik, “Bağımsız gelsin.” dedik.

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Tamam, ayrı sunumlarımız var Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Dağıtın efendim, niye dağıtmıyorsunuz?

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Dağıtıldı efendim.

BAŞKAN – Kişisel Verileri Koruma, sizin sunumunuz da dağıtıldı mı? Konuşma metnini dağıttırın lütfen.

MUSA ÇAM (İzmir) – Kişisel Veriler gelmedi.

BAŞKAN – Dağıtıyorlar.

Buyurunuz.

3.- RTÜK Başkanı Prof. Dr. İlhan Yerlikaya'nın, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Sayın Başkan, Sayın Başbakan Yardımcılarım, Sayın Başkan Vekili, Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunun sayın üyeleri, değerli kurum temsilcileri; Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Tasarısı ve 2016 Yılı Kesin Hesap Tasarısı vesilesiyle şahsım ve Üst Kurul adına hepimizi saygıyla selamlıyorum. Bütçe görüşmelerinin verimli ve başarılı geçmesini diliyorum.

Biliyorsunuz, medya demokrasilerin temel unsurlarından birisidir değerli üyelerimiz ve çoğulcu medya da bu unsurlar içerisinde çok daha etkin bir konumdadır. Türkiye’imizde de -biraz sonra anlatacağız- 1.800’e yakın radyo ve televizyon kanalı vardır uydu ortamından, karasal ortamdaki ve değişik mecralardan. Dolayısıyla, bu çoğulcu yapıdır ki 15 Temmuzda millî iradenin yanında durdu ve 15 Temmuz darbesinin, askerî darbe girişiminin başarısızlıkla sonuçlanmasına vesile oldu. Cumhurbaşkanımızın önderliğinde, millî iradeye ve demokrasiye medyamız sahip çıktı. Bu bakımdan, tekrar huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Değerli Başkan, değerli üyeler; Radyo ve Televizyon Kurulunun şu ana kadar, 1994 yılından bugüne kadar iki tane temel kanunu olmuştur. Bunlardan birincisi ilk kuruluş yıllarında olan, 1994 yılındaki 3984 sayılı Yasa’mızdır, ikincisi de 6112 sayılı Yasa’mız. 2017 yılında da 680, 687, 690 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler çıkmıştır ve bu mevzuat doğrultusunda biz de düzenleme ve denetleme faaliyetlerimizi yapmaktayız.

Üst Kurulda 9 üyemiz var. Siyasi partilerimiz tarafından gösterilen adaylarla Meclis tarafından seçilmekte ve kendi içerisinde de idari ve mali özerkliği var. Hiçbir şekilde de... Sadece 1994 yılında Meclisten bütçe almışız, onun dışında tamamen kendi imkânlarıyla ayakta duran bir kuruluş ve faaliyetlerini yürüten bir kuruluştur.

Reklam gelirlerimiz konusunda bir gelişme oldu çok yakın bir dönemde, yüzde 3 yayıncılarımızın reklam gelirlerinden pay alıyorduk, bunu yüzde 1,5’a indirdik.

BAŞKAN – Sayın Yerlikaya, pardon...

Faruk Bey, lütfen dağıtmış olduğunuz şeyin altına imzanızı atın, adınızı soyadınızı yazın, tekrar bastırın, tekrar dağıttırın. Kimden geldiği belli değil.

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Üst Kurulun gelirleri bağlamında size söyleyebileceğimiz hususlar şudur Değerli Başkan ve üyeler: Lisans ücretleri, televizyon kanallarından alınan yıllık kullanım ücretleri, platform ve altyapı işletmecileri ve verici tesis işletim şirketlerinden alınacak yayın iletim yetkisi ücretleri ve bir de az önce bahsettiğim yüzde 1,5 reklam gelirlerinden alınan paydır.

Üst Kurul kurulduğu 1994 yılı dışında, az önce bahsettiğim gibi, giderlerini kendi gelirleriyle karşılamakta olup bugüne kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinden ödenek talebinde bulunmamıştır. Aksine, gelirlerinin büyük bir kısmını genel bütçe ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu’na aktarmıştır. Üst Kurul, 2017 yılında, bugün itibarıyla 16 milyon küsur Maliye Bakanlığına, 7 milyon küsur Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu’na olmak üzere toplam 24 milyon TL aktarmıştır. Yani kendi bütçesinden bu tür kurumlarımıza da aktarma yapmaktadır.

Sayın Başkan, Sayın Başkan Vekili ve sayın üyeler; Üst Kurul 6112 sayılı Kanun’la belirlenmiş görevlerini ana hizmet, destek hizmeti ve danışma hizmet birimlerinden oluşan merkez teşkilatı ile İstanbul, İzmir ve Diyarbakır Bölge Müdürlükleriyle gerçekleştirmektedir. Bugün itibarıyla Üst Kurulun 384 dolu, 271 boş olmak üzere toplam 655 kadrosu mevcuttur.

Sayın Başkan, Sayın Başkan Vekili ve değerli üyeler; ülkemizde radyo ve televizyon yayınları karasal, uydu ve kablo ortamlarından yapılmaktadır. Bu sıralarda internet ortamından da başka platformlar oluşmaya başlamıştır çünkü yeni iletişim teknolojileri sürekli yeni mecralar oluşturmakta ve bu alandaki mecralar da artmaktadır. IPTV yayıncılığı da kablo ortamı ile birlikte düzenlenmiştir. Bugün itibarıyla ülkemizde 1.792 radyo ve televizyon yayını söz konusudur. 6112 sayılı Kanun uyarınca, sıralama ihalesi yapılmaya kadar karasal ortamdaki yeni yayın lisansı talepleri ile mevcut yayıncıların yayın alanını genişletme taleplerinin karşılanması hukuken mümkün bulunmamaktadır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2016 ve 2017 yıllarında 668, 677 ve 688 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ve 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca kurulan komisyon kararıyla millî güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine iltisaklı, ilişkili ve destek olduğu tespit edilen 54 medya hizmet sağlayıcı kuruluşa ait 37 radyo ve 33 televizyon olmak üzere 70 radyo ve televizyon kuruluşu kapatılmıştır. 675 ve 693 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ve söz konusu komisyon kararıyla 7 kuruluşa ait 4 radyo ve 4 televizyon olmak üzere 8 radyo ve televizyonun da yayın hakları iade edilmiştir. Yurt dışından Türkiye'ye yönelik olarak bölücü terör örgütlerinin güdümünde yapılan yayınların sonlandırılmasını teminen, yayın lisanslarını veren ülkeler ile yayınları ileten uydu işletmeleri nezdinde uluslararası iş birliği ve girişimlere devam edilmektedir. Üst Kurul tarafından yine yakın zamanlarda Kuzey Irak merkezli "K24 TV", "WAAR TV" ve "Rudaw TV'nin yayınlarının iletiminin sonlandırılması da sağlanmıştır.

Sayın Başkan, Sayın Başkan Vekili ve değerli üyeler; 2017 yılında çıkartılan bu bahsettiğimiz kanun hükmünde kararnamelerle özellikle yayın lisansı verilmesine ilişkin şartlarında ve idari yaptırım uygulanmasına ilişkin hükümlerinde önemli değişiklikler yapılmıştır. 2017 yılında Resmî Gazete'de yayımlanan 680 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle, yayın yasaklarına aykırı yayınlar ve terörü öven, teşvik eden, terör örgütlerini güçlü veya haklı gösteren, terör örgütlerinin korkutucu ve yıldırıcı özelliklerini yansıtıcı nitelikteki yayınlar nedeniyle lisans iptali ile sonuçlanabilecek idari yaptırımlar getirilmiştir. Millî güvenlik, kamu düzeninin korunması ve kamu yararı gereklerinden kaynaklanan sebepler yönünden lisans başvurularının değerlendirilebilmesi de mümkün olmuştur. Yine 680 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle özel radyo ve televizyonların karasal ortamdaki yayınlarını iletecek verici tesis ve işletim şirketinin kamu sermayeli olarak kurulması zorunlu hâle getirilmiştir. 2017 tarihinde yine 694 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle TÜRK SAT AŞ. uyduları vasıtasıyla, yurt dışından Türkiye'ye yönelik ve Türkçe yayın yapan veya yayın dili Türkçe olmakla birlikte Türkiye'ye yönelik ticari iletişim yayınlarına yer veren kuruluşlara yayınlarının iletimine devam edilebilmesi için Üst Kuruldan ayrıca lisans alma zorunluluğu getirilmiştir. Bu kapsamda, gıda takviyeleri ve benzeri destekleyici ürünler ve cinsel içerikli ürünlerin satışı, sohbet, arkadaşlık ve eş bulma hat ve hizmetlerinin tanıtımı, ara kazan-bul kazan ve benzeri türden yarışma, çekiliş, lotarya ve benzeri adlar altındaki ödül ve ikramiye taahhüdü ile özel servis numaralı telefon hatlarının tanıtımına yönelik yayınlarda bulunan 33 kuruluşun yayınlarının iletimi sonlandırılmıştır. Ayrıca, 690 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle getirilen düzenleme uyarınca, söz konusu içeriğe sahip yayınların Üst Kurul'dan lisanslı kuruluşlarca da yapılabileceği hususu açıkça düzenlenmiştir. Bu kapsamda da söz konusu içerikle yayınlarına devam eden 7 kuruluşun yayın lisansı iptal edilmiştir. Bunlar, tamamen halkımızı aldatan, kandıran, sahte telefon satan, kumar oynatıp halkımızı telefonda oyalayıp milyonlarca para alan kuruluşlardır. Bunu da bilgilerinize sunmak istiyorum. Yine 690 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle toplumun millî, manevi değerlerine, genel ahlaka ve ailenin korunması ilkesine aykırı; alkol, tütün ürünleri ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapıcı madde kullanımı ile kumar oynamayı özendirici, çocuklara, güçsüzlere ve engellilere karşı istismar içeren ve bunlara şiddeti teşvik eden, bilgi iletişim araçları yoluyla yarışma veya lotarya içeren, dinleyici ve seyircilere ikramiye verilen veya ikramiye verilmesine aracılık edilen türden yayınlar için uygulanmakta olan idari para cezasının alt sınırı yüzde 1'den yüzde 2'ye, üst sınırı yüzde 3'ten yüzde 5'e çıkartılmıştır. Bu yayınlar için uyarı yaptırımını kaldırılmış ve bu yayınlara konu programın yayınının 5 kereye kadar durdurulmasına imkân sağlanmıştır. Ayrıca, bu yasayla birlikte aile ve çocuk dostu yapım ve dizilerin teşvik edilmesine ve bu amaçla Üst Kurulca bir önceki yılda uygulanan idari para cezalarının yüzde 20'sine kadar olan bir bütçenin kullanılmasına imkân sağlanmıştır. Bu da çok önemli bir husustur. Sadece ceza veren değil, aynı zamanda teşvik veren, ödül veren bir kurul hâline de gelmiştir.

Sayın Başkan, sayın üyeler; 6112 sayılı Kanun’la radyo ve televizyon yayınlarını denetlemek ve aykırılığın tespiti hâlinde öngörülen idari yaptırımları uygulamakla görevli bulunan Üst Kurul tarafından, radyo ve televizyon yayınları yedi gün yirmi dört saat boyunca kesintisiz “SKAAS” olarak adlandırılan “Sayısal Kayıt Arşiv ve Analiz Sistemi” aracılığıyla Üst Kurul merkezinden izlenip arşivlenmekte ve bunlar uzmanlarımız tarafından incelenmektedir. Bu SKAAS projesinin 1, 2 ve 3’üncü etapları yapılmıştır ve bütün bunların neticesinde de Türkiye’deki tüm televizyon yayınları ile uydudaki 150 tane radyo yayını kesintisiz olarak alınmaya ve arşivlenmeye başlanmıştır.

BAŞKAN – Sayın Yerlikaya, lütfen toparlayın, son sözünüzü alayım.

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Bitiriyorum.

Dolayısıyla, bu SKAAS projemiz de Avrupa’da dahi olmayan çok başarılı bir projedir, tamamen TÜBİTAK tarafından yerli yazılımla yapılmış bir projedir. Onu da bilgilerinize sunmak istiyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; izleyiciler, RTÜK İletişim Merkezine yayınlarla ilgili görüş ve düşüncelerini iletebilmektedirler. Yani RTÜK öz denetime de önem vermektedir. Gerek şikâyet hatlarıyla gerekse akıllı işaretlerle ve benzeri hususlarla, izleyici temsilcileriyle bunu da gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Bu kapsamda 1/1/2017 ve 30/10/2017 döneminde Üst Kurula gelen vatandaş bildirimleri toplamı 125.482 adet olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde yayınlanan programlar hakkındaki en yoğun şikâyet yüzde 23’le genel ahlak, manevi değerler ve ailenin korunması ilkesine aykırılık kriterine ilişkin olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde gelen bildirimler program türüne göre incelendiğinde; kuşak programları yüzde 34, dizi filmler yüzde 18, beceri ve direnç yarışmaları yüzde 13, tealealışveriş yüzde 8 ve sohbet programları da yüzde 4 oranıyla ilk 5 sırada yer almıştır.

Sayın Başkan ve değerli üyeler; Radyo ve Televizyon Üst Kurulumuz uluslararası camiada da radyo ve televizyon üst kurullarında temsil edilmektedir; EPRA, IBRAF, BRAF gibi, Karadeniz Düzenleyici Ağlar Toplantısı’na, İslam Ülkeleri İş Birliği Ağlar Toplantısı’na katılmaktadır, hatta bunların bazılarının kuruluşunu gerçekleştirmiştir.

BAŞKAN – Başkanım, son cümlelerinizi alayım artık lütfen.

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Bitiriyorum.

Türk dili konuşan ülkeler yayıncılık düzenleyici kuruluşları birliğini de kurmak üzeredir.

Sayın Başkan ve değerli üyeler; kısaca özetlemeye çalıştım, bütçemizde de bahsedilen gelir ve giderler bağlamında bu faaliyetlerimizi yürütmeye çalışmaktayız.

Bizlere, Üst Kurul çalışmalarını sunma fırsatı verdiğiniz için şahsım ve Üst Kurul adına teşekkür eder; bütçenin milletimize, devletimize hayırlı olmasını diler, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Sayın Yerlikaya, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, sunumlarımı yapmak üzere Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanı Faik Bilir’e söz vereceğim.

Sayın Bilir....

4.- Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanı Faruk Bilir’in, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU BAŞKANI FARUK BİLİR – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri; hepimizi selamlıyor, şahsım ve kurumum adına saygılarımı sunuyorum.

Bilindiği üzere günümüzde gerek kamu kurumları gerekse özel kuruluşlar ve kişiler, her gün binlerce kişiye ilişkin çeşitli bilgileri edinmekte, elde edilen bilgiler bilişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerin de etkisiyle kolaylıkla işlenebilmekte ve aktarılabilen olup kişisel verilerin yaygın bir şekilde işlenmesi, kişisel verilerin korunması ihtiyacını da beraberinde getirmiştir.

Temel hak ve özgürlükler arasında yer almakta olan kişisel verilerin korunması hakkı, kişinin onur ve şahsiyetinin korunmasının, kişiliğini serbestçe geliştirebilmesi hakkının özel bir biçimi olarak bireyin hak ve özgürlüklerini kişisel verilerin işlenmesi sırasında korumayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, teknolojik gelişmeler nedeniyle giderek önemli bir konu hâline gelen kişisel verilerin korunması hakkı, kişinin özgür iradesiyle kendi yaşamını bizzat düzenleyebilmesinin bir gereği olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu anlamda, bireyin kişiliğini serbestçe geliştirmesi, kişiliğinin korunması ve özgür bireylerden oluşan bir toplum düzeninin oluşturulması, kişiye başkaları tarafından rahatsız edilmeyeceği özerk bir alanın sağlanması ancak bireyin kişisel verilerinin korunması hakkıyla mümkün olacaktır.

Bu çerçevede, ülkemizi kişisel verilerin korunmasına yönelik kanuni bir düzenleme yapmaya hazırlayan temel etkenler, temel hak ve özgürlüklerin etkin bir biçimde korunması, Avrupa Birliği ile yürütülen üyelik müzakereleri ve uluslararası iş birliği ve ticaretin artırılması ihtiyacı şeklinde sıralanabilir. Ayrıca, veri güvenliğinin olmadığı bir ülkede, yabancı sermaye bu koşullardan olumsuz etkilenmekte, yabancı sermayenin caydırılması sonucu ülke ekonomisi zarar görmektedir. Bu sebeple, kişisel verilerin korunması günümüzün en büyük ihtiyaçlarından biri hâline gelmiştir. Bu durum hukuki bir sorun olarak kendini göstermesi bu konuda yasal düzenlemeler yapmayı gerekli kılmıştır. Bu çerçevede, ülkemizde; 2010 yılında yapılan Anayasa değişikliğiyle Anayasa'nın 20'nci maddesine bir fıkra eklenerek kişisel verilerin korunması anayasal güvence altına alınmıştır.

Söz konusu fıkroda "Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir." hükmüne yer verilerek kişisel verileri koruma görevi devlete verilmiştir.

Bu kapsamda, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu 7 Nisan 2016 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve Kişisel Verileri Koruma Kurumu kanunla verilen görevleri yerine getirmek üzere, idari ve mali özerkliğe sahip ve kamu tüzel kişiliğini haiz bağımsız düzenleyici bir otorite olarak teşekkül etmiştir.

Kurumumuzun amacı, Anayasa'da öngörülen özel hayatın gizliliği ile temel hak ve özgürlüklerin korunması kapsamında ülkemizde kişisel verilerin korunmasını sağlamak ve buna yönelik farkındalık oluşturarak bilinç düzeyini geliştirmek, aynı zamanda veri temelli ekonomide özel ve kamusal aktörlerin uluslararası rekabet kapasitelerini artırıcı bir ortam oluşturmaktır.

Kurumumuz, Kişisel Verileri Koruma Kurulu ve Başkanlık teşkilatından oluşmaktadır. Kurumumuzun karar organı Kişisel Verileri Koruma Kurulu, bağımsız olarak kurgulanmış olup kanunla ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerini kendi sorumluluğu altında, bağımsız olarak yerine getireceği ve görev alanına giren konularla ilgili olarak hiçbir organ, makam, merci veya kişinin Kurula emir ve talimat veremeyeceği kanunla hüküm altına alınmıştır. Kurulumuz 9 üyeden oluşur. Kurulun 5 üyesi Türkiye Büyük Millet Meclisi, 2 üyesi Cumhurbaşkanı, 2 üyesi Bakanlar Kurulu tarafından seçilmiştir. 9 kişiden oluşan Kurul üyeleri, 12 Ocak 2017 tarihinde Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunun huzurunda yemin etmelerini müteakip görevlerine başlamışlardır.

Kişisel verilerin korunması konusunda farkındalık oluşturulması amacıyla, kanunun uygulanmasına ilişkin rehber, broşür, soru-cevap kitapçığı çalışmaları yapılmıştır. Kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektörde kişisel verilerin korunması konusunda farkındalık oluşturulması amacıyla Yıldırım Beyazıt Üniversitesi ve İstanbul Bilgi Üniversitesinde çalıştay gerçekleştirilmiştir.

Anılan kanunun verdiği yetkiye dayanarak usul ve esasları belirleyecek ikincil mevzuat çalışmaları tamamlanmış, bu amaçla 6 yönetmelik hazırlanmıştır. Bahse konu yönetmeliklerden Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hâle Getirilmesi Hakkında Yönetmelik 28/10/2017 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Diğer yönetmelik taslaklarının tamamı ise yayınlanmak üzere Başbakanlığa gönderilmiştir.

2017 yılında 34 adedi şikâyet, 7 adedi ihbar olmak üzere toplam 41 adet başvuru alınmış, bu başvurulardan 19 adedi sonuçlandırılmış ve toplam 125 bin TL idari para cezası kesilmiştir. Başvurular 2017 yılı içinde medya sektörü, kamu sektörü, bankacılık sektörü başta olmak üzere elektronik, sigortacılık, telekomünikasyon, bilişim, sağlık, finans sektörlerini kapsar şekilde toplumun tüm kesimlerine yayılmıştır.

2018 yılında da kişisel verilerin korunması konusunda toplumsal bilincin yükselmesiyle başvuruların artarak devam edeceği öngörülmektedir. Kurumumuz, yine kişisel verilerin temel hak ve özgürlüklere uygun biçimde işlenmesini sağlamak üzere gerekli önlemleri almaya, kişisel verilerin korunması konusunda düzenleyici işlemler oluşturmaya, görev alanına giren konularda incelemelerde bulunmaya devam edecektir.

2018 yılında hedefimiz, bireylerin temel hak ve hürriyetlerini en üst düzeyde koruyan ve geliştiren, uluslararası standartlar ortaya koyan, bu çerçevede paydaşlar üzerinde farkındalık oluşturan, kişisel verilerin korunmasına ilişkin ilke ve kuralları içselleştirerek tüm sektörlerle yol gösterici olabilen, kişisel verilerin korunması ile buna ilişkin vatandaşlık bilincinin oluşmasında uluslararası alanda söz sahibi bir otorite olan, küresel sermayenin ülkemize yönelmesine katkı sağlayan bir kurum olmaktadır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; kurum, özetlemeye çalıştığım bu faaliyetleri şu an 32 personelle yerine getirmektedir. İkincil mevzuat çalışmalarının tamamlanmasını müteakip yetmiş uzman personel ihtiyacı karşılanacaktır.

Konuşmamın sonlarına yaklaşırken bütçemize ilişkin rakamlardan bahsetmek istiyorum. Kurumumuzun 2017 yılı içerisinde kendi bütçesi olmamıştır. Maliye Bakanlığı yedek ödeneğinden aktarılan 15 milyon TL bütçeyle ihtiyaçlarını karşılamaya devam etmektedir. 2018 yılı için toplam 30 milyon 503 bin TL bütçe talep edilmiştir.

Sözlerime son vermeden önce, Kurumumuzun sahip olacağı bütçeyle 6698 sayılı Kanun’un kendisine verdiği görevleri en iyi şekilde yerine getirme gayreti içerisinde olacağını belirtmek istiyorum. Türkiye’nin örnek alınan kurumlarından biri olması yolundaki çabamıza 2018 yılı içinde de devam edeceğiz.

Yeni yıl bütçemizin ülkemize ve tüm milletimize hayırlı olmasını diliyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Başkana teşekkür ediyorum.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri

- a) Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün
- b) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
- c) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
- ç) Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü
- d) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
- e) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu,
- f) Atatürk Araştırma Merkezi
- g) Atatürk Kültür Merkezi
- ğ) Türk Dil Kurumu
- h) Türk Tarih Kurumu
- ı) Kişisel Verileri Koruma Kurumu

BAŞKAN - Bütçeler üzerindeki sunumlar tamamlanmıştır, müzakerelere geçiyoruz.

Önce, her gruptan birer arkadaşa, sonra da sırasıyla söz istemlerine göre söz vermeye devam edeceğim.

İlk söz Sayın Temizel'in.

Sayın Temizel, buyurun lütfen.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bütçesini görüştüğümüz kurumlarla ilgili olarak daha ayrıntılı görüşmelere geçmeden, sizlere, burada Vakıflar Genel Müdürlüğünü direkt olarak ilgilendiren ancak hem Vakıflar Genel Müdürlüğünün hem de Kültür Bakanlığının getirmedeği ve şu anda Komisyonumuzdan geçmiş, yarından itibaren de aşağıda, Genel Kurulda görüşülecek olan bir maddeyle ilgili yeniden bazı açıklamalarda bulunmak istiyorum.

Yarın görüşmelerine başlayacağımız torba yasada Vakıflar Genel Müdürlüğünün görevleriyle ilgili olarak burada çok önemli bir değişiklik yaptık, Genel Kurulda nasıl olacağını bilmiyoruz tabii ki. Biliyorsunuz, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 10'uncu maddesinde, Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde ve denetiminde bulunan mazbut ve mülhak vakıflara ait taşınmaz ve kültür varlıkları ile gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan -cami, türbe, kervansaray, medrese, han, hamam, kısacası o yasada ayrıntısıyla belirtilen- kültür varlıklarının, koruma kurulları kararı alındıktan sonra Vakıflar Genel Müdürlüğüne onarılacağı, bakımlarının yapılacağı yazıyor idi; Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 10'uncu maddesinde. Biz bu maddeyi değiştirdik Plan ve Bütçe Komisyonunda. Biz bu maddeyi değiştirdik ve bundan sonra, yine Vakıflar Genel Müdürlüğü, aynı şekilde, mülhak vakıflara ait onarım işlemlerine devam edecek, onları yapacak ancak gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz, kültür ve tabiat varlıklarının koruma ve değerlendirmesi artık onların malikleri tarafından sağlanması gerekecek. Burada şunu söyledi Sayın Bakan, Sayın Başbakan Yardımcısı, dedi ki: "Bu tür varlıklar zaten üzerinde kısıtlamalar olması nedeniyle malikleri tarafından değerlendirilebilecek varlıklar değil." Ancak "Bunlar, yine ilgili yasanın hükmü gereği olarak, bu şekilde koruma kararı alınmış vakıflara ait kültür varlıkları devlet malı

hükümündedir.” diyor. Yani devlet malı hükümündeki bir olayın onarımıyla ilgili olarak Vakıflar Genel Müdürlüğüne verilmiş olan bir görevi biz artık ondan aldık ve ilgili kişilere bıraktık. İlgili kanunun 12’nci maddesine göre, Kültür Bakanlığı tarafından buralara destek sağlanması olgusunu bir tarafa bırakıyoruz çünkü bu düzenlemeden sonra -benim kanım veya arkadaşlarımızın da kanısı öyle- artık, Kültür Bakanlığı buralara herhangi bir destek faaliyetinde bulunamaz ama bulunacağını varsaysak bile. Bu hükümlerin hepsi daha önceden de vardı zaten. Bu görevin özel olarak Vakıflar Genel Müdürlüğüne verilmesinin nedenine bakmak gerekiyor. Neden Vakıflar Genel Müdürlüğüne verilmişti bu görev? Bu tür kültür varlıklarının yapılan onarımlardan sonra Vakıflar Genel Müdürlüğü gibi uzman bir bilim tarafından bile doğru dürüst yapılamadığı, inanılmaz garip şekillerin ortaya çıktığı, yüzlerce yıllık camilerin koridorlarına pisuvarların dizildiği, böyle bir sürü şeyle karşı karşıya kalıyorsunuz. Bu koşullar altında, onların... Her ne kadar “Kültür ve Turizm Bakanlığının kontrolü altında yapılacak.” denilse bile bunlar uzman olmuş bir kuruluş tarafından yerine getirilsin çünkü “Bunlar devlet malı hükümündedir.” denildiği için bu düzenleme vardı, bunu kaldırdık. Bunu kaldırmaya hakkımız yok. Vakıflar Genel Müdürlüğünün temel görevleri arasındadır. Vakıflar Genel Müdürlüğü bu görevine sahip çıkmak zorundadır, sahip çıkmalıdır.

Şimdi, bunun kaynaksızlık ve olanaksızlık nedeniyle gerçekleştirilmediği şeklinde veya gerçekleştirilemeyeceği şeklinde bazı savlar da ileri sürüldü.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Vakıflar Genel Müdürlüğünün gelir bütçesine bakıyorum. Gelir bütçesi 2016 yılında 766 milyon liraymış, 2017 yılında 696 milyon lira, 2018 yılı gelir bütçesine de 741 milyon lira koymuşuz. Biraz önce Sayın Bakan anlattı, 2018 bütçe giderleri için öngörülen rakam 531 milyon lira. Yani 741 milyon lira geliri olan Vakıflar Genel Müdürlüğü 531 milyon liralık bir bütçe öneriyor 2018 yılında. 209 milyon liralık, hatta 210 milyon liralık bir farkımız var. Ne yapıyor Gelirler Genel Müdürlüğü?

BAŞKAN – Fazlamız var.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Evet.

Ne yapıyor Gelirler Genel Müdürlüğü? Ha, bunlardan faiz geliri elde ediyor değerli arkadaşlar. Vakıflar Genel Müdürlüğünün elde ettiği faiz geliri, gerçekleşen faiz geliri 2016 yılında 76 milyon lira olmuş. Bu yıllar içerisinde de yine, örneğin 2018 bütçesinde 56,5 milyon liralık bir faiz geliri tahmini de var. Şimdi, Vakıflar Genel Müdürlüğü bu kaynaklarını kullanmayacaksa, zaten bu kültür varlıklarının hepsi, zaman içerisinde olduğu gibi, zamana yenilerek yok olmaktaysa, hele dolaylı olarak üstlenmiş olduğu bazı destek işlevleri nedeniyle Türkiye’de, Efes’te, Priene’de, Milet’te bir sürü kazının hepsi, yabancılar tarafından yıllardan beri sürdürülen kazılar durdurulmuş vaziyetteyse Vakıflar Genel Müdürlüğünün “Ben buralardan çekiliyorum, kaynağım yok.” demesinin bir anlamı kalmıyor. Bir anlamı kalmıyor. Burada bütçe yapıyorsanız, hele hepimizin bölgesinde...

BAŞKAN – Kazılara hiç kaynak aktardı mı daha önce Vakıflar Genel Müdürlüğü?

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Aktardılar. Bu kazıları destekleyen... Zaten Sayın Bakanın konuşmasında da vardı.

BAŞKAN – Hiç görmedik de o yüzden sordum.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Dolayısıyla, Vakıflar Genel Müdürlüğünün hem kaynağı var hem yasal olarak görevi var hem de yapabilecek kapasitesi var çünkü bu kadrolar başka bir yerde yok, başkalarının elinde bu tarihi eserler karikatürlere dönüşüyor.

Değerli arkadaşlar, Plan ve Bütçe Komisyonu olarak bunu özellikle bilgilerinize sunmak istedim. Bu olaya kayıtsız kalamayız, kalmamamız gerekir. Vakıflar Genel Müdürlüğünün bu işlevlerini daha iyi yerine getirebilmesi için ilave olarak yapabileceğimiz bir şeyler varsa tamam, biz burada yapalım ama Vakıflar Genel Müdürlüğünü bu olayların dışında tutma olanağımız yok. Aksi takdirde, daha önceden kanunda çok net olarak sayılmış kaya mezarları, kabartmalar, mağaralar, höyükler, tümülüsler... Geçen gün bir tümülüsün başına ne geldiğini gördük, otoyola kurban edildi, paramparça edildi.

BAŞKAN – Nerede efendim?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sizin Isparta’da ya.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Sizin memlekette.

BAŞKAN – Yok, onun gerçeği öyle değil efendim. Karayollarına tapuyu veriyorlar -tutanaklara geçsin diye söylüyorum- hiçbir şerh koymuyorlar, müze ön izni veriyor. İş başladıktan sonra “Vay bu çıktı.” diye kendilerini kurtarmak için bas bas bağıyorlar.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Tamam işte, özürleri kabahatlerinden büyük Sayın Başkan. Bu konuda sizi tamamıyla destekliyoruz.

BAŞKAN – Ben de onu söylüyorum. Ben de çok teşekkür ediyorum.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Destekliyoruz. Bu konuda vereceğiniz bir araştırma, soruşturma önermesini canı gönülden, içinde de yer alarak destekleyeceğimi de burada açıkça söylüyorum.

BAŞKAN – Mutlaka vereceğim efendim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Verecek misiniz?

BAŞKAN – Vereceğim, vereceğim tabii ki.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan cevaplar artık.

BAŞKAN – Müzeler ve Koruma Kuruluna ilişkin vereceğim.

Buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederiz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, dolayısıyla bir defa daha tekrar edip bu konuyu kapatmak istiyorum. Özelliği nedeniyle kamu malı sayılmış, özel mülkiyette olması nedeniyle Vakıflar tarafından artık onarılmayacağı söylenmiş bu varlıkların Türkiye’den yok edilmesine kesinlikle izin veremeyiz. Bakılmayacak, yok edilecek, bitecek, zaten bitiyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Kültür Bakanlığı yapar yani niye yapmasın?

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Kültür Bakanlığının bütçesinde de ayrıca dile getirilecek. Kültür Bakanlığının böyle bir kapasitesi de yok. Ödenekle iş yapan bir bakanlık olarak... Zaten “Kamu kurumlarının elindeki kültür varlıkları da ödenek verildiği oranda yapılabilir.” diyor. Ödenek verilebildiği oranda! Bütçenizin olanaklarını biliyoruz.

BAŞKAN – Proje bazlı maksimum bir destek rakamı var bir de zaten.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – O kadardır.

Şimdi, değerli arkadaşlar, konuyu bu şekilde bağlayıp -bütün bütçelerin üzerinde konuşamayacağımız için- direkt olarak TİKA’yla ilgili bazı endişelerimi dile getirmek istiyorum.

Geçtiğimiz bütçe dönemlerinde, hatta bu bütçe döneminde TİKA'nın uluslararası faaliyetlerinden gururlandık, hep gurur duyduk. Mutlaka böyle bir cümle ekledik konuşmalarımıza. Yani, bu kültürün uluslararası yansımalarını da veya oralarda bu kültürün devamını sağlayacak olan kalıntılarının da desteklenmesi de dâhil olmak üzere sosyal amaçlı, yardım amaçlı bütün bu faaliyetlerin hepsini ülkemizin uluslararası itibarı açısından önemli gördük. Bunda herhangi bir şeyimiz yok. Faaliyetlerin detayı hakkında veya faaliyetlerin ne şekilde yerine getirildiği hakkında da pek tartışma falan açmadık. Ya bu bir hayır işidir zaten, burada da galiba bir şeyler olmaz, olmaması gerekir diye düşündük. Dolayısıyla da kaç mal oldu, yapıldı mı yapılmadı mı, izlendi mi izlenmedi mi diye burada bir soru falan açılmadı.

Değerli arkadaşlar, ne zaman ki FETÖ terör örgütünün örgütlenmede sınır tanımayan yapısı ortaya çıkmaya başladı, bende bu yatırımlarla ilgili olarak ciddi olarak bir kuşku uyanmaya başladı. Ya acaba terörün finansmanı ile ilgili olarak başka kaynaklar ararken biz devlet olarak bu finansmana katkıda bulunmuş olabilir miyiz diye içime kurt düştü Sayın Bakan. Hele Dışişleri Bakanlığından yüzlerce görevlinin birdenbire bu konuda soruşturmaya uğramış olması bu endişemi daha fazla güçlendirdi.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, eğer bu terör örgütüne karşı gerçek anlamıyla bir mücadele sürdürülmek ve bunun kökünün kazanması isteniliyorsa ise aslında nerelerden beslendiğine ilişkin, hâlâ nerelerden nemalandığına ilişkin araştırmaların çok somut olarak yapılması lazım. Bu konuda TİKA'nın çok önemli bir sorumluluğu ortaya çıkıyor. "Buralarda hiçbir şey olmamıştır." diyebilecek birisi varsa söylesin, benim için şey değil, makbuldür. Hatta derim ki: Tamam, orası devlettir, devlet bunu söylediğine göre bizim için olay bitmiştir. Anında söylerim bunu ama bende bu kuşku var, ciddi olarak bu kuşku var. O nedenle de "Biz çok iyi şeyler yapıyoruz." derken bazı yerleri daha sonradan uyardığımız tehlikelerle kucak kucağa bırakmamak gerektiğini düşünüyorum. O nedenle de bizim bu konuda, dünyada hayır konusunda ulusal gelirimizin binde 37'sini vererek rekorlar kırdığımız bir alanda daha sonradan utanacağımız bir konuma düşmeyelim, inşallah da düşmeyiz diyorum. Yani hâkimlerin, savcılarının terör örgütü olduğu süreçte denetlenmeyen harcamalarla, ne yapıldığı bilinmeyen harcamalarla neler yapılmış olabileceğini gerçekten tahayyül etmek bile istemiyorum. Ama bu kuşku bende var.

Değerli arkadaşlar, son olarak da -zaman kısıtını da göz önünde bulundurarak- Atatürk Dil ve Tarih Kurumunun -hâlâ o isimle anıyorum ben- şu anda 5'e bölünmüş yapısıyla ilgili olarak şu andaki işlevlerine bir dikkat çekmek istiyorum.

Sayın Bakan biraz önce bütçe sunuşu sırasında bütün kurumlar için, 5 kurum için, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumuna 12,4 milyon, Atatürk Araştırma Merkezine 5,2 milyon, Türk Tarih Kurumuna 12,8 milyon, Kültür Merkezlerine 5 milyon, Dil Kurumuna da 16,8 milyon olmak üzere toplam 52 milyon 581 bin Türk lirası ödenek talep edildiğini söylediler. Ödenek talebi bu kadar: 52 milyon 581 bin lira. Peki, bu kurumlara Atatürk'ün mirasından, Cumhuriyet Halk Partisinin sadece ve sadece izlediği ve bütün gelirinin bu kurumlara aktarıldığı bir gelir konumuz var ya -sürekli tartışırız arada sırada- oralardan aktarılan miktar ne kadar?

Değerli arkadaşlar, 2015 yılında Dil Kurumuna 87 milyon 186 bin, Tarih Kurumuna da 84 milyon 598 bin olmak üzere 171 milyon 775 bin lira aktarılmış. 2016 yılında da 92 milyon Dil Kurumuna, 93 milyon da Tarih Kurumuna olmak üzere 185 milyon lira aktarılmış. Bu kurumların gelir bütçesine baktığımızda, gelir bütçelerinin de 2016 yılında 186 milyon lira olduğunu görüyoruz. Bu sadece Dil Kurumunun. Dil Kurumunun 186 milyon lira, Tarih Kurumunun da 149 milyon lira. Bunun içerisinde 93 milyon liralık temettüsü var, İş Bankasından elde ettiği temettüleri, onun yanında ikinci önemli kalem de nedir biliyor musunuz değerli arkadaşlar, 54 milyon liralık faiz geliri. İş Bankasından temettü

geliri olarak bu kurumlara aktarılan paralar 150 milyon lira, 180 milyon lira olarak gidiyor. 2018 yılı bütçesi için 221 milyon lira olarak öngörüyoruz temettü geliri artı faizleri. Ama bütün bunlar için -2017 yılında büyük bir ihtimalle tahminlerin üstünde çıkacak, henüz daha netleşmediği için net rakamları verdiğimden söylüyorum- 221 milyon lira gelir öngördüğümüz bu kurumlara bütçe ödeneği olarak 51 milyon lira veriyoruz.

Ne yapıyoruz değerli arkadaşlar? Bu kurumlar vasiyetin içerisinde hangi görevlerle görevlendirildi? Biraz önce söylediğiniz, o “Vakıflar Genel Müdürlüğünün de yardımı var mı?” dediğiniz bu kazılara vesairelere destek verme buralarda da var, bunların içerisinde de var. Bunlar kalkıp da faiz geliri elde edilen rantiyeye kurumları değil ki, bunun için kurulmadı ki bunlar. Gelir kalemlerine bakmıyorum, gelir kalemlerine gerçekten bakmıyorum. Onlara baktığınız zaman yüreğiniz daha da fazla parçalanacaktır. 221 milyon lira geliri olacak, 51 milyon liralık faaliyet planlayacaksınız, “Bu bütçemizi de kabul edin.” diyerek buraya getireceksiniz, buradaki insanlar da “Ya ne kadar iyi, bak bu kadar tasarruf ediyorlar, iyi de faiz geliri elde edecekler.” diye bunu öngörecekler.

Değerli arkadaşlar, bunu takdirlerinize sunuyorum, başka da bir şey demiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben daha çok Hakan Bey’e bağlı kurumlara ilgili konuşacağım Sayın Başkanım ama Hakan Bey yok burada.

BAŞKAN – Hükümet temsili var, buyurunuz efendim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Efendim, yok ben Hakan Bey mevcutken konuşmak istiyorum.

BAŞKAN – Peki, size daha sonra, öğleden sonraki bölümde söz vereceğim o zaman.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya olmaz ki Sayın Başkan, onun Bakanlığıyla ilgili görüşüyoruz, kendisi yok.

BAŞKAN – Fark etmez ki. Sayın Başbakan Yardımcısı...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yani herhangi bir bakan gelip burada oturabilir mi?

BAŞKAN – Oturur. Sayın Başbakan Yardımcımız burada.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Herhangi bir bakan gelip oturabilir mi yani?

BAŞKAN – Efendim, ilgili ve ilişkili kurumlar ve Sayın Başbakan Yardımcımız burada.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Başbakan Yardımcıları, Komisyonumuzun değerli üyeleri, bürokrasimizin değerli temsilcileri; öncelikle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Başbakan Yardımcımız burada değil, kendisine hayırlı olsun diyecektim, ilk defa bütçe sunuyor.

BAŞKAN – Ben iletirim efendim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Siz tecrübelisiniz Sayın Başbakan Yardımcım, yeni üstlendiğiniz görev hayırlı olsun diyelim size de.

Ben de Vakıflarla ilgili konuşacaktım, ne yapacağız şimdi?

BAŞKAN – Efendim, Sayın Başbakan Yardımcım her şeye vâkıftır, onda bir sorun yok yani Vakıflarla ilgili de konuşabilirsiniz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Tabii, Vakıflar Genel Müdürlüğümüz vakıfların idaresinin yani sıra vakıf yoluyla kurulan, ecdat yadigârı, dinî, tarihî ve kültürel eserlerin bakım, onarım ve restorasyonu konusunda da hakikaten çok önemli çalışmalar yapmakta. Bizler de bunları görmekteyiz ve bu anlamda da Genel Müdürlüğümüze teşekkür ediyorum bir muhalefet milletvekili olarak.

Şimdi, Sayın Başbakan Yardımcısının sunumunda da ifade ettiği birkaç konuya değinmek istiyorum öncelikle.

Birincisi, bu muhtaç engellilere yardım meselesi. Yani bu bir zorunluluktan mı geliyor? Hani sosyal yardımların tek çatı altında toplanması konusunda daha önce yapılan düzenlemeler var, bu anlamda oluşturulan gelir testiyle ilgili, kriterlerle ilgili, kimlere nasıl maaş bağlanacak, bunlar belirlenmiş şekilde. Yani sizde nasıl yapılıyor, açıkçası merak ettim. Hani, buradaki ifadeye göre “engelliler ve yüzde 40 engelliler ve yetimler” diyor. Yani engellilere dönük Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının da takip ettiği maaş bağlama var yani yüzde 40’a ayrı, yüzde 70’i aşarsa ayrı, kademelendirilmiş bir şekilde. Bir de mükerrerlik söz konusu oluyor mu yani karşılıklı bunları kontrol etme imkânımız var mı, en azından yazılım programları itibarıyla belli dönemlerde karşılaştırma yapabiliyor muyuz? Sayı çok değil gerçi sizde ama yine de bir mükerrerlik olmasın. Devlet bir aylık bağlıyorsa bunun bir standardı olması lazım yani orada ayrı, orada ayrı olması bence uygun değil. Bir de ödenen maaş aynı mı yani o da farklıysa o da uygun değil.

Yine burs veriyorsunuz ortaöğrenim ve yükseköğrenime dönük. Bu da biliyorsunuz “başbakanlık bursu” diye Kredi Yurtlar Kurumunun verdiği burs var yükseköğretimde, yine Millî Eğitim Bakanlığının verdiği burs var. Onlarla temas hâlinde mi belirliyorsunuz yoksa sizin kendinize göre kriterleriniz mi var, hem ödenecek rakamı hem de kimlere nasıl verileceğini kendiniz mi belirliyorsunuz? Bu konuda bilgi alabilirsem... Bir de bunların, yine ifade edeyim, tek çatı altında yürütülmesinin mutlaka faydaları var. Eğer Vakıflar Kanunu’ndan veya vakfedilen vakıflarla ilgili bir zorunluluk yoksa bunun tek elden yürütülmesi daha doğru olur diye düşünüyorum.

Yine sunumda bu FETÖ’yle ilgili devredilen vakıflar konusunda Sayın Başbakan Yardımcımızın verdiği bilgiler var. “104 adet vakfın kapatıldığı, bu vakıflarla iktisadi işletmelerin her türlü taşınır ve taşınmazları ile her türlü mal varlığı, alacak ve hakları Vakıflar Genel Müdürlüğümüze devralınmıştır.” ayrıca da “FETÖ terör örgütüyle irtibatlı, iltisaklı olduğu daha sonra belirlenen 57 vakıf da kapatılmıştır.” diyorsunuz. Bu konuda, mali boyutu nedir yani bu... Çünkü dün de bu konuyu burada tartıştık, TMSF’ye devredilen şirketler var FETÖ kapsamında. Burada, sizdeki bu vakıflar ve vakfa bağlı iktisadi işletmelerin mali boyutu hakkında Komisyonumuza bir bilgi verebilirsiniz...

Bir diğer konum, Sayın Başbakan Yardımcısının bu anlamda isabetli bir göreve geldiğini de düşünüyorum yani Batı Trakya’daki vakıf sorunları, Kıbrıs’taki vakıf sorunları, bu konularla ilgili de kısa kısa bazı hususlara değinmek istiyorum.

Şimdi, geçtiğimiz günlerde basına da yansıdı bu, Kıbrıs’taki vakıflar sorunu. Habere göre Kıbrıs Vakıflar İdaresi, genişletilmiş bir vakıf raporu hazırlamış ve bu raporu hazırlarken Kıbrıs Vakıflar Arşivi, Kıbrıs Millî Arşivi, Harita Dairesi Müdürlüğü, Tapu Kadastro, Kaza Tapu Müdürlükleri, Türkiye’deki Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi, Başbakanlık, Osmanlı Arşivi, Tapu Kadastro Arşivi, Kuyûd-i Kadîme Arşivi, araştırmalar yapmış yani köklü bir araştırma yapılmış belli ki. Şöyle bir tespit var, bu dikkatimi çektiği için burada gündeme getirmek istedim. Rapora göre “Kıbrıs’ın yüz ölçümünün yüzde 14’ünün vakıf mallarından oluştuğu müşahede ediliyor. Ne var ki İngiliz sömürge dönemi ve bunu takip eden Kıbrıs Cumhuriyeti zamanında uluslararası sözleşmelerle ilgili yasaların uyulmasını

emrettiği İslam hukukunun ve Osmanlı tatbikatının bir bölümünü teşkil eden evkaf hükümlerine ve evrensel hukuk kurallarına aykırı düzenleme ve uygulamalarla vakıf mallarının yüzde 92'si vakıfların mülkiyetinden çıkmış ve ihtilaflı hâle gelmiştir.” diyor. Bu konuda bizim Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak bir çalışmamız var mı, varsa Komisyonumuza bilgi sunabilir misiniz; bunu ifade edeceğim.

Tabii, Batı Trakya'yla ilgili çok sorunlar var. Batı Trakya'daki Müslüman Türk azınlığın yaşadığı sorunlar var, ki bunu en iyi de Sayın Başbakan Yardımcımız bilir, burada olsaydı keşke. Orada da yine vakıflara yönelik, vakıfların yönetiminin belirlenmesiyle ilgili sorunlar yaşandığını biliyoruz, bu konularla ilgili de malum Türkiye'de Lozan Anlaşması'nın fevkinde azınlıklara yönelik önemli düzenlemeler yapıldı ama Yunanistan'la bu konuda girişimlerimiz mi yetersiz, oradaki haklarımız yeterince savunulamıyor mu? Tabii bu, sadece sizin, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün boyutunda değil Hükümet boyutunda bir konu bu. Oradaki insanımız sıkıntı çekiyor. Şimdi, Türkiye'de işte daha geçen yıl Bartholomeos İzmir'e Metropolit atadı biliyorsunuz, bu, Lozan Anlaşması'na da sığmaz, uluslararası hukuka da sığmaz, Türk hukukuna da sığmaz. Bunu kabullendik, Hükümet kabullendi ama Batı Trakya'daki vakıfların yönetimine, müftü seçimine dönük yaşanan sıkıntılar var. Yani bu konularda daha etkili olmamız gerektiğini düşünüyorum. Kimlik sorunu var, Türk kimliği kullanamıyorlar, eğitimle ilgili sorunlar var, vatandaşlıktan atılmaya ilgili sorunlar var yani Batı Trakya'da Türklüğün sorunları var. Ben Sayın Başbakan Yardımcımızın bu konularda daha da tecrübeli olduğunu düşünüyorum, o bölgenin bir insanı, o bölgeden gelen bir ailenin insanı olması hasebiyle ve inşallah önemli hizmetler yapacağına da inanıyorum; bunu da burada ifade edeyim.

Bir başka konu Sayıştay raporları, Sayıştay raporlarından gördüğüm, tespit ettiğim bazı notlar var. Genelde maddi hatalarla ilgili ya da muhasebe kayıtlarında hatalı ve eksik kayıtlarla ilgili tespitler var. Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği'ne uyulmamasıyla ilgili bir eleştiri var. Bildiğim kadarıyla Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün yönettiği bir vakfın iştiraki herhâlde o para yatırılan banka, bu Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği'ne aykırı ama bir tebliğ çıktıysa buna uymamız lazım. O anlamda Sayıştayın eleştirilerini dikkate alıp gerekli uygulamaları yapmamız lazım.

Yine performans programıyla ilgili, faaliyet raporunun değerlendirilmesiyle ilgili tespitler var Sayıştay raporlarında; bunlara dikkat etmemiz gerektiğini ifade ediyorum.

Yine TİKA'da da baktım, performans raporunda strateji planı yokmuş, performans programı yokmuş, faaliyet raporu uygun değilmiş. Gerçi idare verdiği cevapta bunlara uyacağını söylemiş ama her yıl da bu cevabın verilmesi, bu şekilde buraya gelmesi açıkçası doğru değil. Yani bu, Sayıştayın önerilerine titizlikle riayet edilmesi gerektiğini ifade ediyorum. Ki bu Atatürk Yüksek Kurumumuzda da söz konusu olan bir durum var, iç denetim, yükümlülüklerini yerine getirmeme. Yani biraz da idare verdiği cevapta... “Buna gerek yok.” gibi bir cevap vermiş, rapordan öyle okudum. Yani bizim önceliğimiz var, uzmanlarımız var falan demişiz. Bu, mevzuatın emri, 5018'in emri. O nedenle kanunlara uymamız lazım yani Sayıştayın önerisinin gereği yerine getirilmesi gerekiyor.

Son olarak Sayın Başkanım, yerel basınla ilgili birkaç hususa değinmek istiyorum. Tabii, yerel basın demokrasimizin olmazsa olmazı. Yerel basın mutlaka güçlendirilmeli. Hepimiz kendi seçim bölgelerimizde gerek il merkezi gerekse ilçelerimizde yerel basının hangi şartlar altında çalıştığını görüyoruz. Büyük çoğunluğu “web ofset” imkânına bile sahip değil yani ilkel imkânlarla gazetecilik görevini yapmaya çalışıyorlar. Bunlara yönelik olarak yani teknolojilerini yenileyebilmeleri, ekonomik destek sağlanması açısından özel bir destek programı mutlaka çıkarmalıyız. Yani bu her gelen torba kanuna bir madde ilavesiyle, yerel basına da sahip çıkacak bir düzenleme yapabiliriz diyorum. Çoğu zaten matbaacılık yapıyor, matbaacılıktan gazetecilik yapıyor. Bunların tek gelir kaynağı var, basın ilan pastasından aldığı pay, o da yeterli değil, o konuda da sorunlar yaşıyorlar. Yani çoğunun kâğıt alma

imkânları bile yok ki eleman çalıştırma konusunda da aynı ekonomik sıkıntıyı yaşıyorlar. Yerel basına mutlaka özel olarak önem vermemiz gerekiyor, gerekli destek, finansman desteği, ekonomik destek sağlanması gerekiyor.

Bir de “gazeteciler” demişken şu konuyu da ifade edeyim, internet medyasıyla ilgili de bir düzenleme mutlaka yapılması gerekir, bu konunun zapturapta alınması gerekir, hızla bu konudaki eksikliğin de, internet medyası yasasının da çıkarılması gerektiğini düşünüyorum.

Yine, gazetecilerin basın kartı alma konusunda sıkıntıları var. Basın kartı alamayınca yıpranma payından yararlanamıyorlar, özellikle kurumlarda basın işinde çalışan arkadaşlarımız bu anlamda sıkıntıda. Bu konulara mutlaka çözüm getirilmesi gerekir diyorum ve bütçelerimizin hayırlı sonuçlar getirmesi dileğiyle tekrar hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, teşekkür ediyorum.

Sayın Açıkkapı, buyurun lütfen.

EJDERAÇIKKAPI (Elâzığ) – Sayın Başkanım, Sayın Başbakan Yardımcım, değerli milletvekilleri; sizlere, ülkemizin şefkat elini dünyanın dört bir yanına ulaştıran, Balkanlardan Afrika’ya, Orta Asya’dan Latin Amerika’ya kadar çok geniş bir coğrafyada bayrağımızı dalgalandıran güzide kuruluşumuz TİKA’nın, bu kısıtlı zamanda saymakla bitiremeyeceğimiz önemli faaliyetlerinden sadece birkaçını örnek vererek insanların hayatında meydana getirdiği değişimlere dikkatinizi çekerken, aslında değişimlerin çoğunu takip ettiğinizi ve takdir ettiğinizi de düşünüyorum.

TİKA, her geçen gün hayat şartlarının zorlaştığı, abluka koşulları yüzünden yüzde 40’lara ulaştığı, dünyanın kanayan yarası Gazze’de acil insani yardımların yanında gerçekleştirdiği kalkınma ve istihdam projesiyle de Gazze halkının yaralarını sarmasına ve kendi ayakları üzerinde durmasına katkıda bulunuyor.

Geçtiğimiz yıl, TİKA’nın ablukaya rağmen kurduğu zeytinyağı sıkma tesisi, Gazze’nin Han Yunus şehrinde Filistin’in geleneksel ürünü olan zeytin, zeytinin modern koşullarda kaliteli bir biçimde üretilmesini ve binlerce insanın geçimini kazanmasını sağladığını biliyoruz. Filistin’in geleneksel ürünü ve bağımsızlık sembolü zeytin, TİKA sayesinde Gazze’de ailelerini, evlerini kaybetmiş insanların hayata tutunma umudu oldu.

TİKA, Gazze’de olduğu gibi Somali’de, Pakistan’da, Bosna Hersek’te, Meksika’da ve Filipinler’de, hülâsa dünyanın dört bir yanında doğrudan insana temas eden meslek edindirme ve istihdam projelerine imza atıyor.

Bu kapsamda, sadece son bir yılda 2.200’den fazla kişiye mesleki eğitim verildi, 1.700 eğiticiyse kapasite geliştirme programları düzenlendi.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizlere, TİKA’nın, ata yurdumuz Orta Asya’da, Özbekistan’daki soydaşlarımızın yüzlerini nasıl güldürdüğünden bahsetmek istiyorum.

Geçtiğimiz yıl, TİKA ve Sağlık Bakanlığımız iş birliğinde, Özbekistan’da, 0-24 yaş arası çocuk ve gençlere yönelik olarak plastik cerrahi operasyonları gerçekleştirildi. Dudak ve damak yarıkları, yanık izleri, doğumdan kaynaklı şekil bozuklukları olan çocukların yüzünü güldürmek üzere “Gülen Çocuk, Mutlu Aile.” sloganıyla, alanında uzman Türk doktorlar tarafından gerçekleştirilen ameliyatlar sayesinde 2 binin üzerinde çocuk ve genç sağlığına kavuşturuldu.

Ülkemizin biriktirdiği tecrübeyi ecdat topraklarındaki kardeş toplumlara aktarması, ufak dokunuşlarla binlerce ailenin yüzünü güldürmesinden daha değerli ne olabilir?

TİKA'nın, sadece 2016 yılında yani bir yıllık süre içerisinde 2.500'ün üzerinde sağlık taraması yapmış, 470 doktora eğitim vermiş, toplamda 1 milyon 300 binden fazla hastaya sağlık hizmetleri ulaştırmış olduğunu biliyoruz.

TİKA, kalkınma odaklı projelerinin yanı sıra yurt dışında ecdat yadigârı yüzlerce eseri yeniden ihya ederek gelecek nesillere aktarıyor. Bu anlamda, Bosna Hersek Vişegrad'da, Sadrazam Sokullu Mehmet Paşa adına Mimar Sinan'ın inşa ettiği romanlara konu olan Drina Köprüsü'nün restorasyonu eşsiz bir örnek niteliği taşımaktadır. TİKA'nın beş yıllık emeğinin neticesinde UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan 179 metre uzunluğundaki bu nadide ecdat eserinin onarımı tamamlanmıştır. İnanıyoruz ki TİKA'nın katkılarıyla yeniden ihya edilen köprü Drina'nın serin sularında uzun yıllar ayakta kalacak, ecdadımıza ve milletimize dualar edilmeye devam edilecektir.

TİKA tarafından sadece üç yılda restore edilerek ayağa kaldırılan ecdat mirası eser sayısı 232'dir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizlere son olarak, TİKA'nın dünyanın öbür ucunda, Kolombiya'nın Orejon bölgesinde inşa ettiği okuldan söz etmek istiyorum.

Geçtiğimiz yıl, Kolombiya Hükümeti ile FARC örgütü, elli iki yıldır devam eden, yaklaşık 260 bin kişinin ölümüne, 6 milyon kişinin de evlerinden olmasına yol açan iç savaşı sona erdiren anlaşmayı imzaladı.

Savaş döneminde bölgenin kilit çatışma noktalarından biri olan ve ülkede en fazla mayın döşenmiş bölge olarak bilinen Orejon'da, halk, marjinalleşmenin, şiddetin, cehaletin ve hastalıkların kurbanı oldu. Barış sürecinde pilot bölge olan Orejon'da, TİKA tarafından "Barış İçin Eğitim" düsturuyula iki katlı bir yatılı okul inşa edildi. Çevredeki birçok köye ve mezraya hizmet verecek okul, bölge halkı için çok şey ifade ediyor. En başta Kolombiya barışına yapılan katkıyı gösteren bir mühür ve savaşıla yoğrulan topraklarda gelecek nesillerin yetiştirilmesi için bir umut. Bu umudun en çok peşinde koşan Kolombiya Devlet Başkanı Juan Manuel Santos, bizzat okulun açılışını yapıp Türkiye'ye teşekkür etti. Görüyorsunuz ki etrafında savaşlarla mücadele eden Türkiye, bir yandan komşularında yanan ateşe su dökmeye çalışırken, öte yandan ta Kolombiya'da barışın tesisi için çaba sarf ediyor.

Sadece son birkaç yılda TİKA tarafından dünyanın çeşitli yerlerinde 12 okul inşa edilirken, 250'nin üzerinde eğitim kurumuna tadilat ve donanım tesisi sağlanmış, toplamda 50 bin öğrenciye daha iyi şartlarda eğitim alma imkânı sağlanmıştır.

Bu ve benzer binlerce faaliyetiyle TİKA, ülkemizin cömertliğini dünyanın her yerindeki mazlumlara, ihtiyaç sahiplerine ulaştırıyor, milletimizin merhametini, hayırlı davranışını, 5 kıtada somut projelerle dönüştürüyor, faaliyet alanlarını her gün genişletiyor, ulaşmadığı coğrafyalara ulaşıyor, açlara aş, yetimlere yoldaş, hastalara ilaç oluyor. Öğrenci, öğretmen, doktor, hemşire, pilot, diplomat ve savcılara yönelik tecrübe paylaşımlarıyla, Türkiye'ye müzahir insanlar yetiştiriyor.

Hükümetimizin en başarılı kurumlarından biri olan TİKA'nın uluslararası alanda yürüttüğü faaliyetler, proaktif dış politikayla dünya barışına katkı sağlama ve sorunlara çözüm üretme iradesinde olan Türkiye'nin artık ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir.

TİKA kültür ve medeniyet birikimimizden gelen büyük bir devlet olma şuuruyula ufkumuzu geniş tutmaya, 2023 vizyonu çerçevesinde ülkemizin birikim ve imkânlarını seferber ederek dünya üzerinde ihtiyaç duyulan tüm alanlarda en etkin kalkınma iş birliği projeleri üretmeye devam edecektir diyor, Plan ve Bütçe Komisyonumuzu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın bakanlar, değerli arkadaşlar; on bir tane ayrı kuruluşun bütçesini konuşuyoruz, on dakika da zamanımız var, dolayısıyla arkadaşların değinmediği konulara değinmeye çalışarak kısa tutacağım.

Önce şunu ifade edeyim: Bu süre içinde bütün bu on bir kuruluşun yaptığı bütün çalışmaları konuşmak mümkün değil. Dolayısıyla “Muhalefet niçin hep eksikliklerden söz ediyor? Yaptığımız bir şey yok mu?” gibi düşünülmesin. Böyle şeyler geliyor zaman zaman. Elbette yaptıklarımızı da biliyoruz; TİKA’yla ilgili biraz evvel yapılan konuşmada TİKA’nın faaliyetlerinden söz edildi, biz de bunları takip ediyoruz ve birçoklarını elbette takdir ediyoruz ama ciddi problemler de var ve bu problemleri de muhalefet olarak burada konuşmak durumundayız.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Sayın Başbakan Yardımcısı sunumunda 52 bin mazbut vakıf, 259 bin mülhak, 5.072 yeni vakıf, 167 cemaat vakfından söz etti, “Bunlarla ilgili eserlerle bunları yönetiyoruz.” dedi ve 5 bin tane eseri onardıklarını ve onarmaya devam edeceklerini ifade etti. Şimdi ben burada sormak istiyorum: Gerçekten, vakıflara ait olan, bunca vakfa ait olan ne kadar kültür, tarih anlamında değerli varlık var? Bu konuyla ilgili bir envanter var mı? Yani şu kadar bir varlık var ve bunların durumu da şudur, dolayısıyla işte şu kadar sene içinde -hani “2023 hedefi” filan denildi- şu kadar eser onarılacak, kurtarılacak gibi bir projeksiyonunuz var mı? bunu gerçekten öğrenmek isterim.

Tabii, TİKA’nın yapmış olduğu çalışmalar, Kolombiya’da barış tesis etmesi, etmeye katkı sağlaması çok takdir edilecek şeyler. Türkiye’de epey zamandan beri barışı unutuyoruz. Her gün “Ansızın bir gece gelebiliriz.” söylemleriyle karşı karşıyayız. Bu barışı kendi ülkemiz için de daha öncelikli düşünelim derim.

Değerli arkadaşlarım, Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili –diğer arkadaşlarımız da gündeme getirdi, daha başkaları da getirecektir sanıyorum- Sayıştayın yapmış olduğu tespitler var. Gerçekten Sayıştayın denetlediği bütün kurumlar gibi Kamu Mali Yönetimi Kanunu’na tabi vakıflar, bu durumdaki idareler için mevzuat diyor ki: “Bütçesinde ve tasarrufunda bulunan bütün mali kaynaklarını kamu bankalarında tutmak zorunda.” Ama Sayıştayın tespiti: Kamu bankalarında değil de Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün ortağı olduğu bir bankada, özel bankada tutmaktadır. Bu nasıl bir şey? Yani bizim tebliğimizde böyledir, dolayısıyla böyle yapıyoruz... Bu doğru bir şey değil. Tabii Sayıştay aynı fikirde değil yani “Sizin tebliğinizde var, yapabilirsiniz.” demiyor. Vakıfların “İstisnalar ve muafiyetler” başlıklı 11’inci maddesi kapsamında olmadığını, bu maddede Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün sayılmadığını kayda geçiriyor Sayıştay raporunda ve güçlü ifadelerle “Vakıfların bütün mali kaynağını kamu sermayeli banka dışında değerlendirmesi Kamu Haznedarlığı Tebliği’ne uygun değildir.” diye bir tespitte bulunmuş. Herhâlde bu dikkate alınacaktır. Vakıflarla ilgili bunları söylemiş olayım.

Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumuyla ilgili birkaç cümle edeyim. Geçen sene bütçe görüşmelerinde de tartışılan, kamuda, her tarafta, sosyal medyada konuşulan, tartışılan bir konu var. Bu konuyu bu bütçe vesilesiyle bir daha açıklığa kavuşturmakta fayda var. Biliyorsunuz, bir şehir efsanesi olarak dolaşır. “Bankası olan parti Cumhuriyet Halk Partisi. İş Bankasının sahibidir, milyonlarca lira para alır. Bu paraları ne yapar? İşte, tamam, Hükümet seçimlerde, referandumda, her yerde kamu kaynaklarını, devletin uçağını, arabasını filan, belediyelerin imkânlarını kullanıyor ama CHP’nin de bankası var, o da bankanın imkânlarını kullanıyor.” diye bir şehir efsanesi var. Bunun böyle olmadığını yetkililer, bakanlar, herkes biliyor. Böyle olmasına rağmen ısrarla bu yalanı... “Yalan” kelimesini kullanmak istemiyordum ama Sayın Maliye Bakanı ısrarla arkadaşları, muhalefeti yalancılıkla suçladığı için ben de burada kullanacağım bu kelimeyi.

BAŞKAN – Maliye Bakanımız yok burada. Lütfen...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Maliye Bakanımız yok ama “Hükümet temsil ediyor.” diyorsunuz ya siz. Bir bakan gidince öbür bakan Hükümeti temsil ediyor.

BAŞKAN – Olabilir ama Maliye Bakanının şahsında konuştunuz, “Hükümet” diye hitap etseniz olurdu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Evet, bu yalan ısrarla sürdürülüyor.

Geçen sene, bunun açıklanması için, açıklığa kavuşması için burada tartıştık. Sayın Tuğrul Türkeş o zaman Başbakan Yardımcısı olarak gelmişti. Çok fazla bir bilgi verilmedi ve o günlerde Sayın Başbakan Binali Yıldırım Bey’e bir soru önergesiyle sordum. Yani Türkiye Cumhuriyeti İş Bankasının ortaklık yapısı, bilindiği gibi, İş Bankası Sandık Vakfının yüzde 40,25; Atatürk’ün vasiyetiyle Cumhuriyet Halk Partisinin yönettiği hisseler var, yüzde 28,09 ve halka açık yüzde 31,66. “Buradan Cumhuriyet Halk Partisine ne geliyor, ne oluyor bu paralar? Niye bu şehir efsanesi dolaşıyor?” diye sormuştum. Geçen sene 11 Aralıkta sormuştum, çok hızlı bir şekilde, sağ olsun, Başbakan Yardımcısı 3 Ocakta Başbakan adına cevap verdi. Bu cevabı okuyorum arkadaşlar, not edin ve gerçekten bu yalanı her yerde düzeltin. Diyor ki: “Bakanlığımızın sorumluluğundaki Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ve bünyesinde yer alan Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumundan alınan bilgilere göre, Atatürk’ün vasiyeti doğrultusunda -2012 ve 2016’yı veriyor- 2012 ve 2016 yılları arasında Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumuna isabet eden hisse gelirleri aşağıda gösterilmiştir: 2012’de 76 milyon 427 bin, 05/07/2013’te hesaba geçmiş; 2013’te 66 milyon 233 bin; 2014’te 83 milyon 569 bin; 2015’te 92 milyon 11 bin.” Bu şekilde devam ediyor. 2016 henüz geçmedi diye... 2012 ile 2015’te toplam 321 milyon 238 bin 286 lira aktarılmış.

Devam ediyor Sayın Başbakan Yardımcısı Başbakan adına: “Türkiye İş Bankasının yüzde 28,08’lik hissesiyle ortağı olan... Mustafa Kemal Atatürk’ün Dolmabağçe Sarayı’nda düzenlemiş olduğu 05/06/1938 Pazartesi tarihli vasiyetnamesi, Ankara III. Sulh Hukuk Mahkemesinin çıkarmış olduğu vasiyet suretinin 6’ncı maddesinde ‘Her sene nemadan mütebaki miktar yarı yarıya Türk Tarih ve Türk Dil Kurumuna tahsis edilecektir.’ şeklindedir. Bu kapsamda Cumhuriyet Halk Partisi aracılığıyla Türkiye İş Bankasının gelirlerinden Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumuna her yıl eşit miktarda pay ayrılmaktadır.” “Cumhuriyet Halk Partisine bu konuda bir para geliyor mu?” diye sorduk. Onu bilmiyoruz. Yani çok ayıp. Diyor ki: “Atatürk’ün bu vasiyetiyle şu kadar para geliyor ve bu para yarı yarıya paylaştırılıyor.” Ondan sonra, CHP bir para alıyor mu? Yani Atatürk çok açık bir şekilde belirtmiş: “Her sene nemadan mütebaki miktar yarı yarıya Türk Tarih ve Türk Dil Kurumuna tahsis edilecektir.” Atatürk bunu söylemiş. Nereden geliyor CHP’ye? Ya, bu yalanı lütfen düzeltelim arkadaşlar, siyaseti yapalım ama bu yalanların üzerine kurmayalım derim.

Değerli arkadaşlarım, ne kadar zamanım var bilmiyorum, Sayın Başkan bana birkaç dakika daha tolerans tanıyacaktır, Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü ve RTÜK’le ilgili de birkaç cümleyle sözlerimi bitireceğim.

Değerli arkadaşlarım, “Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü ve RTÜK” dediğimiz zaman basın özgürlüğü akla geliyor tabii. Basın özgürlüğüyle ilgili Türkiye’nin şu anda bulunduğu durum üzerinde konuşmamız gerekiyor. Tabii 15 Temmuz darbe girişimi, arkasından ilan edilen OHAL ve bu çerçevede alınan tedbirlerle giderek artan, katmerleşen basın özgürlüğüyle ilgili ciddi sorunlar var. Türkiye’de çok sayıda gazeteci şu anda hapiste, yargılanıyor. Hükümet diyor ki: “Bunlar gazeteci değil.” Ama bunların basın kartları var, gazetede çalışıyorlar. Birçoklarının davalarını izliyoruz biz, merak da ediyoruz, nedir ne değildir, araştırıyoruz; gerçekten zorlama şeylerle yapılan şey. Efendim, işte, millî güvenlik, kamu düzeni, böyle genel çerçevelerde her hareket, her davranış, her haber, her yorum bir şekilde terör örgütlerine yardım, onların işledikleri fiillerini övme, şuraya dâhil edilerek çok

sayıda insan yargılanmakta, davalar devam etmekte, cezaevinde bulunan çok sayıda gazeteci. Dünyanın hiçbir yerinde bu kadar fazla gazeteci şu anda cezaevinde değil. Bunlar, tabii, Türkiye'nin dışarıdaki görünümünü de her şeyi de etkilemektedir. Sadece gazeteci değil tabii, insan hakları savunucularıyla ilgili de tablo ortada.

Bu konu önemsiz bir konu değil değerli arkadaşlarım. Yani bir idare, hele hele sizin gibi, geçmişte aynı iddialarla mağdur edilmiş, mahrum edilmiş bir siyasi ekibin bunu yapması beni şaşırtıyor. Geçmiş dönemlerde, 28 Şubat süreçlerinde birçok suçlamayla karşı karşıya kaldı. İşte, Sayın Cumhurbaşkanı o dönem bir şiir okuduğu için yani düşünceyi ifade özgürlüğünü kullandığı için hapsedildi, cezaevinde kaldı, Belediye Başkanlığı görevinden alındı değerli arkadaşlar. O zaman yazılanlara, söylenenlere geri dönün, bakın filan demiyorum ama bir kısmını hatırlayın. Nasıl da rahatsız olmuştuk değil mi? Nasıl isyanlara kadar gelmiştik, “Nasıl zorlanır?” dememiş miydik? Öyle demiştik. “Ne kadar istismar ediliyor bu millî güvenlik, bizim ne ilğimiz var millî güvenliği tehditle filan?” diye dememiş miydik değerli arkadaşlarım? Şimdi aynı siyasinin, aynı insanın, bu mağdur olan insanın Cumhurbaşkanı olduğu bir Türkiye’de bu kadar, yani öteki olan, farklı olan düşüncelere karşı bu kadar sert davranılması, hemen hemen her şeyin, işine gelmeyen her şeyin teröre yazılması şaşılacak bir şey.

Değerli arkadaşlarım, bir taraftan diyorsunuz ki: “Mahkemeler var, mahkemelerde devam eden davalarla ilgili konuşmayız, Anayasa bunu yasaklıyor.” Bir taraftan, en tepeden başlayarak, Sayın Cumhurbaşkanından başlayarak, Adalet ve Kalkınma Partisinin sözcüleri ve sayın bakanlar her gün televizyonlarda, devam eden davalarla, hatta gizli olan, daha iddianame hazırlanmamış olan davalarla ilgili gözaltına alınan insanlarla ilgili hüküm kuruluyor, infaz ediliyor değerli arkadaşlarım. Sayın Cumhurbaşkanının, işte, o adadaki insan hakları savunucularıyla ilgili söyledikleri, dün gözaltına alınan ve tutuklanan bir insan hakları savunucusuyla ilgili söyledikleri ortada. Gerçekten insan şaşıyor arkadaşlar.

Yani unutuyoruz filan ama unutmayın arkadaşlar, hatırlayın, nasıl oldu da işte, mazlum-zalim pozisyonundan şimdi hiçbir şekilde o mazlumlara empati kuramayacak noktaya geldiniz, bunları insan anlamıyor değerli arkadaşlar. Yakın tarihte yaşadınız. Sayın Cumhurbaşkanına sorun ve hatırlatın. Ben o günlerde Sayın Cumhurbaşkanını cezaevinde ziyaret ettim ve onun haksızlığa uğramış psikolojisini yakinen tespit etmiş bir insanım. Aynı psikolojiyi diğer insanlar yaşıyor. Demiyorum ki terörle mücadele etmeyin, demiyorum ki gerçekten suçluları yargılayıp hak ettikleri cezaları vermeyin; böyle bir şey demiyorum ama birçok mağdur insan var, çok komik davalar var. Bir tanesinden söz ediyoruz işte, adadaki insan hakları... İddianameleri gördük değerli arkadaşlarım, bu kadar zorlama olur mu? Yani Türkiye'nin yargısı bu duruma düşürülebilir mi? Böyle bir ülke -Plan Bütçedeyiz yani- ekonomimizi de bire bir etkiliyor, dışarıdaki ilişkilerimizi bire bir etkiliyor, ekonomi görünümümüzü, kredi notumuzu, her şeyi bire bir etkiliyor, güven ortadan kalkıyor değerli arkadaşlarım.

Biz Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak... Sadece kendinize bakmayın, etrafınıza bakın. Her zaman diyorsunuz: “Biz 80 milyonluk bir milletiz.” O zaman, bütün 80 milyonu düşünmeniz gerekiyor ama düşünürken bu 80 milyonun bir kısmının sizin gibi düşünmediğini, farklı düşündüğünü, farklı hissettiğini, farklı gördüğünü de anlamalısınız ve onlara da empati kurmalısınız arkadaşlar. Ya, böyle bir şey olur mu? Müthiş bir güvensizlik var. İnsanlar çoluk çocuğunun geleceğini bu ülkede görmüyor, fırsat bulup dışarıya kaçmak istiyor. Dışarıya gittiğiniz zaman -yurt dışını geziyorsunuz arkadaşlar-Türkiye'yle ilgili... Bunların hepsini bizim düşmanlarımız mı yapıyor, hepsini FETÖ'nün kara propagandacıları mı yapıyor? Hayır. Biz öyle şeyler yapıyoruz ki FETÖ'nün kara propagandalarını, diğer terör örgütlerinin, art niyetli çevrelerin kara propagandalarını destekliyoruz.

Bakın, yurt dışında kendimizi anlatmak için lobi faaliyetlerine dünya kadar para harcıyoruz ama Türkiye’de öyle işler yapıyoruz ki...

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız artık.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum.

...o paranın 10 misli, 40 misli harcama yaparak bu görüntü düzeltilemez. Yani sizin gibi aklı başında bir heyet nasıl böyle bir şey yapıyor? Oraya geldiğiniz zaman bir akıl tutulması mı oluyor? Gerçekten bir akıl tutulması içerisindeyiz ekip olarak Sayın Başkanım, Hükûmet olarak.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum, RTÜK’le ilgili kısa bir şey söyleyeceğim.

Bu, RTÜK bir şekilde, vergi gibi, muhalefeti susturmada bir sopa olarak kullanılıyor. İddia ediyorum, vakit olsa bunu uzun uzun anlatırım, cezalar böyle kullanılıyor. Biliyorsunuz yani özellikle Anadolu’daki televizyonlar... Anadolu’da muhalif bir ses çıkarmak şeye gelmedi. Bakın, ben bu heyetle siyaset yaptım, bir dönemde merkez medya müthiş bir ambargo uyguluyordu ama Anadolu’da bağımsız bir medya vardı, televizyonlar vardı, radyolar vardı; oralara gidiyorduk, kendimizi ifade ediyorduk. Böyle bir şey kalmadı arkadaşlar. Anadolu’nun bütün illerinde devletin bütün araçları ideolojik araçlar olarak, Hükûmetin araçları olarak kullanılıyor. Vergi kullanılıyor, ihale kullanılıyor, RTÜK kullanılıyor.

Bu cezalar ne kadar Sayın RTÜK Başkanı? Ne kadar ceza kestiniz, kimlere kestiniz, böyle bir liste dağıtabilecek misiniz? Şu kadar tahsil edildi, şu kadar affedildi, edilmedi; bu konuyla ilgili bize bir liste sunacak mısınız, daha sonra konuşmalarımızda Genel Kurulda değerlendirelim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çakır...

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Başbakan Yardımcım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, bürokrasimizin değerli çalışanları, değerli basın; sizleri saygıyla selamlıyorum.

11 kurumumuza ait 2016 yılı kesin hesabı, 2018 yılı bütçelerini görüşüyoruz. Öncelikle kurumlarımızın bütçelerinin hayırlı olmasını diliyorum.

Bütçelerini görüştüğümüz bu kurumların hepsinin kendi bağlamında son derece önemli kurumlar olmasının yanında hem tarihî hem siyasi hem de sosyal yapımız içinde birer örnek kuruluşlar olduğunu peşinen ifade etmek isterim. Bu kurumların varlık sebepleri, faaliyet alanları ve çalışmalarının yarınki nesillere aktaracağımız miraslar olduğunu ayrıca hatırlatmayı önemli buluyorum. Bu çerçevede vakıflar ve TİKA’yla ilgili düşüncelerimi paylaşmak istiyorum.

Temel ilkesi, herhangi bir karşılık beklemeden toplumun yararı için faaliyet göstermek olan vakıfların geçmişten günümüze kadar farklılaşma gösterdiği bilinmektedir. Tüm hayır faaliyetlerinin temelinde yaratıcının rızasını kazanmak vardır ve bu sistemsel düşünce, insanları içlerinden gelerek tüm canlılara karşı merhamete, hizmete ve faydalı olmaya yönlendirmiştir. Camilerden kervansaraylara, aşevlerinden kütüphanelere, su yollarından kaldırımlara kadar birçok yapının vücut bulmasına vesile olan bir inanç dünyası hizmetidir.

Akla gelebilecek her türlü farklı durumlar için vakıflar kurulduğunu biliyoruz. Ağaç dikmek, borçluların borcunu ödemek, kimsesizlerin cenazesini kaldırmak, yetim kızlara çeyiz hazırlamak gibi hayatın tüm alanlarında tüm zorluklarına karşı çare bulmaya çalışmanın yanında kuşların beslenmesi, sokak köpeklerinin beslenmesi, bakımı, hayvanlar için otlak temini gibi, tamamen yaratıcı adına, karşılıksız, onun rızasını umarak, iyilik duygusuyla yapılan faaliyetler ve organizasyonlardır.

Âdemoğlu vefat edince ameli kesilir ancak 3 husus müstesna: Sadakayicâriyye, faydalı ilim, hayırlı evlat. Bu bir inanç dünyası anlayışıdır. Vakıf kültürünün temelinde de bu anlayış yatmaktadır. Bu kültürümüzün yaşatılmasında hem fikir olarak hem eylem olarak ciddi çalışmalar yapmakta olan Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün hem mazbut hem mülhak vakıf hem de cemaat vakıflarıyla ilgili Türk Medeni Kanunu'na göre kurulmuş binlerce vakfın usulüne uygun faaliyet yapmalarını teminen gerekli denetim ve çalışmalarda bulunduğu inaniyoruz.

Tüm vakıflarımızın hem bir kültür örneği olarak hem yeni nesillere aktarılacak birer miras olarak değerlendirilmesine bağlı olarak vakıfların vakfiyelerinde yazılı metinlere uygun çalışabilmelerini temin, aynı zamanda çalışmalarının önünü açmak hususunda inaniyorum ki Vakıflar Genel Müdürlüğü elinden geleni yapmaya devam edecektir. Eğer bugün vakıf organizasyonlarında bunun dışında faaliyet icra ettikleri, vakfiye özelliklerinin dışında başka konumlarda faaliyette buldukları iddia ediliyorsa, söyleniyorsa burada Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün gerekli hassasiyeti göstereceğine, gerekli incelemeyi yapacağına inaniyorum. Eğer vakıf anlayışı tarihten bu yana sürdürüldüğü başkalarına fayda sağlamak diğerkâmlık duygulardan uzaklaşmış bir yapıya bürünmüş ise acilen düşünce planında, fiilî ve fizikî planda idari ve hukuki yapılması gereken her ne ise yapılmalıdır.

Vakıfların sosyal hayatın her alanına bir hizmet ulaştırma gayreti ve çabası içinde olan kurumlar olarak vakfedenlerin amaç ve hedeflerine uygun işler görmesinin temini Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün eliyle gerçekleştirilmektedir. Bugün, farklı çıkarımlar yapabilme adına hayır sahipleri neler yapmış, yaptırılmışlar, çeşitlilik ve bilgi tazeleme olsun, gündeme gelsin diye not ettim, söylüyorum, akla gelen her şey: Cami, mescit, külliye, medrese, mektep, çeşme, sebil, selsebil, şadırvan, yalak, fiskiye, havuz, kuyu, kaplıca, hamam, çifte hamam, ılıca, hela, yol, köprü, kervansaray, imaret, hastane, kütüphane, namazgâh, musalla, gasilhane, tekke, ribât, zaviye, hücre, dergâh, türbe, kümbet, çarşı, pazar, han, bahçe, tarh, lağım, kışla, kale, hisar-beçe, palanka, burç, hendek, tabya, kaldırım, sokak, park, bulvar, miskinane, kalenderhane, darülkurra, darülhuffaz, darülhadis, muvakkithane, liman, fener, deniz feneri, yunak, yağhane, mumhane, şekerhane, demirhane, dökümhane, fırın, tezgâh, mezbaha, tophane, güllhane, şişhane, ahır, hara, dershane, tımarhane, darüşşifa, nişangâh, fetvahane, sayeban, menzilhane, nişantaşı, kameriye, çardak, su yolu, sarnıç, tophane, müfithane, mahkeme, sığınak, kabristan, köşk, konak, saray, sahil-seray, yalı, ev, meşrutahane, liman, iskele, kahvehane, bozahane, şirahane, kiraathane, eczane, mahzen, kanal. Bunlar yapılırken bir kısmı hayır eseri, bir kısmı da hayır eserlerine gelir sağlayan vakıf mülk olarak yaptırılıyordu. II. Bayezid devri müelliflerinden Cantacasin klasik eserlerinde o devir için şöyle der: "Küçüğü ve büyüğüyle Türkler cami ve hastane yaptırmaktan başka bir şey düşünmezler. Onları zengin vakıflarla teçhiz ederler. Yolcuların konaklaması için kervansaraylar inşa ettirirler. Yollar, köprüler, imaretler yaptırırlar."

Fatih'in bir vakfiyesiyle ilgili bir cümlesini buraya alarak bu konuyu geçmek istiyorum: "Ben ki İstanbul fatihi abdiâciz Fatih Sultan Mehmet Han, bizatihi alın terimle kazanmış olduğum akçelerimle satın aldığım İstanbul'un taşlık mevkiinde kâin ve malumulhudut olan 136 bap dükkânımı aşağıdaki şartlar muvacehesinde vakfisahih eyledim, şöyle ki: Bahis edilen bu gayrimenkulatımdan elde olunacak nemalarla İstanbul'un her sokağına ikişer kişi tayin eyledim. Bunlar ki ellerindeki bir kap içerisinde kireç tozu ve kömür külü olduğu hâlde günün belirli saatlerinde bu sokakları gezeler. Bu sokaklara

tükürenlerin tükürükleri üzerine bu tozu dökeler ki yevmiye yirmişer akçe alsınlar.” Denildiği gibi, akla gelen her şey. Bu kültürün ve yaşam tarzının geleceğe aynı duyguyla aktarılacağını ümit ederek bu konuyu kapatmış olayım.

Kısa da olsa birkaç cümleyle Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA)’yla ilgili bir iki hususu dile getirmek istiyorum. Dünyanın birçok bölgesinde mazlumlara eline uzatan, dost ve kardeş olarak gördüğümüz ülkelerde yüzlerce proje ve faaliyet gerçekleştiren, kısaca ülkemizin dış yüzünü yansıtan bir kuruluş olarak dikkat çekmektedir. 1992’de kurulan, 1999’da Başbakanlığa bağlanan kurum, devletimizin bilebildiğim kadarıyla tek teknik yardım kuruluşudur.

Uluslararası ilişkilerde yaşanan olaylar devletlerin dış politikalarında da yeni tutum ve davranış modelleri sergilemelerini zorunlu kılmaktadır. Yeni ekonomik, siyasal ve askerî gelişmeler devletlerin dış politikalarında yeni araçlar aramalarını gerekli kılmaktadır. TİKA örneği son yıllarda bu çalışmalara örnek gösterilebilecek bir kurum olarak dikkat çekmektedir. Türk dış politikasında son zamanlarda öne çıkan aktif politika anlayışı TİKA’nın önemini daha da artırmış, TİKA da bu anlayışa bağlı olarak çalışma alanını genişleterek dünyanın dört bir yanına ulaşmaya gayret eden yapısıyla Türkiye’nin uluslararası kamuoyunda kendini daha çok göstermesine yardım etmiştir. Türkiye’deki kurum ve kuruluşlarca yapılacak dış yardımlar konusunda kurumlar arası iş birliği yapılması, yapılan yardımların envanterinin tutulması 4668 sayılı Kanun’la TİKA’nın uhdesine verilmiştir. 2003-2006 yılları arasında gerçekleştirilen faaliyetlerle TİKA dünya ülkeleri içinde teknik yardım alan bir ülke kuruluşu pozisyonundan teknik yardım veren bir ülke kuruluşu durumuna geçmiş bulunmaktadır. Faaliyetlerle ilgili sayısal bilgiler göğsümüzü kabartacak bir tablo olarak karşımızda durmaktadır. Geçen sene katıldığım bir Balkan turunda tadilat, tamirat, imar olarak birçok alan ve mekânda “TİKA tarafından yapılmıştır.” ve “TİKA tarafından yapılmaktadır.” levhalarını görünce duygulanmamak elde değildi diyebilirim. Kalkınma yardımlarını uygulayan ve koordine eden TİKA dünyanın birçok bölgesinde mazlumlara elini uzatan, gerçekleştirdiği projelerle ülkemizin adını duyurmaya devam edecek bir kurum olmaya da devam edecektir diye inanıyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle, görüşmekte olduğumuz kurum bütçelerinin hayırlı olmasını temenni ediyorum, hazırunu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çakır.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; birleşime saat 14.30’a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.37

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.35

BAŞKAN : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 15’inci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelerimize kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Sayın Kürkcü, buyurun lütfen.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Başkan, değerli bakanlar, kamu görevlileri; ben bürokrat demiyorum, bürokrat bizim lügatimizde çok kıymetli bir söz değil.

Bu bütçe teklifleri içerisinde, bütçe tasarıları içerisinde ben Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü ve Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu bütçeleri üzerine konuşmak istiyorum.

İster istemez, bu bütçe tartışması olduğu için, bu bütçe kalemleri hakkında da konuşmak gerekebilir. Ama, ben esasen, bu kurumların yapıları ve faaliyetleri ile onlara tahsis edilen bütçe arasında demokratik bir bağ olmadığı kanaatindeyim, onu söylemek istiyorum. Bu bütçe tahsisleri dolayısıyla ortaya çıkan fayda, toplumsal bir fayda olarak bana, bize gözükmüyor.

Özellikle Garo Paylan arkadaşımızın yaptığı sabahki tartışmayı anımsatarak, Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun bütçesinin ayrıca da sunulmasına rağmen, bir Bakanlık kapsamı içerisinde ele alınmasının doğru olmadığı kanaatindeyiz. Çünkü işlevleri bakımından Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun herhangi bir Bakanlığın yetki ya da görev alanında iş yapan bir kurum, kurul olmadığını hatırlamamız gerekir. Görevlerini yerine getirmesi, faaliyet alanındaki işlerini yürütmesi bakımından bir bakanlığın güdücülüğüne, yön göstericiliğine ihtiyacı olmayan çeşitli meslek gruplarından, özellikle radyo televizyon yayıncıları arasından ve bu konuda uzman olan kişiler arasından elbette partilerin teklifiyle Meclis tarafından seçilen bir düzenleyici kurul. Bu nedenle, bunun aslında bütün işlevleri bakımından tamamen bağımsız olması gerekir. Kısmen masraflarının kamu bütçesinden karşılanıyor olması, onun bir bakanlık alt organıymış gibi işlem görmesini gerektirmez. Fakat, fiiliyat böyledir ve RTÜK esasen, özellikle olağanüstü hâl döneminde ortaya çıkmış olduğu gibi, Türkiye’de radyo ve televizyonların özgür yayın yapmaları için değil, radyo ve televizyon kuruluşlarının devreden çıkartılmaları, yayın faaliyetlerine son verilmesi, kendilerine uydu çıkışları ve frekans tahsislerinin sona erdirilmesi için aslında Başbakanlığın, genel olarak Hükümetin yaptırımları istikametinde çalışmıştır. Bu açıdan, bir özgürlük, ifade özgürlüğü, radyo ve televizyon yayınlarının özgürce gerçekleşmesi bakımından, maalesef, tersine çalışan bir kuruluş olarak iş görmüştür. Bu açıdan, RTÜK’ün hakikaten kendi etkinlik alanındaki örneğin İMC TV, Hayat TV, TV 10, Özgür Gün TV, Jean TV, Azadi TV, Van TV gibi yayınların kapatılması yönünde kanun hükmünde kararnamelere otomatik olarak uymak zorunda kendisini hissetmesi, bu konuda hiçbir özgürlük tartışması yapmaması da onun bir bağımsızlık iddiası olmadığını da bize düşündürüyor.

Tabii, bu arada, partimizin RTÜK’teki üye sayısının sıfıra yani rakamla 0’a düşürülmüş olmasının inanılmaz bir garabet örneği olduğunu da dikkatlerinize bir kere daha sunmak isterim. Mecliste şu an 5 üyemizin vekilliği düşürülmüş olmasına rağmen 54 vekille temsil edilen partimizin hiçbir üyesi

yoktur RTÜK’te ama örneğin Milliyetçi Hareket Partisinin 2 üyesi vardır Meclisin bizden sonra gelen partisi olmasına karşılık. Biz tabii ki Milliyetçi Hareket Partisinin RTÜK’te üyesi olmasını isteriz ama bu garabet, bu olamazlığın hak ve adalet gereği olmuş olduğunun bize anlatılmaya çalışılmasını da çok tuhaf buluyoruz. Ne RTÜK Yasası ne alelade adalet duygusu bunun olmasını hoş görmemizi gerektirmez. Bunun Meclis eliyle yapılmış olması da RTÜK’ün kendi kendine başına gelen bir şey olması da durumun tuhaflığını değiştirmez. Biz bu adaletsizliği kuvvetle protesto etmeye devam edeceğiz. Oysa bunun çözülmesinin bir yolu vardı. Yasaya dair kimi engeller varsa bu bakımdan Meclis bir geçici düzenlemeyle bunun önünü açabilir ve Halkların Demokratik Partisinin hakkı olan 2 üyelik onda olmaya devam ederdi ama bu Halkların Demokratik Partisini Meclisten dışlamaya çalışan bir siyasetin, onun RTÜK’te hakkı olan sandalye sayısına ulaştırmasını beklemek de tabii biraz kuru su istemek gibi bir oksimoron olabilir.

RTÜK’le birlikte bu basın özgürlüğü açısından da meseleye baktığımızda aslında Türkiye’nin daha önce de ama özellikle 15 Temmuz 2016’dan bu yana son derece büyük bir ifade kısıtlaması içerisinde yaşadığı, esasen basının, tek yanlı ve tek yönlü olarak düzenlenmiş, muhalif seslerin susturulmuş basının ağır bir baskı altında olduğu bir ülke hâline geldiğimizi söyleyebiliriz. Bakanlık sunuşları hiç değilse bu bakımdan bütün bu olan bitene bir mazeret de arayabilirdi ama hâlen 6 haber ajansı, 48 gazete, 20 dergi, 31 radyo, 28 televizyon kanalı ve 29 yayınevinin ve şirketinin kapatılmış olduklarını ve bunların hiçbir yargı kararıyla kapatılmamış olduklarının bir tartışmasını bu zeminde yapmalıydık. Bunlar esasen Hükûmetle aynı çizgide yayın yapmayan ve düşünmeyen kuruluşlardır. Muhalifirler ve muhalefetlerini ifade ettikleri sırada yasayı ihlal ettiklerine dair herhangi bir mahkeme kararı, bir soruşturma evrakı bile yoktur. İltisaklı diye -yani Türkçesi bunun herhâlde yapıştırılmış, iliştilmiş oluyor- bir şeye yapışmış olduğuna dair idarede oluşmuş bulunan ya da bizde oluşmasını istediği kanaat dolayısıyla onlarca gazeteci ve basın çalışanı işsiz bırakıldılar ve bu kapatılan kuruluşların da 147’si TMSF’ye devredildi ve bunların müsadere edilen varlıkları da, bir yargı tartışması beklenmeden 21’inin varlıkları da satışa çıkartıldı.

Şimdi, böyle bir zeminde esasen konuşmamız gereken şey buradan nasıl geri döneceğimize. Hükûmet yetkilileri sık sık şunu bize söylüyorlar: “Bu kuruluşlar gazetecilik faaliyetlerinden ötürü ya da yaptıkları yayınlardan ötürü değil; şu, şu, şu suçları işlemiş olduklarından...” diye. Ancak hepimiz biliyoruz hükûmetler hiçbir gazeteyi gazetecilik yaptığı için değil, şu ya da bu şekilde suç isnat ettikleri için kapatmışlar ya da gazetecileri bundan ötürü hapse atmışlardır ve bütün bu gerekçeler tabii kendisini Hükûmetin ikna ediyor mudur bilmiyorum ama uluslararası gazetecilik kuruluşlarını ikna etmiyor.

Bize bütün bu tartışmayı Türkiye ile Batılı devletler yani Avrupa Birliği ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri’yle doğmuş bulunan ihtilaflar dolayısıyla o ülkeler ve emperyalist kuruluşlar tarafından bize söylenen yalanlar olarak pekâlâ kendi taraftarları gözünde temize çekmek isteyebilir. Ancak gazetecilik mesleğini herhangi bir ulus çıkarı ya da devlet çıkarı dolayısıyla değil bir mesleki ihtiyaç ve onur duygusuyla yapan bütün gazetecilik kuruluşlarının apaçık düşüncesi Türkiye’nin ifade özgürlüğü bakımından son iki yıl içerisinde muazzam bir düşüş gösterdiği ve Türkiye’nin esasen bir gazeteci hapishanesi hâline bu bakımdan geldiğidir. Türkiye’den daha kötü durumda birkaç ülke daha vardır ama Türkiye’nin iddiaları bakımından ve taraf olduğu uluslararası sözleşmeler bakımından bu durumda olması garabettir. Onların değildir, onlar kendilerini bu ilkelerle bağlı saymıyorlar, “Biz ait değiliz bu konvansiyonlara.” diyorlar ama Türkiye haklar ve özgürlükler bildirelerinin tarafı olarak, özellikle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin tarafı olarak bütün bunları yaptığı zaman tabii ki Türkiye bir gazeteci hapishanesi olarak görülecektir.

Çok açık, net, daha hemen önümüzde dün görülen davada Ahmet Şık ve Cumhuriyet gazetesi yazar ve yöneticileri ortada elle tutulur hiçbir delil olmadığı hâlde bir sonraki duruşmaya kadar hâlâ hapsedilme kararıyla cezaevinde tutuluyorlar. İsnat edilen suçların, iddiaların hepsi çürütüldüğü hâlde oradalar çünkü kabahatleri aslında gerçek olan, haber olan ve başka mecralarda yer almış olan bir başka haberi yani Suriye'deki isyancı güçlere Türkiye'den silah gönderildiğine dair belge ve bilgileri yayınlamış olmalarıydı. Dünyanın her yerinde bütün bunlar bir gazetecilik işidir, Türkiye'de ise bunun adı casusluktur. Tabii terimler böylece yer değiştirdiğinde Türkiye'nin hâlâ özgür bir ülke olduğu söylenmeye devam edebilir. Ancak Basın-Yayın Genel Müdürlüğü'nün de özellikle gazetecilerin hapiste olmayanlarının çalışmalarının önünü kesmek bakımından sarı basın kartlarının iptali, gazetecilerin çok uzun yıllar sürdürdükleri mesleki birikimlerinin ifadesi olan gazetecilik belgelerinin ortadan kaldırılması yoluyla onları da bir sivil ölüme mahkûm ettiğinin altını çizmek gerekir. İşin doğrusu bir gazetecinin gazeteci olduğunun anlaşılması için o meslek erbabının devlet tarafından tasdik edilmesi değil, meslek kuruluşları tarafından teyit edilmesi gerekirdi. Sadece bir gazetede çalışıyor olmak ve o gazeteden aldığı kimlik kartına sahip olmak herkes için gazeteciliğin belgesi olmalıydı ama Türkiye'de aslında gazetecilerin yüzde 70'i zaten böyle çalışmaktadır fakat akreditasyon listelerine girebilmeleri bakımından, özellikle bakanlıklar ve diğer resmî kuruluşlarla ilişki bakımından gazetecilerin sarı basın kartı sahibi olmaları şart koşulduğu için elverişli koşullarda çalışmalarının önu bu sarı basın kartlarının esirgenmesi ya da iptal edilmesi dolayısıyla ortadan kaldırılmaktadır. Gazetecilik mesleğine böylece hem devlet tarafından onaylanmış bir lonca üyesi muamelesi yapılmakta hem de öbür taraftan loncaya girişlerinin önu kapatılarak çalışmaları da engellenmektedir. Yani, sonuçta bir Orta Çağ zihniyetinin modern koşullarda bir zulüm makinesi olarak çalıştırıldığı gerçeğiyle karşı karşıyayız. Bütün bunları sona erdirecek bir atılımı Meclisimiz yapabilecek midir? Benim gördüğüm kadarıyla bu yönde bir eğilim yok ancak bu eleştiriler belki bir fayda sağlar, umarım.

Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu açısından da denecek şey şudur: Bu kurumlardan ikisi, biliyorsunuz, cumhuriyetin ilk yıllarında kuruldu; sonuncusu da 12 Eylül'den sonra kuruldu. 12 Eylül'den sonra kurulan, esasen, Atatürk ilke ve inkılaplarını da başa koyarak Türk Dil ve Türk Tarih Kurumları üzerine bir vesayet getiriyor ama hepsinin esasen söyledikleri şey, Türkiye'de sadece ve sadece Türk dilinin ve Türk kültürünün geliştirilmesi yönünde kamu bütçesinden yapılan katkılarla çalışmak ve böylelikle Türk kimliğinin zenginleşmesi, yükselmesi için gayret göstermek.

Şimdi, buna denecek bir şey şu manada olmaz: Elbette Türkiye'de yaşayanların büyük çoğunluğunun ana dili Türkçedir, büyük çoğunluğu Türk etnisitesine bağlı olabilirler ve elbette dil ve kültürlerini geliştirmek bakımından bütün öteki yurttaşlar kadar hak sahibidirler fakat burada en eşit olan bir toplum kesimi karşısında diğer kesimlerin aynı haklardan aynı kamu bütçesi, aynı kamu kaynaklarıyla yararlanmadıkları koşullarda bu, öteki kimlik ve kültürlerin eritilmesi sonucuna varır. Aslında hiç böyle bir kasıt olmasa da, fakat esasen cumhuriyetin başlangıcında kastın bu olduğunu da hepimiz biliyoruz. Daha sonra yapılan değişikliklerle Türk'ün yanına "Türkiye" ibaresi de eklendi ama bu kurumlar örneğin Kürtçe, Lazca, Çerkezce, Pomakça, Arapça, Süryanice, Ermenice, Rumca ve benzeri dil ve kültürleri mensup olan yurttaşlarımızın dil ve kültürlerinin geliştirilmesi konusunda hiçbir kaynak harcamadılar, hiçbir çaba harcamadılar. Esasen 28 dil topluluğunun Türkiye'de hâlen canlı biçimde yaşadığını biliyoruz. Bunların içerisinde sadece bir tanesine, öteki yurttaşlarımız da bu dili okullarda öğreniyorlar diye, yok muamelesi yapmak gerçekte onları oldukları yerden uzaklaştırmıyor, bir türlü de eritemiyorlar.

Doğrusu ben, Kürt meselesi açık biçimde tartışılıp ana dili Kürtçe olan, hiçbir zaman okula gidinceye kadar Türkçe öğrenmemiş çocukların 1'inci sınıftan başlayarak Türkçeyi öğreninceye kadar neler çektiklerini biliyordum fakat bu mesele tartışıldıkça, bu tartışma genişledikçe öğrendim ve hepimiz öğreniyoruz ki, birçok sözlü kültür çalışması, oral kültür çalışması yapıldıkça görüyoruz ki aslında hemen hemen Türkiye’de ana dili Türkçe olmayan bütün çocuklar meğer aynı sıkıntıyı çekerlermiş. Ana dili Lazca olanların, ana dili Arapça olanların, ana dili Boşnakça olanların, ana dili Çerkezce olanların hepsinin ilk öğrenim yıllarının ilk üç yılının büyük bir ızdırapla geçtiği bilinen bir gerçek ya da halkın bildiği, resmen bilinmeyen bir gerçek. O nedenle, belki de Türkiye’deki eğitim kalitesinin bir türlü yükselmeyişinde ana dilinde eğitim kapısının açılmamasının, ana dillerin ve kültürlerin birer özgür öğrenim ve eğitim alanı hâline gelemeyişinin de çok büyük bir rolü var çünkü dil, düşüncenin kendisidir neredeyse. Eğer diliniz yoksa düşünemezsiniz, sizden başka bir dilde düşünmeniz istendiğinde hiçbir şey düşünemezsiniz ve o zaman, evet, bunu kendi gayretlerinizle öğreninceye kadar öğreniminizin ilk üç yılı heba olur. Bu da Türkiye’de belli bir etnisiteye, belli bir kökene çok daha büyük imtiyazlar sağlanması demektir. Ne yazık ki bu kurumlar esasen bu gerçekliği ortaya çıkartabilecekleri hâlde bu konuya hiçbir kaynak ayırmazlar. Ben aslında demokratik bir hükümetin, isterse Atatürk’e izafe etsin bu kuruluşu, Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunda mutlaka Türkiye’yi oluşturan bütün etnisitelerin dillerinin, kültürlerinin, yazılı kültür ve geleneklerinin ortaya çıkartılması, geliştirilmesi ve bütün bunların okullarda öğretilmesi için imkân ve fırsat yaratan kurumlar olmalarını dilerdim ama ne yazık ki bu dönemde hiç öyle bir mevsimde olmadığımızı görüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, son sözlerinizi alayım lütfen.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) - Toparlarım.

Fakat ne kadar resmen inkâr edilirse edilsin Türkiye’de çok fazla dil ve kültür topluluğu var, bunların hepsinin gelişmek hakkı. Bir tek üyesi kalmış olsa bile kamunun ona kaynak tahsis etmesi demokrasinin ve hukuk devletinin bir gereği.

Son Ubih da öldükten sonra Ubihça belki kullanılan bir dil olmaktan çıktı ama öteki dillerin hepsi Türkiye’de yaşıyor, yaşamayı ve yaşatılmayı Türkçe kadar hak ediyorlar. Hatta, diyebilirim ki, Türkçenin yaşaması ve yaşatılması çok büyük ölçüde onların da yaşamasına ve yaşatılmasına bağlıdır.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kürkcü.

Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, sayın bakanlar, kamu kurum ve kuruluşlarının saygıdeğer çalışanları, çok değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, tekrar görevinizde başarılar dileriz, hayırlı ve uğurlu olsun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) - Çok teşekkür ederim, sağ olun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Evet, Bakanlığınıza bağlı Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili başlamak istiyorum.

Vakıflar Genel Müdürlüğü hepimizin göz bebeği, ecdat yadigarı bir kurum. Bu ülkenin tahini, kültürünü, ortak değerlerini yaşatma görevini asli sorumluluk alanı olarak taşıyan ve dolayısıyla da büyük bir sorumluluk altında. Halkımızın ortak birikiminin ve mirasının gelecek kuşaklara aktarılması sorumluluğuna verilen değerlerin bir sonucu olarak kamunun en şeffaf ve üçüncü tarafların

değerlendirmelerine en açık yönetim sorumluluğu olan alanlarından birinde görev üstlenmiş durumda. Bir de buna yurttaşlarımızın bağışları yoluyla elde edilen önemli bir geliri de eklediğinizde ortaya çıkan sorumluluk daha da ağırlaşıyor. Bu yüzden Vakıflar Genel Müdürlüğü diğer kamu kaynağı kullanan özel bütçeli idarelerde olduğu gibi hem Sayıştay'ın denetimine hem de Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine tabi. Bunun yanında, bağış yapan veya yapması muhtemel her yurttaşın karşısında da güvenilirliğini ispatla yükümlü. Nitekim bu nitelikli idareler için mevzuatımız ortak bir kısıtlamayı öngörmüş ve diyor ki: "Bütçesinde ve tasarrufunda bulunan bütün mali kaynaklarını kamu bankalarında tutmak zorundadır." Kamu Haznedarlığı Tebliği de bu hususta açık hüküm içeriyor fakat Vakıflar Genel Müdürlüğü idaresinden sorumlu yöneticiler bu açık hükme rağmen sorumluluklarını yerine getirmiyor. Bunun yerine, kurumun parasını Ziraat Bankası, Halkbank ve en doğal olması gereken Vakıflar Bankasına yatırmak yerine kamusal nitelikli bu kaynağı Kuveyt Türk Evkaf Finans Kurumuna yatırmayı tercih etmişler. Mevzuata açık aykırılık taşıyan ve kamu kaynağını özel çıkarın hizmetine koşan bu anlayış, Sayıştay denetiminde kabul görmemiş ve ilgili genel müdürlüğe bu konu da sorulmuş. Gelen cevap ilginç, dikkatlerinize sunmak isterim değerli arkadaşlar. Kurum idaresinden sorumlu olanlar diyor ki: "Kurumumuz tebliğ kapsamı dışında olduğundan Genel Müdürlüğün mazbut vakıflara ait paraları kamu sermayeli bankalar dışında kalan, kurum iştiraki Kuveyt Türk Evkaf Finans Kurumu AŞ'de değerlendirmesi tebliğe uygundur." Gelen açıklamaya bakınca zannedebiliriz ki kurum tümüyle Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait. Böyle bir durum yok. Kurumun kendi denetim raporunda "Banka hisselerinin yüzde 62,24'ü Kuveyt'te mukim Kuwait Finance House'a ait." deniliyor. Yüzde 9'u Kuveyt'te mukim The Public Institution For Social Security'e ait, yüzde 9'u da Islamic Development Bank'a ait olup, geriye kalan yüzde 1,4 oranındaki hisseler diğer gerçek ve tüzel kişilere aittir." denilmiş. Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait olan kısım yüzde 18,72. Bu, bağış yapanların bağışlarını Kuveyt'e kâr sağlasın diye uğraşanlara göz yummak bu ülkenin insanına da tarihine de hakarettir. Bu yüzden sormak istiyorum. Aykırı olduğu sabit olmasına rağmen, tebliğe uygun olsa bile böylesi özel bir kamu kaynağından mesul olanlar hangi hakla "Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili mevzuat hükümlerinin dışında." diyebiliyorlar acaba? Bunu öğrenmek isteriz.

Sayıştay raporunda Vakıflar Genel Müdürlüğüyle böylesi açıklanamaz ilişkiler içindeki kuruma dair 111 milyon TL'lik uyumsuzluk ve "kişilerden alacaklar" hesabında mükerrer kayıt dolayısıyla, 6 milyon 738 bin TL'lik kısmın fazla yazıldığı da saptanmış.

İlave olarak Vakıflar Genel Müdürlüğü Ayvalık Vakıf Zeytinlikleri İşletme Müdürlüğü sermaye tutarı 8 milyon 750 bin TL olduğu hâlde, döner sermayeli kuruluşlar hesabının kayıt yapılmamış. Bu tutarın kendi kaydı sonradan düzeltilse bile 2016 hesaplarında yer almamış.

Sayıştay, Vakıflar Genel Müdürlüğünün bütün taşınmazlarını kayıt altına almadığını da tespit etmiş; taşınmazların doğru bir şekilde envanteri çıkarılmayınca mali tabloların eksik bilgi içerdiğini de kayda geçirmiş.

Bununla yetmiyor, yine Sayıştay raporlarında, mali kuruluşların yatırım sermayeleri hesabında düzenli ve doğru takibin yapılmaması, kişilerden alacaklar hesabına mükerrer kayıt yapılması, hisse senetleri hesabına kaydedilmesi gereken hisse senetlerinin muhasebe kayıtlarında yer almaması, yine döner sermayeli kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabına yatırılması gereken kayıtların yapılmaması, Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait taşınmazların tümünün kayıt altına alınmaması, kira tahakkuklarının eksik yapılması ve tahsil edilmeyen kira alacaklarının mali tablolarda tam olarak yer almaması, mali tablolarda hem dönem olumlu faaliyet sonucu hem de dönem olumsuz faaliyet sonucu hesabının birlikte

yer alması, Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği'nde sayılan ve tanımı yapılan kamu sermayeli bankaların dışına mevduat hesabı açtırılması gibi Sayıştayımızın tespit etmiş olduğu eksiklikler var. Ecdat yadigarı bu kurumların daha dikkatli ve özenli bir şekilde yönetilmesi gerektiğinin burada altını çizmek isterim.

TİKA konusunda da bir şeyler söylemek isterim. Özellikle TİKA konusunda önemli birkaç konuya değinmek gerekiyor. Sayın Başkan kurumdan övgüyle bahsediyor ancak kurumla ilgili Sayıştay raporuna baktığımız zaman inanılmaz bulgularla karşılaşılıyor. Hepsine burada değinmek belki çok mümkün değil ama sadece birkaç tanesini özellikle belirtmek isterim.

Program Koordinasyon Ofisleri tarafından yurt dışında gerçekleştirilen mal ve hizmet ihalelerine ilişkin teslim alınan nakdî teminatların ve teminat mektuplarının muhasebe kayıtlarına alınmaması Sayıştayın tespit ettiği önemli bulgulardan bir tanesi, işçilere ödenecek kıdem tazminatları için karşılık ayrılmaması bulgulardan bir başkası, duran varlıklar için amortisman kaydının yapılmaması bir başka bulgu, cins değişikliği yapılarak tapu kayıtlarında arsaya dönüştürülen taşınmazın muhasebe kayıt değişikliğinin yapılmaması bir başka bulgu, kişilerden alacaklar hesabında kayıtlı tutarların mevzuat hükümlerine göre takip ve tahsilinin yapılmaması bir başka bulgu, kurumun banka hesaplarında bulunan mevduatı için hesaplanan ve tahsil edilen faiz tutarının brüt olarak muhasebeleştirilmesi gerekirken net olarak muhasebeleştirilmesi bir başka bulgu, bütçe gideri niteliğinde olan bir kısım mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödeme tutarlarının giderler hesabına kaydedilmesine rağmen bütçe gideri hesabına kaydedilmemesi bir başka bulgu olarak karşımızda duruyor.

Yine, Yurtdışı Program Koordinasyon Ofisi koordinatörleri tarafında gerçekleştirilecek projelerin belirlenmesine ilişkin sürecin düzenlenmemesi bir başka bulgu. İç denetim faaliyetlerinin yürütülmemesi, mali nitelikteki yönetmelikler için Sayıştayın istişari mütalaasının alınmaması, stratejik planın hazırlanmaması, performans programının hazırlanmaması, faaliyet raporunun mevzuatın belirlediği şekil ve içerikte hazırlanmaması... Daha ne diyelim arkadaşlar, daha ne söyleyelim! Bu kadar saydıktan sonra TİKA'yla ilgili daha ne söyleyelim!

Bu aşamada kurumun cevaplarına dair Sayıştay görüşlerinde belirtilen “Bu hususa geçmiş denetim raporlarında yer verilmiş olmasına rağmen herhangi bir işlem yapılmamıştır.” cümlesi çok önemlidir. Bu durum, idarenin denetim görüşlerini hiç dikkate almadığını açık ve net bir şekilde göstermektedir. Zaten bulgulardan birisi de iç denetim sisteminin de kurulmadığını gösteriyor. Bu durumda TİKA kimlerin gözetiminde, nasıl bir faaliyet yürütüyor, bu bütçeyi hangi amaçlar için kullanıyor bunu da söylememiz gerekiyor.

Sayın TİKA Başkanı bir konuşmasında 2016 rakamlarıyla dünyadaki insai yardımlarda Türkiye'nin 6 milyar dolarlık yardım kapasitesiyle ABD'den sonra ikinci olduğunu vurgulamış, millî gelir oranına bakıldığında da birinci. Görünen o ki TİKA eliyle dünyanın çeşitli yerlerine yardımlar yapılıyor. Sayın Emine Erdoğan'ın da bu kurumun işleyişinde oldukça etkili olduğunu bazı gezilerde görüyoruz, çalışmalar hep onunla yürütülüyor.

Bu aşamada merak ettiğimiz konu, TİKA'nın bu ülkelerde FETÖ'yle nasıl bir mücadele yürüttüğü, TİKA'ya yönelik FETÖ operasyonu yapılıp yapılmadığı, yapıldıysa kurumda kaç kişinin bu durumdan etkilendiği, hangi ülkelerde ağırlıklı olarak operasyonlar yürütüldüğü? Bunları burada öğrenmek isteriz.

Son olarak TİKA'yla ilgili, terör örgütü FETÖ'ye karşı Türkiye'nin hiçbir talebine olumlu yanıt vermeyen Kırgızistan'da TİKA'nın, yapımına başladığı modern hastanenin inşası ne aşamada? Kırgızistan'la nasıl bir işbirliği yürütülüyor, bunları da burada öğrenmek isteriz.

Diğer bir konu RTÜK’le ilgili. Bildiğiniz gibi arkadaşlar, 16 Nisan referandumuyla oylanan Anayasa değişikliği yüzde 51,3 oranı ile onaylandı. Ancak oylama ve sayım konusundaki şaibeler ve hâlâ süren tartışmalar bir yana, referanduma giden süreçte “Evet” ve “Hayır” cephelerinin kampanya yürütme ve medya kullanma açısından eşitsiz bir konumda olmaları bugün için çok önemlidir. Yani 16 Nisan referandumunun görünen sonuçları ve medya arasında bu kez her zamankinden daha başka bir ilişki olduğunun altını çizmek gerekir.

Son yıllarda Türkiye’de ana akım medyanın durumuna bakıldığında basitçe iktidarın aracı hâline gelmiş olduğunu kolaylıkla söyleyebiliriz. Bir yanda AKP medyası, diğer yanda ise sınırlarını AKP medyasının işaretlediği, bu sınırlara uymadığı durumda ise sansür, gözaltı, tutuklama ve el koyma gibi doğrudan hedef alınan bir ana akım medya, bugün Türkiye’de milyonlarca insanın ihtiyaç duyduğu enformasyonun sağlayıcısı durumundadır.

Gelirlerinin yüzde 80’i kamusal kaynaklardan yani halktan toplanan paralardan oluşan ve kamu hizmeti verdiği öngörülen, özerk ve tarafsız olduğu Anayasa’da hükme bağlanan TRT ise bu tablonun tam merkezine oturmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Başkan Vekili Mehmet Şükrü Erdiç geçti)

BAŞKAN – Sayın Çam, ek süre veriyorum.

Buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) - 16 Nisan referandum sürecine girerken zaten 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında ilan edilen OHAL’in medya alanında yarattığı olağanüstü yıkım hâlâ sürmektedir. 150’den fazla haber ajansı, gazete, kanal, radyo ve internet sitesi kapatılmış, 150’den fazla gazeteci gözaltına alınmış, tutuklanmış, Venedik Komisyonunun “Basın-yayın kuruluşlarının kitlesel tasfiyesi” olarak tanımladığı tüm bunlara ek olarak bir kanun hükmünde kararnameyle Yüksek Seçim Kurulunun taraflı yayın yapan televizyon ve radyolara ceza verme yetkisi ortadan kaldırıldı.

Bu değişikliklerle özel radyo ve televizyonların propaganda sürecinde bütün siyasal partilere dengeli ve adil yayıncılık ilkeleri çerçevesinde yer vermesi hükmü kaldırılmış oluyor ve YSK denetimi olmadan Türkiye’de propagandanın kontrolsüz bir şekilde yürütülmesinin önünü açıyor.

Referandum hazırlıkları sürecinde “Hayır” kampanyasının neredeyse suça dönüştürüldüğü böylesi bir ortamda yasalara göre Mecliste sandalyesi bulunan siyasal partilerin her birine 20 dakikalık serbest yayın süresi hakkı vererek, ayrıca Cumhurbaşkanı’na 2 adet 10 dakikalık konuşma yapma hakkı vererek sözde eşitliği ve tarafsızlığı sağlamakla yükümlü olan referandum sürecinde yani 21 Ocak-16 Nisan 2017 tarihleri arasında Başbakan, Başbakan yardımcıları, bakanlar, AKP grup başkan vekilleri, genel başkan yardımcılarını TRT ekranında 29 saat 30 dakika süreyle yer almış ve “Evet” propagandası yapmışlardır. Aynı süreçte Cumhuriyet Halk Partisi 9 saat 22 dakika, Milliyetçi Hareket Partisi 6 saat 40 dakika, HDP ise yalnızca 20 dakika TRT ekranlarında haber olabilmişlerdir.

Bu arada, taraflı yayınları izleyen RTÜK, 16 Şubat-7 Nisan arasında kamu ve özel radyo ve TV izlemelerinde 89 ihlal vakası tespit ederek YSK’ya bildirdi ancak kanun hükmünde kararnameyle ceza verme yetkisi kaldırılan YSK bu konuda hiç bir şey yapmadı. Yapamaz çünkü bu bir yol haritasıydı, planlanarak bu noktaya gelindi.

AGİT raporuna göre, “Evet” kampanyası ezici bir çoğunlukla pozitif tonda televizyondaki yayın zamanının yüzde 76’sını ve günlük gazetelerdeki yayın alanının yüzde 77,5’ini kapsarken, “Hayır” kampanyası genellikle nötr tonda toplam yayın zamanının ve yayın alanının sadece yüzde 23,5’inde yer aldı arkadaşlar. İnternette ise alternatif haber siteleri defalarca, neredeyse her yirmi dört saatte bir kez

kapatıldı. Görünen o ki referandum sürecinde iktidarın bilgi tekeli olarak medya doğrudan ve sadece iktidarın istediği enformasyonu üreterek ve yayarak işlev görmüştür, bir bilgi tekeli olarak medyanın gücünü ve meşruiyetini sağlayan her türlü ölçüt ise ortadan kalkmıştır. Yetmiyor; AKP'nin, TRT'de siyasi partilerin seçim döneminde propaganda yapmasına olanak sağlayan mevzuatı kaldırmaya hazırlandığına dair bilgiler almaktayız.

Anlıyoruz ki seçim sonuçlarından öylesine korkuluyor ki mühürsüz seçim skandalı, sansürler, gözaltılar, kapatmalar da yetmedi, adil ve özgür bir seçim yapılmaması için her yol denemek istenmektedir ama unutmayın her şeye rağmen Kartaca yıkılacaktır.

Burada RTÜK'le ilgili, RTÜK'ün 19'uncu maddesi hiçe sayılıyor arkadaşlar. El konulan televizyon, gazete ve radyolar kılıksız bir şekilde yandaş medyalara peşkeş çekilmektedir arkadaşlar. Milletvekillerinin bu konuda çeşitli şikâyetleri var. Bir yıldır bu şikâyetler işleme konulmuyor arkadaşlar ve RTÜK'ün... TRT kılımı kıpırdatmıyor. Aynı TRT, âdeta AKP'nin yayın organı hâline dönüştürülmüş durumda. RTÜK'ün bu konuda hiçbir şey yapmaması gerçekten çok düşündürücü. RTÜK'ün adı var, başkanı var, yönetim kurulu var ama işlevi maalesef yok arkadaşlar.

Ben, bütün bunlara rağmen 2018 yılının ilgili kurumlara ve kuruluşlara hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Çam.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Başbakan Yardımcım, değerli bürokrat arkadaşlarım, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bütçelerimizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Sayın Başbakan Yardımcım, ben ağırlıklı olarak kesin hesap üzerinde duracağım yani biliyorsunuz hem 2016 yılının gerçekleştirilmiş olan bütçesiyle ilgili kamu kurumları hesap veriyorlar hem de 2018'in bütçesini yapıyoruz. Ben ağırlıklı 2016 yılı üzerinde duracağım çünkü o da önemli bir görevimiz Plan ve Bütçe Komisyonu olarak. Tabii, bu on dakikalık süre içerisinde ne kadar yapılabilir, bu kadar kurumun hem 2016 kesin hesabı hem 2018 bütçeleri ne kadar verimli bir şekilde ele alınabilir, takdirlerinize.

Yalnız, ondan önce 2018'le ilgili olarak şunu söylemek istiyorum: Sayın Işık burada değil ama özellikle çalışmalarını sırasında Türkçenin doğru, güzel ve anlaşılır kullanımına yönelik projeler, yarışmalar ve faaliyetlerden bahsetti fakat nasıl bir stratejiyle bu faaliyetleri yürüttüklerinden bahsetmedi. Bazı faaliyetler yapılıyor. Galiba 2017 içerisinde de 13 faaliyet söz konusu olmuş, 13 panel yapılmış ancak bizim son yıllarda özellikle dilimize giren kelimeler hangi alanda girdi, ne taraftan geliyor, bununla ilgili bir araştırma var mı, neye yönelik bunu yapıyoruz, gençler en fazla nerelerden etkileniyorlar? Bunlara yönelik bir çalışma yapılması lazım. Günümüzde en fazla elektronikten, bilgisayardan, iletişim sektöründen etkileniyoruz, teknoloji bize yeni kelimeleri getiriyor. Dolayısıyla bizim o alanda özellikle bu çalışmalarını yapmamız lazım, bunu görmemiz, bilmemiz lazım.

Geçenlerde Dan Brown'un "Başlangıç" diye bir romanı çıktı. Şimdi romanlar da değişti. Mesela tarihi anlatıyor orada, İspanya tarihini anlatıyor, İspanya mimarisini anlatıyor, ağırlıklı Barselona mimarisini anlatıyor, dilini anlatıyor ve bir ekip tarafından yazılıyor bir roman. Tek kişinin o kadar konuyu bilmesi mümkün değil yani tarihi orada öğreniyorsunuz, bir tarih bilinci oluşturuluyor, mimariyi, şehir mimarisini ve çeşitli alanlardaki özellikle düşünürlerin görüşlerini anlatıyor ve ekip

tarafından yazılmış bir roman bu. Bu tür faaliyetlerin de olması lazım, hem teknolojiye yönelik Türk dilinin, öz Türkçenin kullanımına yönelik bir faaliyet yaparsak hem de bu alanda bazı faaliyetler yürütülmesi şarttır diye düşünüyorum. Ondan sonra Sayıştayımızın düzenlediği raporlara geleyim.

Şimdi, Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili 2016 raporunda 6 bulgu var, denetim görüşünü de etkilemeyen 3 bulgu var. Bunlar önemli. Bazı arkadaşlarımız da bahsettiler ama bunları bilmeniz gerekiyor, sizin de bunların üzerinde durmanız gerekiyor Sayın Başbakan Yardımcım. Bakın, birinci bulgu: Mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının düzenli ve doğru takibinin yapılmaması. Önemli bir konu, önemli de meblağlar var. Geçen dönem -yani 2015'le ilgili olarak raporu da getirttim- Sayıştay denetim raporunda yine 3 bulgu vardı muhasebe biriminin yeterince işlemleri kavrayamamasıyla ilgili. Ya orada personel eksikliği vardır ya da bir başka sorun vardır. O konulara da bakılması lazım. “Kişilerden alacaklar hesabına mükerrer kayıt yapılması.” Ondan sonra üçüncü bulgu: “Hisse senetleri hesabına kaydedilmesi gerekirken hisse senetlerinin muhasebe kayıtlarında yer almaması.” Hisse senetlerinin yer almaması önemli bir eksiklik. Bir özel sektör firmasında olsa büyük sıkıntı yaratır döner sermayeli kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabına yapılması gereken kayıtların yapılmaması. Bu da önemli bir konu: “Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait taşınmazların tümünün kayıt altına alınmaması.”

Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili bu taşınmazlar envanteri tamamlanmadı mı?

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Tamamlandı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tamamlanmış olması lazım, geçen dönemlerde de bu sıkıntıydı ama artık giderilmiş olması lazım.

“Kira tahakkuklarının eksik hesaplanması ve tahsil edilmeyen kira alacaklarının mali tablolarda tam olarak yer almaması.”

Yine arkadaşlarımız değindi ama Sayın Başbakan Yardımcım, bu kamu bankalarında yer alması gereken meblağların başka özel bankalara alınması, o iştirak edilen bankalara alınması konusu da doğru değil. Sonuç olarak da şöyle diyor Sayıştay: “Vakıflar Genel Müdürlüğü, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na tabi kamu kaynağını kullanan özel bütçeli bir idaredir.” Özel bütçeli bir idare ama 5018'e tabi. “Söz konusu tebliğin ‘Kapsam’ başlıklı 2'nci maddesinde ise tüm özel bütçeli idarelerin tebliğin kapsamına dâhil olduğu belirtilmiştir. Bu sebeple Vakıflar Genel Müdürlüğü kendi bütçe ve tasarrufu altında bulunan her türlü mali kaynaklarını kamu sermayeli bankaların dışında değerlendiremez.” diyor çok net, çok açık. Öbür türlü Türk Dil Tarih Kurumu vesaire onlar da İş Bankasına yatırsın denilebilir. Yani bu konu kamu bankaları tarafından...

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Hissedar ya bunlar, ondan.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Öbürleri de oradan temettü alıyorlar, onlar da oraya yatırsın yani mantıklı bir gerekçe olabilir ama kamuda böyle bir tebliğ varsa buna uyulması gerekir tabii ki.

Şöyle bir şey var, 2016'yla ilgili hazırlanan bütçe ve faaliyet raporunda tespit ettiğim bir konu vardı, onu demin sordum, arkadaşlar -sağ olsun- cevap verdiler: (630) gelirlerin ret ve iadesinden kaynaklanan giderler var, 29 milyon 699 bin liralık ret ve iade var. “Nereden kaynaklanıyor?” diye sordum, “25 milyon 800 bin lirası vakıf üniversiteleri için ödenen kira gelirlerinin hesaplardan aktarılması sonucunda oluşmuştur.” diyor. Yani bu Bezmiâlem ve Fatih Üniversitesiyle ilgili kira gelirlerinin önce hesaplara intikal ettiriliyor, sonra da çıkarılıyor olmasından. Ama onu anlamadım, bir kira geliri elde ediliyorsa bu gelirdir neden çıkarılıyor, bir başka tarafa aktarılıyorsa bu hesapta olmaması lazım! Bunun ayrıntısını verebilirsek arkadaşlar memnun olurum ya da burada açıklanmayan bir durum mu söz konusu?

Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü 2016 yılı Sayıştay denetim raporuna bakıyorum, orada da Sayıştay olumlu görüş vermiş ama 215 milyon liralık bir hizmet alımı var Sayın Genel Müdürüm. Personelimiz yeterli, siz tabii, dışarıdan da zannediyorum hizmet alıyorsunuz ama giderlerinizin tümü 269 milyon lira 2016'da; 215 milyon liralık hizmet alımı yapıyorsunuz. Bu, aşağı yukarı bütün Genel Müdürlüğün faaliyetlerinin dışarıdan alımı anlamına mı geliyor, öyle midir? Bununla ilgili bilgi verebilerseniz memnun oluruz. Yani 269 milyon lira; 41 milyon lira personel gideriniz var, geri kalanı hizmet alımı olarak kaydedilmiş, bir yanlışlık mı var yoksa...

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Anadolu Ajansına para ödeniyor kanun gereği.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ya, onu bilelim, bilelim onu o zaman yani.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Tamam, açıklayalım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bilinmesi lazım o zaman o durumun.

Atatürk Kültür, Dil, Tarih ve Yüksek Kurumuyla ilgili olarak... Anadolu Ajansına buradan mı para aktarıyor doğrudan aktarılmadığı için?

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Evet.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Basın Yayın üzerinden aktarıyor. Peki, o doğru mu? Belki onun tartışılması lazım yani Anadolu Ajansına böyle 215 milyon liralık bir aktarma yapılıyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Açıklayacağım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir mevzuata dayanarak yapılıyordur muhakkak tabii ki.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2016 denetim raporunda 3 bulgu var. Önemli konular bunlar da dikkate alınması gereken konular, belki çok önemli görmeyebilirsiniz ama bağlı kuruluş bütçesinden...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

...karşılansın gereken giderlerin üstlenilmesi, bir başka kurum tarafından bazı giderlerin üstlenilmesi. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu bütçesinden karşılandığı görülüyor Atatürk Araştırma Merkezi giderlerinin.

Ondan sonra, temizlikle ilgili, katma değer vergisi tevkifatı yönüyle, iş gücü temin hizmeti kapsamında değerlendirilmesi konusu var.

İç denetim yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi söz konusu. Burada da bu çaptaki bir kurum için eksiklikler bunlar, önemli görüyorum.

Bir de burada, faaliyet sonuçları tablosunda 3 milyon 479 bin liralık bir hizmet alımı var, gider olarak kaydedilmiş; bunu öğrenebilsem memnun olurum. Zaten tüm giderler 10 milyon lira, 3 milyon 479 bin liralık hizmet alımı nereden kaynaklanıyor? Bilgi verebilerseniz memnun olurum.

Türk Tarih Kurumunun 2016 yılı denetim raporunda da şöyle bir tespitim var Sayın Başbakan Yardımcım: Şimdi, gelirler 356 milyon, giderler 19, bankada da 1 milyar 197 bin liralık bir hesap var. 356 milyon gelir var, 19 milyon gider var, bankada da 1 milyar 200 bin lira 2016 rakamlarıyla. Nedir bu para? Yani biraz önce Sayın Bakanım, Sayın Temizel sordu bu konularla ilgili olarak. Şimdi, bu

kurumlar bir vasiyeti yerine getirmek üzere kurulmuş, faaliyette bulunmaları gerekiyor, bu paraları bir yerlerde kullanmaları gerekiyor, bu vasiyete uygun harcamaları gerekiyor. Nedir bu, neden bu kadar birikim yapılmış da faaliyet yapılmamış acaba?

Yine, Türk Tarih Kurumunun 2016 yılı denetim raporunda da gelirler 187 milyon lira, giderler 42 milyon lira, bankada da 914 milyon lira var 2016'da. 42 milyon gider yapılıyor -ki bunlar ağırlıklı olarak personel gideri- bankada para var. Bir proje mi var, geleceğe yönelik bir birikim sağladıktan sonra bir projeye mi biriktiriliyor bu paralar, nedir? Onları bilmek lazım.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının Sayıştay raporunda da 4 bulgu ve ilave olarak da denetim görüşünü etkilemeyen 8 bulgu var, önemli bunlar da bunların da tek tek dikkate alınması lazım. Ben, süremi geçirmemek için, geçirdim daha doğrusu da, ona tek tek girmiyorum ama bu 12 bulgunun da değerlendirilmesi gerekir.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının da 2 bulgusu var, Sayıştay tarafından önemli tespitleri var 2 tane. Bir tanesi, taahhüt hesaplarının kullanılmaması, iç denetim faaliyetinde bulunulmaması. Biraz önce Sayın Bakanım belirtti orada önemli harcamalar var, iç denetim faaliyetlerinin, denetimin özellikle yapılması lazım.

Özellikle, Hükûmetinizde gördüğümüz bir eksiklik, kimse denetim istemiyor. 500 küsur milyar lira 2016'da, bu ülkenin bütçesi, bunu harcıyorsunuz -kurumlar olarak bahsediyorum- bunun karşılığında denetim olacak, bir hesap verilir. Yani en azından burada Sayıştaya ve bize, Meclise bu hesabın verilmesi lazım, kimsenin de bundan imtina etmemesi lazım.

Atatürk Kültür Merkezinin denetim raporunda da bir bulgu var, önemli bir bulgu; bakılır, dikkate alınırsa memnun olurum. "AR-GE hizmetine yönelik faaliyetler olmadığından, bizim Kamu İhale Kurumundan izin almamamız gerekir." diyor. Ama yüzde 10'un aşılması durumunda alınması gerekir cevabı Sayıştay yetersiz görmüş; dikkate alınması lazım.

RTÜK'le ilgili olarak da 3 bulgusu var Sayıştayın. Bunlar da ayrıca dikkate alınması gereken bulgular Sayın Başkan.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Kuşoğlu.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, görevinizde başarılar diliyorum, hayırlı olsun.

Ama Sayın Bakan, her gelen yeni bakana benim bir uyarım olur, arkadaşlar çok iyi bilirler, Komisyon üyesi arkadaşlarım, ne olacağını da şimdi tahmin ediyorlar. Arkanıza bir dönüp bakın lütfen Sayın Bakan, ne görüyorsunuz? Oradan bakın. Yalnızca erkek bürokrat arkadaşları görüyorsunuz. Bu konuda her bakana uyarımı yapıyorum, bürokrasi, arkanızdaki kamu görevlileri yalnızca erkeklerden oluşuyor. Size de kadın bürokratların bu mevkiilerde, yanınızda, arkanızda, sağınızda, solunuzda olması için gerekli tedbirleri almanız konusunda bir çağrı yapmış olayım.

Şimdi, gelelim bakanlıkla ilgili müdürlüklere, konulara. Sayın Bakan, ben vakıflarla başlayacağım. Bölgemiz ve coğrafyamız biliyorsunuz, çok dilli, çok kültürlü ve Anadolu kadim medeniyetlerin bir topluluğu. Anadolu, Mezopotamya, Balkanlar, Kafkaslar kadim medeniyetler ve her zaman da çok dilli, çok kültürlü olmuş; bunu bir şekilde başarmışız, becermişiz, bir arada yaşama kültürünü başarmışız, becermişiz. Kültürler ve diller kendi habitatlarına yaşamışlar hep, o habitatları oluşturmuşlar. Benzer

şehirlerde, yan yana mahallelerde yaşamışlar ancak her şehirde kendi habitatlarını oluşturmuşlar; Ermeni mahallesi, Rum mahallesi, Musevi mahallesi, Müslüman mahallesi, bunlar oluşmuş, bu geleneğimiz var. Ve o habitatlarda da kendi örgütlülüklerini oluşturmuşlar o topluluklar, demişler ki: “Ya, benim bir kiliseye ihtiyacım var, benim bir okula ihtiyacım var dilimi öğreteceğim, bir yardımlaşma kuruluna ihtiyacım var, bir hastaneye ihtiyacım var.” Ne yapmışlar? Örgütlenmişler bunlar kendi aralarında ve dinî inançları için de işte eğitim için de yardımlaşma için de sağlık için de bu kurulları kurmuşlar. Nasıl yapmışlar? Vakıflarla yapmışlar. Vakıf medeniyeti böyle oluşmuş, yerelerde oluşmuş yani hani merkezden ferman vererek değil, yerelerde, o habitatlarda bu ihtiyaçlara dönük olarak insanlar örgütlenmişler, bunu yapmışlar. Hani yerel demokrasi dediğimiz şey, biraz aslında böyle bir şey. Hani, merkezden ferman yayınlayarak birçok şey olmuyor, bunu tarihimizden biliyoruz. Yerelerde bunlar oluşmuş, ihtiyaçlara göre oluşmuş. Ve aynı zamanda da bu bir örgütlenme aracıdır. Bakın, günümüzde bu kadar bencilliğin, bireyselliğin olduğu bir 2017 dünyasında insanların dayanışma duyguları, bir arada ihtiyaçlarına dönük kimliksel, kültürel, dinî pek çok noktada ihtiyaçlara dönük örgütlenmeleri çok önemli. Ama bu anlamda baktığımızda, bu ulus devlet yapılanmaları sonrasında maalesef, coğrafyamız işte orası Rumların toprağı, burası Türk’ün toprağı, orası Ermeni’nin toprağı, orası Arap’ın toprağı diye paramparça olmuş ve büyük bir yıkım yaşamışız ve vakıf medeniyetimiz de büyük bir yıkım yaşamış, vakıf medeniyeti gerçekten büyük bir yıkım yaşamış; binlerce, on binlerce vakfımız mülhak duruma düşmüş ve bunlar devletleştirilmiş Sayın Bakan, devletleştirilmiş hepsi. Oysa vakıflar, biliyorsunuz, vakfedenlerindir. Vakfedenler onları hangi amaçla vakfetmişse “Benim bu vakfettiğim yerde çocuklar okusunlar.” demiş; “Benim bu yaptığım kilisede insanlar ibadet etsin, camide ibadet etsin.” demiş. “Burada benim vakfettiğim paradan her yıl şu kadar çocuk okutulsun, şu kadar fakire yardım edilsin.” demiş onları vakfedenler ama baktığımızda, biz binlerce, on binlerce insanın vakfettiklerine maalesef, bence ihanet etmişiz devletleştirerek. Ve bu kültürü tekrar canlandırmak aslında mümkün ama dar bir kalıptan bakıyoruz, hep korkularımızla bakıyoruz, vatandaşa güvenmeyen algımızla bakıyoruz, güvenmiyoruz “Onlar kendi orada örgütlenirse oradan bir şey çıkar, radikal unsurlar çıkar.” diye güvenmiyoruz. Oysa demokratik devletlerde bu yerel örgütlenmeler, vakıflar korunurlar ama merkezce denetlenirler, orada bir nefret söylemi, ne bileyim, diğer topluluklara karşı radikal unsurlar varsa bunlar elbette denetlenir ama bu anlamda örgütlenmelerin önu açılması gerekir.

Dün, Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesini gördük, orada da söyledim. Yani niye devletin merkezden bir Diyanet İşleri Başkanlığı... Yalnızca koordinatör olarak elbette olabilir, her dine, her inanca eşit derecede bakan koordinatör bir kurul tabii ki olabilir ama tek bir dine, tek bir inanca ve her şeyi merkezden yöneten bir anlayışa ihtiyacımız yok. Bu anlamda Sayın Bakan, vakıf medeniyetini canlandırmaya ihtiyaç var ama bunu çoğulcu bir bakışla yapmamız gerekir. Bakın, Müslüman, Hristiyan pek çok vakfımız vardı, geriye çok az Hristiyan vakıfları kaldı ancak onların da binlerce sorunu var, çok iyi biliyorsunuz, eminim. Sayın Adnan Ertem’le yıllardır bu konularda müzakereler yapıyoruz, kendisinin de size aktarımları mutlaka olacaktır. Sizin de bu konuda bir Gümülcineli olarak en iyi empatiyi kuracağınızı biliyorum.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Doğru.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Çünkü bakın, ulus devletler azınlıkları gadre uğrattılar. En iyi empatiyi sizin kurabileceğinize inanmak istiyorum ve inanıyorum diyeyim, göreceğiz bunu, görmek istiyoruz diye söylüyorum. Çünkü biliyorsunuz, Yunanistan’daki Müslüman azınlığın yaşadıkları sorunları bildiğiniz için burada bizim yaşadıklarımızla ilgili en iyi empatiyi sizler kurabilirsiniz. Ve bu anlamda da ulus devletler bakın müttekabiliyet aklıyla bakarlar. Oysa oradakiler azınlıklar, onlar, o ulus devletlerin rehinesi değildir. “Bir ulus devlet bir azınlığa zulmediyorsa ben, müttekabil olarak buradaki azınlığa zulmederim.” demek demokratik iddiası olan bir devlete yakışmaz. Biz buranın aslı

unsurlarıyız, kadim unsurlarıyız ve bu kadim geleneğe layık bir bakışa devletimizin maalesef, bugüne kadar ulaşmadığını düşünüyoruz. Hep mütekabil çerçevede bakılan unsurlarız maalesef. O çerçevede Sayın Bakan, bu konuda adımların atılmasına ihtiyaç var. Vakıfların hak ettiği noktada, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün çoğulcu bakışla ilgili olan engeller konusunda siyasi olarak -tabii sizin iradenizle- Hükümetinizin adım atmasına ihtiyacımız var.

Vakıflarımız altı yıldır seçim yapamıyor Sayın Bakanım. Azınlık vakıflarının altı yıl önce seçim yapma hakkını elinden aldınız, Sayın Bülent Arınç döneminde oldu. Tam Bülent Arınç'ı ikna ettik, Bülent Arınç gitti; Yalçın Akdoğan geldi, tam Yalçın Akdoğan'ı ikna ettik, Yalçın Akdoğan gitti; Numan Bey geldi, o da oldu; sonra Veysi Kaynak geldi, tam bir noktaya getirdik, Veysi Kaynak "Halloldu, haftaya oluyor, bir ay sonra oluyor." dedi, Veysi Kaynak gitti. Şimdi Hakan Çavuşoğlu var. Umuyorum ki Sayın Bakan, acele edelim, bakın, sizin bakanlıkta altı ayda bir, sekiz ayda bir değişiklik oluyor. Bilmiyorum, umarım, göreviniz devam eder.

MUSA ÇAM (İzmir) – Hakan Bey devam eder.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, umuyorum diyorum ama görevinizin ilk döneminde lütfen bu konuya... Adnan Bey hazır bu konuda, adımları hazır, dosyası hazır. Sayın Cumhurbaşkanının da bu konuda engelleyici bir tavrı olmadığını hatta bununla ilgili gerekli talimatları verdiğini de biliyorum, bir an önce çözülsün diye. İstirhamım, ivedilikle bunu çözelim. Bu seçim meselesini bu kadar önemsiyorsak bunu çözelim ve bütün vakıflarımızın bu anlamda önünü açalım Sayın Bakan, hep beraber, tekrar o kadim geleneğimizle ilgili o dar bakışlardan, o dar gömleklerden sıyrılalım derim.

Sayın Bakan, tabii, bir tek azınlık vakıflarıyla ilgili konuşmayacağım. Devlet belli dönemlerde bu vakıf mantığına, yeni kurulan vakıflarda da kendi hayal ettiği toplumu inşa etmek için yalnızca belli vakıflara güç vermiş, bu da yanlış bir bakış. Yani mesela "Fetullahçı vakıflar" dediniz. Biliyorsunuz, onların önu açıldı pek çok konuda, hani "Ne istediler de vermediniz." noktasında gerçekten büyük hatalar yapıldı. Eminim ki Hükümetiniz de öz eleştiri yapıyordur bu konuda. Şimdi de tekrar "Dindar bir nesil yetiştireceğiz." iddiası var ve bu anlamda belli vakıfların önu açılıyor ve Millî Eğitim Bakanlığıyla ve diğer bakanlıklarla iş birliği yapıyor, kamu kaynakları oraya aktarılıyor ve yalnızca tek bir inanca dönük olarak, tek bir bakışa, tek bir ideolojiye dönük olarak vakıfların önu açılıyor, kamu kaynakları aktarılıyor.

Ben açıkça söyleyeyim; yaptıklarımızdan, yaşadıklarımızdan ders çıkaralım. Yani tabii ki çeşitli vakıflar kurulabilir ama devlet her vakfa eşit mesafede olmalıdır. Yani toplumun faydasına olan her türlü düşünceye eşit mesafede bakmalıdır. Bu hatayı madem yaptık Fetullahçı yapılanmalarla ilgili benzer hataları yapmamamız gerekiyor, dar bakışla, korkularımızla hareket etmememiz gerekir. Bununla ilgili tekrar hata yapma olasılığımız var Sayın Bakanım. Bu konuda sizi çoğulcu bakmaya, her türlü vakfa eşit mesafede bakmaya çağırıyorum.

Alevilere ait dergâhlarla ilgili mesela Sayın Bakanım, tedbirler almanız gerekiyor. Geçmişte bunların da pek çok hakkı gasbedildi. Yani yalnızca Sünni vakıflara dönük adımlar atmadığımızı, Alevi vakıflara dönük, dergâhlara dönük de adımlar attığımızı göstermeniz lazım, azınlıklara, Hristiyanlara. Mesela Süryani vakıflarının Mardin'deki mallarıyla ilgili sorunlar var. Sayın Adnan Ertem hâkim bu konulara. Bununla ilgili önemli görüntüler vermeniz gerektiğini düşünüyorum.

Sayın Bakan, bir önemli konu daha var. Şimdi, bu Alman vakıfları meselesi var, biliyorum, İçişleri Bakanlığı denetliyor ama. Devletimiz son yıllarda tekrar o kadim korkularına döndü. Tabii, büyük bir travma yaşadık, bu anlaşılır bir şey ancak işte, "Herkes hain, dışarıdan gelen ajanlar ülkemizi parçalayacaklar, şu, bu..." Hani çocukluğumuzda vardı ya, bize ilkokulda ezberletilirdi "Türk'e

Türk'ten başka yoktur dost millet.” Herkes düşman, herkes hain bakışı, ifrat tefritle çok kötü bir yere savrulduk. Yani dışarıdan ilişki kurduğumuz sivil toplum örgütlerine, vakıflara, her şeye bir korku, bir paranoya çerçevesinde bakarsak içimize kapanırız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ve maalesef o duruma gelmiş durumdayız. Bakın, üç ay önce hak savunucuları mesela Büyükkada’da bir toplantı yaparken “Vay, bunlar ajandı, haindi, darbe planlıyordu.” diye haberler yapıldı, Hükümet manipüle edildi, Sayın Cumhurbaşkanı manipüle edildi. Ne oldu? Geçen hafta çıktılar, hiçbir şey yok çünkü delil yok ortada. Hak savunucuları sivil toplum konusunda çalışma yapıyorlar.

Bu sabah da Osman Kavala tutuklandı. Neymiş? İşte, Soros’la ilgiliymiş, bilmem ne... Ya, Sayın Cumhurbaşkanının Soros’la onlarca fotoğrafı var AK PARTİ’nin ilk kuruluş dönemlerinde ve Açık Toplum Vakfını çok iyi biliyorsunuz, neyle ilgilendiğini biliyorsunuz. Gelen kaynakları sivil toplum alanına sizin vakfınızın denetimiyle aktarıyor. Bununla ilgili, bu paranoyalara hapsolmeden bakmamız gerektiğini düşünüyorum ve birtakım unsurlara. Türkiye’nin antidemokratik bir ülke olduğu algısını yaratacak bu tip adımlarla ilgili çok dikkatli olmanızı öneriyorum yoksa başımıza yeni çoraplar örülebilir Sayın Bakanım. Bu konudaki Türkiye algısı konusunda siz ve bakışınız çok önemli olacaktır; Türkiye içe kapanan bir ülke mi olacak yoksa dünyayla ilişki kuran bir ülke olmaya devam mı edecek? Bu konuda sizin Bakanlığınızın çok önemli bir bakanlık olduğunu düşünüyorum. Bu konuda da gerçekten bir şeyler söylerseniz kamuoyunu rahatlatmak anlamında önemli olacağını düşünüyorum.

Sayın Bakan, şimdi, bu “yurt dışı türkler ve akraba topluluklar” dediniz. Bakın, oradaki sunumunuzu da gayet dikkatlice dinledim ve yurt dışında yaşayan gençlerimiz için işte, programlar düzenlediğinizi söylediniz, diaspora dediniz, çok güzel. Yalnız az önceki sunumuma tekrar döneceğim. Yurt dışında yaşayan yalnızca Türklerle ilgili, eğer ki Türk soylularla ilgili bir şeyler yapıyorsanız eksik yapıyorsunuz. Yurt dışı Türkler ve akraba topluluklar olarak Türkiye’nin yalnızca Türkiye köklü olarak yurt dışında yaşayan 9 milyon Ermeni vatandaşı var, 2 milyon en az Süryani vatandaşı var, 4-5 milyon Kürt vatandaşı var ve çeşitli topluluklardan, çeşitli inançlardan, çeşitli aidiyetlerinden milyonlarca insanı var. Bu anlamda da bu tip programları mutlaka Türkiye’den, kökü Türkiye olan, Türkiye vatandaşı olan herkese dönük yapmanız lazım, bu da çoğulcu bakışın bir göstergesi olur. Eğer bu konuda bir irade koymaya hazırsanız, ben de size bu konuyla ilgili yardımcı olmaya hazırım. Mesela yurt dışındaki bütün Ermenilerle, Süryanilerle, Rumlarla ilgili ilişkilerimiz var. Niye onları ait oldukları -onlar çünkü Sivaslı, Kayserili, Malatyalı, Adanalı, Bursalı- topraklarla tekrar ilişkilendirmeye dönük bir vizyonumuz olmasın bizim, neden olmasın? Çünkü onlar Türkiye’den maalesef, gadre uğrayarak ayrılmak zorunda kalmışlar ve tekrar vatanlarıyla ilişki kurmak anlamında, sizin o “Yurtdışı Türkleri ve Akraba Toplulukları” denen kurumunuzun veya sizin bakışı, vizyonu çok hayati olabilir. Türkiye’nin o dar gömlekte mi kalacağı yoksa daha çoğulcu bir bakışa mı sahip olacağıyla ilgili.

Sayın Bakan. diğer konulara da geçmek istiyorum. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu. Şimdi şöyle dedi Sayın Bakan sunumunda: “Olmazsa olmaz unsuru Türkçedir”. “Dilimizi gelecek kuşaklara aktarmak.” dedi. Bunların altına imza atıyorum, tekrar etmeyeyim pek çok noktada, elbette Türkçemizi öğreneceğiz. Bakın ben kendimden bir örnek vereyim. Ben Türkçeyi gayet iyi konuşuyorum değil mi arkadaşlar? Yani fena değilim. Benim ilk dilim Ermenice ve Ermeni okuluna gittim ben. İlkokulunda, anaokulunda Ermenice olarak okudum. Orada hayatıma Türkçe de girdi, Türkçeyle beraber yaşamaya başladı dilim. Siz de benzer bir durumdasınız, çok iyi biliyorum. Yunancayı ve Türkçeyi beraber yaşamış bir insansınız, biliyorum. Ama Yunancayı ve Türkçeyi beraber öğrenmişsiniz. İki dili

öğrendiğim zaman inanın üçüncü dili çok daha rahat öğrendim. Pek çok arkadaşımın... Mesela, onlar haftada yirmi saat İngilizce gördü, benim kadar İngilizce bilmezler. Ben haftada beş saat gördüm, İngilizceyi çok daha iyi biliyorum. Gittim, İspanyolca'yı da öğrendim, İspanyolca'yı da şimdi gayet güzel konuşuyorum. Çünkü diller kafamda bir barış içinde, hani bir dil üstündür öbür dil eksiktir değil, bütün diller kafamda barış içinde ve çok dilli yaşamayı biliyorum. Oysa devletimiz çok dilli olmayı bir korku olarak görmüş, bir paranoya olarak görmüş. Hani bir çocuğun ana dilinde doğmasını, o dilinde ilk başta eğitim almasını, sonra ulusal dille tanışmasını, sonra evrensel dillerle tanışmasını bir paranoya olarak görmüş ve o yüzden de insanların ne kendi dilini doğru düzgün konuşabiliyor, gerçekten öyle. Bakın, çoğu insan Türkçeyi doğru düzgün konuşamıyor arkadaşlar, ne ana dilini doğru düzgün konuşabiliyor ne de büyük oranda... Suriyeli mültecilere bakın, çoğunluğu İngilizceyi şakır şakır konuşurlar, bizde gidin bakın liselerde İngilizceyi doğru düzgün konuşanın oranı son derece düşüktür. Başarısız. Niye? Dillere paranoya olarak bakıyoruz çünkü, kalıplaşmışız. Ya, Allah'ınızı severseniz, bu ülkede 80 milyon insan var, hepimiz vergi veriyoruz. Türk Dil Kurumu tabii ki olmalı ama artık bu dar kalıptan ziyade, yaşayan dillere, bütün dillere, Anadolu'nun bütün dillerine dönük tedbirler alan bir bakış olsa olmaz mı? Ermenice, bakın, Anadolu'nun kadim dillerinden birisi, UNESCO'nun yok olan diller grubuna girmiş durumda. Niye ben de kendi dilimle ilgili tedbirler alamayayım Sayın Bakan? Niye bununla ilgili devlet bir kaynak ayırmasın Ermenicenin yaşaması için? Niye Sayın Bekaroğlu'nun Lazcası yok olsun? Bakın kendisi gayet güzel konuşuyor, çocukları belki bilmiyor. Niye Lazca yok olsun? Niye bu diller burada bir arada kardeşçe yaşamasınlar, çok dilli olmanın nimetlerinden faydalanmayalım, evrensel dille beraber? Bu anlamda bu dar kalıpları artık, 2017 dünyasının... Bakın 1920'lerin, 1930'ların paradigması farklıydı dünyada ama 2017 dünyasında artık değer yaratmak istiyorsak çocuklarımızı bütün dünyaya, bütün renklere, dillere, kimliklere barışık yaşatmak istiyorsak artık yeni bir paradigmaya geçmemiz gerekir. Çok dilli olmak ve ana dili temelli çok dilli eğitim korku değildir, korku olmamalı, paranoya olmamalı.

Türk Tarih Kurumu konusunda da bir iki bir şey söyleyeceğim, bitireceğim. Sayın Başkan, biliyorsunuz o konuda da dar bir bakışa hapsedik. Anadolu dediğimiz, kazdığımız her yerde on bin yıllık tarih çıkıyor, on bin yıllık tarih ve pek çok medeniyet, Urartu'su, Hitit'i, Roma'sı, Bizans'ı, Osmanlı'sı hepsi bizim atalarımız, ortak atalarımız. Yani üç kuşak geriye gittiğinizde hanginizin Türk, hanginizin Ermeni, hanginizin Rum, hanginizin ne çıkacağını kimse bilemez ama orada dar bir bakışa hapsedik. Demişiz ki arkadaş, "Güneş dili teorisi." Allah Allah, on bin yıllık tarihi mi tercih edeceğiz? Niye biz 1071'e hapsediyoruz, neden? 1071'de velev ki birileri geldi ki daha önce de gelmişti, gerçekten de geldiler, daha önce de varlardı. Bakın tarih çıkıyor, İstanbul'da bir kazıda çıktı, daha da önce gelmişler Türkler. Burada yaşayanlar da vardı, bir arada yaşamayı becerdik yüz yıllar boyunca. Birbirimize şu, bu dememeye çalıştık. Niye şimdi yalnızca tek bir kimlik üzerinde bir tarih anlayışı kuruyoruz? Niye çoğulcu bir bakış, ortak tarihimiz üzerine bir anlayış kuramıyoruz? Bu anlamda bir vizyon ihtiyacı yok mu ortak tarih bakışı konusunda? Tabii ki bir ulusal bakış olmalı ama bunun çoğulcu unsurları olmalı, içinde çoğulculuk barındırmalı, ortak tarih diye bakmalı. Mesela Sayın Bakan sunumunda şöyle bir şey söyledi: "Ermeni meselesi ve Anadolu'daki Müslüman soykırımı üzerine çalışmalar yapıyoruz." Bakın, Allah'ınızı severseniz, ben tarihe gerçekten husumet olarak bakmak istemiyorum, tarihten ders çıkarmak ve vicdani, adil, adalet yönünde bakıyorum tarihe, hepimizin böyle bakması lazım. Ben Genel Kurulda "Ermeni soykırımı" dedim diye kıyamet koptu. Tamam, bunun adını başka türlü adlandırabiliriz ama Anadolu halkları Birinci Dünya Savaşı döneminde çok büyük felaketler yaşadılar, Balkan halkları da, Kafkas halkları da. Bununla maalesef ulus devletler adil bir şekilde yüzleşemediler, bütün yaşadığımız felaketlerle ilgili adil bir şekilde yüzleşemediler. Herkes kendi zaviyesinden, gerçekten kendi ölüsüyle ilgili dertlenmek ve diğer tarafı suçlamak ve hamaset üzerine bu meselenin

yüz yıldır üzerinde tepiniyorlar, ölülerimizin üzerinde. Oysa adil bir çözüm mümkün, tarihe adil bir hafızayla bakmak mümkün, ölülerimizi usulüne göre gömüp bir taş koyup başında dua etmek mümkün. Neden böyle, dar bir bakış -çocuklarımıza yalnızca hamaset yükleyecek- “Ermeniler Müslümanları öldürdü, soykırım yaptı.” diye suçlayacak bir bakışa hapsolalım veya tersine hapsolalım? Niye hep beraber adil bir çözüm, bir yüzleşme, bir adalet duygusuyla bu meseleleri çözemiyoruz? Ortak bir hafıza ve gerçek bir tarih üzerinde bu meseleleri çözüp geleceğe bakamıyoruz? Gerçekten üzıldüm, 2017 Türkiyesinde Türk Tarih Kurumunun uğraştığı bu konuda gerçekten üzıldüm Sayın Bakan. Bu anlamda da gerçekten sizlerin, Hükümetinizin ilk kuruluş yıllarındaki iddiaları çok farklıken şu anda yeni, farklı bir yere savrulmamasını arzu ediyorum.

Son olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (İstanbul) – İki dakikam varsa AFAD’la ilgili bir iki şey söyleyeceğim yoksa kalabilir, sorun yok.

BAŞKAN – Toparlarsanız memnun oluruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tamam.

Özür dilerim, AFAD değil TİKA.

Sayın Bakan, dün AFAD’la ilgili konuştuk çünkü. Sayın Recep Akdağ buradaydı, o da yeni bir bakanımız ve ben ona şunu sordum: Sayın Cumhurbaşkanımız 2015 yılında dedi ki: “Biz 10 milyar dolar para harcadık.” yani dünyadaki ve Türkiye’deki mülteci meseleleriyle ilgili. 2016’da dedi ki: “20 milyar dolar para harcıyoruz.” Sonra dedi ki: “30 milyar dolar para harcıyoruz.” Yani o tabii ki Suriyeli mültecilerle ilgili bunu söylüyor ama. “Dünyada gayrisafi yurt dışı hasılasına göre 2’nciyiz.” dedi. Yani bütün bu yardımlarda 2’nciyiz diye söyledi hatta gayrisafi yurt dışı hasılasına göre 1’inci olabiliriz diye söyledi, 1’inciyiz ya da olabiliriz diye söyledi. Şimdi, gerçekten ben hassaten rica ediyorum. Bize bu hesabı veren kimse olmadı, ben defalarca soru önergesi verdim, defalarca. Bu 30 milyar dolarla ilgili de gayrisafi yurt içi hasılaya göre 1’inciyiz iddiasıyla ilgili de, bütün bakanlıklar boyutuyla. Deyin ki arkadaş “Biz bütçeden şu kadar parayı, şu bakanlıktan, şu müdürlükten, şöyle şöyle topladık, bu hesaba göre 1’inciyiz.” diye gösterin. 30 milyar dolarla ilgili de dün cevap alamadığım için size de Hükümet adına soruyorum. O hesabı lütfen verin. Hangi bakanlıktan, ne şekilde, nasıl harcandı? 30 milyar dolar 115 milyar TL yapar ya! Nasıl harcandı, nereden çıktı, hangi bakanlıktan? Bir hesabını lütfen verin, hem TİKA yani 1’inci olma iddiasıyla ilgili hem de Suriyeli mültecilerle ilgili, 30 milyar dolarla ilgili.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Paylan.

Sayın Aydemir hazır mısınız?

Buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Çok teşekkür ederim Başkanım.

Değerli Bakanım, hoş geldiniz, şahsınızda bütün heyeti selamlıyorum.

Tabii, Bülent Kuşoğlu Bey hesap adamı, hesaplarla hakikaten ders veriyor, öğretiyor. Burada yok şimdi. Az önce çok ciddi bilgiler edindik, kendisine çok teşekkür ediyorum.

Garo Bey de bir tespit yaptı ama tespit arasında bir kavram kullandı “Müslüman azınlık.” Bu, Yunanlıların dayatmasıdır. Orada Türk azınlık var. Bakın, o dil de demek ki bu şekilde kullanılabilirmiş.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Onlar kendilerini bazen öyle tanımlayabiliyorlar.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır efendim, orada Türk azınlık var, bunu öyle kayda geçelim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Peki, ben de düzelteyim efendim. İnsanlar kendilerini nasıl tanımlıyorsa öyledir, kabul ediyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Evet, evvallah, teşekkür ederim, sağ olun.

Şimdi bir özel ifade var, çok lezzetli, çok anlamlı bir ifade onunla başlamak istiyorum: “Hayrun nas men yenfeûn nas” insanların hayırlısı insanlara faydalı olandır.

Şimdi, vakıflar bütçesi görüşülürken, dahası başka kurumlar da var; onların bütçeleri görüşülürken bu ifadeyi kayda geçmek lazım. Biz insanlığa fedakârlık ve feragati bir gönül sunumuyla kaydeden “Ben gelmedim davi için, benim işim sevgi için. Dostun evi gönüllerdir, gönüller yapmaya geldim.” diyen Yunus’un, cihana “Gelin tanış olalım, işi kolay kılalım. Sevelim, sevelelim, dünya kimseye kalmaz.” mesajıyla hayatta tek gerçeğin sevgi olduğunu kaydeden Derviş Yunus’un aziz vurgusuyla Anadolu’da 1048 tarihinde yardımlaşma ve dayanışmayı, bir ilki gerçekleştirerek vakıf hâliyle kurumsallaştıran Erzurumlu Seyyid Şerif Hâilil Güci Divanı’yi rahmet ve minnetle anıyorum.

Bu noktada bir not düşeceğim: 18 Eylül tarihinde Sevgili Bakanım Erzurum’da ciddi bir etkinlik vardı, 18 Eylül Pasinler Savaşı’nın 969’uncu yıl dönümüydü. 1048 yılında yapılmış bir savaşı bu. Vakıfları ifade eden tarihtir o tarih yani 1071’den önceki bir tarihtir. İnşallah, bundan sonra özellikle Vakıflar Genel Müdürlüğümüzü bu yöne projekte olmaya davet ediyorum. Hasankale’de özellikle Pasinler’de -daha önce konuşmuştuk biz Sevgili Genel Müdürüm biliyor- bir vakıf anıtı kurulmasını, Vakıflar Haftası’nın oradan başlatılmasını teklif etmiştim, bir daha burada kayda geçiyorum Değerli Bakanım.

Bizi biz yapan, bizi asırlar boyunca kâinata adalet ve şefkat dağıtan büyük bir millet hâline getiren yegâne tema, insan sevgisi, bu eksende gösterilen yardımlaşma, dayanışma ve kardeşlik imanidir. Medeniyetimize kaynak olan değerler bütününde esas budur, millet olarak yaşama felsefemiz de budur. Bizi bilenler, bizden anlayanlar ve bizden dinleyenler bilirler ya, biz “gönlünü vakfetmiş” deriz, biz “malımı vakfetmiş” deriz, biz “ömrünü vakfetmiş” deriz. Bu, nefsimizden gayrısı için bir feda eylemidir. Bunun kurumsal ifadesi vakıftır. Vakıf felsefesi Yunusların felsefesidir. Vakıf müessesesi, “Ne olursan ol, yine gel.” çağrısını yapan Mevlâna meşrebinin eseridir. “Felekte hasılı insan isen bir canı incitme.” diyen Alvarlı Efe üslubunun ifadesidir. Kardeşi için gönül adamak, insanlık için nefsinden geçmek; vakfın bizdeki manası budur. Vakıf anlayışımız millî terbiyemizin ifadesidir.

Biz feragatli bir ecdadın torunlarıyız. Onlardan öyle bildik, onlardan öyle gördük ve onların bu yolunda sadığız. Medeniyet değerlerimizin kurumsal taşıyıcısı olan vakıf geleneğimizi geliştirerek yaşatmaya ve yaygınlaştırmaya devam eden ak kadroların bu konudaki gayretlerine, huzurunuzda bir kere daha teşekkür etmeyi borç biliyorum.

Selçuklu’dan, Beylikler Dönemi’nden ve Osmanlı’dan günümüze intikal eden 50 binin üzerindeki vakfa ait yurt içindeki taşınmaz vakıf kültür varlıkları, maalesef, uzun yıllar büyük ihmale uğramış, birçok eser âdeta garip kalmıştır. Hâlbuki bizim medeniyetimiz tam anlamıyla bir vakıf medeniyetidir ve yeniden inşa etme azminde olduğumuz yeni medeniyetimizin temelini de bu ruh, anlayış ve metot teşkil edecektir. Allah rızası, gönül rızası, tasadduk samimiyeti, harbilik ve hasbiliğin harmanlanmasıyla teşekkür eden vakıf anlayışı, inanıyorum ki açlık ve sefaletin gittikçe yaygınlaştığı coğrafyaların gelecekteki umudu olacaktır. Afrika’dan Asya’nın üçra köşelerine, Somali’den Arakan’a kadar zulüm ve yoksulluk altında inleyen insanları, zulmün kısılcısından söküp çıkaracak olan en tesirli

formül İslam'ın kuşatıcı merhametidir; onun belli bir metot çerçevesinde teşkilatlanmış şekli de vakıf müessesesidir. Avrupa ve Amerika'nın sokaklara mahkûm ettiği yoksul ve yoksunların sarılacakları merhamet eli de bu muazzam müessesedir, Batı aklının bu geleceğin teşkilatını keşfetmesi de yakındır.

Uzun yıllar el sürülmemiş arşivlere giren, tespit ve tescil işlemlerini sağlayan, çıkarılmamış envanterleri çıkararak, belgeleri arşivleyen, cumhuriyet tarihinin en kapsamlı restorasyonları veya onarımlarını yapan Vakıflar Genel Müdürlüğümüzü bu anlamda yürekten kutluyorum. Genel Müdürlüğümüzün sınırlarımız dışında kalan Osmanlı coğrafyasındaki vakıflarımız konusunda daha kapsamlı ve hızlı çalışmalar yapmasını bekliyoruz.

Vakıf eserlerinin onarımı ve restorasyonu esnasında gösterilen titizlikten asla taviz verilmemesini özellikle burada bir daha kayda geçiyorum, istirham ediyorum. Bundan sonraki hedefimizin, vakıf anlayışımızla dünyayı buluşturmak olması gerektiğinin altını bir kez daha çiziyor, bütçenin hayırlı olmasını temenni ediyorum. İnşallah daha hayırlı, bereketli olacaktır Allah'ın izniyle.

Ve bir başka kurumumuz, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı.

Muhterem Cumhurbaşkanımızın veciz ifadeleriyle “Bizler dünyanın kalbi olan son derece stratejik bir coğrafyada yaşıyoruz.” Bu coğrafyanın bir yanında da, içlerinden, yurtlarından, bozkırlarından kopup geldiğimiz Türk Dünyası bulunuyor. O kadim medeniyet yurdumuzda, yani, Ön Asya, Kafkasya, Orta Asya, Altaylar ve Türk milletlerinin vücuda getirdiği bağımsız devletler; Azerbaycan Cumhuriyeti, Türkmenistan, Kazakistan, Özbekistan'la soy, inanç ve kültür bağlarımız mevcut. Bu müstakil cumhuriyetlerden başka Rusya Federasyonu içinde yer alan özerk devletler; Tataristan, Başgırdistan, Çuvaş, Tuva, Buryat, Kalmuk, Hakas, Balkar, Karaçay'da da kardeşlerimiz var.

Bu geniş coğrafyada yaşayan soydaşlarımızla ilişkilerimizi geliştirmek için Hükûmetimizin gösterdiği gayreti her türlü takdirin üstünde görüyoruz.

21'inci asrın milletimizin asrı olacağına dair inancımızı hep muhafaza ediyoruz. Gönül ve inanç coğrafyamıza çizilmeye çalışılan sevgi hudutlarına da itiraz ediyoruz. Kültürel, ekonomik ve ticari iş birliğiyle kardeşliğimizi pekiştirmeyi çok ama çok önemli buluyoruz.

Türk ve akraba topluluklarımızla ve tabii ki İslam coğrafyasıyla sıkı ilişkilerin geliştirilmesi, Türkiye'nin küresel güç hâline gelme vizyonunda mühim bir unsur olacaktır. Nitekim, bu çerçevede Hükûmetimizin TİKA ve diğer kuruluşlar eliyle yürüttüğü kapsamlı çalışmaların neticesinden memnunuz; artırılmasında, çeşitlendirilmesinde de çok yarar görüyoruz. Türkiye, bulunduğu her zeminde soydaş ve akraba toplulukların, İslam ülkelerinin ve tüm mazlum halkların savunucusu olmaya devam edecektir. Milletten hissiyatına tercüman olarak Muhterem Cumhurbaşkanımızın her fırsatta mazlumların çığılığı olarak haykırdığı “Dünya beşten büyüktür.” hakikati bir gün mutlaka ama mutlaka kabul görecektir. Türkiye'nin kökleriyle buluşma azim ve kararlılığı, bizim iktidarlarımızda söylem olarak kalmamış, somut eylemlerle de göz kamaştırıcı neticelere ulaşmıştır.

Değerli Başkanım, işte daha geçen gün Demir İpek Yolu Projesi hayata geçirildi, Sevgili Bakanım, Ahmet Bakanımız vasıtasıyla Kars'ta malumunuz. İlk tren sefere çıktı. Demir İpek Yolu ülkeler gibi, gönüller arasında da kopmaz, sarsılmaz demir bağlar oluşturdu. İnşallah, gecikmeden Erzurum'dan da geçip güzergâhını genişletecek olan bu hat bir sembol olacak ve kardeşliğimizi pekiştiren bir dev ağ hâline gelecektir. Bu kurumumuzun da bütçesi bereketli olur Allah'ın izniyle inşallah.

Ve bir önemli kurum daha, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu. Bu, hakikaten çok önemli. Çok sayıda insanı mustarip kılan gelişmelerin yaşandığı vasata parmak basacak bir kurum. Buralarda birtakım noksanlıklar müşahade ediyoruz ve onların kayda geçmek istiyorum.

Malumunuz olduğu üzere Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 6112 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti içerisinde faaliyette bulunan radyo ve televizyonların yayınlarını denetleyen bir kuruluş. Denetlemelerin amacı nedir? Onu da aynı yasa tarif ediyor, diyor ki: Yayınlar yayın hizmeti ilkelerine ve Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası antlaşmalara uygun mu, değil mi? Uzman denetçiler buna bakacaklar ve gereğini yapacaklar. Hadi Türkiye'nin taraf olduğu anlaşmaları falan bir yana bırakalım, herhâlde bu işin gereği yapılmaktadır, bundan eminiz. Asıl üzerinde durmamız gereken konu daha mühim ve derindir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Evet, teşekkür ediyorum Başkanım.

İyi kullanılması hâlinde bilgi ve enformasyonu, haberi evimize her gün, en kıymetli anlarımızda evimize taşıyan sihirli kutular televizyonlar. Kumandalar bilinçsiz ellerdeyse tam bir ahlak ve kültür imha timine dönüşüyor. Düzeysiz yayınların, dizilerin, şov programlarının millî ve manevî değerleri, kutsal aile teamüllerini, ecdattan tevarüs ettiğimiz ahlak ve geleneklerimizi içten içe kemiren virüsten hiçbir farkı yok.

Artık, çocuklarımıza ana babalarından, öğretmenlerinden, amca ve halalarından daha çok etkili birer daimi bakıcı hâline geldi ekranlar, internet ve tabii akıllı telefonlar. Abartısız söylüyorum, binlerce yılda inşa edilen gelenek ve göreneklerimiz bir diziden atılan dijital bombayla imha oluyor. Bir evlendirme, tavlama, tavlandırma programlarıyla ihanet masum, fuhuş makul hâle getiriliyor. Tabular yıkılıyor, iffet yerle bir ediliyor, ar damarı çatır çatır çatlatılıyor.

RTÜK seyrediyor diyelim, ibretle seyrediyor, öyle diyelim, gereğini yapmaya uğraşiyor. Yasakladığı program başka kılıkla başka kanalda ortaya çıkıyor, maalesef böyle bir hâl var. Koca toplum üç beş dejenere tipin oynacağı olmaya mahkûm mudur? Sual bu arkadaşlar. Niye bu noktadayız? Bunun kesin, somut sonuca giden yaptırımları yok mudur? Bu bütçe vesilesiyle milletim adına bir kere daha altını çizmek istiyorum, ne yapıp edin, bu kepezliklere bir çare bulun. O kadar mühim ki, o kadar hayati ki. Bizi biz yapan, milletleşme şuurunu ören hakikatlerin altına dinamit konuluyor. Öyleyse bu hayati mevzuya mutlaka dikkat etmek lazım. RTÜK bu anlamda büyük vebal üstlenmiş, oradaki arkadaşlarımız.

Sayın Cumhurbaşkanımızın bile müdahale zarureti duyduğu sanat, edep ve ahlaka mugayir programları menetme kudreti yoksa bu koca kuruluşun, RTÜK'ün, kendisi niye var diye bir sual açıyorum arkadaşlar. Bunu yer yer itelikliyorum Değerli Bakanım, içimden geçiriyorum, ara ara yanımdaki insanlarla yüksek perdeden konuşuyorum ve burada da bu zemin açıldığı için kayda geçiyorum. Hakikaten, bunlara mâni olamıyorsa RTÜK, niye var? Zecri tedbirler talep ediyoruz. Çok çok önemli.

Ve burada belki, böyle, biraz da üslubuma da ters, ağır gelebilecek, kulak tırmalayacak ifadeler bunlar. Diyorum ki: RTÜK, kendisine tahsis edilen bu bütçeyi hak etmek mecburiyetindedir. Bu bütçe milletin bütçesi. Milletin ahlakının, millî değerlerinin, yerli değerlerinin dejenere olmasına asla ve kata müsaade etmemelidir.

Bunları burada kayda geçiyorum ve bütçesinin de hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Ve en sona bıraktım özellikle, Türk diline dönük aktarımlarımı, anlatımlarımı, müsaade ederseniz oraya geçeceğim. “Türkçemiz bizim en büyük güzelliğimizdir.” Bu ifade gene çok değerli bir isme ait, Muhterem Cumhurbaşkanımıza ait. “İnsan sözünü, Yaradan'ın bizlere en büyük lütuflarından biri olan dille hecelere, kelimelere, cümlelere dökerek söylüyor. Bu bakımdan, hayati

ve eşyayı anlamlandırdığımız dilimiz, Türkçemiz, en büyük güzelliğimizdir.” Sayın Çam, altına imza atacağınızdan eminim bu ifadelerin. Ve ekliyor: “Türkçe dünyanın en kadim, en yaygın konuşulan ve en zengin dillerinden biridir. Türkçenin ne uydurukça olarak karşımıza çıkan suni teneffüslere, ne de ifrat ve tefrit alameti olan diğer dillerin kurlsız istilasına ihtiyacı yoktur. Dilimizin tek ihtiyacı, onun kıymetini bilecek insanlar ve kurumlardır.” Bu tarihî bir tespittir.

Türkçemiz hakiki anlamıyla bir medeniyet dilidir, iki bin yılı aşkın bir medeniyetin sesidir, 4 kıtaya adalet dağıtan, insanlık neymiş öğreten bir yüksek medeniyetin ifadesidir, bu yüce milleti ayakta tutan millî iradenin nefesidir Türkçemiz, büyük medeniyetimizi kaydeden bir mana hazinesidir ve Türkçenin sırrı Selçuklu’dur, Osmanlı’dır, Türkiye Cumhuriyeti’dir.

Sevgili Başkanım, Değerli Başkanım, dilimiz her şeyimizdir, irfanımızdır, izanımızdır, haysiyetimizdir, namusumuzdur. Bu sebeple, onun bozulmasına, bozdurulmasına kata göz yumamaz, ona yapılan saldırılara asla sessiz kalamayız, kalmamalıyız.

Bugün güzel Türkçemiz “sanal” diye adlandırılan elektronik iletişim ortamında katledilmektedir. Bugün çarşılarda, pazarlarda güzel dilimiz yabancı tabelalarla yok edilmektedir; bugün Türkçemiz, medyada hoyrat bir üslup ve şursuz bir yaklaşımla hafife alınmaktadır.

Sevgili Genel Müdürüm, Basın, Yayın ve Enformasyon Genel Müdürü olarak sizin de dikkatinize sunuyorum özellikle bu satırı.

Ve bu mesele yalnızca Türk Dil Kurumunun meselesi de değildir, hepimizin, herkesin meselesidir bu mevzu. Zira, dedik ya, dilimiz onurumuzdur, zira dilimiz millî şahsiyetimizdir, zira dilimiz benliğimizdir.

Güzel Türkçemize yönelik bu saldırıları hafife almak, binlerce yıllık tarihimizi de yok saymaktır. Güzel Türkçemizin korunması konusunda gösterilecek aymazlık, insanlığa Türkçe sevgi mesajları veren Yunus’un, beşeriyete insan muhabbeti ekseninde buluşma çağrısı yapan Mevlâna’nın da ruhunu muazzep kılar. Buna ne sessiz kalırız, ne de tahammülümüz olur, olmamalıdır. Zira Türkçemiz izzetinefsimizdir.

Değerli Bakanım, değerli arkadaşlarım; Türkçemizi yok sayan tabela kirliliğine karşı topyekûn bir mücadele başlatmak önceliğimiz olmalıdır. Bu hâli geçen yıl da gene bütçe görüşmelerinde kayda geçmiştim. Hakikaten ihtiyaçtır. Dolayısıyla ne kadar vurgulasak, ne kadar altını çizsek yetmez. Ta ki sonuç alıncaya kadar bunu dile getirmek lazım. Bütün belediyelerimiz bu konuda müteyakkız olmalı demiştik, gene diyoruz. Özellikle büyükşehirlerde tabela kirliliğiyle mücadele edecek ekipler kurulmalı, bu heyetin içinde mutlaka Türkçe konusunda uzman şahsiyetler bulunmalıdır. Bizi ifade etmeyen ve bizden bir mana taşımayan tabelaları tercih edenlere yönelik önce bilgilendirme, ısrar hâlinde ise cezai müeyyide uygulanmalıdır. Ha, bu noktada şu notu düşmeyi özellikle bir vecibe addediyorum. Bunun Avrupa ülkelerinde uygulamaları var, şu anda cari olan, geçerli olan uygulamaları var, müeyyide noktasında diyorum.

Türk Dil Kurumunun bilgilendirme ve gündem oluşturma mesaisi içinde medyaya yönelik özel bir girişim başlatılmalı, gazetelerde, web sitelerinde -musahhîh deniyor- düzeltici, tashih edici çalıştırılması şartı getirilmesine yönelik bir çaba sarf edilmelidir.

Yine, Türk Dil Kurumu... Bu noktada bir özel bahis açabilir miyiz, bilmiyorum. Türk dili ve edebiyatı bölümü mezunu çok sayıda arkadaşla muhatap oluyoruz hayatın herhangi bir sahasında. Bunlar öğretmenlik formasyonu alamamış olanlar yahut öyle olsa da öğretmen olamamış olanlar, bunlar için birtakım kurumlarda, gazetelerde hususen kadro açılmasına dönük bir öneri, bir teklif getirilemez mi? Oralarda, gazetelerde. Gazetecilik yaptığım için biliyorum ben, gazete işlettiğim,

gazete çalıştırdığım için. Çok yerli yerinde bir hâl olur. İletişim fakültesi mezunları için gazetelerde istihdam öngörüldü ama Türk dilini sahici bir hâlde kullanma adına da böyle bir teklifte bulunuyorum ben. Türk Dil Kurumu buna öncü olabilir. Türk dili ve edebiyatı bölümü mezunlarının gazetelerde yahut başka kurumlarda istihdamına dönük bir teklif.

Yine, Türk Dil Kurumu ve Radyo Televizyon Üst Kurulu ortaklaşa bir kurul oluşturmalı, görsel medyada Türkçenin korunması konusundaki aymazlığa dur demelidir.

Türk Dil Kurumu ve Türk Patent Kurumu iş birliğine girmeli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hemen bitiriyorum Başkanım, hemen bitiriyorum.

BAŞKAN – Tamam.

Buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – ...patent, marka, faydalı model başvurularında Türkçe isim mecburiyeti getirilmelidir.

Güvenli internet modeliyle bir ilki başaran Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu ile Türk Dil Kurumu müteahhissuları bir araya gelerek sanal ortamı dil hassasiyeti konusunda uyarıcı bir çalışma başlatmalıdırlar.

Bu güzide kurumumuz, özellikle belediyeler ölçeğinde, sokak ve cadde isimleri konusunda bir tarama çalışması yapmalı, güzel Türkçemize uymayan, bizim manamızı kaydetmeyen isimlerin kullanılmaması konusunda bir hassasiyet sürecine öncülük etmelidir. Bu noktada çok sayıda teklifimiz var, tespitimiz var. Bunları da kuruma bizatihi aktarmayı uygun görüyorum vakit almama adına.

Ve nihayetinde, görevi Türkçenin yazılı ve sözlü kaynakları üzerine bilimsel araştırmalar yapmak, Türkçenin bilim, sanat, edebiyat ve öğretim dili olarak özleşmesini, gelişmesini ve her alanda doğru, güzel ve etkili kullanılmasını sağlamak; hedefi ise Türk dilinin öz güzelliğini ve zenginliğini meydana çıkarıp onu yeryüzü dilleri arasında değerine yaraşır yükseklığe erdirmek ve Türk dünyasında ortak iletişim dili, dünyada ise yaygın ve geçerli bir dil konumuna getirmek olan Türk Dil Kurumumuzun bütçesinin hayırlı olacağından Allah'ın izniyle yüzde yüz eminim. Bereketli de olacaktır inşallah.

Değerli Bakanım, ben katılımınızdan duyduğum inşirahı, mutluluğu kayıt altına alıyorum ve hepinize saygılar sunuyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Aydemir.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, bir dakika bir ek yapmak isterim.

BAŞKAN – Buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın İbrahim Aydemir arkadaşımızın Türkçeyle ilgili söylemiş olduklarına aynen katılıyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Çok teşekkür ederim.

MUSA ÇAM (İzmir) – Ama bir istatistiği de vermek istiyorum: OECD ülkeleri arasında, kendi dilinde okuduğunu anlayanlar sıralamasında 65 ülke arasında Türkiye 42'nci olmuş. Yani, çocuklara Türkçe öğretmekte büyük bir zorluk çekiyoruz, onun yerine “cihat” ekliyoruz arkadaşlar. Sıkıntının bir tanesi de budur arkadaşlar. Biz, gerçekten, ana dilimizi öğretmekte büyük bir zorluk ve problem çekiyoruz.

İbrahim arkadaşımız bunu dile getirdiği için de ayrıca teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Çam.

Sayın Günal, buyurun.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, Sayın Bakana da hayırlı olsun diyoruz çünkü geçtiğimiz bütçeden bu yana değişiklikler oldu. Ben de Komisyonumuzdan -geçici olarak şimdi buradayım ama- Dışişleri Komisyonu üyesi olarak sizlerden ayrılmış bulunuyorum ama zaman zaman bütçe çalışmalarında beraber olacağız. Bugün de benim sorumluluk alanımda olan Türk dünyasıyla ilgili kurumlar burada olduğu için bu vesileyle bazı görüşlerimi sizlerle paylaşmak istedim.

Hemen İbrahim Bey ile Musa Bey’in bıraktığı yerden başlayayım o zaman. Yani, hayırlı olsun temennisini kabul ediyorum İbrahim Bey’in ama ben yıllardır söylüyorum, bürokrat arkadaşlarımız bilir, Sayın Bakan bilmiyor olabilir, pek hayırlı olacak kadar bir para yok Sayın Bakanım. Yani, fikri takip olarak her sene bunların bütçelerini toplayıp arkadaşlara söylüyorum, başkanlarımız biliyor. Kendileri de istiyorlar ama şimdi, geçen sefer 10 milyonlar civarındayken şimdi olmuş Türk Dil Kurumu 16 küsur, Türk Tarih Kurumu 12,9; Yüksek Kurum 12,5; Atatürk Kültür Merkezi 5 küsur yani toplam 53 milyon lira bütün bu araştırma merkezlerine, kurumlara, Yüksek Kuruma verdiğimiz para. Eğri oturalım, doğru konuşalım. Bugün 1 Kasım, inkılaplar içerisinde harf inkılabının yıl dönümü, Türkçeye, Latin alfabesine geçişimiz. Geçtiğimiz ay da Kazakistan, Türk devletleri arasında tekrar Latin alfabesine geçme kararı aldı ve çalışıyor. Daha önceki ziyaretim sırasında da planlandığını biliyorum birkaç ay önce.

Şimdi, burada, dil meselesi bu açıdan önemli. Arkadaşlarımız şikâyet ettikleri için oradan başladım. Ama önce bunun parasına bakmamız lazım. Atatürk, Türk Dil Kurumunu, Türk Tarih Kurumunu kurarken özerk yapıda kurmuş bir şeyler araştırılsın diye. Aynı Atatürk, bugün İstanbul Türkçesiyle konuşulan Gagavuzcadaki Gökoğuzların olduğu yere öğretmenler göndermiş. Burada şimdi baktım, geçmişte hangi tarihte bahsetmişim diye, 2009 yılı bütçesinde konuşmuşuz. Rahmetli Gündüz Aktan’ı da rahmetle analım. Onu konuşurken Tahsin Mayatepek aklımıza gelmiş ve Tahsin Bey diye Atatürk’ün önce antropolog olarak yetiştirip sonra maslahatgüzar olarak Meksika’ya Aztek ve Maya kültürünü yani kayıp Mu kıtasını araştırırsın diye gönderdiği bir büyükelçi var. Ali Niyazi Kantarelli diye, Türk dilini Gagavuzlara öğretsin diye gönderdiği, sonradan Türk casusu diye idam edilen... “Kemal’in öğrencileri diyorlar, “Kemal’in öğrencileri” lakabını vermişler orada. Niye? Çünkü bu dilin Türk kültürünün aktarılmasında, tarihinin öğretilmesinde en önemli unsur olduğunu bildiği için Türk Dili Tetkik Cemiyetini kurdurmuş. Ama biz, efendim, şöyle oldu, böyle oldu, işin siyasetiyle uğraşıyoruz.

Bugün ben rakamlarına, siyasetine girmeyeceğim Sayın Bakan. Onu diğer bütçelerde yapıyoruz, arkadaşlarımız da yapıyor. Maalesef, 53 milyon lira tamamı tutan şeyle baktım, arkadaşlarımız da az olduğunu görmüşler. Birkaçının rakamına sizin konuşmanızda da baktım, ikizininkine de hızlıca baktım. “Yayın sayısı şu kadar olmuş. 20’den 50’ye çıkaracağız.” diyorlar. Yani yazılanların yetersiz olduğunu onlar da biliyor. Bu kadarcık bir doktora bursuyla, master bursuyla, bu kadarcık yayınlara bizim bu kültürel aktarımı yanına şansımız yok. Özeti bu. Buna gereken önemi vermemiz lazım. Tamam, lafını etmek güzel, tartışmak güzel ama bütçede de göstermemiz lazım. İsterseniz, mukayese olsun diye, Başkanım burada duruyor, “Bizim gelirler azaldı.” diye o da ağlayacaktır. Kestiniz, 200 küsur. Yazdık, geçen sene 247’den 160’a falan ancak gerçekleşmiş, değil mi Başkanım?

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Bir de taksitlendirdiniz, 10 taksite böldünüz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yani, bakan, indirilmiş hâli, RTÜK’ün indirilmiş geliri 160 milyon. Bizim, bütün kurumlara, Türk Tarih Kurumu, Türk Dil Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Yüksek Kurumun tamamına verdiğimiz 53 milyon. Onun için, buralara biraz daha bakalım istiyorum.

Artı, bir de tarih deyince, Türk dünyasıyla ilgili, TİKA Başkanımız da burada, sizler de buradasınız, Millî Eğitim Bakanlığıyla da çalışmaların sürdüğünü biliyorum, ortak tarih kitabının 15’inci yüzyıla kadar olan kısmı tamamlanmış. Bizim de bir an önce o prosedürleri tamamlayıp aslında ekimde, öğretim yılı başladığında ders kitaplarımızın içine dercetmemiz gerekiyordu ki önderlik edip diğer Türk devletlerine de bunu yapmamız lazım.

Geçtiğimiz ay içerisinde Türk Keneşinin toplantısına katılmıştık. O arada Bakan Yardımcımız vardı Dışişleri Bakanlığından, YTB Başkan Yardımcımız vardı. Oralandaki çalışmalara sizlerin biraz daha destek olması, bu çalışmalar açısından, Türk Dili Konuşan Ülkeler Birliğimiz, Türk Konseyi başka adıyla ama biz Türk Keneşi diyoruz Türkçesiyle, bu çalışmalarla ilgili sonuçlandırmanın bir an önce olması, ortak dil ve tarih çalışmalarının sonlandırılması gerekiyor. Aksi takdirde, sıkıntılar artabilir.

Biz buradan YTB’yi söylemişken hemen söyleyeyim, biz “yetmez ama evet”çiyiz Yurtdışı Türkleri Başkanlığı konusunda çünkü biz dış Türkler bakanlığı kurulsun diye baştan beri söyleyen bir partiyiz. TİKA’nın kurumsal yapısı yapılırken de -Serdar Bey burada- önce Bakanlık bünyesindeyken 2001 yılında daha kurumsal bir şeye sonra isim değişikliğiyle devam etti. Ama fonksiyonel olarak, hep söylediğim bir şey var, evet, Afrika’ya da açılalım, başka yere de teknik yardım yapalım ama Türk devletleriyle ilgili, Türk topluluklarının olduğu yerlere biraz daha öncelik verelim diye söylüyoruz çünkü bazılarını ziyaret ettiğimiz zaman oradaki sıkıntıları da görüyoruz. Evet, arkadaşlarımız... Sayın Başkanla da daha önce görüştük, bazı diplomatik sıkıntılar olabiliyor ama biz üst perdeden gittiğimiz zaman sadece iş adamlarını değil arada Ekonomi Bakanıyla beraber Hakan Çavuşoğlu’nu da alsın Sayın Cumhurbaşkanı veya Başbakan yanına; örnek yani Kazakistan’da, Türkmenistan’da bir şey olduğu zaman. Şey için söylüyorum: Alsın, artı oradaki sorunlara da siz gittiğiniz zaman... Ben -şimdi ayrıntısını konuşmayalım, vaktimiz yok- arkadaşlarla da zaman zaman toplantılarda istişare edelim, oralara biraz daha önem verelim diyoruz.

Bir de, bu konuda, öğrenci burslarıyla ilgili sıkıntılarımız var, sürekli bize geliyor. Türk dünyasında işte yurt dışı öğrencilerimizle ilgili YTB burslarımız var ya. Yani evet, biraz FETÖ olayından dolayı soruşturmalar uzadı, mağdur oldu, bazı şeyler, yeniden listeler falan, arkadaşlar biraz daha o konularda bir şey yaparlarsa hem sayı açısından yetersizlikler var. Yani ben size sonra ayrıntı arz ederim ama bu konunun üzerine biraz eğilebilirseniz, YTB Başkanımız da biliyor zaten onları, genel anlamda. Bize de geldiği zaman biz de onlara sorunları aktarıyoruz ilgili arkadaşlarımıza ama burslarla ilgili de bazı sorunlar var. Artık bir dahaki sezona onu yaşamadan, hem de miktarını artırarak. Çünkü geri dönüşlerinin çok önemli olduğunu ben o ülkelere yaptığım ziyaretlerde görüyorum. Hatta, şu anda bazı büyükelçilerimiz burada, Türk dünyasında büyükelçiler, bizim ilk büyük öğrenci projesinde Türkiye’deki üniversitelerde okumuş arkadaşlarımız.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Kazakistan’daki benim arkadaşım.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yok, işte, Kazakistan’daki de öyle, Türkmenistan’daki de öyle. Yani hepsi büyükelçilerin o şeyini görüyor. Artı kendi ülkelerinde belli bir yere gelmişler. YÖK Başkanımızla geçen sene yaptığımız görüşmede bu dış burslarla ilgili de onların da mecburi hizmetle ilgili karşıdaki hükümetlerle, bakanlıklarla, üniversitelerle belli bir çalışma yaptıklarını, yeni bir modele geçmek istediklerini biliyoruz. Ama siz genel olarak bunun koordinasyonunu sağlayabilirseniz daha faydalı olur diye düşünüyoruz.

Tabii, burada, yani az önce Sayın Paylan, Güneş Dil Teorisi'yle ilgili bir şey söyledi ama İbrahim Bey kardeşim, sağ olsun, belli bir kısmını söyledi. Öyle bin yıllık falan değil, dil olayı çok daha eski. Gittiğimiz yerlerde görüyoruz. Kaşgar'a gittik. Kaşgarlı Mahmud'un Divânı Lugâti't-Türk'ü burada eski başkanımız Akalın Hocamızın da özel kitabı vardı -Sayın Başkan da burada- oraya gittiğimiz zaman Türk dili sadece Anadolu'da değil dünyanın her yerinde -onun için demin Gagavuzya'yı söyledim- bütün Türk kültürünün geçtiği Türk topluluklarının olduğu, prensliklerin, beyliklerin ne varsa hepsini gezmiş Kaşgarlı Mahmud. On beş yıl derleme yapmış, arı duru bir Türk ansiklopedisi koymuş. Onun için, Türk dili deyince sadece Türkiye'de konuşulan Türkçeyi kastetmiyoruz, bütün Türkçe konuşan ülkeler birliği dediğimiz yerde bile şu anda 4 ülkemiz Türk Keneşinde, diğerleri de görüşmeler devam ediyor. Dilin bir kültür unsuru olduğunu unutmadan, kültür aktarımıyla ilgili olduğunu unutmadan üzerinde çalışmamız gerekiyor.

Vakıflarla ilgili o serzenişte bulunuyor, ben de her yıl tam tersine serzenişte bulunuyorum. Sayın Genel Müdüürümüz burada. İşte, azınlık vakıflarına öyle diyor. Ben de diyorum ki sormadan verdiniz. Şu anda gündemde yine birkaç haftadır. Şişli'de teknik okulların yeri vardı. Ben on senedir genel anlamda konuşuyorum ama 2013 yılından beri de bu vakıflar "Bizim sorumluluğumuz bitti, geçti, verdik, gittik, Millî Eğitim ilgileniyor." diyor. Millî Eğitim aldı, bizim itirazımız üzerine önce farklı bir statü uyguladı, şimdi aldı "Kendim yapıyorum." diye yine aradaki müteahhit şirkete sürekli imar tadilatı yapıyorlar. Geçtiğimiz haftalarda yeniden veliler, okul aile birliği...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bitirdim Başkanım.

Yani bunu şunun için söylüyorum: Ben de söyledim Sayın Genel Müdüre geldiğinde de, Sayın Bakana da söyledim defalarca. Efendim, "Bu Bulgar Eksarhlığına ait." diye çıkan beyanlarını Vakıflar Kanunu'nda bizim yönetmeliğimize biz verdik. Ya diyorum o toprak orası mı? Yan tarafındaki Türkiye Hastanesinin olduğu yer mi? Şişli Belediyesinin olduğu yer mi? Neye göre baktınız? Çünkü vakıf ayrı, şahıs mülkiyeti ayrı. Şahıs mülkiyetinden geçmiş olanı vakıf diye Vakıflar Meclisi vermiş, gitmiş. Ben de ona itiraz ediyorum. Bizim köydeki bilmem Seydi, bilmem ne efendi vakfiyle ilgili olduğu zaman 9 müfettiş geliyor. Geliyor araştırıyor, bir şeyler yapıyor mülkiyetle ilgili. İşte, cami yapılacak zaman sorun çıkmıyor mu İbrahim Seydiler köyüne? Biliyorsun.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Yapılıyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yani bir sürü bürokrasiyle uğraşıyoruz ama orada pat geldi "Efendim, vermişler." Beyanname verdiler, bunlar da azınlık vakfıdır diye pat Vakıflar Meclisi kabul etti. Biz de tersini söylüyoruz. Yani pozitif ayrımcılık yapıldı vakti zamanında. Derdimiz o değil, yapılınsın vakıf yeri ayrı ama bir ticari iş için oradaki bir azınlık vakıflarıyla ilgili düzenlemeden faydalanılarak verildi. Bizim şikâyetimiz de tam tersine bu hayrat vakıflarına. Evet, kontrolü vakıflarda olabilir ama amacına uygun şekilde, adı üzerinde vakıf, faaliyet gösterebilmeleri için. Osmanlı arşivleri ortada, geçmişten bugüne onlarla ilgili bir sürü şey var. Eğer girilirse Vakıflar Genel Müdürlüğünün arşivi çok zengin yani o anlamda neyin ne olduğunu aslında bulurlar. Ama belli bir şey içerisinde bazı ayrımcılıklar oluyor. Biz de bunların belli bir rant anlayışı içerisinde yapılmaması gerektiğini... Tabii ki kişi hakları varsa onlar korunur ama vakıf adı altında bir yerlerin maalesef o yöneticilerle anlaşarak müteahhitlere bir okul yerinin peşkeş çekilmesini defalarca konuştuk, o geçti. Ama şu anda Millî Eğitim Bakanlığı, maalesef millî eğitim müdürü tekrar yapılan protokole rağmen, müteahhidin lehine olacak şekilde hâlâ tadilat yapmaya çalışıyor okul yeriyle ilgili.

Dolayısıyla bu vakıf işi çok önemlidir. Ta, 1950’lerde devlet oraya şerh koymuş, demiş ki: “Eğer birisi buna hak iddia ederse kamulaştırdık, parasını verin, burası okul yeri olarak kalsın.” Şimdi, ayrıntı bildiği için ben girmiyorum, size örnek olarak söyledim. Bizim de şikâyetlerimizin olduğu vakıflar var. Tam tersine bu çıktığı zaman, şimdi de değil, ta 57’nci Hükümet döneminden beri azınlık vakıflarıyla ilgili tartışmalar var. Biz de tam tersine bunların daha dikkatlice incelenmesi gerektiğini, hak hukuk varsa yenmesin ama, belli bir şekilde de konjonktürel olarak birilerine o bizim yerlerimiz, topraklarımız peşkeş çekilmesin diyoruz.

İnşallah, eğer 2023 lider ülke diyorduk biz, Türkiye Cumhuriyeti devletinin resmî vizyonu hâline geldi, şimdi, 2053 diyoruz. Dolayısıyla bunları yapabilmemiz için hep birlikte bu kısır tartışmalardan, gündelik çekişmelerden uzaklaşarak Atatürk’ün gösterdiği muasır medeniyet seviyesinin üzerine eğer çıkacaksak o zaman dil, tarih, kültür, medeniyet olarak yeni bir anlayışı ortaya koymamız gerekiyor. O da, dediğim gibi, uzlaşmacı, yapıcı, ileriye dönük çözümlerle ilgili bir çalışma yapmayı gerektiriyor.

Ben bu kapsamda bugün bütçesini görüştüğümüz bu kurumları çok önemli buluyorum, yeterli kaynak ayrılmadığını düşünüyorum. Her sene söylüyorum ama geliyor, geliyor Maliye mi yapıyor, kurumla ilgilenen bürokratlar artıramıyor mu veya yeni proje mi gelmiyor onu bilmiyorum ama biz dilek ve temennilerde bulunmaya ve gereken önemin ve bütçenin ayrılmasını talep etmeye her sene devam edeceğiz. İnşallah daha güzel rakamlarla, daha güzel projelerle, yeni yayınlarla, yeni uluslararası kongrelerle, toplantılarla bize gelirler, biz de onlara destek olmaya devam ederiz diyorum.

Bütçelerin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Gunal.

Sayın Tamaylıgil, buyurun.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başbakan Yardımcıları diyeceğim ama Başbakan Yardımcısı Hakan Bey, size başarılar diliyorum çalışmalarınızda ve temsil ettiğiniz makamda.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Şimdi, ben de tabii herkesin başladığı noktada vakıflarla ilgili başlamak istiyorum, Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili. Sayıştay raporunun içeriğindeki mali dikkat çekilen başlıkları arkadaşlarım birkaç defa tekrarlayarak dile getirdiler. Tabii, orada paranın yatırılması gereken finansal kurum tanımı ve tebliğlerdeki o tanıma uygun olarak fiiliyattaki gerçekleşmenin arasında ortaya çıkan farkın sebebine iyi bakmak lazım. Yani şimdi kamu bankaları dediğinizde “Bir tane katılım bankası, işte, iştirak edilmişse ortak olunan bir yer katılım ve mevduat bankası tercihi mi yapıyor?” diye sormak insanın aklına geliyor veyahut farklı bir yönde bir değerlendirme mi var, onu zaten muhakkak ki siz açıklayacaksınız.

Ben buradaki Sayıştay açısından dikkat çekilen bir başka noktayı paylaşmak istiyorum. O da, bu kiralarla ilgili Sayın Bakan. Sayıştayın kira kayıtlarıyla ilgili olarak ortaya koyduğu tespit. Yani kiralarnın muhasebeleştirilmesi veyahut işte tahsilatıyla ilgili olarak kira tahakkuklarının eksik yapılması ve tahsil edilemeyen kira alacaklarının mali tablolarda tam olarak yer almaması şeklinde bir başlık var. Bu tabii, kira özellikle mazbut vakıflarla ilgili olarak ortaya çıkan kiralama ve oradan oluşan veya ki gelir kalemi olarak baktığınızda Vakıflar Genel Müdürlüğünün önemli bir kalemi. Bazen, tabii, siz, bedelsiz kiralama noktasında da anlaşmalar, sözleşmeler yapabiliyorsunuz. Bu da meşruta tahsisi... Mesela Diyanet İşleri Başkanlığıyla -bildiğim kadarıyla- böyle bir anlaşma yapıldı ve aşağı yukarı 57 ilde 1.093 mazbut vakfa ait olan yer, bir yerde lojman olarak kullanılmak üzere Diyanet İşleri Başkanlığı

personeline bedelsiz verildi. Bunun gibi acaba farklı verilen, bedelsiz tahsis edilen birtakım vakıf gayrimenkulleri var mıdır? Varsa eğer, bu kira tahsilatındaki farklar buralardan mı ortaya çıkmaktadır? Bu konuyla ilgili bir değerlendirme ve açıklama verilirse memnun olurum.

Diğer taraftan, ben, Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili farklı bir konuyu da paylaşmak istiyorum. Bu, aslında hem Kültür Bakanlığımı hem Vakıflar Genel Müdürlüğünü ilgilendiriyor çünkü restorasyon konusu.

Şimdi, restorasyonu hızla yapmak, çok restore edilen projeye başlıyorum demek bir övünçse ama doğrusunu, mesleki açıdan, kültürel miras açısından veya teknik bilgi ve birikim açısından restorasyonların doğru şekilde yapılıp yapılmadığının da çok büyük önemi var.

Geriye çok gitmiyorum, sadece 2015, 2016 yıllarındaki birkaç örneği paylaştığımızda... Mesela -ben İstanbulluyum ve meraklıyım da, yıllarca hep dolaştığım yerlerdir- bu, hem de Mimar Sinan'ın son eseri olarak kabul edilen Atik Valide Külliyesi'ndeki o beton dökme işi. Restorasyonun öncüsü denilen Ruskin vardır, onun söylediği bir söz vardır, o da der ki: "Restorasyon bir yapının başına gelebilecek en büyük felakettir." Yani bu, neticede baktığımızda, sanki onu ispatlarcasına yani bir Atik Valide Külliyesi'ndeki o üniversiteye tahsis edilip sonrasında betonlaştırılan yeri, gerçekten, tarihe de, tarihî esere de bana göre büyük bir -ihnet çok büyük bir kelime- yanlış hareket olarak görmek lazım.

Onun ötesinde, yine, Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili, Korkuteli'de bir Alaaddin Camisi var ve restorasyon diye giriliyor, sekiz yüz yıllık kapı yıkılıyor. Bu da restorasyon diye gerçekleşiyor. Sonra, İzmit'te bir cami, Orhan Camisi sanırım, yanılmıyorsam ismi. Cami, ramazan ayında bayrama yetiştirilmek üzere 1 milyon liranın üzerinde de bir restorasyon, tadilat masrafı yapılıyor, bayrama yetiştiriliyor, açılıyor. Bayramın ikinci günü "küt" diyor tekrar bir çökmeyle cemaat içindeyken caminin içerisinde yine olumsuz bir süreç işliyor. Ya da bakıyorsunuz, Gebze'de Çoban Mustafa Paşa Camisi var. Orada da tarihî çinilerin üzeri asitle siliniyor ve asitle silindikten sonra çıkan tablo ortada.

Şimdi, bunların örneklerini çok artırmak mümkün de burada bir sorun var gibi gözüküyor. Bu sorunu asıl çözmek gerekiyor. Yani restorasyon sayısını çok yapıyoruz değil, doğru, kültürel mirası koruyan ve bence işi bilenle yapan restorasyon veya yenileme -neyse- bunun yapılması gerekiyor. Çünkü bizim, bir kere, araştırma laboratuvarlarına ihtiyacımız var bu tür restorasyonlarda. İkincisi, teknik ekip, eleman açısından doğru bir oluşum, bir gruplandırmaya ihtiyacımız var. Üçüncüsü, envanterin ve eski örneklerinin korunup ona göre araştırılarak ortaya çıkmasına ihtiyaç var. Kültür Bakanlığı ile Vakıflar Genel Müdürlüğünün birbiriyle ilgili uyumlu çalışmasına ihtiyaç var. Çünkü bazen bakıyorsunuz, biz yasa değiştiriyoruz, yasayla biraz Vakıflar kendini çekmeye çalışıyor ama sonuçta, Vakıflar Genel Müdürlüğünün bazı projeleri oluyor ki Kültür Bakanlığına rölövesi hazırlanmamış, proje hazırlanmamış, müteahhit giriyor arkasından Kültür Bakanlığına, kurula başvurusu yapılıyor. Yani uyumlu bir çalışmaya da ihtiyaç var. Ve böyle yapıldığı takdirde sonuçta ortaya çıkan bizim hepimizin, bu milletin beraberce paylaştığı değerler. Bu değerlerle ilgili olarak ortaya çıkacak olumsuzlukları veya çıkmış olumsuzlukları beraberce yaşayıp görüyoruz ve bunları biz önümüzdeki geleceğe de miras bırakıyoruz. Bırakacağımız mirasın da oradaki değerlerin hak ettiği ihtimam ve yaklaşım içinde olması gerekiyor diye düşünüyorum.

Bence bir proje bankası kurulsun. O proje bankasının içerisinde doğru zamanda, doğru hazırlıklı ve doğru bir projelendirme bedeliyle bunların gerçekleştirilmesi sağlansın diye düşünüyorum.

Diğer taraftan, TİKA'ya geçtiğimde. TİKA çok önemsedğim bir kuruluş. Ama TİKA'nın çalışmalarına baktığımızda, işte yurt dışında birçok ülkeye gidip oradaki katkı sağladığı projeler var, ülkelerin kendisinin yapmadığını belki daha gönüllü olarak bu TİKA gerçekleştiriyor ama orada da önemli başlıklar var diye düşünüyorum. Birincisi, orada iş birliği yapılan ya bir sivil toplum kuruluşu

ya bir kamu kuruluşu ya da belki özel bir yapı var. Bunların doğru ve kalıcı olarak araştırılıp seçilmesi gerekiyor. Onun için, bir soru işareti oluşuyor acaba zamanında işte bu Fetullah terör örgütüyle ilişkisi olanlar mı güçlendirdi TİKA'yı ya da TİKA mı onları güçlendirdi. Onun için, geçmişte bu kadar geniş bir coğrafyadaki baktığınızdaki yapılan işler, onları gerçekleştirenler, tabii, oradaki yapılan işlerle, oraya yapılan işlerin maliyetleri, değerlendirilmesi, doğru mu yapılıyor yani orada belki yine restorasyon yapıyorsunuz hakikaten o bedelde mi, bu işi doğru bilen mi yapıyor, bu çok geniş bir konu. Onun için, bunlar üzerinde de çok hassas çalışmalar gerekiyor.

Bildiğim kadarıyla, TİKA bir de, buradan, Türkiye'den belli makine, teçhizat götürüp belli ülkelerde ihracat potansiyeli yaratmak üzere yatırımlar yapıyor. Peki, oradaki sermaye ortaklığı nasıl oluyor, o ortaklığın içerisindeki yani TİKA'nın veyahut temsilcilerinin veya iş ortaklarının herhangi bir şekilde yapılan yeniden oluşturmalarında herhangi bir mülkiyetle ilgili olan bir yapılanımı var mı veya ortaklıkla ilgili gelişmeler nasıl oluyor, onu da açıkçası merak ediyorum. Ve oradaki iş verme yani böyle projelerde istihdam sağlamada bir öncelik var mı, onu da merak ediyorum.

Yurt dışı Türkler benim için de tabii çok önemli. Ayrıca yurt dışından buraya, ülkemize gelip eğitim alan öğrencilerle ilgili yapılan projelerin de çok çok önemli olduğuna inanıyorum. Hem bölgesel kurulacak ekonomik, sosyal, siyasi iş birlikleri açısından o öğrencilerin buradaki birliktelikleri ve ülkelerine döndüklerinde ortaya çıkan görev aldıkları pozisyonlar açısından büyük katkıları olduğuna inanıyorum ve ben de aşağı yukarı bir on- on iki senedir o öğrencilerle mümkün olan her ortamda bir arada olmaya çaba gösteriyorum. Ama biraz önce söylendi, burslar... Tabii "109 bin" dediniz galiba.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – 120 bin başvuru var, 16 bin küsur burslandırıyoruz.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) - Başvuru var ama burslandırma rakamı çok düşük.

Şimdi, tabii, bunun yanında sadece burslandırma değil, bir de Kredi Yurtlarda kalma açısından da yüzde 3'lük onların bildiğim kadarıyla bir yurttan faydalanma oranı var.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Burslandırdıklarımızın tamamı...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) - Hayır, ama genelinde de Kredi Yurtların yüzde 3 civarında bir yurt kullanımı açısından diye biliyorum. Ve öyle bir kullanım olduğu zaman da bu öğrencilerin hem burada kalma hem de burs açısından ve bir de sigorta açısından... Bir de 2013'te bildiğim kadarıyla onlara çalışma izinleriyle ilgili bir düzenleme yapılmıştı ama o sonra uygulamada devam etmedi. Yani bunların çözülmesi açısından önemli görüyorum çünkü onların ve bizim, Türkiye'nin bölgesel güç olarak oluşturacağı merkezî yapısını çok etkileyeceğine inanıyorum.

Ben de Balkanlıyım, sizinle hemşehriyiz ve orada gördüğüm şimdi birçok genç arkadaş birçok ekonomik iş birliği toplantıları sağlıyorlar, bunun içine ihracatçı birlikleri giriyor ve çok güzel bir potansiyel oluştu. O yüzden çok önemsiyorum. Ancak bir de şu var: Şimdi buraya eğitim amaçlı gelen öğrencilere baktığımızda bizim üniversitelerimizi tercih edenlerin hangi ülkelerden geldiğini düşündüğünüzde, lisan açısından veyahut ekonomik ortalama gelir açısından düşündüğünüzde, belki işte bizim Türki Cumhuriyetlerinden geliyor, Balkanlardan geliyor, Çin'den geliyor ama biz, Batılı ya da daha gelişmiş ülke öğrencilerinden yani geliri yüksek ülkelerden öğrenci Türkiye'ye bir ölçüde çekemiyoruz. Bu, tabii, birlikte okuma, birlikte beraberce bir kültürü paylaşma da oluyor. Bunun için de aslında bir çalışma yapılmalı; bunun içinde YÖK olmalı, belki Millî Eğitim olmalı, siz olmalısınız. İngiltere'ye bakarsanız, İngiltere büyük bir öğrenci turizmi gibi çalışır, kültür turizmidir. Önemli bir gelir elde eder. Kıbrıs'a bakıyorsunuz, Kıbrıs kendi içinde böyle bir gelişme... Komşumuz Bulgaristan'a bakıyorsunuz, Bulgaristan ve Avusturya birçok üniversiteyle öğrenci çekiyor ama bizim buradaki

üniversitelerimizin hem eğitim kalitesi hem vermiş olduğu imkânlarla daha çekim merkezi hâline gelecek düzenlemelere, bunların yapılmasına ihtiyaç var diye düşünüyorum çünkü burada rakamlara baktım, akademik olarak üniversitelerin ortaya koyacağı performansla -vaktim çok fazla değil, diğer konulara da girmek istiyorum- o yüzden bir özel çalışmaya ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna geldiğimiz zaman, tabii, burada da muhasebeleşmede problemler var Sayın Başkan yani gelirden takipli alacaklar hesabı kullanılmıyor. Alacaklar hesabının çoğunda, baktığımızda, bazen bir türlü hesabın kullanılmaması bu hesapta bir problem var gibi düşündürüyor. Ondan sonra da aklıma bir soru geliyor: Şimdi, RTÜK bazen cezalar veriyor. Geçtiğimiz zamanlarda da bir kanala inanılmaz, rekor bir ceza verdi. Sonra o cezayla ilgili vazgeçti mi, indirdi mi ne yaptı bilmiyorum. Bir programla ilgiliydi bu, insan kaçakçılığıyla ilgili ortaya çıkan bir görüş, onlarla görüşmeler ve bu mültecilerle ilgili bir kayıp şeyiydi sanırım ama o düşürüldü, neye istinaden düşürüldü, ne yapıldı bilmiyorum. Bu cezai müeyyide olayı nasıl işliyor, kimlere işliyor? Ve tahsilatta ne yapılıyor? Kimlerden ne şekilde vazgeçiş var? Bu konuda detaylı bir bilgi verirseniz... Veya neden vazgeçtiniz? Çünkü bakıyorsunuz, size öyle şikâyetler var ki bizim Türkiye Cumhuriyeti'nin ikinci Cumhurbaşkanı ve eşine hakaret eden bir kanalla ilgili hiçbir işlem yapmıyorsunuz. Veyahut milletvekiline yine bunlarla ilgili hakaret sözleri var, onlara da bir şey yapılmıyor ama Demokles'in kılıcı gibi RTÜK, siz belli bir tercih içerisinde bu cezalandırma mekanizmasını işletiyorsunuz şeklinde görüyorum.

Bir taraftan da bakıyorsunuz, şimdi, dün TMSF'yi konuşurken büyük holdingin basın ve yayın sektörüyle ilgili yapısına baktığımızda, el konulan şirketler veya işte hangi kararlar giden radyo, televizyon kanalları orada. Bir torba yasa çıkardık, işletim hakkını da RTÜK olarak TRT'ye zaten verdiniz değil mi? TRT takip ediyor ama şimdi peş peşe de mal varlıkları ve şeyler satılıyor.

Bir şey var, bu satılmamış frekanslarla ilgili olarak bazılarının bu frekansları kaçak kullandığına ve bunların da tespitinin yapıldığına dair bir iddia var. Bu iddia doğru mudur? Eğer bu iddia doğruysa, bu frekansları kullananlar varsa bunlar kimlerdir? Ve bu frekans kullanımı sonucunda da herhangi bir yaptırımla karşı karşıya kalmış mıdır?

Şimdi, bakıyorsunuz, bu frekans tahsisleriyle ilgili başvuranlar uzun süre bekliyor, bekliyor. Nedense bir grup var -Meclisimizin de rengi zaten onun hâkimiyeti renginde- her şey hızlı bir şekilde işliyor ve bir medya grubu bütün satılanları da alıyor, her şeyi o yapıyor ve hızlandırılmış işlem gerçekleşiyor. Diğerleri onun kadar ehli değil mi bu işleri yapmakta? Ya da diğer taraftan özel bir tercih sebebi var mıdır onu da bilmiyorum açıkçası.

Şimdi, Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğüne baktığımızda, bizim bir soru önermesine Adalet Bakanı, geçtiğimiz 2016 yılında, 889 gazetecinin sarı basın kartının iptal edildiğine dair bir cevap vermiş, bilgi vermiş. Şimdi, sarı basın kartının iptaliyle ilgili olan şartlar belli, şimdi onu saymaya gerek yok ama 889... Kaç kişiye peki sarı basın kartı kullanımı aynı yıl içerisinde verildi veya bu bitenler kaç taneydi? Bu sarı basın kartlarıyla ilgili, yıllık, en azından üç yıllık bir değerlendirmeyi verirseniz ve hangi kriterlerin daha ağırlıklı öne çıkarak iptalinin gerçekleştiğini söylemek lazım çünkü Sayın Cumhurbaşkanı "Hapistekilerden 2 kişi sarı basın kartı sahibi." demişti bir beyanında ama şu anda say deseniz 8-10 kişinin sarı basın kartıyla ilgili olarak, tutuklandığındaki... Yani gazeteci kimliklerini gösteren bence gazetecilerin de namus kartıdır. Bu karta sahip olduklarını gösterir. Sizin de bu konuda bir açıklama içerisinde olmanızı rica ediyorum.

Diğer taraftan, adı Atatürk'le başlayan ve açıkçası hem Atatürk araştırmaları hem Atatürk kültürü hem Atatürk Dil ve Tarih Kurumu diye baktığımız, raporları önümüze gelen, rakamsal olarak bakıldığında bütçelerini değerlendirdiğimiz, hatta hatta, Atatürk'ün vasiyetiyle bugün yıllık olarak her biri sadece 90 küsur trilyonlara varan gelirler elde eden, alt bağlı kuruluşları olan bir yapıdan bahsediyoruz.

Şimdi, ben gerçekten çok merak ediyorum, bu yıl bazı televizyonlarda adı tarihçi geçen birtakım insanlar Atatürk'e ve Atatürk'le ilgili olarak ortaya konulmuş olan Millî Mücadele'den bugüne kadar olan süreci pervasızca ve terbiyesizce değerlendiren beyanlarda bulundular. Şimdi, Atatürk'ün vasiyetinden mali güç oluşturan ve onun, Tarih Kurumunun altında, bağlı olarak görev yapan kuruluşlar bu tür değerlendirmeler olduğu zaman kamuoyuna hangi tepkileri verdiler? Diğer taraftan, yine heykeller yıkılırken ve yine birtakım mecralarda bilinçli faaliyetler ortaya konulurken adı Atatürk'le özdeşleşen ve onun adına tarihi ve kültürü temsil eden kuruluşların bu konuda yaptığı çalışmalar ve tepkiler ne oldu? Ve yine bu kuruluşlara bu seneki programlarında yaptıkları sempozyumların içerisindeki başlıkları sormak isterim, hangi konular vardı ya da hangi konularda toplantılar ve konferanslar hedeflediler, kaçını gerçekleştirdiler, kaçını gerçekleştirmediler? Gerçekleştirdiklerinin listesini de öğrenmek isterim.

Diğer taraftan, Türkiye'de bu sene çok önemli bir konu gündemdedi; eğitim müfredatı. Eğitim müfredatına baktığımızda, ilkokul, ortaokul veya lise açısından, hatta ilkokul, ortaokul ağırlıklı olarak müfredatla ilgili gerek tarih dersleri, gerek hayat bilgisi dersleri açısından önemli tespitler, eleştiriler ve buna bağlı olarak da ortaya çıkan değerlendirmeler oldu. Öncelikle, merak ediyorum, aynı yürütme organı, aynı yürütme erkini paylaşan bakanlıklar açısından da bunu merak ediyorum. Millî Eğitim Bakanlığı bir tarih müfredatı oluştururken Talim ve Terbiye Kurulu acaba Atatürk ve inkılap tarihiyle ilgili derslerde bu iki tane güzide kurumumuza ne kadar müracaat etti?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlarsanız...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bitiriyorum.

Veya oluşturulan o kitaplardaki müfredatın içinde Mustafa Kemal Atatürk yazarken Mustafa Kemal'e dönüşüm kararını verenler, Atatürk kültürü ve araştırmasıyla ilgili görev alan arkadaşlarla bu müfredatı ne kadar paylaştılar?

Hakikaten soruyorum: Size müfredatla ilgili bir çalışma noktasında, bilgi paylaşımı veya görev paylaşımı noktasında talep geldi mi? Veya böyle bir müfredat oluşturulurken, siz, göreviniz dâhilinde görülerek Millî Eğitim Bakanlığına belli bir bilgi notu gibi hazırlayarak en azından düşüncelerinizi paylaştınız mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Tamaylıgil.

Sayın Ertan, buyurun.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, burada bulunan herkesi saygıyla selamlıyorum. Ayrıca, Sayın Çavuşoğlu, yeni görevinizde başarılar dilerim. Hoş geldiniz ayrıca.

Ben de RTÜK'ten başlamak isterim. Değerli arkadaşlar, RTÜK seçimlerine dair eleştirilerimizi ve mevcut yapısıyla ilgili değerlendirmeleri Sayın Kürkcü yapmıştı, ben de kısaca sadece Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 9 üyesinin mevcut yapısının yani şu anki hâlihazırdaki yapısının Anayasa'ya

açıkça aykırı olduğunu belirtmek istiyorum. Anayasa 133'üncü madde, Parlamentoda temsil edilen partilerin temsiliyet dağılımına göre üyelerin olması gerektiğini açıkça düzenlemişken şu an Meclisin üçüncü büyük partisi olan Halkların Demokratik Partisinin üyelik hakkı âdetâ gasbedilmiştir. Bunun nasıl olduğunu... Yani, göz göre göre yapıldı bir şekilde ve açıkça buna gasp denir. Şu an orada temsil edilemememiz hem Anayasa ihlalidir hem de göz göre göre bir hak ihlalidir ve ayrıca kabul edilemez bir durumdur. Yani, bu yapıyla toplanan kurulun aldığı kararlar da baştan Anayasa'ya aykırılık taşıyor. Bir kere, usul şartı yerine gelmemiştir en önemlisi, daha başlarken bu eksiklikle karar vermeye devam ediyor RTÜK ne yazık ki ve ayrıca bu, kurulun varlık sebebini de tartıştıran, meşruluğuna gölge düşüren de bir hâldir ve özerk yapısını da zedeleyen bir hâldir. Bu konuda biz bir açıklama bekliyoruz. Pekâlâ yapılabilecekken neden bu duruma düşüldü? 15 Temmuz günü Meclis açıkken üye seçimi de yapılabilecekken bunun yapılmaması konusunda biz Hükûmetten açıklama bekliyoruz. Bu hâliyle, özellikle OHAL sürecinde bütün muhaliflerin sesinin kısıldığı, bizlere yönelik, muhaliflere yönelik basın ambargosunun uygulandığı bir dönemde bir de RTÜK'teki üyeliğimizin sonlandırılması ya da sıfırlanması tek sesliliği pekiştirmiştir, tamamen çoğunluğun tahakkümünü göstermektedir.

Değerli arkadaşlar, RTÜK yasasının güncellenmesi gerekiyor. Biz daha önce de bu konularda eleştirilerde bulunduk. Özellikle hızlı ilerleyen iletişim çağına, görsel, işitsel, dijital medyanın gelişim seyrine göre güncellenmesi gerekiyor. Medyanın çok hızlı bir şekilde nefret söylemlerini de artırdığına şahit oluyoruz. İnançları, kültürleri, dilleri, kimlikleri aşağılayan, şiddeti teşvik eden, toplumsal cinsiyet eşitliğine aykırı, çocukların korunmasını göz ardı eden yayınlar yapıldığını görüyoruz ve görsel, işitsel medyadaki haberler toplumsal çeşitliliği de yansıtmaktan uzaktır ne yazık ki, tek tip haberciliğe evrilen bir boyut kazanmıştır. Kamu yayıncılığı herkesin demokratik değerlere eşitçe ulaşabileceği önemli bir alandır. Bu alanın düzenlenmesi ve denetlenmesi çok önemlidir ama RTÜK'ün yaptırım kararlarına bakıldığında, sadece Cumhurbaşkanı ve iktidar partisine yönelik eleştiriler içeren yayınlar suç sayılıyor ve medya kuruluşlarına yaptırım sadece bu alanda eğer program yapılmışsa onlara yaptırımlar uygulanıyor. İfade özgürlüğü açıkça göz ardı ediliyor. Oysa RTÜK özerk bir kurumdur, öyle olması gerekir fakat mevcut pratiğine baktığımızda, iktidarı koruyan, kollayan bir kuruma dönüştürüldüğünü görüyoruz. Demokratik muhalefete yönelik hakaret ve tehdit içeren, hedef gösteren, farklı kimlik ve kültürleri aşağılayan yayınlar karşısında RTÜK'teki iktidar çoğunluğu havuz medyasını korumaktadır. Üstelik bu tür hakaret içeren, aşağılayan yalan haberler ifade özgürlüğü kapsamında görülüyor ne yazık ki fakat herhangi bir televizyon kanalında iktidarı ilgilendiren eleştirel bir haber ve yorum yer aldığında, bu haber ve yorum hakaret kapsamında değerlendiriliyor. KHK'larla çok sayıda yayın kuruluşu kapatıldı, gazeteler kapatıldı, televizyonlar kapatıldı ama bu televizyonlar zaten yayın hayatlarındaiken de çok ağır para cezalarıyla karşı karşıyadılar, yayınlarını sürdürmeleri bile gittikçe zorlaştırılmıştı.

Diğer bir konu özellikle yalan habercilik meselesi. Günümüzde sosyal medya platformlarında, dijital ve görsel medyada giderek yaygınlık kazanmıştır. İtalya, Amerika, Almanya gibi ülkeler yalan habere karşı toplumu bilinçlendirmek için medya okuryazarlığı dersleri geliştiriyor. Dünyada bu yalan haberciliğe ve dezenformasyona karşı bir mücadele yürütülüyor. Avrupa başta olmak üzere, dünyanın birçok ülkesinde düzenleyici otoriteler bu konuyu gündemine alarak etik değerler ve sosyal sorumluluk üzerinde çalışmalar yürütmektedir. Ülkemizde ise ne yazık ki medyanın tekleştirilmesiyle birlikte yalan habercilik, algı operasyonuna dönük haberler ve dezenformasyon gittikçe artmaktadır. Toplumsal hafıza her gün saat başı yanıtılıyor. Toplumu zehirleyen bu yalan haberciliği önleyecek düzenlemelerin ve mekanizmaların oluşturulması, medya etiğinin kurumsallaştırılması gerekir. Düzenleyici otorite olarak RTÜK bu konuda yeniden gözden geçirilmeli, mevzuatı, her şeyden önce zihniyeti yenilenmelidir. Aslında, bu şahit olduğumuz dezenformasyon ve yalan habercilik ve tek bir kanaldan, tek bir haberden beslenen yayıncılık anlayışı bugünlerde bizlere daha çok George Orwell'in 1984 isimli kitabındaki

gerçek bakanlığında yaşananları anımsatıyor ne yazık ki, bu duruma şahit oluyoruz. Daha dün söylenen bir haber bugün iktidar onu yalanlamışsa bütün kuruluşlar tarafından yalanlanır hâle gelmiş. Âdeta hafızasızlaştırılmak isteniyoruz.

Diğer bir konu ise şiddet üreten diziler. Televizyon dizileri, gerçekten, deyim yerindeyse şiddet ve şiddet dili, öfke ve nefret duygusunu üretiyor. Özellikle “terörle mücadele” adı altındaki dizilerde şiddet, ayrımcılık, kin, nefret, öteki düşmanlığı, aşağılama teşvik edilmektedir. Geçmişte cemaatin yayın organı olan STV’de yayınlanan Şefkat Tepe gibi ırkçı dizinin bir başka versiyonu bugün değişik kanallarda ama aynı konseptle devam ettiriliyor, sadece ekranın logosu değişmiş hâlde. Yani, şu an değişen nedir, bu konuda biz açıklama bekliyoruz. RTÜK’teki iktidar çoğunluğundan dolayı da bu tür diziler yaptırmsız bırakılıyor. Aslında teşvik de ediliyor mu, bunu da Hükümete sormamız gerekiyor. Bu tür dizilerle ilgili herhangi bir yaptırım kararına şahit olmadık.

Öte yandan, her gün yaşanan kadın cinayetlerinin beslendiği yerlerden biri de yine dizilerdir, dizilerdeki kadına yönelik şiddet içerikleridir. Kadınlara yöneltilmiş silahlar, dayak görüntüleri gibi görüntüler karşısında RTÜK ne yapıyor, bunu merak ediyoruz. Dizilerdeki karakterlerle kadınlara toplumsal yaşamda dayatılan geleneksel rol oynatılıyor. Kadın aşağılanıyor, eziliyor, cinsel obje olarak sunuluyor. Bu konularda daha fazla çaba sarf edilmesi gerekir. Tabii, bu yayınların sokaklardaki karşılığı da dizi içeriklerinin gerçeğe dönüşmesi şeklinde ne yazık ki tezahür ediyor ve her gün kadına yönelik cinsel saldırılar, tacizler, tecavüzler, şiddet ve kadın cinayetleri ne yazık ki artmaktadır. Bu konuda biz çok defa uyarılarda bulunduk. Hükümetin kadına yönelik şiddeti durdurma konusunda gerçekten bir rol üstlenmesi gerekiyor ve bunun her alanda dizayn edilmesi gerekiyor. RTÜK de, RTÜK gibi bir kurum da bunun en önemli medya ayağı, en önemli parçasıdır. Bu konuda biz bir kere daha hatırlatma yapmak istiyoruz. Bu tür yayınlara karşı hem yayın kuruluşlarıyla, yapımcılarla şiddet kültürünü önleyici toplantılar yapılmalı hem de RTÜK daha etkili yaptırımlar uygulamalıdır. Yayınladığı dizide kadına şiddeti teşvik eden bir televizyon kuruluşunun ertesi gün ana haber bülteninde bir kadın cinayeti haberini verirken “öfkeli koca” şeklinde cinayeti meşrulaştırıcı, gerçekçelendiren bir dil kullanması aslında şaşırtıcı olmamaktadır. Ya da kadın cinayeti veya taciziyle ilgili bir haberi veren yayın kuruluşunun bir gün önce yayınladığı dizinin içeriğini gözden geçirmesi, bu olgudaki sosyal sorumluluğunu görerek öz denetim yapması gerekir. Bu konunun RTÜK’ün yayın denetimindeki kırmızı çizgilerinden biri olması gerekiyor ve yasal mevzuatın daha etkili hâle getirilmesi gerekiyor.

Bir başka konu da doğrudan satış yapan kanallar. Gerçekten, bu kanallar tam bir facia. TÜRK SAT uydusu üzerinden yayın yapan RTÜK lisanslı birçok televizyon kanalı yayıncılık faaliyetiyle uzaktan yakından ilgisi bulunmayan yayınlar yapıyorlar. Bu yayınlar “doğrudan satış” adı altında bitkisel, dinsel, cinsel ürünler pazarlıyor ve toplumun sağlığını bozuyorlar, manevi duyguları âdeta sömürülüyor. RTÜK’ün bu kanallara ceza vermesi yeterli değil. Evet, RTÜK ceza veriyor, bu kanallar o kadar çok para kazanıyorlar ki bu cezaları ödüyorlar ve yayın hayatlarına devam ediyorlar. Bu kanalların asıl işi yayıncılık falan değil, kamusal sorumluluk da taşımıyorlar, tümüyle ticari faaliyet...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun, ek süre veriyorum.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ederim.

Evet, bu kanalların hiçbir kamusal sorumlulukları yok. Tamamen ticari amaçlarla faaliyet yürüten bu kanalların sonlandırılması gerekiyor. Özellikle toplumun dinî duygularını, inancını sömüren yayınlar çok sayıda artmıştır. Yani, öyle abartmışlar ki cin ilacı, çörek otu, peygamber sünneti gibi ürünler

pazarlanıyor. Kanun hükmünde kararnameyle bir gece yarısı yayınevlerini, televizyonları kapatan, gazetecileri işten çıkaran, bir sürü insanı işten çıkaran KHK'ların gücü bu kanallara yetmiyor mu, ben sormak istiyorum ve ayrıca, TÜRKİSAT savcı yazısıyla birçok muhalif kanalı da uydudan çıkarmıştı. Özellikle İMC TV, Hayat TV, Van TV, TV 10, Özgür Gün TV, Jiyan TV, Azadi TV gibi kanalları tekrar saymak isterim. 2001 yılında Avrupa Birliği uyum yasaları kapsamında ana dilde yayıncılığın önü açılmıştı, RTÜK mevzuatı da AB'ye uyum kapsamında güncellenmişti. İşte, dün Kürtçe yayınlara lisans veren RTÜK, OHAL sürecinde bu kanalların lisansını birer birer iptal etti. "Ana dilde yayıncılık bizim iktidarımızda geliştii." diyen AKP ne yazık ki ana dilde yayıncılığın kapısına kilit vurmuş hâldedir.

Öte yandan, muhalif sestem âdeta korkan bir iktidarla karşı karşıyayız çünkü bugün gazeteciler cezaevinde. İşte muhalif herkes aslında tutuklanıyor bir bir. Doğru haber yapan insanlar tutuklanıyor ve sesleri kesiliyor, çok haksız cezalar alıyorlar. Bugün gazeteci Nedim Türfent'in duruşması vardı, Komisyonunda olduğum için takip edemedim ama Nedim Türfent geçen sene Hakkâri'de köylüleri yere yatırıp işkence eden bir askerine onlara yönelik "Türk'ün gücünü göreceksiniz." manzarasını çeken ve bu haberi yapan kişidir. Sadece yaptığı bu haber sebebiyle tutuklanmıştır. Bir seneden fazladır tutukludur ve bütün tanıklar onun suçsuz olduğunu açıklamıştır. Yani birçok yalan tanık çıkmıştı ve o tanıklıkların tamamının sahte olduğu açıklanmasına, kanıtlanmasına rağmen sırf bu yayını yaptığı için hâlâ tutukludur. Bugün duruşması var, umarım özgürlüğüne kavuşur, diğer gazeteciler de bir an önce özgürlüğüne kavuşur ama geldiğimiz hâl ne yazık ki bu. Gazeteciler susturuluyor, halkın haber alma hakkı engelleniyor, televizyonlar bu az önce bahsettiğim ticari faaliyet yürüten ve hiçbir sorumluluk taşımayan kanallarla dolmuş taşmış durumda ve diğer yandan nefret söylemleriyle beslenen birçok dizi sürekli olarak topluma empoze ediliyor. Bu hepimiz açısından çok ciddi tehlike barındırıyor. Ben bir soru daha sorarak sonlandırmak istiyorum. KHK kapsamında kapatılan birçok televizyon ve radyo kuruluşu TMSF'ye devredilmişti. TMSF'nin bu kanallara ait frekansları belli kuruluşlara, özellikle iktidara yakın medya gruplarına sattığını biliyoruz. Bunu RTÜK'ten de onaylattırdılar. Örneğin iktidarın medya grubu olan Turkuaz Medyaya birçok frekans devredildi. Üstelik birçok kuruluş RTÜK'ten frekans talep etmesine, hatta bazıları mahkeme kararıyla frekans hakkı kazanmasına rağmen o kuruluşlara RTÜK "Spektrumda yer yok." diyerek frekans vermemekte ama KHK ile boşalan frekansları ise aynı RTÜK ve TMSF havuz medyasına, yandaş kurumlara kelepçir gibi dağıtmaktadır. TMSF bu ihaleleri nasıl yaptı? İhale yapıldı mı, yapılmadı mı? Kimler hangi teklifi verdi? Bunların hiçbiri belli değil, ihale olup olmadığı da belli değil. Bunların cevaplarını merak ediyoruz ve ayrıca cevap yoksa bile araştırılması, öğrenilmesi gerekir ve denetlenmesi gerekir.

Bir de Diyanet İşleri Başkanlığı da TMSF'den frekans alan kurumlar arasında. Bildiğimiz gibi, Diyanet İşleri ticari bir kuruluş değil, faaliyetleri arasında yayıncılık yok ama KHK kapsamında kapatılan radyolardan iki tanesinin frekansı TMSF eliyle Diyanete devredildi. Diyanet sadece TRT'den frekans talep edebilir, bunun haricinde satın alma yapamaz ama bunu yasaları çiğneyerek yaptılar. Örneğin Adana'da kapatılan Dünya Radyonun frekansı Diyanete verildi. Hangi bedel karşılığında nasıl verildi, bunlar belli değil. Diyanet de alım satım yapan bir ticari kurum hâline gelmiş anlaşılabilir. Biz bu sorulara cevap alabilirsek çok memnun oluruz.

Geçen sene özellikle yayın yasakları çok sayıda uygulanmıştı 2016 yılında. 100'den fazla olaya dair haberciliğe yayın yasağı getirildiğini biliyoruz. Çok önemli, hepimizin gündemini de meşgul eden ve ısrarla haber almaya çalıştığımız olaylarda dahi halkın haber alma hakkı engellenmişti. Bu yayın yasağından sonra ne geldiğini aslında biliyoruz az çok. Ben hukukçu olduğum için de yakından takip etme fırsatımızın olduğu dosyalar da oldu. Yayın yasağı gelir, daha sonra o dosyalarla ilgili, işte,

gizlilik kararları verilir ve dosyaların içeriğinde ne oluyor, gerçek deliller toplanıyor mu, araştırılıyor mu, araştırılmıyor mu? Ve dosya bir gün aniden kapatılır, gerçek sorumlular açığa çıkarılmaz. Geçen sene yaşanan hadiselerin de bu akıbete uğramamasını temenni ederek ben konuşmamı sonlandırıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Ertan.

Sayın Ayhan.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başbakan Yardımcısı, sayın milletvekilleri, Komisyonun değerli üyeleri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben fazla uzun tutmadan, merak ettiğim bir husus var incelemelerim sırasında rastladığım, onunla ilgili bilgi almak istiyorum. 2016 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğünün bütçe tasarısına baktığımız zaman, 2016 yılındaki bütçe başlangıç ödeneklerinin 484 milyon olduğunu görüyoruz ama harcamaları 598,8 milyon TL olarak görüyoruz. Yaklaşık yüzde 23 falan daha yukarıda bir olay. Bunun, tabii, detayına baktığımız zaman yüzde 25 artan kalemler de var ama 2017 yılı başlangıç ödeneğine baktığımız zaman, geriye doğru gidiyoruz, burada 532 milyon lira olarak görüyoruz ama ağustos sonu harcama da yaklaşık 506. 506'ya baktığımız zaman başlangıç ödeneğini yakalamış gözüküyor.

Şimdi, diğer tarafa da bakmak mümkün ama 2016 yılında gelir tahmini 658 milyon lira gözüküyor, gerçekleşmenin ise 766 olduğunu görüyoruz. Burada net finansmanda bir fazlalık gözüküyor 2016 yılı kesin hesabında. Bu nereden kaynaklanıyor, bir. Bu artan gelir aniden yatırıma yönlendirilebiliyor mu? Her şey hazır mı? Proje stoku var mı? Onun için mi böyle bir harcamaya yönelebiliyoruz veya bizim değerlendirmelerimiz yanlış mı? Onu merak ediyorum, onu öğrenmek istiyordum. İfade etmek istediğim bu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Ayhan.

Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Başbakan Yardımcısı, kıymetli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; 2018 yılı bakanlık, ilgili bağlı kurum ve kuruluşlarının bütçelerinin ülkemiz için hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Tabii, vakıflardan başlamak lazım. Vakıflar, gerçekten, adı geçtiği zaman herkesin şöyle bir kendisine çeki düzen vermesi gereken bir kurum ve kuruluş. Bunun her bir kaynağının harcanırken çok daha dikkatli, daha özenli, daha şeffaf, daha kontrol edilebilir olması ve herkesin de bu hassasiyeti her kademesinde hissetmesi gereken bir kurum ve kuruluş.

Şöyle de bir anım var: 90'lı yıllardaydı, rahmetli babamla birlikteydik ticaret yaparken. Vakıfların bir yeri vardı, işte, kiralamak istiyorduk. Rahmetli babam şunu dedi: “Oğlum ekme topla ama vakıflar kıymetlidir, dikkatli dur. Yarın bir şey olur, vicdanen hepimizi ezer bu.” Ben inanıyorum, diliyorum ve öyle olmasını da arzu ediyorum ki her yöneticinin bu sorumluluğu hissederek orada görev yapması gerekiyor ama harcamalarına bakıyoruz, çok olumlu rapor almamış. Vakıflar Genel Müdürlüğü kamu kaynağını kullanan, özel bütçeli bir idare ama Vakıflar Genel Müdürlüğünün mali kaynaklarının kamu bankalarında değerlendirilmeyişini birçok arkadaşımız söyledi ama ben hatırlatmak istiyor, herkesin de bu konuda hassas olmasını bekliyorum. Mevzuatına göre de bütçesinde ve tasarrufunda bulunan bütün

mali kaynaklarını kamu bankalarında tutmak zorundayken özel bankalarda tutması son derece manidar. Bu anı da... Bu konuda da herkesi duyarlı olmaya davet ediyoruz. Ve ortaöğretim yurtları yapıyor, bu konuda Anadolu'da şiddetle de ihtiyaç var.

Arkadaşlar, bir 15 Temmuz yaşadık. Her fırsatta konuşuyoruz. Bunun da yarattığı tahribatı onarmak için de çok büyük bütçeler, büyük projeler... Ve milyonlarca insanı da meşgul ediyoruz. Biz bu noktada vakıfların, bu cemaat yurtlarının a, b, c, d, e demiyorum, tamamından yoksul kesimlerin çocuklarını kurtarma adına bir projeye illerdeki yurt sayısını artırıp ilçelerde ortaöğretim yurtları yaparak hem kız çocuklarının okumasını hem de denetlenebilir, sorumlu, kontrollü olarak bu yurtların öne çıkmasını isteyen bir proje yapmasını arzu ediyorum. Çünkü bu Hükümetin çok iddialı olarak ortaya sunduğu 4+4+4 projesinde 2015 yılı istatistiklerine göre, TÜİK verilerine göre yaklaşık 1 milyon 687 bin öğrenci ilk 4'ten sonra öğrenimini doğrudan devam ettirmekten iraklaşmış. Yine acı olan, ne yazık ki, 1 milyon 200 bini bunun kız çocuğu.

Şimdi, bu noktada daha hassas olmanın yeri ve yolu, vakıfların o güzel ismi, tarihten gelen sıcaklığıyla bu çocuklara bir kucak açıp, el açıp eğitim ve öğretimlerini sürdürmeleri için bu yurtları geliştirmesinin ve cemaat yurtlarının tamamından Anadolu'nun güzel insanlarını, bu ülkenin yurttaşlarının çocuklarını kurtarmasının doğru olduğuna inanıyorum.

Eğitim ve araştırma burslarının takibini yapmak ve yürütülmesini sağlamak üzere görev yapan Yüksek Kurul 2016-2017 döneminde... Rakamları verdiniz ama bunları böyle sitelerden görüp kimlere verilmiş, bir takip etme, edebilme şansımız varsa bunu da öğrenmek isterim. Geçtiğimiz yıl 20 lisans, 55 yüksek lisans, 41 doktora, 10 doktora sonrası araştırma bursu olmak üzere 126 bursiyere daha destek verileceğini duyurmuşunuz. Bu burslar dağıtıldı mı? Bütçede görülüyor ama ilan edilirse vakıfların o geleneksel kutsiyetine de bir hizmet etmiş oluruz.

2016-2017 yılları arasında vakıflar aracılığıyla sosyal yardım talebinde bulunan kaç yurttaşımız olmuştur? Bu kişilere neye göre, hangi kriterde yardım yapmışız, bunu da öğrenmek isterim Sayın Başbakan Yardımcım ve bunların içeriklerini.

Yine, Atatürk Araştırma Merkezince 2017 yılında 5 bilimsel etkinlik düzenleneceği planlanmıştı geçtiğimiz yılda. Geçen yıldan da ben not almıştım. Bu etkinlikler gerçekleşti mi? Bu bilimsel etkinliklerin içerikleri hakkında bir bilgi verebilir miyiz?

Yine, yeni kurulmuş, birazcık da mazisi olan RTÜK... Değerli milletvekili arkadaşlarım, artık bu televizyon kanallarında canlı bağlantılarla ağlayarak yarı vaiz, yarı din sömürüsü yapıp insanları somut bilimden uzaklaştıran, hurafelere yönlendiren televizyon programlarına yönelik -çok somut-yaptığı çalışmaları bize bildirirse seviniriz. RTÜK'ün ayrımcı ve sahibinin sesi bir kurum olmaya başladığını gösteren birçok emareyi görüyoruz ve izliyoruz içimiz acıyarak. Hem ülkede medya yayınları konusunda ayrımcı tutumları hem de Sayıştay raporları kuruldaki keyfiyeti, başıbozukluğu gözler önüne serdiği zaman her şey ortada görülmektedir.

Biliyorsunuz, geçtiğimiz günlerde FOX TV kanalında bir bakanla ilgili bir iddia ortaya atılmıştı. İddia, devletin tüm mercilerinden "Hesap verecekler." nidaları eşliğinde karşılandı. İddianın doğru olup olmadığı bir yana, devleti temsil makamında oturanlar kendilerini yargı makamları yerine koyarak dehşetle demeçler verdiler. Bu yaklaşımdan vazife çıkaran Üst Kurul kanala en üst seviyeden ceza verdi. Aynı RTÜK dört yıl önce Gezi olayları ve benzeri sırasında TV programlarında günlerce dönen yalan, toplumu âdeta infiale uğratmayı hedefleyen meşhur Kabataş yalanı gibi birçok konularda aynı hassasiyet ve duyarlılığı gösterdi mi? Gösterdi, gözümüzden kaçtı ise bir yenilesin, biz de belleklerimizizi tazeleyelim. Bu farklı tutumları nasıl açıklamalı?

Bunlar devletin her kademesinde toplumu ayırıştırmaya dönük yaklaşımların artık ete kemiğe bürünmüş hâlidir. RTÜK, bu ülkede saygın bir kurum olacaksa yaptıklarını bir gözden geçirip etik değerlere uygun bir rotayı belirleme zamanı da geçmiş durumdadır. Kurumdaki mali sorunlar da son Sayıştay raporunda gayet açık yansımıştır. RTÜK'ün 2016 yılı hesaplarını inceleyen Sayıştay, kesilen cezaları, vadesi gelen ve geçen alacakların muhasebeleştirilmediğini, kayıt altına alınmadığını net bir şekilde saptamıştır. Kurumun 2016 faaliyet döneminden sonraki dönemlerde tahsili gereken 12 milyon TL'yi aşan alacağı bulunmasına rağmen gelirlerden alacak hesabına hiç kayıt yapmadığı ortaya çıkmıştır. Sayın Başkan, bu para, tüyü bitmemiş yetimin hakkı, siz o makamsınız ama. Böylesi bir anlayışın sizce herhangi bir etkisi ya da caydırıcılığı olabilir mi? Bu tahsil edilmeyen borçlar hangi borçlardır, bunların ortaya konulması gerekmektedir. Sadece bu durum, alacaklara ilişkin sağlıklı bilgiye ulaşmada bir zaaf, insanların belleğinde de bir kuşku yaratmaktadır.

Ayrıca 2016 yılına ait 124 milyon 542 bin 998 lira olan gelirin de hesaplara yansıtılmadığı gerçeği de ortada duruyor. Tüm bunları bir araya getirdiğimizde bir sansür kurumundan öteye gitmeyen, keyfiyete, denetimsizliğe terk edilmiş bir kurum manzarası bu ülkede yaşayan herkesin yüreğini incitmektedir.

Atatürk Araştırma Merkezi ile Atatürk Kültür Merkezini de kapsayan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu... Bu kurum, Cumhurbaşkanının himayesinde Başbakanlığa bağlanmıştır. Kurumun başkanı ve yönetimi, Cumhurbaşkanı, Başbakan, ilgili bakanlıkça seçilmektedir. Yani Atatürk zamanında tamamen bağımsız ve siyasi iradenin etkisinden uzak olan bu kurum, şimdiyse tamamen siyasi iradenin güdümü altında bağımlı bir kurum olarak yoluna devam etmektedir. Atatürk tarafından kurulan Türk Dil ve Tarih Kurumları hiçbir siyasi iktidara tabi olmayan, siyasi iktidarların müdahalesine kapalı olan ve tamamen bağımsız bir biçimde bilim üreten ve bilim üretenleri destekleyen birer kuruluştur. Bu kurumların bütçesi Atatürk zamanında bizzat...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Ek süre vereceğim, buyurun.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim.

Bu noktada, İş Bankasında Atatürk'ün hisselerini temsil eden oradaki yöneticilerle iletişime geçip gerçekten onların da özleminde olan Mustafa Kemal Atatürk'ün bu kıymetli emanetinin verimli kullanılması noktasında hiç görüş almayı düşündünüz mü?

Türk dilinden bahsederken bir anekdotu da paylaşmak isterim. Bir Sayın Bakan, Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu “Türkçemiz elden gidiyor, farkında değiliz.” diyerek bir tespit yapıyor ve devamında “Siz dışarıdan köprü yapacak mühendis getirirsiniz ama kalkıp da kendi tarihini yazdırmak için dışarıdan bir kişiyi getiremezsiniz.” diyor. Peki, tam da bu durumda biz bunun neresindeyiz, neler yapıyoruz, nasıl önlem aldık? Sayın Cumhurbaşkanımız da dile getirdi: Beyin göçü, çok önemli bir konu, hatta bir ülkenin geleceği diyebiliriz. Akademisyenleri işten çıkardık, çalışanların motivasyonlarını artırmak için ise yeterli derecede kaynak aktarılmadı. Nasıl mutlu olsunlar, nasıl üretsinler? Bir başka konuşmasında da yine Sayın Bakan, Türkiye’de tarih ve felsefe gibi sosyal bilimlere ilginin fazla olmadığını söylüyor. Dilimizi geliştirmek için neler yaptık, neler yapıyoruz? Bu ilgiyi nasıl artıracamız diye bir çalışmanın yapıldığını merak ediyoruz ve öğrenmek istiyoruz. Buradaki sunumları dinlediğimizde, tüm tablodan, gayet güzel, toz pembe, somut, bilim, akıl, çağdaş, evrensel değerlerden yola çıkan bir kurum gibi görülüyor ama ülkemize yansması hiç de öyle değil.

Yine, ülkemizde yurt dışı Türkler ve akraba topluluklarıyla ilgili bir bütçe konuşuluyor. Bu anlamda verilecek ve verilmiş olan hizmetlere teşekkür ediyoruz. Ancak, yurt dışında yaşayan hemşehrilerimiz, yurttaşlarımız mutlu değil. Bunun da temel nedeni, Hükümet yurt dışındaki ilişkilerde diplomasi dilinden, bu ülkenin tarihten gelen “Yurtta ve dünyada barış!” ilkesinden uzaklaşıp keyfiyete dayalı, âdeta bir kişinin üzerinden yürütülen ilişkilerle -ne zaman kopacağı, ne zaman yoluna devam edeceği- birtakım çalışmalarla gidiyor ve oradaki insanların sorunları çok. Birçok ülke noktasında ilgili kurum ve kuruluşlarımız yatırım yapabilir okullar, farklı kurumlar, kuruluşlar, sosyal aktiviteler gibi. Ama bunların temeli, o ülkede yaşayan yurttaşlarımızın mutlu olması için... Tıpkı -birazcık benziyor- bir eve bir kız veriyorsunuz, gelin ediyorsunuz ya da kız alıyorsunuz. Bu dünürlerin ilişkileri o evdeki gelin ve damadın mutluluğuyla eş değerdir ama bizim oradaki yurttaşlarımız bu anlamda AK PARTİ iktidarlarının ilişkiler noktasındaki zafiyetinden ötürü mutlu değil. Bu anlamda da ilişkilerin tekrar normalleşmesi, bizim geleneksel çizgimizden de uzaklaşmamasını bekliyoruz.

Bu anlamda, 2018 yılı bütçesinin hayırlı, uğurlu olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Durmaz.

Değerli arkadaşlar, bütçeler ve kesin hesapları üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Sayın milletvekillerine teşekkür ediyoruz.

Şimdi soru bölümüne geçiyorum.

Komisyon üyelerimiz için on dakika, değerli milletvekillerimiz için beş dakika olmak üzere toplam on beş dakika soru taleplerini karşılayacağım. Lütfen, soru için sisteme girerseniz sevinirim.

Sayın Çam, buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Özellikle Yurtdışı Türkler ve TİKA'yla ilgili... Referandumdan önce Avrupa'da -Fransa'da, Almanya'da- birkaç ülkeyi dolaştım. TİKA görevlilerinin kampanyaya katıldıklarına ve “evet” için bir faaliyet yürüttüğüne tanık oldum. Bundan bir süre önce de, geçen bütçede de yurt dışında bulunan kimi TİKA görevlilerinin buldukları ülkelerde iç siyasete karıştıklarıyla ilgili birtakım kanaatler var. Bu konu nedir? TİKA görevlileri özellikle Avrupa'da bu referandum öncesindeki faaliyetlerde kimler tarafından görevlendirilmiştir? Bunu öğrenmek isterim.

RTÜK'le ilgili olarak... Özellikle bu TRT'yle ilgili, yanlış yayınlarla ilgili ne zaman bir tavır alacaksınız? Çünkü TRT'de 80 milyonluk ülkenin, herkesin katkı payları var burada. Şimdi, tek yanlış bir yayın yapılmasına daha ne kadar sessiz kalacaksınız? Bunlarla ilgili bilgi almak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Gaydalı...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Önce AFAD'la ilgili bazı sorular soracağım. Midyat AFAD kampında inceleme yapmak isteyen siyaset ve sivil toplum kuruluşlarından insanlara neden izin verilmemiştir? Kamplarda kalan Ezidi mültecilerin diğer mülteciler gibi sağlık imkânlarından yararlanmadıkları bilgisi doğru mudur? Kamplarda kalan Ezidi ve Alevi mültecilere zorla Sünni İslam öğretileri verildiği bilgisi doğru mudur? Risk yönetimine ilişkin hangi çalışmalar yapılmıştır? Olası bir büyük İstanbul depremi için AFAD ne gibi önlemler almıştır?

Bir de Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğüne sorularım olacak. OHAL'in ilk ilan edildiği günden bu yana kaç gazetecinin basın kartı iptal edilmiş, iptal gerekçeleri nelerdir? Şu anda sarı basın kartı sahibi olan kaç gazeteci vardır? OHAL ilanından sonra kaç gazeteci sarı basın kartı almaya hak kazanmıştır, kaç gazetecinin başvuruları reddedilmiştir, ret gerekçeleri nelerdir? OHAL ilanından sonra kaç gazeteci sürekli basın kartı almaya hak kazanmıştır, kaç gazetecinin sürekli sarı basın kartı başvuruları reddedilmiştir, ret gerekçeleri nelerdir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başbakan Yardımcısı, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarihî eserlerimizin restorasyonunda çok hassas, bütçe sorunu da yok ama ülkemizin de turizmden belli bir beklentisi var. Bu anlamda diğer tarihî eserlerin restorasyonu yönünden ülkemiz turizmine katkı anlamında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün böyle bir bütçesi ya da böyle bir çalışması olabilir mi? Şöyle bir örnek vereyim: Bizim Tokat Sulusaray ilçemizde Sebastapolis diye bir kent var, 3 Efes büyüklüğünde ama bunun ortaya çıkarılması normalde böyle iğneyle kuyu kazmak, yabancı kaynaklar bularak falan, ilerleyemiyor ve gitmiyor. Bu anlamda Vakıflar bu ülkede farklı bir hizmet noktasında da böyle bir çalışma yapabilir mi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Ben, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumuna yönelik bir iki soru iletmek istiyorum.

Şudur birincisi: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 1940'larda başlatılmış olan ya da 1940'ların resmî siyaseti olan ulus inşası çerçevesinin ötesine geçerek bugün Türkiye'de Türkçe dışındaki ve Türk kültür ve tarihi dışındaki yaşayan dil ve kültürlerle ilgili herhangi bir çalışma yapmakta mıdır? Eğer yapmıyorsa 1940'lardaki tutumun bugün de aynen sürdürülmesinin gerekçesi var mıdır?

İkincisi: Üniversitelerde -biliyorsunuz- Kürdoloji bölümleri kuruldu. Bunun yanında Anadolu'da ve Mezopotamya'da konuşulan ya da tehlike altında olan dillerle ilgili bölümlerin açılması ve kazandırılması için bir teklifiniz, çalışmanız var mı?

Öte yandan, Türk Tarih Kurumu, Türkiye'de yaşayan Türk olmayan topluluklardan Kürtler, Aleviler, Çerkezler, Pomaklar, Ermeniler, Rumlar, Hemşinliler gibi halklarla ve inançlarla ilgili olarak kaç araştırma yapmıştır? Yapmamasının bir akademik gerekçesi var mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Basın-Yayın ve Enformasyona bir bilgilenmek için soruyorum.

Sabahleyin İzmir'den bir gazeteci arkadaşım, emekli, Ümit Otan diye bir arkadaşım aradı. İsviçre'ye davet gelmiş, İsviçre'ye gidecek, emekli. Diyor ki: "Bizim gri pasaportlarımız var. Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü gri pasaportlarımızı uzatıyor, veriyor bize. Şimdi hiçbir gerekçe söylemeden 'Uygun değildir.' cümlesiyle pasaportlarımızı alamıyoruz ve yurt dışına gidemiyoruz." Basına karşı böyle bir uygulama mı var? Neden? Niçin? Yani bir sıkıntısı olur, yurt dışına çıkışıyla

İlgili bir engeli olabilir, bir problemi olabilir, eyvallah, söyleyecek bir sözümüz yok ama gerekçesiz bir şekilde “Uygun değildir.” diye bu arkadaşlarımızın yurt dışına çıkamamasını doğru bulmuyoruz. Bu konuda bilgi istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, konuşmalardaki sorularımız baki, o anlamda tekrar etmemek için onlara lütfen cevap bekliyoruz.

Ek olarak, ruhban okulunu neden açmıyorsunuz Sayın Bakan? Ermeni toplumunun patrik seçimine neden engel oluyorsunuz? Neden oluru vermiyorsunuz Ermeni toplumunun patrik seçimine?

Bir de cevabınızı, o konuda vermeyeceğinizi umut ediyorum ama vatandaşa mütakabiliyet uygulanır mı? Uluslararası evrensel hukuka göre vatandaşa mütakabiliyet uygulanabilir mi?

Sayın Bakan, bir de tarihi anlamda Anadolu’da binlerce yıkık kilise ve pek çok tarihi eser var. Bunların restorasyonu ve ihyasıyla ilgili ne tip tedbirler almayı düşünüyorsunuz?

Bir de RTÜK’e bir sorum var.

Sayın RTÜK Başkanı, siyasi iklime göre pek çok anlamda kararınızı değiştirdiniz ve kendinizi gerçekten bağımsız, kurulunuzu bağımsız ve tarafsız hissediyor musunuz? Yani siyasetin, iktidarın, Hükümetin herhangi bir vesayetini hissediyor musunuz diye soruyorum.

Sayın Bakan, Basın Özgürlüğü Endeksi’ne göre Türkiye maalesef çok alt sıralarda. Basın Özgürlüğü Endeksi’ne bakın, ülkemiz gerçekten üçüncü dünya ülkeleri sınıfında şu anda. Bu anlamda ne tip tedbirler almayı düşünüyorsunuz ve bu durumla ilgili yorumunuzu merak ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yok sorum.

BAŞKAN – Peki.

Soru işlemi bitmiştir.

Şimdi görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Başbakan Yardımcımıza söz vereceğim.

Sayın Başbakan Yardımcım, süreniz otuz dakikadır, buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Efendim, iki bakan cevap verecek, diğer bakanımız yok.

BAŞKAN – Evet, evet, Sayın Hükümeti temsilen Sayın Başbakan Yardımcım, ancak üst kurul statüsünde olan RTÜK ve Kişisel Verileri Koruma Kurumunun kendileri cevaplayacaklar, onun dışındaki cevapları Sayın Bakanımızdan... Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumuna sorular var. Sayın Bakan tensip buyururlarsa Derya Bey de cevap verebilir.

Buyurun Sayın Başbakan Yardımcım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle, sözlerimin başında, bugünkü yapmış olduğumuz bütçe görüşmelerinde Komisyonumuzun saygıdeğer üyelerinin, gerçekten, bana bağlı kurumlarla, aynı şekilde Başbakan Yardımcımız Fikri Işık nezdindeki kurumlarla ilgili olarak ortaya sunmuş oldukları, söylemiş oldukları

beklentileri çok önemli. Bu, bizim aynı zamanda sorumluluğumuzu da artıran bir unsurdur. Dolayısıyla bu manada çalışmalarımızı daha da fazla gayret göstererek kurumlarımızla beraber Türkiye'yi vizyonuna ulaştırmak için elimizden geleni yapacağız.

Hiçbir polemik konusu olmaksızın tevehh edilgen soruları bu noktada, hakikaten, ben de bütün samimiyetle, bütün gayretimle cevaplamaya çalışacağım. Netice itibarıyla hepimizin ortak paydası Türkiye ve bu kurumların Türkiye'nin yüzünü ağartan, Türkiye'nin yumuşak gücünü ortaya koyan kurumlar olması hasebiyle de çok önemli olduklarını ve itibarlarının da bu noktada kesinlikle muhafaza edilmesi gerektiğini düşünen birisi olarak, kurumlarla ilgili yorum ve eleştirilerinizde bu itibarı, kurumlarımızın bu itibarını nazara alarak bir üslup ortaya koymuş olmanız nedeniyle de teşekkür ediyorum.

Öncelikle, cemaat vakıfları, azınlık vakıflarıyla ilgili bir perspektif ortaya koymam lazım. Sayın Paylan'ın da ifade ettiği gibi, ben bir azınlık mensubu olarak doğdum Batı Trakya'da, Gümülcine'de. Azınlık ilkokulunda okudum. Lozan Anlaşması -38 ve 46'ncı maddeleri gereği- İstanbul'da yaşayan gayrimüslim azınlıklar ile Batı Trakya'da yaşayan Türklerin haklarını, hem vatandaşlık hakları bağlamında hem azınlık hakları bağlamında muhtevasını ortaya koyan bir anlaşma. Her ne kadar Türkiye ile Yunanistan arasında imzalanmış olsa da İngiltere, Rusya, Japonya, Bulgaristan, İtalya gibi gözlemci ülkelerin de şerh düştüğü bir anlaşma. Batı Trakya'daki azınlıklar için garantör ülke Türkiye, aynı şekilde gayrimüslim azınlıklar için de garantör ülke Yunanistan olarak düşünülmüş.

Dolayısıyla, içinde doğup büyüdüğüm bir atmosferin içerisinde yaşamış olduğum bazı olaylar ve benim kendi kişisel tarihim neticesinde mutlaka empati yapmayı ön plana alıyorum, bir kere bunu söyleyeyim. Çünkü bırakılan azınlıklar, bırakılmış oldukları ülkelere bir emanet olarak tevdi edilmişlerdir, ben böyle görüyorum. İstanbul'daki gayrimüslim azınlıklarımız Türkiye'ye emanet edilmiştir. Yunanistan'da da Batı Trakya'daki Müslüman Türk azınlığı da Yunanistan'a emanet edilmiştir. Hâl böyle olunca, bu emanet çerçevesinde, bu anlayış çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum ben.

Şimdi, vakıflar çok önemli tabii. Yani bizim ta 1048 yılından bu yana uygulaması olan ve gerçekten, ecdadımızın Allah rızasına matuf olarak, başka bir beklenti olmaksızın, sadece manevi bir mükâfat beklentisiyle gerçekleştirmiş olduğu ve skalası çok geniş konuları olan vakıflarımız var. Burada söylemek isterim ki mesela doktorların iyi davranışlarının, iyi huylarının geliştirilmesine ilişkin vakıflar var, Darülhavhav var, Darülmıyav var aynı şekilde, gaziler için at yetiştirilmesine ilişkin vakıflar var, yetimlerin başını okşamak üzere tesis edilmiş vakıflar var. Baktığımız zaman, gerçekten, bir vakıf medeniyetinin o nazik ifadesinin ülkemiz, ecdadımız ve tarihimiz için ne kadar uygun bir yakıştırma olduğunu da burada ifade etmek lazım.

Azınlık vakıflarına ayrı bir parantez açarak şunu söylemem gerekiyor: Azınlıkların, bırakıldıkları ülkelerde her türlü sosyal, içtimai, hayri, eğitim ve dinî giderlerinin karşılanması vakıflardan temin edilen gelirlerle söz konusu olur. Bu İstanbul'daki gayrimüslim vakıflarımız için de böyledir, başka yerdeki, işte, Batı Trakya'daki vakıflarımız için de bu böyledir. Yani bir okul kurulacaksa, bir okul yapılacaksa vakıflardan elde edilen gelirler muvacehesinde o okul yapılır; böyle tanımlanmıştır Lozan Anlaşması'nda. Hâl böyle olunca nefes borusudur, can damarıdır vakıflar azınlıkların.

Bu genel çerçeveyi çizdikten sonra Türkiye'deki cemaat vakıflarına ilişkin bir detay sunmak istiyorum. Şimdi, cemaat vakıflarının illere göre dağılımını size aktarmak istiyorum. İstanbul'da 64 -bunlar Rum vakıfları- Çanakkale'de 6, Hatay'da 7; Ermeni vakıfları İstanbul'da 48, Hatay'da 3, Diyarbakır'da 1, Mardin'de 1, Kayseri'de 1; Musevi vakıfları İstanbul'da 12, Hatay'da 2, Çanakkale'de

1, Bursa'da 1, Ankara'da 1, Kırklareli'de 1, İzmir'de 1; Süryani vakıflar İstanbul'da 1, Şırnak'ta 1, Diyarbakır'da 1, Mardin'de 6, Elâzığ'da 1; aynı şekilde Keldani vakıfları var, Bulgar vakıfları var, Gürcü vakıfları var, Maroni vakıfları var.

Vakıflarla ilgili ilk kanunumuz 1936 yılında çıkarılmış bir kanun ve beyanname esasına göre değerlendirilmiş, kısacası azınlık vakıfları ve mensupları beyanname vermek suretiyle vakıflarını kayda geçirmişlerdir 1936 yılında. Ondan sonraki tarihte yapılan hukuki düzenlemeler vardır, ancak özellikle son on beş yıllık dönem içerisinde yapılan düzenlemelere burada biraz vurgu yapmak istiyorum.

Biz sadece şahsi ve kişisel olarak değil, aynı zamanda AK PARTİ iktidarları olarak da kendi vatandaşımızın demokratik haklar bağlamında her türlü hakka sahip olmasını arzu ediyoruz. Yani bizim ülkemizde yaşayan, azınlık olsun, onların vatandaşlık hakları bağlamında eşit, hiçbir ayrımcılığa tabi olmadan... Ki 2013 yılında genelge çıkardık, anayasal hükmümüz var, Türk Ceza Kanunu'nda böyle bir ayrımcılığa maruz kaldıkları takdirde hapis cezasına çarptırılmaya ilişkin düzenlemeleri ihdas ettik. Dolayısıyla, bu perspektiften yaklaşıyoruz. Biz diyoruz ki: Bizim azınlık cemaat mensupları eşit vatandaşlık hakkına sahip olsunlar, hiçbir şekilde de kendi vatandaşlarımızla bir ayrımcılık mevzubahis olamaz.

Bu çerçevede yapmış olduğumuz düzenlemeler var vakıflar özelinde söylersem. 4771 ve 4778 sayılı Kanun uygulaması, 2003 tarihinde ihdas etmişiz. Sayın Paylan, 365 adet taşınmaz mal vakfi adına tescil edilmiş. Ayrıca, 38 adet taşınmaz mal bağışı alınmış, 12 adet taşınmaz mal satın alınmış, 11 adet taşınmaz mal satılmış, 4 adet taşınmaz mal kat karşılığı olarak değerlendirilmiş.

Sonra, 2008 yılında 5737 sayılı Kanuna eklenen geçici 7'nci madde uygulamasıyla bu geçici 7'nci madde başvurusu için on sekiz ay süre verilmiş, 28 Ağustos 2009'da bu süre dolmuş, 108 vakıfça toplam 1.410 başvuru yapılmış. Vakıflar Meclisince 181 adet taşınmazın vakfi adına tesciline karar verilmiş. 347 adet taşınmaz tescil başvurusu kanun kapsamında olmadığından reddedilmiş. 893 adet taşınmazın tescili için yapılan başvuru tescile dayanak bilgi, belge ibraz edilmediği için reddine karar verilmiş. 150 adet taşınmazın da tapuda isim tahsisi yapılmak suretiyle mülkiyet sorunu çözülmüş.

2011 yılında bir geçici 11'inci madde daha çıkarmışız, 5737 sayılı Kanun'a. Burada da 116 cemaat vakfi için toplam 1.560 taşınmaz için başvuruda bulunulmuş. 333 taşınmazın tesciline, 21 taşınmazın bedelinin ödenmesine karar verilmiş ve 27 Ağustos 2012 tarihinde de bu süreç sona ermiş.

Özetle, 2003-2014 yılları arasında toplam 1.029 taşınmaz malın cemaat vakıfları adına tesciline karar verilmiş, 21 taşınmaz malın da cemaat vakıflarına bedelinin ödenmesine karar verilmiş.

Sayın milletvekilleri, şimdi, burada, özellikle –hepsini söylemem mümkün değil- Ermeni cemaatiyle ilgili olarak bazı hususlara temas etmek istiyorum. Mesela, Sayın Paylan ifade etti, “Neden Ermeni diasporası burada misafir edilmiyor, bunlarla birlikte çeşitli sosyal faaliyetlerde bulunulmuyor?” diye.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Süryani, Rum...

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Tabii, anladım demek istediğinizi.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Türkiye köklü herkes.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Şimdi, mesela ilk defa olarak, bu, Akdamar Adası'nda düzenlenen ayinler yapılıyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ahtamar...

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Akdamar...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Türkçeleştirirseniz öyle oluyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Resmî adı bu. Aziz Haç Kilisesi'nde restorasyon çalışması...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Eski isimleri iade edecektiniz Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Şimdi geleceğim oraya Paylan, geleceğim oraya, yaram var çünkü ciğerim yanıyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Eyvallah, benim de yanıyor. Ateşimizi söndürelim hep beraber.

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Önce öbür taraf söndürsün, biz söndüreceğiz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Beraber söndüreceğiz.

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Önce ora başlattı.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Mesela 2010 yılından itibaren her yıl burada ayinler yapılıyor, öyle değil mi? 2015 yılından bu yana yapılamıyor. Neden yapılamıyor biliyor musunuz? Terör nedeniyle yapılamıyor. Siz, görev yaptığınız, milletvekili olduğunuz partide hiç bununla ilgili bir şey söylediniz mi şimdiye kadar?

BAŞKAN – Sayın Bakan, soruları siz cevaplayacaksınız.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan, soruları siz cevaplayın, süre verilirse cevaplarım ben de.

BAŞKAN – Buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Mesela İstanbul'da düzenlenen 24 Nisan ayinlerine bizim Başbakan Yardımcılarımız katılmış.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Katılmadı.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Katıldı.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Mesaj gönderdi efendim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Doğru, mesaj göndermiş.

Volkan Bozkır'ın iştirak ettiği ayini diyorum, katıldı.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, o Hrant Dink'in cenaze töreniydi.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Hayır efendim, Volkan Bozkır katılıyor, Fener Rum Patriği Bartholomeos katılıyor, Ermeni Katolikleri dinî liderleri, Başpiskopos katılıyor, bunlar katılıyor.

Mesele de o değil, katılıp katılmaması da değil. Yani burada ülkemize haksızlık etmeyelim çünkü dediğim gibi... Ben birazdan bazı şeyleri anlatacağım burada, ülkemize haksızlık etmeyelim. Ülkemiz bu noktada öz güven sahibi bir ülke olarak yapması gerekenleri... Ki Sayın Cumhurbaşkanımızın özellikle Ermeni diasporasıyla ilgili bir mesajı yayımlandı, biliyorsunuz bir taziye mesajı; o son derece önemli bir mesajdır.

Daha sonra, mesela “Türk-Ermeni İlişkilerinde Unutmanın Değil, Hatırlamanın Zamanı” isimli bir sergi yapılıyor ve bu sergide New York'ta yaşayan, ataları Diyarbakırlı olan Ermeni ut sanatçısı Ara Dinkjian'ın Anadolu topraklarının ezgilerinden harmanladığı, gerek ülkemizde gerek yurt dışında çok sevilen bestelerinden oluşan bir repertuarla verdiği konser etkinliğe katılanlar tarafından memnuniyetle karşılanıyor.

Aynı şekilde, Ermeni kültür mirasının korunmasına yönelik projeler var. Ani Katedrali ki burada Ermenistan Kültür Bakanlığı tarafından verilen 3 Ermeni uzman 6-10 Eylül 2015 tarihlerinde ülkemize gelerek söz konusu çalışmalara katılıyor ve incelemelerde bulunuyor. Surp Amenap'rkitch Kilisesi'nin restorasyon çalışmaları sürüyor. Mren Katedrali...

Yanı sıra, bakın, Adana, Amasya, Eskişehir, Karaman, Kars ve Niğde illeri kültür ve turizm müdürlüklerine talimat verilerek restorasyonları Kültür ve Turizm Bakanlığınca tamamlanan –bakın, restorasyonları Kültür ve Turizm Bakanlığınca tamamlanan- aşağıdaki eserlerin tabelaları da görünür olacak bir şekilde asılıyor: Adana Feke Kara Kilise, Adana Saimbeyli Kalesi ve Kilisesi, Amasya Merzifon Kültür Merkezi, Eskişehir Sivrihisar Ermeni Kilisesi, Karaman Çeşmeli Kilisesi, Kars Ani Ebulhamrent Kilisesi, Kars Ani Surp Amenap'rkitch Kilisesi, Kars Ani ören yerinde bulunan Ani Katedrali, Niğde Bor Yukarı Sokubaşı Mahallesi Ermeni Kilisesi, Niğde Konaklı kasabası Mislî Kilisesi.

Peki, size bir şey söyleyeceğim şimdi. Mütakabiliyet yapmayalım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Vatandaşa olmaz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Tamam.

Erivan'daki Serdar Sarayı'ndan haberiniz var mı? Nerede bu saray? Yerde var mı? Kalıntısı var mı? Yeller esiyor. O zaman sizden bir ricam var Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Serdar Sarayı...

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Bakın, kim yapmış biliyor musunuz? Revan Hanı Hüseyin Ali Han yapmış. Lütfen şimdi basın açıklaması yapın ve bunların gün yüzüne çıkarılması için Ermenistan'ın gerekli işleri yapmasını isteyin. Eğer yapamıyorsa TİKA'yla iş birliği sağlasınlar, biz yapacağız.

Devam edelim...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Beraber yapın, siz resmî konumdasınız.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Hayır, müsaade edin, ben soru soruyorum.

Şah İsmail Mescidi; haberiniz var mı Ermenistan'da olduğundan ve ne durumda olduğundan? Yok şu anda, yok, yok, şu anda yok. Hudabende Mescidi şu anda yok. Şah Abbas Mescidi şu anda yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Beraber bakacağız yani.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Yani bakarız tabii ki. Ülkemize haksızlık yapmak gerçekten de olmuyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan, ben Türkiye'nin milletvekiliyim...

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, ben konuşmak istiyorum ama...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bana sorular sordunuz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Siz soru soruyorsunuz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Bazen soru sorarak şey olur biliyorsunuz.

Devam ediyorum TİKA'yla ilgili olarak. Geleneğimizden getirdiğimiz bir arada yaşama kültürü, çok kültürlülük, farklılıklara hürmet gibi değerleri içselleştiren TİKA, bütün dünyada iş birliğine açık, bir teklifle gelen her grubun taleplerine açık, buna Ermeniler de dâhil. TİKA tarafından Lübnan'da

Aydamon köyünde bulunan Saint Georges Ortodoks Kilisesi'nin yenileme çalışmaları tamamlandı. Söz konusu proje kapsamında kilisenin tamamen yenilenmesi ve çevre düzenlemesi yapıldı. Proje, köyde bulunan hem Müslüman hem de Hristiyanlar arasında son derece memnuniyetle karşılandı. On sekiz mezhebin bulunduğu Lübnan'da TİKA bütün dinlerin mabetlerine ve bütün kültürlerin abidelerine sahip çıkma iradesinde olduğunu kamuoyuyla paylaşmıştır.

Beirut Ermeni mahallesinde, özellikle etnik milliyetçi Ermenilerin (Taşnakların) engellemeleri ve tehditlerine rağmen Ermeni esnaf TİKA temsilcileri tarafından tek tek ziyaret edilerek iş birliği teklifinde bulunuldu.

Filistin'in Beytüllahim kentinde bulunan en son Osmanlı idaresinde tadilat görmüş Doğuş Kilisesi'nin restorasyonu TİKA tarafından katkı sağlanarak yapıldı.

Gürcistan'da Ermeni köyüne içme suyu TİKA tarafından götürüldü. Gürcistan Ermenisi yaşlı bir köylü bir arada yaşama kültürünün hâkim olduğu günleri anarak "TİKA da eski komşum Mehmet Efendi gibi, her dar günümüzde yanımızda." dedi.

Balkanlarda da çok kültürlülüğe TİKA'nın önemli katkıları var. Bosna-Hersek Fojnica'da Sultan Fatih'in gayrimüslim Osmanlı halklarına tanıdığı dinî ve kültürel özgürlükleri içeren ahitnamenin hâlâ saklandığı Fransisken Manastırı'na destek sağladı. Saraybosna şehir merkezinde Sultan Abdülaziz'in inşasına maddi yardımda bulunduğu Azize Meryem Kilisesi'nin restorasyon ve çevre düzenlemesine destek sağlandı.

Makedonya Kumanova'daki Saint Georgia Kilisesi restorasyon ve proje ölçümleri TİKA tarafından yaptırıldı.

Şili'de TİKA tarafından tadilatı başlatılan Ortodoks kilisesinde bölgede yaşayan Ermeni cemaat de ibadet ediyor Sayın Paylan.

Şimdi, Türkiye gerçekten... Ben ülkemize haksızlık yaptığımızı düşünüyorum, hem de çok büyük haksızlık yaptığımızı düşünüyorum. Biliyor musunuz, Yunanistan'da 1967 yılında cuntadan itibaren vakıflara âdeta el konuldu, hiçbir yöneticisi seçilmiyor, borçlandırıldı vergi borcu olarak. Bundan haberiniz var mı?

En son olarak ruhban okulunu sordunuz bana. Ruhban okuluyla ilgili Sayın Cumhurbaşkanımızın çok açıklamaları oldu. Peki, size bir şey soracağım. Ben öbür gün Batı Trakya'da olacağım. Bunları yaptığımız için Batı Trakya'daki soydaşlarım benim yakama sarılıp "Niçin bizim hakkımızı istemiyorsunuz?" diye bağırdıklarında ne söylememi istiyorsunuz?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Siz deyin ki: "Onlar bizim vatandaşlarımız, biz yapalım, onlar utansın."

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Onu söylüyoruz, zaten onlar da bunu söylüyorlar ama bizdeki vatandaşlardan da İstanbul'daki Rumlardan da Ermenilerden de Yahudilerden de Yunanistan'a gittiklerinde "Batı Trakyalı soydaşların hakkını verin." demelerini bekliyoruz. Bunu deyin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Eyvallah. Biz yapalım, onlar utansın.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Aynen, tamam, biz zaten yapıyoruz, yaptıklarımız ortada.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Seçim izni yok.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Efendim, çalışıyoruz, çalışıyoruz, çalışıyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Patrik seçimi olmuyor, ruhban okulu açılmıyor.

BAŞKAN – Sayın Paylan, size ayrı bir özel seans yapacağım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Nasıl olmuyor? Ya, patrik seçimini yapmak için biz vatandaş yaptık yahu Hristiyan kardeşlerimizi vatandaş yaptık burada patrik seçimleri yapılması için.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Dokuz yıldır seçim yok, seçim izni verilmiyor, patrik seçimleri yapılmıyor. Ruhban okulu açılmıyor. Daha ne olacak?

BAŞKAN – Sayın Bakan, siz soruları cevaplayın.

Size özel bir seans yapacağız efendim ayrıca. Yani onu organize edeceğiz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Yani ben bunları özellikle söylemek istedim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ruhban okulunu açın.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – “Ruhban okulunu açın.” diyorsunuz, Atina Anlaşması... 1920 sayılı Kanun var Yunanistan’da çıkarılan, müftülüklerin seçimi yok. Sayın Cumhurbaşkanımız açık ve net söyledi “Biz açarız.” dedi. Atina’daki bizim Fethiye Camisi’ni restore ettiler ve müze olarak kullandırıyorlar.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hep “mütekabiliyet” diyorsunuz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – “Mütekabiliyet” demiyorum ama arkadaşım, Sayın Milletvekilim, bunlar yaşanırken, biz bunları yaparken birilerinin de bunları görmesi gerektiğini...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hep beraber mücadele edelim Sayın Bakan, biz yapalım, hep beraber mücadele edelim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Tamam, ben de onu söylüyorum. Size söylediğim, yarın şu Mecliste yapın, biraz evvel bahsettiğim Ermenistan’daki Osmanlı yadigarı eserlerin restorasyonu için çağrıda bulunun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hep beraber yapalım, beraber yapalım. Burada yapalım, orada da yapalım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Tamam, yaparız inşallah.

BAŞKAN – Çağrısı yapılmış kaydediyoruz. Bütün basın mensubu arkadaşlar burada, Sayın Paylan’ın çağrısını haber olarak girebilirsiniz arkadaşlar.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Şimdi sorulara geçeyim yavaş yavaş.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Açacaksınız demem ki Ruhban okulunu.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ruhban okulunun açılmasının şartlarını Sayın Cumhurbaşkanımız 2012 yılında, 8 Şubatta grup toplantımızda açıkladı. 3 şart söyledi Sayın Paylan, onları size hatırlatıyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hepsi mütekabiliyet. Vatandaşa mütekabiliyet olmasın ya.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ya, şimdi ruhban okuluyla ilgili burayı detaya boğmayalım, ben size anlatırım onları, hepsini anlatırım.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, zaten sekiz dakika sekiz saniyeniz kaldı.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Aynen.

Vakıflar Genel Müdürlüğümüzle ilgili olarak gelen soruları, geneli itibarıyla birçok müşterek soru sorulduğu için isim zikretmeden cevaplamak istiyorum.

Vakıflar Genel Müdürlüğü kendi uhdesinde bulunan mazbut vakıflardan elde ettiği gelirlerle yine mazbut vakıflara ait mülklerin tarihi yapılarının restorasyonu görevini yerine getirmektedir. Sayın Temizel bu soruyu sormuştu. Kültür Varlıkları Koruma Kurulunun “Yap bunu.” deyince Vakıfların yapması gerektiğini, özel mülkiyette olmasına rağmen bunun yapılması gerektiğini söylemişsiniz. Yeni bir kanun var şu anda, kanun değişikliği getirdiğimizi söyleyerek demişsiniz. Şimdi, kamu bütçesinden biz hiçbir katkı almıyoruz bir kere, onu söyleyeyim ve vakfedenlerin iradesine uygun olarak sadece kendine emanet edilen taşınmazlar için harcama yapabiliyoruz.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Kastettiğim bu değil Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Özel mülkiyete konu taşınmazlar için harcama yapılması vakfiyelere aykırı. Özel mülkiyete konu tarihi kültür varlıkları için Kültür Bakanlığı ve emlak vergisi tahsilatından elde edilen gelirlerden özel idarelere aktarılan yüzde 10 tutarlardan, talep edildiği takdirde karşılanabilir. Vakıflar Genel Müdürlüğü herhangi bir arkeoloji kazısı yapmıyor, bu arada onu da söyleyeyim.

BAŞKAN – Sayın Bakan, bir dakika... Sayın Temizel bir şey söyledi burada.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Buyurun Sayın Bakanım.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Sayın Bakanım, söylediğim olay o değil. Şu anda Tabiat ve Kültür Varlıkları Kanunu’nun 10’uncu maddesinde Vakıflar Genel Müdürlüğüne verilen görevden bahsediyorum ben. Şu anda göreviniz zaten o, göreviniz. Torba kanunda bu değiştirildi.

BAŞKAN – Ama görevi yerine getiremiyor vakfiyeden dolayı zaten.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – İşte onu anlatmaya çalışıyorum, sıkıntı orada.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Ondan dolayı değil, “Kaynağım yok.” dediler, biz de kaynaklarının olduğunu rakamları vererek gösterdik.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Şimdi, şöyle: Siz şunu söylüyorsunuz, tamam yani saygıyla karşılıyorum eleştiriniz ama şimdi Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün uhdesindeki vakıflar mazbut ve mülhak vakıflar malumunuz ve bunların her birinin bir vakfiyesi var ve Vakıflar Genel Müdürlüğü esas itibarıyla bu vakıflarla ilgili, eserlerle ilgili restorasyonlar yapabilir ve vakfiyedeki amaçlarına matuf hareket edebilir. Şimdi, özel mülkiyetteki bir eserin, özel mülkiyet olmasına rağmen Vakıflar tarafından restore edilerek bunun kullanıcılarına verilmesi, sunulması bir kere her şeyden önce eşitlik ilkesine aykırı.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Kanun hükmü Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Kanun hükmü olabilir.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bu görev tevdi edilirken, bu yasal düzenleme yapılırken Vakıfların...

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Bizce yanlış yapılmış efendim. Vakıfların bilincine hâkim... Demeyeyim şimdi bunu ama o zamanki yasama şeyine olmasın, doğru değil.

BAŞKAN – Evet, yanlış düzelttik.

Buyurun, devam edin Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Kalaycı birkaç soru sormuş: “Muhtaçlara yapılan yardımlar bir zorunluluktan mı kaynaklanıyor? Sosyal yardımlar bir çatı altında toplanıyorken neden yapılıyor? Aile Bakanlığıyla bir mükerrerlik olmuyor mu? Burs verilmesi nereden kaynaklanıyor? Kredi ve Yurtlarla bir temas var mı?”

Şimdi, muhtaçlara yardım, burs ödemesi vakfiyelerde belirtilen amaçların vakfedenler adına yerine getirilmesi hassasiyetinden kaynaklanıyor. Yani bir vakıf kurulmuş, o şu anda Vakıflar Genel Müdürlüğünün yönetiminde, dolayısıyla oradan, akarından elde edilen gelirlerle burs verilecek denilmiş, o burs veriliyor, dolayısıyla bundan kaynaklanıyor. Özellikle Aile Bakanlığıyla iletişim hâlindeyiz ve o konuda mükerrer yapılmaması için de hassasiyet gösteriyoruz.

Kıbrıs vakıfları envanteri kurumumuz tarafından gerçekleştirilmiş ve son aşamaya gelmiştir. Bu envanter çalışmasının sonuçları Kıbrıs Vakıflar İdaresine teslim edilecek ve hukuki sürecin başlatılmasına dayanak oluşturulması umutlanmaktadır.

“Yerel basına destek sağlanmalı, Basın İlan Kurumundan yapılan katkılar yetersiz.” Bununla ilgili tabii ki katkılarının her zaman için az olduğunu söyleyebileceğimiz gibi, daha fazla yapılması gerektiğini de söyleyebiliriz ama burada Basın İlan Kurumunun yapmış olduğu katkı da esasen basın organları için son derece önemli bir katkı. Zaten basın organlarımızın birçoğunun bu katkıyla ayakta kalabildiklerini biz görüyoruz, biliyoruz.

Bu internet medyasıyla ilgili, burada bir başıboşluk olduğunu, her önüne gelenin bir “web” sayfası oluşturarak medya alanında faaliyet gösterdiğini biliyoruz. Biliyorsunuz, siz de vardınız, 24’üncü Dönem’de bununla ilgili bir çalışma yapılmıştı, yarım kaldı. Ümit ediyorum önümüzdeki süreçte o çalışmaya da tekrardan işlerlik kazandırırız.

Sayın Bekaroğlu ve Sayın Çam müşterek bir soru yöneltmişler: “Vakıflara ait ne kadar tarihî ve kültürel yapı var? Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği’ne neden uyulmuyor?” diye. Tabii, bununla ilgili birçok milletvekili arkadaşımız özellikle ifade etti. Biz özellikle Vakıflar olarak her yıl 250 civarında vakıf eserinin restorasyonunu yapıyoruz. Şu ana kadar -sabahki sunuş konuşmamda da bahsettim- 5 bin vakıf restore etmiş durumdayız. Yeniden ayağa kaldırdık, yeniden hayat buldular. Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği, bütün kamu kurumlarının varlıklarını kamu bankalarında tutmalarını öngörüyor. Dolayısıyla, Vakıflar Genel Müdürlüğünün bu anlamda kısmi bir parasının Kuveyt Türk’te değerlendirilmesine ilişkin bir eleştiri var burada. Bizim, burada, bir kere, özel bütçeli bir kurum olduğumuzu nazariitibara almanızı özellikle istirham ediyorum ve Kuveyt Türk’te de Vakıflar Genel Müdürlüğümüzün bir hissesi var. Bu, sembolik bir destek mahiyetinde, bu rabıtaı sağlamak bakımından değerlendirdiğimiz bir paradır ve Vakıflar Genel Müdürlüğünün bütçesinin çok cüzi bir kısmına tekabül etmektedir, bunun da böyle bilinmesi gerekiyor.

Sayın Kuşoğlu gerçekten Sayıştay raporlarını nazara alarak benim için de ufuk açıcı birtakım hususlar ifade ettiler, söyledikleri önemliydi. Geriye dönüp üzerinde düşünmemiz gereken ve çalışmamız gereken konular bence. Bezmiâlem ve Fatih Sultan Mehmet Vakfı Üniversiteleri, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından kurulan üniversitelerdir. Bir para şeyinden bahsetmiştiniz, farkından. Bu üniversitelerde, üniversitelere kuruluşta tahsis edilen mülklerden elde edilen gelirlerin öncelikle Vakıflar Genel Müdürlüğü hesaplarına alınması gerekiyor çünkü tahakkuk ve tahsilat Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yapılabilir, akabinde ilgili üniversitelere aktarım yapılıyor. Gider olarak değerlendirilemediğinden, başlangıçta üniversitelere tahsis edilen mülklere ait gelirler olduğundan bu kayıt yapılmak zorunda kalıyor Sayın Kuşoğlu.

Sayın Temizel, TİKA'nın dolaylı da olsa FETÖ'ye kaynak aktardığına ilişkin bir kuşkusunu ifade etti. TİKA sahadaki tecrübesiyle devletimizin âdeta sinir ucu olarak 17-25 Aralıkta giden süreci oldukça erken bir dönemde teşhis etmiştir, hissetmiştir. Esasında FETÖ yapılanmak istediği ülkelerde, özellikle uluslararası alanda kendisine bir engel olarak görmüştür TİKA'nın faaliyetlerini. Eğitim, yardım, sosyal faaliyetler başta olmak üzere örgütün girmek istediği her boşluğu sahada etkili bir şekilde TİKA doldurmuştur Sayın Temizel. Bu süreç içinde FETÖ'yle herhangi bir iltisakı, irtibatı olan firmalar, STK'larla arasına çok net bir mesafe konulmuş, bütün tedarik zincirlerin dışında tutulmuştur. 15 Temmuz sonrası süreçte de örgütün ülkemizin uluslararası itibarına yönelen iftiracı propaganda faaliyetlerine karşı 60'a yakın ofisiyle en etkili mücadeleyi yürütmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, toparlarsanız...

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Maarif Vakfı iş birliğinde TİKA'nın inşa ve tadil ettiği eğitim kurumları FETÖ'nün alandaki etkisini özellikle zayıflatmıştır. Kurum kendi içinde FETÖ tasfiye sürecini titizlikle yürütmüş, FETÖ'yle irtibatı, iltisakı tespit edilen personeli de KHK'larla tasfiye etmiştir, ihraç etmiştir.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, artık toparlayalım, Sayın Başbakan Yardımcım da geldi.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – O zaman nasıl yapacağız?

BAŞKAN – O kadar soru mu sordular size efendim?

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Maalesef.

BAŞKAN – Ben bir on dakika daha vereyim size o zaman.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Kalaycı'nın, yine, stratejik plan ve performans programının bulunması hakkında TİKA'yla ilgili... 2017-2021 Stratejik Planı hazırlanıp Kalkınma Bakanlığına gönderilmiş Sayın Kalaycı. Bakanlığın görüş ve öneriler doğrultusunda revize edilecek planın onaylanmasını müteakip performans programı da hazırlanacak.

Sayın Çam sormuş: “TİKA proje ve faaliyetlerin de Sayın Emine Erdoğan'ın rolü...” Şimdi, ülkemizin kamu diplomasisine katkı sunan TİKA proje ve faaliyetlerine devlet ve Hükümet temsilcilerimizin sahada verdiği destek, yumuşak güç kapasitemizi ve projelerimizin uluslararası etkisini artırmaktadır. Kamu diplomasisi açısından dünyada cumhurbaşkanları eşleri benzer çalışmalar yapmaktadırlar ve bu bir gelenek hâlini almıştır yani başka ülkelerin...

BAŞKAN – Anlaşmıştır Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Anlaşıldı. Peki, geçtik. Arife tarif gerekmez, Musa Bey de anladı zaten.

BAŞKAN – Musa Bey anladı. Ben onun gözlerine baktım, o yüzden “yeter” dedim zaten.

Sayın Bekaroğlu sormuş, burada mı?

BAŞKAN – Siz cevaplayın efendim, biz iletiriz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – “Basın ve ifade özgürlüğü ve tutuklu gazeteciler konusunda neler düşünüyorsunuz?” demiş.

Geçmiş yıllara nazaran tutuklu gazeteci sayısının artma nedeni menfur darbe girişiminin bir neticesidir, oradan kaynaklanan soruşturmalardandır. Ülkemizde darbe teşebbüsü sonrası yapılan soruşturmalarda birçok medya kuruluşunun terör örgütleriyle irtibatlı veya iltisaklı olduğu ortaya çıkmıştır. OHAL kapsamında çıkarılan kanun hükmünde kararnamele yapılan işlemler, Millî

Güvenlik Kurulunca devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum ve gruplara aidiyeti, iltisaki veya bunlarla irtibatlı olması nedenine dayanmaktadır. Bu kapsamda, tutukluluk, gözaltı ve benzeri durumlar Adalet ve İçişleri Bakanlıkları bünyesinde yürütülmektedir. Tutuklananlardan sadece 8'i gazeteci basın kartı sahibidir. Bu gazetecilerin de 5'i terör suçundan, 3'i ise adli suçtan yargılanmışlardır.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Basın kartlarını iptal ediyorsunuz sonra da...

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Gazetecilerin basın kartı iptali işleminden sonra durumundaki son değişiklik değerlendirilerek basın kartının yeniden düzenlenmesi söz konusudur. Bununla birlikte, OHAL döneminde çıkarılan kanun hükmünde kararname göz önünde bulundurulduğunda görülecektir ki basın-yayın alanına doğrudan müdahale eden ve bu alanı regüle etmeyi amaçlayan düzenlemeler yapılmamıştır.

Tabii, buraya gelmeden önce bir hazırlık yaptım açıkçası bununla ilgili, Basın Enformasyonla ilgili sorular gelebilir diye. Burada bir örnek vermek istiyorum. Dedim ya “Burada ülkemize haksızlık ediyoruz.” Mesela Fransa’da Charlie Hebdo sonrası Fransız komedyen M’Bala Facebook’ta attığı bir mesajdan ötürü terörü mazur göstermekten suçlu bulunmuş ve iki ay hapis cezasına çarptırılmış. Fransa’da yine 2014 yılının Kasım ayında kabul edilen Terörle Mücadele Yasası, İnternet üzerinden yapılan yorumlarda terör övgüsü suçuna yönelik beş yıla kadar hapis cezası ve 75 bin avro para cezasını öngörmüş.

ABD İç Güvenlik Bakanlığına bağlı Gümrük ve Sınır Koruma Bölümü yetkilileri temmuz ayında Wall Street Journal gazetesi doğu muhabiri Maria Abi- Habib’i tehlikeyi yerlere seyahat eden bir gazeteci olduğu için gözaltına almış, tehlikeli yerlere seyahat eden bir gazeteci olduğu için.

Dakota eyaletinde inşa edilmesi planlanan boru hattının Kızılderililerce protesto edilmesini ve polisin protestoculara sert müdahalesini ve özel korumaların köpeklerle saldırmasını kayda alan Amerikalı gazeteci Amy Goodman, Kuzey Dakota Savcısı tarafından ayaklanmaya katılmakla suçlanmış ve Goodman hakkında dava açılmış. Bunları birçok şekilde detaylandırmak mümkün.

Yani ülkemize dönük olarak Batı kaynaklı algı operasyonlarının içeride bizatihi hem sivil toplum örgütleri bakımından hem Türkiye ortak paydasına hizmet etmek için buluşan siyasi faaliyetleri yapan milletvekilleri, siyasi partiler tarafından böyle bir algıya kurban gitmesi ve bu söylemlerin çokça söylenmesi açıkçası ülkemize yapılan çok büyük bir haksızlıktır. Şükür ki Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğümüzün yapmış olduğu ciddi çalışmalar neticesinde Batı dünyasındaki ülkemize dönük bu algıların artık tersine dönmeye başladığını ve gerçeklerin görülmeye başlandığını da sevinçle müşahade etmekteyiz. Bu yöndeki çalışmalarımızı sürdürmeye devam edeceğiz diyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle hepinizi tekrar selamlıyorum, cevap veremediğim sorulara da yazılı olarak cevap vereceğimizi ifade etmek istiyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcımıza teşekkür ediyorum.

Şimdi, görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Başbakan Yardımcımız Sayın Fikri Işık’a söz vereceğim.

Sayın Fikri Işık, buyurun lütfen.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ İŞİK (Kocaeli) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben de özellikle görüşleri, düşünceleri, eleştirileri ve sorularıyla katkı sağlayan bütün değerli milletvekili arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcım, sadece sorulara cevap vererek, şunun ışığında yapalım: Biz, 18.30’da bitirmeyi planlıyoruz. Bir saat ara vereceğiz. 19.30’da da Sayın Şimşek ve Hazine geliyor. Sizden sonra RTÜK Başkanına da söz vereceğim.

Buyurun efendim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ İŞİK (Kocaeli) – Mümkün olduğu kadar kısa olmasına dikkat edeceğim. Hay hay.

Sayın Başkanım, özellikle kurumlarımız ve kurumlarımıza Atatürk’ün mirasından dolayı gelen paraların harcanmasına yönelik yapılan eleştiriler var. Bu eleştirilere kısmen katılmıyordum değilim, doğru, daha fazla çalışma yapmalıyız. Atatürk, Atatürk’ün mirasının korunması, tarih bilinci, dil konusundaki farkındalık; bütün bunlarla ilgili daha fazla çalışma yapma ihtiyacımız var. Bu, biraz kurumsal kapasiteyle ilgili. Bununla ilgili bu konuda sorumluluk bana tevdi edildiğinden itibaren arkadaşlarımızla yoğun çalışıyoruz. Sizlerin buradaki onayıyla, Genel Kurulumuzdaki bütçe tahsisleriyle bizim aslında yaptığımız çalışmalar, büyük oranda kurumların cari giderlerini karşılamaya yönelik çalışmalar ama bunun dışında ihtiyaç duyulduğunda hem Türk Dil Kurumuna hem de Türk Tarih Kurumuna İş Bankasından dolayı gelen nemaları veya geliri kullanmakta tereddüt etmiyoruz. Bundan sonra bu konuda daha yoğun bir çalışma yapmak, özellikle gençlere ulaşmak, gençlerin tarih bilinci, dil konusundaki farklılıkları, Türkçenin güzel kullanılması, doğru kullanılması konusundaki çalışmalarımızı özellikle artıracacağız. İnşallah önümüzdeki yıl bu konuda bu yıla göre daha da güzel çalışmaları yapmış olarak huzurlarınıza çıkarız diye ümit ediyorum.

Burada tabii, bu cümleyi kullandıktan sonra Sayın Mehmet Bekaroğlu’nun bir ifadesi vardı, ona belki kısaca değinmek durumundayım. “Şu anda, Cumhuriyet Halk Partisi İş Bankasının gelirlerinden pay alıyor mu? Bunu lütfen söyleyin.” dedi. Tabii, şunu net olarak ifade ediyorum: Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumunun Atatürk’ün mirasından dolayı elde etmesi gereken gelirler kurumlarımızın hesabına düzenli olarak yatırılıyor. Bunun dışında, İş Bankasıyla Cumhuriyet Halk Partisinin bir gelir ilişkisi var mı; bunu benim bilmem mümkün değil. Bu, bankaların ticaret sırları dolayısıyla doğrusu çok sorduğumuz bir şey de değil. Burada bizim yapacağımız tek şey, Cumhuriyet Halk Partisinin beyanlarına itibar etmektir. Cumhuriyet Halk Partisi “Bizim böyle bir gelirimiz yok.” diyorsa bu, bizim için doğrudur, makbul bir açıklamadır. Belki burada şunu söylemekte fayda var: Cumhuriyet Halk Partisi birkaç defa bu gelirlerin kendilerine verilmesine yönelik birtakım girişimlerde bulunmuş. 1966 yılında böyle bir mahkeme süreci olmuş, mahkeme reddetmiş. 1973 yılında Atatürk’ün kurduğu kurumlar olmaktan çıktıkları savıyla kurumlara karşı bir dava açılmış, bu da reddedilmiş. Yine, aynı şekilde özellikle 1977 ve 1978 yılı gelirlerini kurumlara vermemeğe ısrar etmesi üzerine bu defa kurumlarımız tarafından dava açılmış ve kazanılmış. Bir de Cumhuriyet Halk Partisi tarafından İş Bankasına gönderilen 1993 tarihli talimatla gelirin kurumlara ödenmemesi talep edilmiş ve yine kurum tarafından açılan dava sonucunda bu da reddedilmiş. Aslında, bunun gibi pek çok girişim olmuş ama sonuçta, bugüne kadar, Atatürk’ün vasiyeti doğrultusunda bu bankanın temettü gelirlerinin Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumuna eşit olarak verilmesi konusunda bugüne kadar farklı hiçbir uygulama olmamış. Bunu özellikle kamuoyunun ve sizin bilginize sunmak istedim.

Basın özgürlüğüyle ilgili Sayın Bekaroğlu’nun değerlendirmelerine zaten Başbakan Yardımcıyım büyük oranda cevap verdi ancak şu “Bir gece ansızın gelebiliriz.” ifadesinin iyi anlaşılması gerektiğini düşünüyorum. Türkiye bölgesi, öyle çok güllük gülistanlık olan bir bölge değil. Bu bölgede sizin yumuşak gücünüzün yanında sert gücünüzün de devamlı masada olması ve bölgeye yönelik hesap

yapanların Türkiye'nin sert gücünü de hesaba katmak zorunda olmasının gerektiğini ifade eden bir açıklamadır ve gerektiğinde Türkiye bu sert gücünü kullanmaktan çekinmedi, çekinmeyecektir. Bunu özellikle belirtmek isterim.

Sayın Temizel'in özellikle bu elde edilen gelirle yapılan harcamalar arasındaki dengesizliği biz not aldık. Bununla ilgili dediğim gibi önümüzdeki yıllarda daha iyi bir performans göstermeyi arzu ediyoruz.

Sayın Kalaycı'nın özellikle iç denetim ataması konusunda... Bu biraz kadro meselesiyle ilgili. İnşallah önümüzdeki süreçte kadro sayımızı artırdıkça bu iç denetim birimini de faaliyete geçireceğiz. Şu anda Yüksek Kurum bünyesinde 1 tane iç denetimimiz var, değil mi Hocam?

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU BAŞKANI DERYA ÖRS – Türk Dil Kurumunda da var, Tarih Kurumunda da var.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Türk Dil Kurumunda da var ama kadro geldikçe inşallah bunları tamamlayacağız.

Sayın Bülent Kuşoğlu'nun "Sayıştay bulgusunda ifade edilen yüzde 10'u aşan kısım ile ilgili Kamu İhale Kurumundan izin alma zorunluluğu..." Ben de bu konuyla ilgili Kamu İhale Kurumuna izin için gerekli yazıyı dün imzaladım. Bunu özellikle yapıyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 2016'da bu tespit Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – İşte bu yıl için en azından biz Kamu İhale Kurumuna gerekli başvuruyu dün itibarıyla yaptık. En azından 2016'da olmadıysa bile aynı hatanın tekrar edilmemesi noktasına dikkat ediyoruz.

Sayın Kuşoğlu'nun yine "Özellikle bazı giderlerin Yüksek Kurum tarafından gerçekleştirilmesinin nedeni?" diye bir sorusu var. Burada da bizim Atatürk Kültür Merkezi ve Atatürk Araştırma Merkezi ile Yüksek Kurumun bünyesinde yer alan kurumlar hep aynı hizmet binasını kullanıyor biliyorsunuz. Bundan dolayı Maliye Bakanlığı, aynı hizmet binasında hizmet veren kurumların genel yönetim giderlerine ait ödenekleri Yüksek Kurumun bütçesine tahsis ediyor. Dolayısıyla Yüksek Kurum o bütçeden onların giderlerini de karşılıyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayıştay tespitiydi o Sayın Başbakan Yardımcım ama o farklı, biraz daha farklı bir şey.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Eğer bir şey varsa ben alayım. Sayıştayın tespitleri bizim için önemli. Yani o tespitlerde ortaya konan görüşleri mutlaka dikkate alıyoruz. Eğer farklı bir durum varsa onu da hemen dikkate alalım.

2016 yılı yine denetim raporunda 356 milyon Türk lirası gelir elde edilmiş, 19 milyon gider yapılmış. Bankada 1 milyon 197 bin lira para var. Kurumda...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 1 milyar.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – 1 milyar 197 milyon, doğru.

Sonuçta, biraz önce dediğim gibi, bu biraz kurumsal kapasiteyle ilgili, biraz bu konulardaki Türkiye'nin kapasitesiyle ilgili, biraz da kurumların parayı harcama noktasında çok dikkatli davranma isteğiyle ilgili. Ama önümüzdeki süreçte bu konudaki çalışmalarımızı daha da artırmamız gerektiği konusunda zaten arkadaşlarımızla bir mutabakatımız var ama bunu yaparken de mutlaka her bir kuruluşun hesabını açık, şeffaf şekilde verecek noktada bu çalışmalarımızı artıracacağız.

Yine “3 milyon 479 bin lira tutarındaki hizmet alımlarının dökümü nelerdir?” demişsiniz. Burada arkadaşlar dökümü sundular. İsterseniz okumayayım, ben size takdim edeyim bunu, fazla zaman almasın.

Sayın Bihlun Tamayılığ’ın Atatürk konulu kitap sorusuna da... Şu anda kadar sadece Atatürk konulu 21 adet kitap yayınlanmış, 30 adet kongre, sempozyum, panel, konferans yapılmış. Atatürk’le ilgili konusu suç teşkil eden suçlamalarla ilgili cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda da özellikle bulunup basına da bu konuyla ilgili bilgi verilmiş.

Burada belki şunu özellikle ifade etmem lazım: Gazi Mustafa Kemal Atatürk bütün Türkiye’nin ortak değeridir. Bu, ne şu partinin ne bu partinin ne şu kesimin ne bu kesimin; hayır, Atatürk bütün Türkiye’nin ortak değeridir. Atatürk’e yönelik uzatılan her dille Atatürk Tarih Kurumunun, Dil Kurumunun veya Yüksek Kurumunun cevap vermesini beklemeden hepimiz ortak tavır koymak durumundayız. Bu, bizim bu ülkenin bir vatandaşı olarak önemli görevimizdir. Elbette düşünce özgürlüğü kapsamı dışında kalan hakaret, efendim, Atatürk’ün manevi şahsiyetini tahkir eden her türlü girişime kesinlikle ortak tepki vermek durumundayız. Bunun için kurumlarımızın yaptığı takdire değer ama kurumlarımızın bu noktada bir şey yapmasını beklemeden hep birlikte ortak tepki vermek durumundayız. Şunu da yapmak durumundayız: Türkiye’nin ortak değerlerini tartışma konusu yapmamak durumundayız. Bir siyasi çekişmenin tarafı veya bir münazaranın, bir rekabetin tarafı hâline getirmemek durumundayız. Burada da bütün toplum olarak çok ciddi bir hassasiyeti birlikte ortaya koymalıyız. Bunları özellikle bu konuda söylemek isterim.

Millî Eğitim Bakanlığının talebi üzerine 8’inci sınıfta İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programını Türk Tarih Kurumu hazırladı ve gönderdi.

Sayın Kürkcüoğlu’nun özellikle...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kürkcü.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bu RTÜK’le ilgili sorulara herhâlde RTÜK Başkanımız cevap verecek, ben onlara cevap vermeyeyim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, toparlarsak lütfen.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Sayın Başkanım, o zaman çok kısaca toparlayarak gideyim.

BAŞKAN – Lütfen.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Sadece şunu ifade etmek isterim: HDP’nin Meclisten dışlanması diye bir derdimiz yok ama tüm demokratik ülkelerin ortak tavrı, terörü öven, şiddeti öven, terörü ve şiddeti mazur gören hiçbir siyasi partinin sadece Türkiye’de değil, hiçbir demokratik ülkede yeri olmaz

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – O partiyi kapatın o zaman.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bu noktada HDP’nin kendisine yaptığı kötülüğü diğer hiçbir siyasi partinin HDP’ye yapma imkânı da yoktur, şansı da yoktur, başka hiçbir kimse de böyle bir kötülüğü yapamaz. Aslında HDP 7 Haziran seçimleriyle çok büyük bir fırsatı ve şansı yakalamıştı.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Türkiye.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ İŞİK (Kocaeli) – Ama ondan sonraki süreçte maalesef terör örgütünün vesayetinden kendisini kurtaramaması, maalesef terörle arasına mesafe koyamaması sonucunda, elbette bir hukuk devleti olan, bir demokratik ülke olan Türkiye'nin kurumlarının bu noktada gerekli işlemleri yapmasını demokratik sisteme aykırı olarak ifade etmek bence doğru değildir.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Güvenlikçi siyasete hapsolmuş.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ İŞİK (Kocaeli) – İsterseniz şöyle yapalım: Bunu halkımızın takdirine bırakalım.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Bu, cevap hakkı doğuruyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama siz ithamda bulundunuz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ İŞİK (Kocaeli) – Bunu halkımızın takdirine bırakalım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Siz ithamda bulundunuz. Halkın takdirine değil, ithamda bulundunuz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ İŞİK (Kocaeli) – Değerli arkadaşlarım, “Bu Türk kültürü ve Türk dilinin dışında dillerle veya kültürlerle ilgilenilmiyor mu?” Ben sunuşumda bunu aslında ifade ettim. Anadolu’da yaşayan bütün medeniyetlerin ortaya çıkarılması ve bu konularla ilgili çalışma yapılmasıyla ilgili çalışmaları konuşmamda ifade ettim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yapmayın Sayın Bakan.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Yaşayan dillerden söz edin.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ İŞİK (Kocaeli) – Yaşayan dillerle ilgili de onu isterseniz Sayın Başkanın da müsaadesiyle söyleyeyim. Mesela Türk Dil Kurumu tarafından 2014 yılında Türkçe-Kürtçe, Kürtçe-Türkçe Sözlük 50 bin adet basıldı. 7 bin adedi de özellikle satıldı. 2009 yılında Türkçeden Ermeniceye, Ermeniceden Türkçeye Mükemmel Lügat 2 cilt hâlinde 4 bin adet basıldı. Bu sözlükten 1.500 adet de satılmış oldu. Boşnakça-Türkçe Sözlük 1.500 adet; 1.300 adedi bağışta bulunuldu. Gürcüce-Türkçe, Romence-Türkçe, Türkçe-Tatarca sözlük çalışmaları da devam ediyor. Ayrıca Makedonca-Türkçe, Bulgarca-Türkçe, Arnavutça-Türkçe çalışmaları da sürdürülüyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yakında o sözlüklere bakacak kimseyi bulamayacağız Sayın Başbakan Yardımcısı.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ İŞİK (Kocaeli) – Ümit ederim ki buluruz. Bu konuda...

GARO PAYLAN (İstanbul) - O dilleri öğrenen insan sayısı her geçen gün düşüyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ İŞİK (Kocaeli) – Bu, tabii buradaki tartışmanın çok çok dışında ve çok kapsamlı bir tartışma. Bu konuda ben de Türkiye'nin bütün renklerinin Türkiye’de özellikle hayatın idame ettirmesini, Türkiye'nin zenginliği olarak gördüğümü söyleyeyim. Bu ülkeye ait hiçbir rengin kaybolmaması bizim en temel önceliğimizdir. Topraklarımızı çoraklaştırmamalıyız. Burada farklı düşündüğümüzü zannetmiyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Durumla ilgili bir vurgunuz yoktu Sayın Bakan.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen...

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ İŞİK (Kocaeli) – Sizin sorunuz vesilesiyle en azından bu vurguyu yapmış oldum.

BAŞKAN – Sayın Bakan, son cümlelerinizi alayım, geri kalanını yazılı rica edeyim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI FİKRİ İŞİK (Kocaeli) – Hayhay Sayın Başkanım.

Sayın Tamaylıgil'in, 2017 yılında Tarih Kurumu tarafından yapılan sempozyum ve konferansa... Sayın Vekilim, bunu isterseniz ben size yazılı olarak vereyim, bir hayli uzun bir metin var.

Yine aynı şekilde Sayın Kadim Durmaz'ın "Özellikle beş etkinliğin kaçınılmazı?" diye bir sorusu var. Onu da yazılı olarak vereyim.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum; arkadaşlara da tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Yerlikaya'ya söz vereceğim.

Sayın Yerlikaya, buyurun.

Beş dakika içerisinde lütfen toparlayın.

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, epeyce elimizde cevap var ama...

BAŞKAN – Siz toparlarsınız, biz biliyoruz Sayın Yerlikaya.

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Bihlun Tamaylıgil, Bedia Hanım, Musa Bey, Ertuğrul Kürkcü ve bunlardan gelen soruları...

BAŞKAN – İsimleri saymayın efendim, sorulara cevap verin.

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Hayır, şunun için söylüyorum: Biz madde madde soruları yazdık, altına da cevaplarını yazdık, yazılı olarak vereceğim.

BAŞKAN – Yazdıysanız onları dağıtalım efendim.

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Dağıtabiliriz de bunların üzerini işaretledim cevap vereceğim diye, vereceğim efendim.

BAŞKAN – Peki, tamam.

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Şimdi, bunlara tamam cevap vereceğiz ama en son vekillerimizden bir tanesi dedi ki: "İçiniz rahat mı, objektif davrandınız mı şimdiye kadar?"

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tarafsız, bağımsız...

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – "Bağımsız mıydınız?" dedi. Şimdi, Seksenler dizisinde bir oyuncu var, böyle bir konu olduğunda "Her şeyi deyeceğidin ama bana bunu demeyeceğidin." diyordu, ben de "Sayın Vekilim bir şey demiyorum ama bunu demeyecektiniz." diyorum. Çünkü, biz Radyo ve Televizyon Üst Kurulunda iki yıldır dört üyeyle çalışıyoruz yani muhalefetteyiz. Şimdi dolayısıyla şunu söylüyorum: RTÜK'te öyleyiz yani partilerin kontenjanından seçilen milletvekillerine baktığımızda 4 tane AK PARTİ kontenjanından, 2 tane MHP'den, 2 CHP'den, 1 de HDP'den.

Şunu söylemek istiyorum: Aldığımız kararların kahir ekseriyeti arkadaşlar, bütün parti kontenjanından seçilen arkadaşlarımızın konsensüsüyle alınmıştır yani kimi zaman CHP katılmıştır, kimi zaman HDP, kimi zaman MHP ve bu aldığımız kararların da –yine söylüyorum- kahir ekseriyeti ya ailenin korunmasıyla ilgilidir ya çocukların ve gençlerin korunmasıyla ilgilidir ya son zamanlarda çıkan, televizyonlardaki bu merdiven altı televizyonlarda erotik yayınlar, penis uzatıcı, bilmem işte din istismarcısı kanallar veya bal satıcısı, işte sahte ilaç, sahte telefon satıcısı gibi kanallardı ve bunların da hepsini –dediğim gibi- oybirliğiyle çıkardı arkadaşlar. Yani benim tarafsız olmam konusunda RTÜK'teki o arkadaşlara sorsanız onlar da bilirler, mümkün olduğu kadar oybirliğiyle almaya çalıştım. Onun için, bunu kabul etmiyorum Sayın Vekilim.

Bir de her konuda, hakikaten son zamanlarda bazı kanallara öyle şeyler oldu ki mesela bir ilginç hatırayı anlatayım: Hoca kılığında bir kişi çıkmış televizyona ve televizyonda şunu yapıyor Allah'ın ismini de anarak, isminizi söylüyorsunuz, ana adını söylüyorsunuz, telefon açılıyorsunuz, daha sonra da e-mail atıyorsunuz, tabii, oralardan para kazanıyor, sonra diyor ki: "Sizin şu hastalığımız var, böbrekte şu var, karaciğerde bu var." İzleme Dairesi Başkanımız aradı, burada kendisi, sapasağlam, ayağını sakat çıkardı. Yani böyle sahtekâr ve bu kanalları da kapatıyoruz yani bu konuda vatandaşı aldatan, kandıran hangi kanallar varsa...

BAŞKAN – Doğru bilseydi kapatmayacak mıydınız yani?

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Hayır, meseleyi anlatmak için söylüyorum Sayın Başkanım.

Yani gerçekten bunlar kapatıldı, "sansürcü" dedi bir vekilimiz de, 33 tane televizyonu kapattık, doğru, bunlardır ama. Yani bunların sansürle vesaireyle hiçbir alakası yok, tamamen vatandaşı dolandıran, sahte, istismarcı kanallardır.

GARO PAYLAN (İstanbul) – IMC TV.

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – IMC TV de onu az önce Bakanımız söyledi, terörle iltisaklı, ilişkili olanlar...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Mahkeme kararı...

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Hayır, kendisi televizyondaki yayında bu olduğu gibi...

GARO PAYLAN (İstanbul) – AK PARTİ...

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Lütfen dinlerseniz Sayın Vekilim.

Ortaklarından da teröre katılmış ve tutuklanmış olanlar bunların bazıları. Evet, orada da kapatıldı kanun hükmünde kararnameyle ama bunlar da böyledir yani buralarda...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Kapatıldığı güne kadar bir tek mahkeme kararı var mıydı IMC'yle ilgili?

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Dünyada da El Kaide'ci bir televizyoncuyla Amerika da kapatıyor, Avrupa da kapatıyor, Türkiye'de de bu yapılmıştır, Sayın Bakanımızın da söylediği gibi.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Hiçbir kararınız yok mu?

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Var, var, onlara cevap vereceğiz. İki üç tane, o kanalla ilgili biz terörle ilgili konudan müeyyide uygulamışız daha önce. Dolayısıyla onların cevabı var burada.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Ya müeyyide dediğiniz ne...

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Ya yasalar çerçevesinde neyse onu uyguluyoruz arkadaşlar yani. Para cezası uyguluyoruz, yüzde 1'inden 3'üne kadar yani mevcut yasalarda neyse onu uyguluyoruz, onu söyleyeyim.

İkinci bir husus, değerli arkadaşlar, yine bir arkadaşımız söyledi, "HDP'li üye düştü." dedi. Az önce bahsettim, biz 7 Hazirana göre seçildik, iki yıldır öyle, dört üyemiz var ve kasımda seçimler oldu, bizim 5 üyemiz olması lazım, AK PARTİ kontenjanından seçilen üyeler ama hiç kimse ses çıkarmadı, biz de ses çıkarmadık ve bu şekilde devam etti. Neden öyleydi? Çünkü bizim yasamızda şu yazıyor arkadaşlar, sayın vekillerim, diyor ki: "O andaki Meclis konjonktürüne göre yani Meclisteki partilerin

oy oranına göre seçilir.” 7 Haziranda seçildiğimiz için bizde öyleydi, boşalan üye de olmadığı için bugüne kadar biz muhalefette kaldık yani AK PARTİ kontenjanından seçilen üyeler öyle. Şimdi, boşalan üyeler oldu, boşalan üyeler olunca bu durum düzeltildi. Dolayısıyla, burada da kimseye bir haksızlık yapmak söz konusu değil.

BAŞKAN – Düzeltilen bir şey var, aslında olması gereken oldu.

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Olması gereken oldu, biz iki yıldır bu konuyla ilgili hiçbir şey söylemedik. Ne kamuoyuna söyledik ne AK PARTİ bu konuyu dile getirdi. Dolayısıyla, şimdi de olan budur, yasalar çerçevesinde yapılan bir şeydir.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Yani sıfır üyemiz olması normal diyorsun.

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Hayır, onu demiyorum, o ayrı bir tartışma.

BAŞKAN – Hayır, onu demiyor, bu ayrı bir tartışma.

RTÜK BAŞKANI PROF. DR. İLHAN YERLİKAYA – Sayıştayla ilgili bütün vekillerimiz ortak bir şey söylediler, o notu da kısaca okuyayım isterseniz.

Değerli arkadaşlar, muhasebat sisteminde bazı sorunlardan bahsedildi, onu da şöyle açıklayayım: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, merkezî yönetim kapsamında bulunmakta ve muhasebe işlemleri Merkezî Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir. RTÜK, Maliye Bakanlığı sistemi e-bütçe sistemine bağlı olarak gelir ve giderlerini muhasebeleştirilmektedir. Bu itibarla gelir ve giderlerin muhasebeleştirilmesi manuel olarak yapılmadığından Maliye Bakanlığınca yürütülen merkezî programa tüm girişleri yapılmaktadır. Ayrıca, Maliye Bakanlığınca RTÜK’ün de dâhil olduğu Birleşik Mali Yönetim Sistemi 6/11/2017 yani önümüzdeki günlerde uygulamaya konulacaktır. Bu sistemin uygulanmasıyla birlikte kurum gelirlerinin biriktiği banka hesaplarıyla muhasebat sistemi de bütünleşmiş olarak gündeme gelecektir. Sayıştayın eleştirisi de budur, bu, teknik bir sebepten kaynaklanan bir şeydir.

Bilgilerinize arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Sağ olun, teşekkür ediyorum.

Sayın Bilir, size bir soru gelmedi, çünkü geçen hafta yaptığımız midi paketin içerisinde sizin bir iki ufak tefek maddeniz vardı, orada yeterince konuşulmuştu, herhâlde o yüzden soru gelmedi.

Şimdi, son söz Sayın Temizel’in.

Buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, son sözü bütçeyle ilgili olarak Genel Kurul söyleyecek ama burada zorunlu olarak iki konuya açıklık getirmek zorundayım. İş Bankası hisselerinin mülkiyetinin yani sahipliğinin Cumhuriyet Halk Partisine, nemalarının da tamamının Dil ve Tarih Kurumuna bırakılmasıyla ilgili Mustafa Kemal Atatürk vasiyeti şimdiye kadar koşulsuz olarak uygulandı. Siz “Cumhuriyet Halk Partililer bunu söylüyorlarsa bizim için sorun bitmiştir.” dediniz, teşekkür ederiz. Ben Cumhuriyet Halk Partili birisi olmanın da ötesinde daha önce BDDK Başkanlığı yapmış, dolayısıyla bu konuyu çok yakından bilen bir insan olarak bir daha söylüyorum, bundan sonraki Bütçe Komisyonu tartışmalarına İş Bankasından da bir belge alarak getireceğim. O belgenin de ilgili kurumlar tarafından incelenmesini de sağlayacağım, böylece bu işi tamamen kapatmış olacağız. Cumhuriyet Halk Partisinin hisselerinin yönetimiyle ilgili olarak açmış oldukları dava, sadece vasiyete uygun olarak onların kullanılmasından

kuşkulandırılması nedeniyle oldu. Yeni kurulan kurumların Dil ve Tarih Kurumunun yapısını bozduğu düşünüldü. Sonuç olarak yargı karar verdi, yargıya karşı saygılı olunduğu için de aynı şekilde uygulamaya devam edildi.

TİKA'nın şu anda ilgili Başbakan Yardımcısı tarafından bu kadar net olarak söylendiğine göre bizim tereddütlerimiz gitti, bundan sonra olacak bütün sorumluluk onların. Yalnız, orada çelişkili bir durum da söz konusu oldu, onu da burada belirtmek zorundayım: 17-25 Aralıkta gerekli hassasiyeti gösteren kurumdan, daha sonra olağanüstü hâl kararnamesiyle yani 15 Temmuzdan sonra ciddi anlamda tasfiye yapıldığını da söylediniz. Demek ki kalmış, demek ki varmış bir şeyler orada.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – 21 kişi göndermişiz.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Az değil, demek ki 21 kişi varmış. Ben sadece ve sadece duyularımız, özellikle Kara Afrika'da TİKA'nın yapmış olduğu işlevleri asla yadsımıyorum, Kara Afrika'nın yeniden dünya tarafından hatırlanmasını sağladı, onu da yadsımıyorum ama oralardaki örgütlenmeleri duyduğumuz boyutların üzerinde gibi geldi. Biz sadece dikkat çektik, siz "Yok." diyorsanız yoktur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Temizel.

Değerli hazırun, kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum: Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Vakıflar Genel Müdürlüğü 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Radyo ve Televizyon Üst Kurulu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Atatürk Araştırma Merkezi bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Atatürk Araştırma Merkezi 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Atatürk Kültür Merkezi bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Atatürk Kültür Merkezi 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Türk Dil Kurumu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Türk Dil Kurumu 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Türk Tarih Kurumu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Türk Tarih Kurumu 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN - Kişisel Verileri Koruma Kurumunun bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum.

(Kişisel Verileri Koruma Kurumunun 2018 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Gündemimizde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir. Hayırlı, uğurlu olsun.

Bütün katılımcılara teşekkür ederiz, Sayın Başbakan yardımcılarımıza teşekkür ediyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, sorulara yazılı cevap verilecek mi?

BAŞKAN – Yazılı olarak verecekler.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir hafta süre içerisinde...

BAŞKAN – Bir hafta on gün içerisinde rica edeceğim.

Değerli arkadaşlar, bir dinleyin lütfen, daha bitmedi, kapatmadım birleşimi, belki devam edeceğiz ara vermeden.

Değerli arkadaşlar, ikinci bölümdeki bütçe ve kesin hesap ve Sayıştay raporlarını görüşmek üzere birleşime 19.45'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.41

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.50

BAŞKAN : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Evet, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, çok değerli Başbakan Yardımcımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri ve kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

15'inci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Gündemimizde Hazine Müsteşarlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu bütçe kesin hesap ve Sayıştay raporları ile Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Sayıştay Raporu bulunmaktadır.

Sayın Başbakan Yardımcım, sunumlara başlamadan önce bürokrat arkadaşlarımızın kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, kıymetli bürokratlarımıza teşekkür ederiz.

Şimdi sunumunu yapmak üzere Sayın Başbakan Yardımcımız Mehmet Şimşek Bey'e söz veriyorum.

Sayın Şimşek, süreniz otuz dakikadır.

Buyurunuz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, değerli basın mensupları; Hazine Müsteşarlığının 2018 mali yılı bütçesi ve 2016 yılı...

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcım, bir dakika...

Sunumlar dağıtıldı mı? Tamam.

BDDK ve SPK'nın sunumları...

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Dağıtıldı efendim.

BAŞKAN – Tamam.

Sayın Başbakan Yardımcımız, kusura bakmayın, buyurunuz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Yeni baştan başlayayım.

BAŞKAN – Sıfırladım.

II.- SUNUMLAR (Devam)

5.- Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek'in, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, değerli basın mensupları; Hazine Müsteşarlığının 2018 mali yılı bütçesi ve 2016 yılı kesin hesabı üzerine görüşlerimi paylaşmak üzere söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle hepimizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Bugünkü sunumumda önce küresel ekonomi ve Türkiye ekonomisiyle ilgili kısa, genel bir değerlendirme yapacağım, daha sonra yapısal reform gündemimize değineceğim, son olarak da Hazine Müsteşarlığının bütçesi ve faaliyetleri konusunda bilgi vereceğim.

Sizlere biraz önce dağıtılan Hazine Müsteşarlığı bütçe sunusunda burada değineceğim tüm konulara ilişkin daha detaylı bilgiler mevcut ancak sürenin kısıtlılığı nedeniyle görüşlerimi daha özet bir şekilde sunacağım.

Önce küresel ekonomiden başlayayım. Küresel büyüme 2002-2007 döneminde ortalama yüzde 4,8'den küresel kriz sonrasında yüzde 3,3'e gerilemiştir. Dünya ekonomisi 2016'da yüzde 3,2 büyüyerek kriz sonrası dönemin en düşük büyüme performansını göstermiştir. 2017 yılında büyümeye ilişkin göstergeler toparlanmaya işaret ediyor. 2018-2020 döneminde yüzde 3,7'yle küresel büyümenin kriz öncesi seviyesinin altında kalmasına rağmen, yakın döneme göre daha güçlü seyretmesi bekleniyor.

Tabii, burada grafikler de var, doğru, onları da şey yapmak lazım, siz takip edin isterseniz.

Küresel ticaret hacmindeki büyüme, kriz öncesi dönemde küresel büyümenin 1,6 katı civarındaydı, son yıllarda bu önemli ölçüde yavaşlayarak küresel büyümenin de altına düşmüştür. Son dönemde ise bir miktar ivme kazanan ticaret hacminin, 2017 yılında yüzde 4,2 oranında büyümesi bekleniyor. Bununla birlikte artan korumacılık eğilimi küresel ticaretin önündeki önemli bir risk faktörü olarak varlığını korumaktadır.

Küresel enflasyona gelince, 2017 yılında sınırlı bir artışla yüzde 3,1 oranında gerçekleşmesi bekleniyor. İlimli küresel talep, düşük ücret artışları ve emtia fiyatlarındaki dengelenme, küresel enflasyonist baskıları sınırlandırıyor. Özellikle gelişmiş ülkelerde enflasyonun düşük seyretmesi, para politikaları yoluyla ekonomilerin desteklenmesine bugüne kadar imkân sağladı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; küresel sermaye akımlarına baktığımızda, büyük bir kısmı Çin'den olmak üzere, son iki yıldır gelişmekte olan ülkelere 1,3 milyar dolar net sermaye çıkışı olduğunu görüyoruz. 2017 yılında gelişmekte olan ekonomilerdeki toparlanma, emtia fiyatlarındaki dengelenme ve FED'in beklenenden yavaş faiz artırması sonucunda, gelişmekte olan ülkelere yönelik sermaye girişleri bir miktar hızlanmıştır. Gelişmiş ülke para politikalarında eş zamanlı bir sıkılaştırmanın olmaması, küresel likiditenin kısa dönemde nispeten bol kalacağına işaret ediyor. Küresel ekonomi kısa vadede olumlu bir patikada ancak yansıda da görüleceği üzere, orta ve uzun vadede bazı riskler bulunmaktadır.

Bu riskleri şöyle sıralayabiliriz: Beklenenden hızlı parasal sıkılaştırma. Bu özellikle Amerikan Merkez Bankası bağlamında gündeme gelebilecek bir husus. Artan jeopolitik gerginlikler sadece Orta Doğu'da değil, aslında dünyanın dört köşesinde gerginlikler var. Küresel ticarete korumacılık eğilimi hâlâ devam ediyor. Yapısal reformlarda bir yavaşlama ve verimlilikte bir düşüş söz konusu. Dünyada yüksek borçluluk oranları ve yaşanan nüfus da büyüme için bir sınır. Gelir dağılımındaki bozulma da önemli bir sorun olarak karşımıza çıkıyor.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Türkiye ekonomisine gelince, Türkiye ekonomisinin büyüme performansı son on beş yılda önemli ölçüde artmıştır. Büyüme, cumhuriyetimizin kuruluşundan 2002'ye kadar ortalama yüzde 4,7 iken, hükümetlerimiz döneminde büyüme yüzde 5,6 olarak gerçekleşmiştir. 2016'da yaşanan olumsuz iç ve dış gelişmelere rağmen, Türkiye ekonomisi yüzde 3,2 büyüyerek şoklara karşı dayanıklılığını bir kere daha ispatlamıştır. Bu dönemde üretimi,

talebi, istihdamı ve ihracatı desteklemeye yönelik uyguladığımız politikalar, ekonomimizin hızla toparlanmasını sağlamıştır. Özellikle işletmelerin finansmana erişiminin kolaylaştırılması için Kredi Garanti Fonu kaynaklarının ve etkinliğinin artırılması bu toparlamada büyük rol oynamıştır. Türkiye ekonomisinin 2017 yılında ve Orta Vadeli Program döneminde yüzde 5,5 büyümesini öngörüyoruz.

Büyüme hem dış talep hem de istihdam artışı yoluyla iç talep desteklemektedir. Ayrıca, kapasite kullanım oranlarının son derece yüksek seyrediyor olması muhtemelen yatırımları da tetikleyecektir. Dolayısıyla, bu nedenle, biz, büyüme, nispeten son on beş yılın ortalamasına yakın bir oranda bekliyoruz.

İstihdam konusuna gelince, yansıda da görüleceği üzere, ülkemizde güçlü bir istihdam artışı söz konusu. 2007'den bu yana yıllık ortalama 941 bin kişiye, 2016'nın olağanüstü koşullarında dahi 584 bin kişiye ilave istihdam sağlanmıştır. 2017 yılında istihdam artışı daha da hızlanmıştır ve son bir yılda 1,1 milyon kişiye iş imkânı sağlanmıştır ancak güçlü istihdam artışına rağmen, çalışma çağındaki nüfusumuzun ve iş gücüne katılımın hızla artması sonucunda, 2017 yılında işsizlik oranı yüzde 10,8 olarak gerçekleşecektir. Program dönemi sonunda işsizliğin yüzde 9,6'ya gerilemesini öngörüyoruz.

Yine hükümetlerimiz döneminde uyguladığımız etkin para ve maliye politikaları sonucunda enflasyonda kayda değer bir düşüş gerçekleşmiştir. Son on dört yılda ortalama enflasyon yüzde 9 oranında gerçekleşmiştir. Ondan önceki on dört yılda ortalama yüzde 71 civarındadır. Ancak 2017 genelinde yüksek seyreden enflasyon Eylül ayı itibarıyla yüzde 11,2 seviyesine ulaşmıştır. Türk lirasındaki değer kaybı, artan gıda ve enerji fiyatları bu artışta belirleyici olmuştur. Başkanlığımı yürüttüğüm Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları Komitesi enflasyonist baskıları azaltmak için çalışmalarına hızlı bir şekilde devam etmektedir.

Yine enflasyonla mücadele kapsamında Merkez Bankası 2016'nın sonundan itibaren para politikasında ciddi bir sıkılaşmaya gitmiştir. Bu çerçevede ağırlıklı ortalama fonlama maliyeti 2016 yıl sonundaki yüzde 8 seviyesinden yüzde 12 seviyesine yükselmiştir. Orta vadeli programda yüzde 9,5 olarak öngördüğümüz 2017 yıl sonu enflasyon tahmini bugün Merkez Bankası Enflasyon Raporu'nda yüzde 9,8 olarak revize edilmiştir. Orta vadeli program açıklandıktan sonraki dönemde petrol fiyatlarındaki yükseliş ve liradaki değer kaybı Merkez Bankasının bu revizyonunda etkili olmuştur. Mali disiplin, Gıda Komitesinin çalışmaları ve sıkı para politikasının gecikmeli etkisiyle program dönemi boyunca enflasyonu kademeli olarak yüzde 5'lere doğru çekmeyi hedefliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi de diğer bir makro sorun olan cari işlemler açığına değinmek istiyorum. 2011 yılında yüzde 9'lara kadar ulaşan cari işlemler açığının milli gelire oranı enerji fiyatlarındaki düşüş ve aldığımız tedbirlerle birlikte önemli ölçüde iyileşme göstermiştir. Yansıda da görüleceği üzere, altın ve enerji hariç, cari açık neredeyse dengededir. 2017 yılında hizmetler dengesindeki iyileşmeye rağmen altın ve enerji dengesindeki bozulma cari açığı artırmaktadır. Cari açığın bu yıl yüzde 4,6'ya ulaşmasını, orta vadeli program dönemi sonunda ise yüzde 3,9 seviyesine gerilemesini öngörüyoruz. Yansıda da görüldüğü gibi, cari açık -kırmızı alan bu- ağırlıklı olarak doğrudan yatırımlar ve orta uzun vadeli sermaye girişleriyle finanse edilmektedir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; şimdi de istihdamı artırmak, enflasyon ve cari açığı aşağılara çekmek için uygulayacağımız yapısal reform gündemimizden kısaca bahsetmek istiyorum.

Yüksek, sürdürülebilir, kapsayıcı büyüme hedefi doğrultusunda ülkemizin refah seviyesini yükseltmek ve uluslararası rekabet gücünü artırmak, küresel katma değer zincirinde yükselmesini sağlamak için yapısal reformlara kararlılıkla devam ediyoruz. Bu hedefler doğrultusunda reform

gündemimizi 7 ana başlık altında sıralayabiliriz. Bunlar, eğitim ve beşerî sermaye, yatırım ortamı ve rekabetçilik, AR-GE ve yenilikçilik, iş gücü piyasası, yargı sistemi, sermaye piyasaları ve kamu maliyesi şeklindedir.

Bugüne kadar eğitimi bütçelerimizde önceliklendirerek eğitimin nicelik ve kapsayıcılığında önemli ilerlemeler kaydettik. Beşerî sermayenin kalitesinin artırılması için önümüzdeki dönemde de öğretmen akademisinin kurulmasından mesleki ve teknik eğitimin daha da yaygınlaştırılmasına, yabancı dil eğitimine öncelik verilmesinden okul öncesi eğitimin zorunlu hâle getirilmesi gibi birçok adımlar çerçevesinde reformlarımızı yapmaya devam edeceğiz.

Yatırım ortamının iyileştirilmesi ve rekabet gücümüzün artırılması da çok önemli bir reform eksenidir. Daha çok yatırım ve istihdam için iş ve yatırım ortamını daha da iyileştirmeye, üretken yatırımların teşvikine yönelik reform çalışmalarımızı önümüzdeki dönemde hızlandırmayı ümit ediyoruz. Son iki yılda iş ve yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik taşınır rehni reformu gibi birçok düzenlemeyi uygulamaya geçirdik. Nitekim, dün açıklanan Dünya Bankası İş Yapma Kolaylığı Endeksi'nde 9 sıra yükselerek 190 ülke arasında 60'ncı olduk. Ama tabii ki bu seviye yetmez. Önümüzdeki dönemde şirket kurma ve özellikle tasfiye süreçlerinin iyileştirilmesine, işlem maliyetlerinin azaltılmasına, hukuki ve mali öngörülebilirliğinin artırılmasına ilişkin reformlara ağırlık vereceğiz.

Yine ülkemizin bilgi ve teknoloji yoğun üretime geçmesi için AR-GE faaliyetlerinin geliştirilmesine ve fikrî mülkiyet haklarının korunmasına özel önem ve teşvikler veriyoruz. Bu kapsamda, son bir yıl içerisinde Sınai Mülkiyet Kanunu ve AR-GE faaliyetlerinin ticarileştirilmesi için ilave teşvikler içeren önemli düzenlemeleri hayata geçirdik. Önümüzdeki dönemde AR-GE, girişimcilik, inovasyon ekosistemini güçlendirecek adımlar atmaya devam edeceğiz.

İstihdamı artırmak amacıyla istihdam piyasasındaki katılıkları azaltmak ve iş gücünün kalitesini yükseltmek için özel istihdam bürolarının kurulması, işbaşı eğitim programının geliştirilmesi ve İş Kanunu'nda değişiklik yapılması gibi önemli düzenlemeleri yakında uygulamaya koyduk.

Yargının daha hızlı işlemesi için son iki yılda istinaf mahkemelerini devreye aldık ve Birlikçilik Yasası'nı çıkardık. İş uyuşmazlıklarının çözümünde ara buluculuk müessesesi düzenlemelerini hayata geçirdik. Yargıtayı ihtisaslaştırmaya yönelik çalışmalarımız devam etmektedir.

Benzer şekilde, kamu mali sürdürülebilirliğini güçlendirmek için önümüzdeki dönemde gelir vergisi reformunu hayata geçirmeyi ümit ediyoruz. Ayrıca, kamu harcamalarında tasarrufu, kamu yatırımlarında etkinliği ve kamu gelirlerindeki kaliteyi de artırmaya yönelik adımlar atmaya ümit ediyoruz.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; şimdi de Hazine Müsteşarlığının bütçesi ve faaliyetleri konusunda kısa bir şekilde bilgi vermek istiyorum.

Yüksek ve sürdürülebilir büyüme için makro finansal istikrarın korunması temel önceliklerimizdendir. Bu kapsamda mali disipline hep özel önem verdik. Nitekim, 2000'li yılların başında neredeyse çift haneye ulaşan genel devlet açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2016 yılında yüzde 1,3'e gerilemiştir. Geçen yıl gelişmekte olan ülkelerde genel devlet açığının millî gelire oranı ise yüzde 4,8 oranında gerçekleşmiştir. 2017 yılında uygulanan mali tedbirlerin etkisiyle genel devlet açığının yüzde 2,4'e yükselmesini öngörüyoruz ama inşallah bu geçici bir artıştır. Açığın program dönemi sonunda yüzde 1,3'e gerilemesini bekliyoruz. Bu çerçevede gerekli tedbirleri aldık, almaya devam ediyoruz.

Son on beş yılda uyguladığımız mali disiplin, etkin borçlanma stratejileri ve ekonomik büyüme sonucunda kamu borç yükümüz 44 puan düşmüştür millî gelire oran olarak. Avrupa Birliği tanımlı borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2016'da yüzde 28,1 seviyesindedir. 2016 itibarıyla kamu borcunun gelişmekte olan ülkelerde millî gelire oran olarak ortalaması tabii ki yüzde 47 civarındadır. Böylece yüzde 28,1'le Türkiye'nin kamu borç stokunun millî gelire oranı hem gelişmekte olan ülkelerin ortalamasının altında hem de Maastricht kriterinin oldukça altındadır. Bu sene sonu itibarıyla yüzde 28,5 olarak öngördüğümüz Avrupa Birliği tanımlı borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranının orta vadeli program dönemi sonunda yüzde 27,5'e gerilemesini öngörüyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamu borç yönetiminde karşı karşıya olduğumuz risklerin yönetilmesi amacıyla 2003'ten beri stratejik ölçütlere dayalı borçlanma politikası uyguluyoruz. Son yıllarda iç ve dış piyasalarda gözlenen oynaklıklar stratejik ölçütlere dayalı borçlanma politikamızın ne kadar doğru olduğunu ortaya koymuştur. Bu dönemde ağırlıklı olarak Türk lirası ve sabit faizli enstrümanlarla borçlandık. 2000'li yıllarda merkezî yönetim borç stokumuz neredeyse yüzde 60'ı döviz cinsinden iken 2017 Eylül itibarıyla bu oran yüzde 38 civarındadır. Benzer şekilde, değişken faizli senetlerin payı aynı dönemde yüzde 55'lerden yüzde 28'e kadar gerilemiştir.

Bu noktada sizlere borç stokunun şoklara karşı duyarlılığı konusunda bilgi vermek istiyorum. Faizlerde 500 baz puanlık bir artış borç stokunun millî gelire oranını 2000'li yılların başında 1,6 puan artırırken 2016'da sadece 0,8 puan artırmıştır. Benzer şekilde, Türk lirasında yüzde 10 değer kaybı 4,6 puanlık artış yerine bugün borç stokunu 1,2 puan artırmaktadır. İç borçlanmanın maliyeti yine 2000'li yılların başında nominal olarak yüzde 60'lardan 2017 Ekim ayında yüzde 11,2'ye gerilemiştir. Benzer şekilde reel faiz oranları yüzde 30'lar civarından Eylül ayında yüzde 3'ler seviyesine kadar düşmüştür. On beş yıl önce iç borçlanmanın ortalama vadesi bir yılın altındayken bugün yetmiş bir ayın üzerindedir. Önümüzdeki on iki ay içerisinde vadesi gelecek borcun toplam borca oranı sadece yüzde 13 seviyesindedir. Bu da likidite riskimizi düşük kılmaktadır. Mali disiplin ve sağlıklı borç yönetimi sayesinde son on beş yılda faiz harcamalarının gayrisafi yurt içi hasılaya payı neredeyse 10 puan civarında gerilemiştir. Böylece faiz harcamaları bu sene itibarıyla millî gelirin yüzde 1,9'una kadar düşmüştür. Elde ettiğimiz bu tasarrufu, geçtiğimiz yıllarda, büyümeye destek vermek amacıyla yatırımlara, beşerî sermayenin gelişmesi için eğitime, sosyal adaleti sağlamak üzere transferlere yönlendirdik.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu noktada borç üstlenimleri konusunda sizleri bilgilendirmek istiyorum. Yansıda da görüleceği üzere, bugüne kadar 8,7 milyar dolar borç üstlenim anlaşmasını Hazine imzalamıştır. Projelerin yapım dönemi tamamlanmış olup işletme dönemine geçilmiştir. Bugün itibarıyla 2017 yılında hiçbir borç üstlenim anlaşması yapılmamış olup Kuzey Marmara Otoyolu Projesi'ne ilişkin çalışmalar ise devam etmektedir. 2018 yılı borç üstlenim limiti 4 milyar dolar olarak belirlenmiştir. 2000'li yılların başında yüzde 50'nin üzerinde olan hazine garantili borçların üstlenim oranı bugün itibarıyla yüzde 1'in altındadır. 2018 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı'nda hazine garantili imkân ve borcun ikrazı limiti 4,5 milyar dolar olarak belirlenmiştir. 2017 yılı Hazine Finansman Programı'nda 117,2 milyar lira borçlanma yapılması öngörülmüştü. Ancak, yıl içerisinde liradaki değer kaybı nedeniyle borç servisinde yaşanan artış, ekonominin desteklenmesi amacıyla alınan tedbirlerin etkisi ve yıllara sâri bütçe emanetlerinin ödenmesinin yarattığı nakit talebinin yönetilmesi için yılbaşında öngörülenin 40,3 milyar lira üzerinde net borçlanma ihtiyacı doğmuştur. Bu artışın 17,5 milyar lirası emanetlerden, 14,8 milyar lirası bütçe açığından, 5 milyar lirası TL'deki değer kaybindan, 3 milyar lirası mahallî idarelerin pay kesintilerinin yapılmamasından kaynaklanmıştır. Bu kapsamda,

yıl sonunda toplam borçlanmanın 162,3 milyar lira olması öngörülmektedir. 2018 Hazine Finansman Programı'nda ise 158 milyar lira borçlanma planlanmaktadır. İç borç çevirme oranının 2017 yılında yüzde 128,4, 2018 yılında ise yüzde 110 seviyesinde gerçekleşmesi planlanmaktadır.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; G20 üyesi olan ülkemiz küresel ve bölgesel sorunların çözümüne önemli katkılar vermektedir. Uluslararası finansal kuruluşlarla ilişkilerimiz de başarıyla sürdürülmektedir. Avrupa İmar ve Kalkınma...

BAŞKAN – Bu tablolar var mı elimizde Sayın Bakanım, az önce gösterdiğiniz tablolar? Sunumda yok onlar da.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Ben sunum kitapçığına dercedilmiş diye biliyorum.

BAŞKAN – Yok efendim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Öyle mi? O zaman şöyle yapalım: Sunumun da bir çıktısını alsın arkadaşlar.

BAŞKAN – Flash bellek olarak bile verebilirler bize.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Ya da benim konuşmamın şu hâlinin çıktısını alıp dağıtalım, eğer müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Olur, olur.

Bu tablo yok, bir önceki tablo yoktu sadece Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Öyle mi?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hiçbiri yok.

BAŞKAN – Yok mu?

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Sayın Bakanım, sunumunuzun bir örneğini bize flash bellekle...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, vakit kaybı, sunumu alalım.

Tamam Sayın Bakanım, buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Değerli arkadaşlar, tabii ki memnuniyetle.

Şöyle: Ben, bizim o geniş metne bu yansılar da önemli ölçüde dercedilmiştir diye düşündüm ama bu yansılardan bir kısmına öğleden sonra biraz kendim çalıştım. Bu kitapçık daha önceden basıldı, biraz da oradan kaynaklanıyor olabilir.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan, mail atsanız da olur.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Size mail atalım.

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasının en çok yatırım yaptığı ülke konumumuzu son üç yıldır koruyoruz. Dünya Bankasıyla 2017-2021 dönemini kapsayan Ülke İşbirliği Çerçevesi Programı 2017 Ağustos ayında yürürlüğe girmiştir. Bu arada, Dünya Bankası kaynak kullanımında ülkemiz yükümlülük bazında da 6'ncı sıradadır. Kurucu üyesi olduğumuz Asya Altyapı Yatırım Bankasından önümüzdeki dönemde stratejik projelerimize finansman sağlamaya başlayacağız. Ayrıca, 2017 yılında Finansal İstikrar Kurulu FSB'nin bölgesel dönem başkanlığını iki yıl süreyle üstlenmiş bulunuyoruz.

Şimdi, size, çiftçi, esnaf, KOBİ ve girişimcilere Hazine tarafından sağlanan destekler konusunda bilgi vermek istiyorum.

Ziraat Bankası ve tarım kredi kooperatifleri tarafından çiftçilerimize ve tarımsal üreticilerimize yüzde sıfır ile 8,25 arasında değişen faiz oranlarıyla sübvansiyonlu krediyi kullanıyoruz bildiğiniz gibi. 2017 Ekim itibarıyla Ziraat Bankasınca kullanılan düşük faizli kredi bakiyesi 35 milyar liraya, tarım kredi kooperatifleri kredi bakiyesi 4,3 milyar liraya ulaşmıştır. Bu dönemde uygulamadan 815 bin üretici faydalanmıştır. Esnaf ve sanatkârlarımızın desteklenmesi amacıyla, Halk Bankası tarafından yüzde sıfır ile 5 arasında değişen faiz oranlarıyla sübvansiyonlu kredi kullanılmaktadır. 2017 Ekim itibarıyla bu kapsamda kullanılan kredilerin bakiyesi 22 milyar liraya ulaşmış olup bu krediden faydalanan esnaf sayısı 450 bindir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hazine destekli kredi garanti uygulaması hem yaratılan kaynağın büyüklüğü hem de mevzuat altyapısının geliştirilmesiyle zor bir dönemde reel sektörün finansmana erişimini kolaylaştırmıştır. 2017 Ocak ayında kredi garanti kurumlarına sağlanacak destek miktarı 2 milyar liradan 25 milyar liraya, kefalet üst sınırı ise 20 milyar liradan 250 milyar liraya yükseltilmiştir. Eylül 2017 sonu itibarıyla kullanılan kredi büyüklüğü 200 milyar lirayı, verilen kefaletin büyüklüğü ise 178 milyar lirayı aşmıştır. Uygulama kapsamında 200 binin üzerinde şirket 340 bin adet kredi kullanmıştır. Bu kredilerin yüzde 58'i ilk kez bir firmaya kullanılmıştır, yüzde 28,5'i ise ilave kullanılan kredilerden oluşmaktadır. Önümüzdeki dönemde ise kalan imkânlar çerçevesinde, özellikle ihracatçı ve yatırımcıların desteklenmesi için Kredi Garanti Fonu kullanılacaktır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; şimdi de Hazine Müsteşarlığımızın önemli faaliyet alanlarından olan sigortacılık sektörü, Bireysel Emeklilik Sistemi ve son dönemdeki gelişmeler hakkında sizleri kısaca bilgilendirmek istiyorum.

Haziran 2017 itibarıyla sigortacılık sektörünün prim üretimi 23,1 milyar liraya, aktif büyüklüğü ise 134,5 milyar liraya ulaşmıştır. 2017 Nisan ayında zorunlu trafik sigortası primlerini makul seviyeye çekmek için azami prim uygulamasına başladık. Bu uygulamayla ortalama primler yüzde 17 düşmüştür. Bu dönemde enflasyonun da yüzde 10 civarında, yüzde 10'un biraz üzerinde olduğunu düşünürseniz aslında düşüş oldukça önemli boyutlardadır. Sigortacılık sektörünün önemli bir bileşeni olan Bireysel Emeklilik Sistemi de hızlı bir şekilde gelişmeye devam etmektedir. 2013 yılında uygulamaya konulan devlet katkısı teşvikiyle Ekim 2017 itibarıyla BES katılımcı sayısı iki kattan fazla artarak 6,9 milyon kişiye, fon büyüklüğü ise üç kattan fazla artarak 74,1 milyar liraya yükselmiştir. Yılbaşında uygulamaya başlanan Otomatik Katılım Sistemi'nde Ekim itibarıyla çalışan sayısı 3,4 milyon kişiye, fon büyüklüğü ise 1,4 milyar liraya ulaşmıştır. Önümüzdeki bir yıl içerisinde zorunlu deprem sigortasının daha da yaygınlaştırılması, Bireysel Emeklilik ve Otomatik Katılım Sistemlerinin işleyişinin iyileştirilmesine, alacak sigortasının yaygınlaştırılmasına, kefalet ve katılım sigortasına ilişkin düzenlemeler yapacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; finansal piyasaların geliştirilmesi, finansal istikrarın güçlendirilmesi, sistemik risklerin tespiti ve bu risklere karşı gerekli tedbirlerin ivedilikle hayata geçirilmesi kapsamındaki çalışmalarımıza da devam ediyoruz.

Sermaye piyasalarının derinleştirilmesi kapsamında Altın Tahvili Ve Altına Dayalı Kira Sertifikası ihracı Ekim başından itibaren 2,5 ton altını ekonomiyeye kazandırmıştır.

Çok sayıda yatırımcının ufak meblağlarla bir girişimi desteklemesine imkân sağlayan, yeni nesil finansman aracı olan kitle fonlamasını ülkemize kazandırıyoruz.

Üst fonların yanı sıra, bölgesel fonlar ile kalkınma ve teknoloji odaklı fonlara da doğrudan kaynak aktarabilmek için yetki alıyoruz.

Ayrıca, Kalkınma Bankasını teknolojik ve stratejik sektörlerle yapılacak yatırımlara uzun vadeli fon sağlamasına imkân verecek şekilde yeniden yapılandırma çalışmalarımızı devam ettiriyoruz.

Başkanlığını yürüttüğüm Finansal İstikrar Komitesi 2017 yılında dört kez toplanmıştır. Toplantılarda aşağıdaki konular ele alınmıştır:

Reel sektör firmalarının kur riski ki bu konuda alacağımız bir yetki maddesiyle önümüzdeki dönemde çok önemli bir makro ihtiyati çerçeve oluşturmayı ümit ediyoruz.

Finansal sektörün uluslararası standartlara uyumu ki BDDK Başkanımız da bu konuya belki değinecektir, bu konuda da gerçekten evsaf bağlamında bütün süreçlerden başarıyla geçtik.

Bankacılık sektörünün görünümü ve sektörde yapılan düzenlemeler, onları tabii ki ele aldık.

Hazine Destekli Kredi Kefalet Sistemi'nin etkilerini yine bu toplantılarda görüşme imkânımız oldu.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; şimdi de Hazine Müsteşarlığı, Sayıştay raporu ve bütçemizin detaylarına ilişkin bilgileri sizlerle paylaşmak istiyorum. Hazine Müsteşarlığı ile bağlı ve ilgili birimlere ilişkin 2016 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda toplam 22 adet bulgu vardır. Şu ana kadar yapılan çalışmalarla bu bulgulardan 8'inin gereği yerine getirilmiştir. Mevzuat değişikliği gerektiren 9 adet bulguya yönelik mevzuat taslağı hazırlanmış olup ilk fırsatta inşallah bunları hayata geçireceğiz. Diğer 5 bulgunun çözümü için de Hazine Müsteşarlığımızın çalışmaları devam etmektedir.

Bu tabloda da görüleceği gibi 2017 yılında Hazine Müsteşarlığının 77,4 milyar lirası yani Hazine Müsteşarlığına tahsis edilen 77,4 milyar lira bütçenin şu anda programa uygun gittiğini söyleyebilirim yani ödeneğin içinde kalacağımsı şu an itibarıyla öngörülmektedir.

2018 yılı bütçesi için teklif edilen miktar 97,9 milyar liradır. Bu tutarın 71,7 milyar lirası faiz ödemeleridir. Bütçe teklifinde yer alan 10,9 milyar lira cari transferler ödeneğinin 6,2 milyar lirası KİT'lere yapılacak ödemelerden, 4 milyar lirası BES devlet katkısı ödemelerinden, 494 milyon lirası yurt dışına yapılacak transferlerden oluşmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Bakan.

Buyurunuz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum.

Müsteşarlık bütçesinde 12,1 milyar TL borç verme ödeneğinin 4,9 milyar lirası KİT'lere, 3 milyar lirası Kredi Garanti Fonu'na, 2,2 milyar lirası kamu bankalarına, 983,6 milyon lirası diğer ülkelere yapılacak aktarımlardan, 545 milyon lirası Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne kullanılacak kredilerden, 450 milyon lirası ise uluslararası kuruluşlara yapılacak ödemelerden kaynaklanmaktadır.

Sermaye transferlerinde yer alan 2,3 milyar liralık ödeneğin 2 milyar liralık kısmı Kalkınma Bankasına, 360 milyon liralık kısmı ise yine Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne yapılacak aktarımlardan oluşmaktadır.

Mal ve hizmet alım giderlerinde yer alan 657 milyon lira ödeneğin 478 milyon lirası borçlanma genel giderlerinden, 138 milyon lirası ise Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünün alımlarından oluşmaktadır.

Sözlerime son verirken Hazine bütçesi üzerine bugün yapacağımız müzakereler, tüm katkılar ve eleştiriler için şimdiden size teşekkür ediyorum.

2018 mali yılı Hazine Müsteşarlığı bütçesinin ve bugün görüşülecek diğer tüm kurum bütçelerinin ülkemize hayırlı olmasını diliyor, hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcımıza teşekkür ediyoruz.

Şimdi sunumunu yapmak üzere Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı Mehmet Ali Akben'e söz veriyorum.

Sayın Akben, buyurun.

Süreniz on dakikadır.

6.- BDDK Başkanı Mehmet Ali Akben'in, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN - Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; sözlerime başlarken şahsım ve kurumum adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Finansal sistemin ekonomik gelişme üzerinde vazgeçilemez bir katkısı bulunmaktadır. Bu nedenle tasarrufların, hane halkları ile reel sektöre etkin bir biçimde ve olabilecek en uygun maliyetle aktarılması ülkemiz açısından hayati bir önem taşımaktadır.

Uzun dönemde sürdürülebilir büyüme ancak ve ancak güvenli, istikrarlı ve sağlam bir finansal sistemle mümkün olabilmektedir. Bu kapsamda, düzenleyici ve denetleyici bir kuruluş olan kurumumuz, stratejik öneme sahip olan bankacılık sektörünün yerel ve uluslararası düzeyde güven duyulan yapısını koruması ve daha da geliştirmesi için azami gayret göstermektedir.

Temel görev ve motivasyonumuz, kredi sisteminin etkin çalışması, tasarruf sahiplerinin haklarının korunması ve finansal sistemin istikrarıdır.

İstikrarlı olarak büyüyen ve aynı zamanda risklerini en gelişmiş yaklaşımlarla yöneten bir bankacılık sektörü hem ülkemiz hem de bölgemiz için stratejik bir önceliktir. Bu çerçevede uluslararası düzenlemelere ve standartlara önem atfeden bir finansal otorite olarak görev yapmaya devam etmekteyiz. Düzenleyici ve denetleyici kapasitemizin kalitesi ve uluslararası standartlara uyumumuz Finansal İstikrar Kurulu, Basel Bankacılık Komitesi, Dünya Bankası, IMF ve Avrupa Birliğinin yaptığı çeşitli değerlendirmelerde olumlu yönde teyit edilmiştir.

Hâlihazırda BDDK'nın doğrudan düzenleme ve de denetleme alanında 33'ü mevduat, 13'ü kalkınma ve yatırım ve 5'i katılım bankası olmak üzere 51 banka, 26 finansal kiralama şirketi, 61 faktoring şirketi, 14 finansman şirketi, 39 finansal denetim yetkisini haiz bağımsız denetim şirketi ve 14 varlık yönetim şirketi bulunmaktadır. Söz konusu kuruluşlara 3 finansal holding şirketi, 49 yabancı banka temsilciliği, 130 değerlendirme kuruluşu, 1 derecelendirme kuruluşu, bir takas ve mahsuplaşma kuruluşu, 2 bilgi alışverişi kuruluşu, 4 kartlı sistem kuruluşu temsilciliği, 29 ödeme kuruluşu ve 10 elektronik para kuruluşu da dâhil edildiğinde kurumumuzun doğrudan veya dolaylı sorumlu olduğu kuruluş sayısı 424 olmaktadır.

Eylül 2017 itibarıyla sektörde sermaye yeterliliği oranı yüzde 17,2, çekirdek sermaye yeterliliği oranı ise yüzde 14,4 ile muadil ülkelere göre daha güçlüdür. Sürdürülebilir bir kârlılıkla beslenen söz konusu güçlü sermaye yapısı, sektörü gelecekte de şoklara karşı koruyabilecek niteliktedir.

Eylül 2017 itibarıyla sektörün aktif kârlılığı yüzde 1,7, öz kaynak kârlılığı yüzde 16,53 olarak gerçekleşirken sektörün kullandığı krediler 2 trilyon TL'ye erişmiş, mevduat ve katılım fonları ise 1,6 trilyon TL düzeyindedir. Aynı dönemde sektörün toplam aktif büyüklüğü 3,1 trilyon TL seviyesine ulaşmıştır. Aynı dönemde kredi/mevduat oranının TL olarak yüzde 150,9'a, yabancı para olarak yüzde 76,8'e, toplamda ise yüzde 118,4'e çıkması etkin kaynak kullanımının göstergesi ve finansal derinleşmenin artması olarak değerlendirilmektedir.

Sektör yüksek fon talebini karşılayabilmek amacıyla yurt dışı kaynaklara erişim sağlamakta sıkıntı çekmemektedir. Menkul kıymet ihraçları ise mevduata alternatif bir ürün olarak gelişim göstermeye devam etmektedir.

2008 küresel finans krizi, finansal tüketicinin korunması ve bilgilendirilmesinin önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Kurumumuz finansal tüketicilerin finansal ürün ve hizmetler hakkında etkili bir şekilde bilgilendirilmesi ve etkin hak arama ve başvuru yollarıyla donatılması amacıyla önemli adımlar atmıştır.

Bu çerçevede, farklı kanallardan kuruma ulaşan ihbar ve şikâyetler hakkında inceleme ve değerlendirmeler yapılmakta, gerekli görülenler için idari yaptırım uygulanabilmektedir. 2017 yılı başından Ekim ayının ilk haftasına kadar geçen süre içerisinde BDDK'ya ulaşan ihbar ve şikâyetlerin sayısı 45.273 olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılında sektörün bir yandan sağlam yapısının korunması sağlanırken diğer yandan da yeni gelişmeleri teşvik etmek amacıyla çalışmalara hız verilmiştir. İstanbul Finans Merkezi Projesi'nin önemli bir bileşeni faizsiz finansın geliştirilmesi oluşturmaktadır.

Türkiye'de faaliyet gösteren faizsiz finans kuruluşlarının ve faizsiz finans hizmeti ihraç eden diğer kuruluşların faizsiz finans ilke ve esaslarına uygun olarak faaliyet ve gelişim göstermelerini sağlayacak temel kuralları ve kurumsal yapıyı belirleyecek olan gerekli yasal düzenleme hazırlıkları devam etmektedir. Bu alanda akademik çevreler ve paydaşlarla çalışarak ideal yasal çerçeveyi oluşturmak niyetindeyiz. Yeni yasal çerçeveye faizsiz finansın mevcut yüzde 5 olan payının yakın gelecekte yüzde 15'e çıkmasını öngörmekteyiz.

Öte yandan, 2017 yılında düzenleme faaliyetlerimiz devam etmiş, olağan iş süreçlerimizin parçası olarak, dönemsel tedbirlerin alınması, risk yönetimi ve raporlama etkinliğinin artırılması üzerinde durulmuştur. Bu kapsamda 1 adet yeni yönetmelik ve 2 adet yeni tebliğ yayınlanırken 10 adet yönetmelik ve 2 adet tebliğ değişikliği gerçekleştirilmiş ve düzenleme niteliğinde 5 adet kurul kararı ihdas edilmiştir, Ekim 2017 sonu itibarıyla toplamda ise 411 adet kurul kararı alınmıştır.

Faaliyetlerimiz içerisinde önemli bir işlevimiz ise lisanslama ve yetkilendirmedir. 2017 yılının başından bu yana 2 adet varlık yönetim şirketine ve 12 adet ödeme ve elektronik para kuruluşuna faaliyet izni verilirken, 1 adet kartlı sistem kuruluşuna temsilcilik açma izni ve 5 adet değerlendirme şirketine bankalara gayrimenkul değerlendirme hizmeti verme yetkisi verilmiştir.

Buna mukabil, 1 adet finansal kiralama, 1 adet faktoring, 1 adet varlık yönetimi şirketi ve 1 adet ödeme ve elektronik para kuruluşunun faaliyet izni ile 2 adet değerlendirme şirketinin bankalara gayrimenkul değerlendirme hizmeti verme yetkisi iptal edilmiştir. Ayrıca, 2016 yılında faaliyet izni verdiğimiz Bankalar arası kart merkezi kartlı sistemi TROY markasının bilinirliğinin artırılmasına yönelik çalışmalarda bulunulacaktır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; kurumumuzun önümüzdeki dönemde öncelikle ele alacağı husus 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nda planlanan değişikliklerdir. 2016 yılında tamamlanan Finansal Sektör Değerlendirme Programı sonuçlarını da dikkate alarak yapılacak değişikliklerle finansal sistemimizin uluslararası standartlara daha da yakınsaması ve Kurumumuzun etkinliğinin artması öngörülmektedir.

Buna ilaveten, net istikrarlı fonlama oranı, bankacılık hesaplarından kaynaklanan faiz oran riski, karşı taraf kredi riski ve merkezi karşı taraflar için sermaye yükümlülüklerinin belirlenmesi, menkul kıymetleştirme için sermaye yükümlülüğü ve kredi işlemleri gibi konularda alt düzenlemelerin yapılmasıyla sektörün risklerini daha etkin yönetmesi yönünde adımlar atılması planlanmaktadır.

Finansal tüketici odaklı çalışmalar kapsamında makro ihtiyatlı bir yaklaşım olarak borç gelir düzenlemesine yönelik çalışmalarımız devam etmektedir. Bireysel kredi kullanımında tüketicinin borcunu ödeme gücüyle ilişkilendirecek düzenleme yaklaşımının, gerekli veri altyapısının oluşmasını takiben, 2020 yılında uygulamaya girmesi hedeflenmektedir.

Kurum gündeminde olan bir diğer çalışma, piyasada hâlihazırda çeşitli şekillerde işlerlik kazanmış olan konut edindirme sistemlerinin bir mevzuat altyapısına kavuşturulması, özellikle dar gelirli için uygun konut edinme imkânı ve güvenilir ve istikrarlı bir tasarruf aracı sağlanırken, ulusal tasarruf seviyesinin artırılması, orta ve uzun vadede finansal istikrarın desteklenmesi mümkün olabilecektir.

Uluslararası kredi derecelendirme şirketlerine olan bağımlılığı azaltmak, rekabet ortamını geliştirmek, sermaye piyasalarının gelişimine katkıda bulunmak ve şeffaflığı artırmak amacıyla millî bir derecelendirme kuruluşunu oluşturmaya yönelik çalışma da gündemimizde bulunmaktadır. Bu konuda yol haritası Türkiye Bankalar Birliği ve kurumumuz tarafından ortaklaşa çalışılarak belirlenecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN - Sayın Başkan, değerli üyeler; sözlerime son verirken Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2018 yılı bütçe taslağı hakkındaki bilgileri arz etmek isterim.

Malumlarınız olduğu üzere, kurumumuza genel bütçeden ödenek tahsisi söz konusu değildir. Kurumumuzun giderleri sorumlu olduğumuz finansal kuruluşların bilançoları üzerinden hesaplanan -2018 yılı için on binde 1,5- katılma paylarıyla karşılanmaktadır.

Bu kapsamda, kurumumuz bütçe büyüklüğü 2018 yılı için 450 milyon TL öngörülmüştür. Söz konusu bütçenin yüzde 95'i katılma paylarından, kalan yüzde 5'i ise büyük ölçüde faiz ve diğer gelirlerden oluşmaktadır.

Kurumumuzun gider bütçesinin yüzde 38'i personel giderleri, yüzde 4,2'si SGK prim giderleri, yüzde 10,9'u mal ve hizmet alım giderleri, yüzde 9,3'ü cari transfer ödemeleri ve yüzde 37,6'sı da kurumumuzun İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Projesi kapsamında İstanbul'da hizmet binası yapımına ilişkin olarak bütçeye konulan sermaye giderinden oluşmaktadır.

Kurumumuzun beşerî sermayesine bakıldığında, kurumda 22'si yönetici, 9'u müşavir, 262'si meslek personeli ve 95'i idari personel olmak üzere toplam 388 kişi görev yapmaktadır.

2018 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını temenni ediyor, saygılarımı sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın başkana teşekkür ediyoruz.

Şimdi sunumunu yapmak üzere Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı Sayın Vahdettin Ertaş'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Ertaş.

Süreniz on dakikadır.

7.- SPK Başkanı Dr. Vahdettin Ertaş'ın, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

SPK BAŞKANI DR. VAHDETTİN ERTAŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; sözlerime başlarken, şahsım ve kurumum adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

2017 yılında FED kararlarının belirginleşmemesi, Brexit süreci, ABD seçimleri gibi pek çok gelişme faiz, borsa endeksleri ve kurlarda belirsizliklere ve yüksek volatiliteye yol açmıştır. Bölgesel jeopolitik gelişmeler, küresel terör, ABD-Kuzey Kore gerginliği de finansal piyasalar açısından risk algısını artırmıştır.

FED başta olmak üzere, gelişmiş ülke merkez bankalarının para politikalarına ilişkin yapacakları olası değişikliklerin piyasalar, özellikle de gelişmekte olan ülkeler üzerinde etkileri en çok konuşulan ve fiyatlamalar üzerinde etkili olan faktörler arasında yer almıştır.

Küresel piyasalarda yaşanan bu gelişme ve risklere rağmen ülkemiz ve Türkiye sermaye piyasaları büyümeye ve güçlenmeye devam etmektedir, bu durum dünyanın da dikkatini çekmektedir. Geçen yılın sonunda Türkiye'nin 2017'de yüzde 2,5 büyüyeceği tahminini yapan, ardından bu tahmini önce yüzde 3,5, sonra 4,7'ye yükselten Fitch, geçtiğimiz günlerde tahminini yeniden revize ederek 5,5'e yükseltmiştir. Dünya Bankası da Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu'nda Türkiye'nin bu yıla ilişkin büyüme beklentisini yükseltmiş, IMF de son açıkladığı raporda büyüme beklentisini 5,1 olarak yukarı yönlü revize etmiştir.

Sayın Başkan, değerli Plan ve Bütçe Komisyonunun üyeleri; bu büyüme performansı sermaye piyasalarımızda da yansımaları bulmuş, küresel yatırımcıların yatırımları artarak devam etmiştir. Bugün itibarıyla BIST, 2017 yılında yüzde 38'in üzerinde artış göstererek dünyanın en fazla yükselen borsası olmuştur.

Yakın zamana kadar Türkiye'de uygulama alanı bulamamış özel sektör borçlanma araçları, faizlerdeki düşüş, düzenlemelerde getirdiğimiz kolaylıklarla birlikte, hızlı bir büyüme göstermiş, sukuk, gayrimenkul fonları, altyapı gayrimenkul yatırım ortaklıkları, varlık ve ipotek teminatlı menkul kıymetler, katılım fonları gibi, son dönemde yaptığımız düzenlemelerle sermaye piyasalarımız pek çok yeni araç ve kurumla tanışmış, gelişmiş piyasalarla yarışır hâle gelmiştir.

Bu düzenlemelerimiz sonucunda SPK tarafından 2016 yılında şirketlerimize 350 milyar Türk liralık ihraç izni verilmiştir. 2017 yılının ilk on ayında da 2016 yılının tümünde verilen izin tutarı aşılmıştır.

Piyasada hâlen 159 milyar Türk liralık kısmı yurt dışı, 61 milyar liralık kısmı da yerli yatırımcılarımızın portföyünde olmak üzere toplam 220 milyar Türk liralık özel sektör tahvil, bonosu mevcuttur.

2017 yılı sonuna kadar sermaye piyasası aracı yoluyla sağlanacak finansman tutarının önceki yıla göre yaklaşık yüzde 50 artarak 500 milyar lirayı geçmesini bekliyoruz.

Giderek daha fazla şirketimiz değişik finansal araç ihracı yoluyla sermaye piyasalarımızdan kaynak temin etmektedir.

SPK olarak, sermaye piyasamızın büyümeyi destekleyen, yurt içi tasarrufların artmasına katkı sağlayan, yatırımcılara alternatif alanlar sunan yenilikçi bir yapıyla çalışmasına gayret gösteriyoruz.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; hâlen SPK kaydında toplam 484 şirket bulunmaktadır. Bunların 404'ü borsada işlem görmekte olup bu şirketlerimizin piyasa değeri bugün itibarıyla 800 milyar Türk lirasını aşmıştır. Bunun dışında, kuruluşuna kurulumuzca izin verilen ve faaliyetleri kurulumuzca gözetlenen; 50 milyar TL portföy büyüklüğüyle 430 adet menkul kıymet yatırım fonu, 74 milyar portföy büyüklüğüyle 293 adet Emeklilik Yatırım Fonu, 8 adet girişim sermayesi yatırım ortaklığı, 9 adet menkul kıymet yatırım ortaklığı, büyüklüğü 26 milyar Türk lirasını aşmış 31

adet gayrimenkul yatırım ortaklığı, 32 adet gayrimenkul yatırım fonu, 147 milyar TL portföy yöneten 50 adet portföy yönetim şirketi, 101 adet bağımsız denetim şirketi, 132 adet gayrimenkul değerlendirme şirketi ve 83 adet aracı kurumumuz bulunmaktadır. Toplam 1.573 kuruluş kuruluşumuzun gözetim ve denetimi altındadır.

Son durum itibarıyla hisse senedi, tahvil, bono, yatırım fonu, otomatik BES, gönüllü BES ve benzeri araçlar yoluyla 14 milyonu aşan vatandaşımız doğrudan veya dolaylı olarak sermaye piyasalarımızın yatırımcısıdır.

Kurulumuz, sermaye piyasasında yer alan bu kuruluşlar için yapmakta olduğu düzenleme ve denetleme faaliyetlerini 282'si yönetici ve meslek personeli olmak üzere toplam 492 kişiyle yerine getirmektedir.

Kurulumuzun 2018 yılı bütçe ödeneği 273 milyon Türk lirasıdır. 30 Eylül 2017 tarihi itibarıyla 100 milyon Türk lirası gelir fazlası olarak genel bütçeye aktarılan tutar, 93 milyon Türk lirası da kurum gideri olmak üzere toplam 193 milyon 649 bin TL harcama yapılmış, buna karşılık 195 milyon TL gelir elde edilmiştir.

Sermaye Piyasası Kurulunun 2018 yılı faaliyetleri için 273 milyon TL ödenek teklifinde bulunulmuştur. Bu ödeneğin 164 milyon 500 bin Türk lirası gelir fazlası olarak genel bütçeye aktarılması planlanmaktadır.

Sözlerime son verirken 2018 yılı bütçemizin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Başkana teşekkür ediyorum.

Bütçelerin üzerindeki sunumlar tamamlanmıştır.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

i) Hazine Müsteşarlığı

j) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

k) Sermaye Piyasası Kurulu

l) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

BAŞKAN – Değerli hazırun, şimdi müzakereye başlıyoruz.

Öncelikle her gruptan bir arkadaşına, ondan sonra da sırasıyla söz istemlerine göre söz vermeye devam edeceğim.

İlk söz Sayın Temizel'in.

Buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, bu defa özellikle hazinenin bütçesiyle ilgili olarak eleştirilere şimdiye kadar belki de Komisyonumuzun hiç yaklaşmadığı bir şekilde yaklaşacağım. Olayı vulgarize etmeye karar verdim Sayın Bakan. Vulgarize etmeden bu olayı anlamamız mümkün değil artık, ciddi anlamda sorunlu görmeye başladık. Bizler daha önceden bütçe ilkeleri ve özellikle de Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun çerçevesinde sağlamış olduğumuz mali disiplini

sürdürdüğümüzü, dolayısıyla bütçe rakamlarıyla borçlanma rakamları arasında sürekli bir ilinti kurduğumuzu düşünerek yaşadık. Dolayısıyla da burada yetkiyi de verirken o rakamlara sürekli olarak baktık.

Şimdi, değerli arkadaşlar, 2018 yılı bütçesiyle ilgili olarak bize verilen tahmini büyüklükler, giderlerimizin 762,7 milyar, gelirlerimizin 696,8 milyar olacağı, bütçe açığımızın 65,9 milyar olacağı şeklindeydi ve bu çerçevede içerisinde 71,7 milyar lira faiz ödemesinde bulunulacak, eğer bu rakamlar gerçekleşirse bütçemiz faiz hariç 5,7 milyar lira fazla verecekti, rakamlarımız bu.

Sayın Bakan, beni bir konuda yanıltmadı. Daha önceden şu eleştiriyi yaptım Sayın Başbakan Yardımcım. Buraya gelen bütün bakanların hepsi, istisnasız olarak bugünün bütçe verileriyle hep 2002 yılını kıyaslayarak bir performans ölçüsü ortaya koydular, siz de yaptınız, dolayısıyla ben yanıltmadım, bundan sonra da aynı şeyleri dinleyeceğiz. Aslında özellikle Devlet İstatistik Enstitüsünün yeni serisinden sonra bu rakamların öyle birbirinden kopuk olarak kıyaslanmasının hiçbir anlamı falan kalmadı, onu da kabul etmemiz gerekiyor ama o ayrıntılara falan girmeyeceğim.

Şimdi, biraz önce verdiğim veriler çerçevesinde, biz 65,9 milyar borçlanacaktık, yani bütçe açığı verecektik, bu borçlanma, bu bütçe açığı üzerinden de Borçlanma Kanunu'nun ilgili hükmü gereği yüzde 5+5 olmak üzere bir de limit aşımı söz konusu olacaktı, en fazla borçlansak 72,5 milyar liralık bir borçlanma yapabilecektik, yasaların ve Bütçe Kanunu'nun bize verdiği yetki bundan ibaret, kanunu değiştirmediklerimiz sürece. Fakat bu kanunla ilgili bir, daha doğrusu sürekli değilse de bir değişiklik yaptık, şu anda yarından itibaren görüşülmeye başlanacak torba yasada. 2017 bütçesinde bütçe açığımız 47 milyar liraydı, yüzde 5 artı yüzde 5'ten de 52 milyar liralık bir borçlanma yetkisi alıyor idik.

Değerli arkadaşlar, şu an itibarıyla genel bütçe borçlanmamız net olarak 70,5 milyar liraya yükselmiş durumda, 70,5 milyar liraya yükselmiş vaziyetteyiz. Şimdi, yapmış olduğumuz bütçe kanunu hükümlerinin, daha öbür kanun da değişmediğine göre, Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un ne anlamı kaldı? Biraz önce Sayın Başbakan Yardımcısı bu sene içerisinde 117 milyar lira borçlanma yapılmasını öngördüklerin söyledi ancak bu hedefi tutturamayıp sonuç olarak 162,3 milyar liraya revize edileceğini de söyledi. Cahilliğimi bağışlayın, şimdi bu yetkiyi biz ne zaman verdik hazineye 2017 yılı bütçesini yaparken? Hazinesin borçlanmasıyla ilgili olarak bu tür orta vadeli plan da dâhil olmak üzere planlar yapması tamamdır da, o planların uygulanmasıyla ilgili olarak yetkinin Plan Bütçe Komisyonu tarafından verilmesi gerekmiyor muydu? Benim bildiğim böyleydi, o nedenle olayı vulgarize etmek zorundayım, o nedenle çıkamıyorum işin içerisinde.

Şimdi, biz birtakım rakamlar konuşuyoruz, birtakım yetkiler veriyoruz, bu böyle olacak diyoruz, hatta ne bileyim işte bütçe açığımız 65,9 milyar olacak, faiz giderlerimiz 71,7 yani faiz ödemezsek bütçemiz 5 milyar lira da fazla verecek diye seviniriz, biz klasik bütçeciler olarak ama öyle bir olay değil. Bu sene ayrıca 158 milyar liralık borçlanma yetkisi alınması düşünülüyor, yanlış anlamadıysam, ifadeniz öyleydi. Peki, bu ne? Bunu kavrayamıyorum, o nedenle vulgarize ederek soruyorum: Bizim Plan Bütçe Komisyonunda vermiş olduğumuz borçlanma yetkisinin üzerinde hazinenin bu borçlanma yetkisinin kaynağı ve dayanağı ne? Ne? Bunu burada tutmak neyle sınırlı daha doğrusu? Bu konuda herhangi bir sınırlamamız olmadığına göre bunu alıp başımızdan da gitmemiz gerekiyor. Dolayısıyla biz eğer ekonomiyle ilgili bazı veri kıyaslamaları falan yapacaksak bu soruların yanıtını almak zorundayız. Belki çok basit bir şeydir de ben bilmiyorumdur onu bilemem.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu 2000 yılı ve 2017 yılı kıyaslamalarında artık yeni serilerin IMF tarafından ta 1980'lere kadar uzatılmasından sonra bazı rakamları somut olarak görmeye başlamış idik. 2001 yılında borçlarımızı millî gelire oranladığımızda yüzde 26,9'u şirketlere aitti, yüzde 63,4'ü de kamuya aitti yani 26,9'u şirketlere, özel kesime, yüzde 63,4'ü de kamuya aitti. 2017 yılındaki

durumumuz ne? Yüzde 69,8'i şirketlere, yüzde 29'u da kamuya ait. Yani devlette gerçek anlamıyla tam bir ters yüz olayı olmuş. Daha önceden devlet borçlanıp özel sektöre veya işte bankalara vesairelere, kredi kuruluşlarına böyle bir kaynak dağıtırken, yatırımların hepsini yaparken, artık, özel sektörün borçlanması, devletin de bunlara belirli sınırlar içerisinde garantiler vermesi yöntemine gitmişiz ama bu her iki rakamın uygulanacağı taban çok farklı. 2001 yıllarındaki bizim ulusal gelirimiz 245 milyar lira civarında, şimdi 3 trilyonları geçmiş vaziyetteyiz. Rakamlar müthiş şekilde büyüyor ama oransal olarak pek fazla bir şey değişmiyor.

Şimdi, bu oranları, özellikle 2002 yılını aldığımızda aslında çok farklı bir olguyla karşılaşıyoruz bu kamu borçlarının millî gelire oranı açısından çünkü -aynı olayı burada birlikte yaşadığımız arkadaşlarımız da var- 2000 yılından sonra, Türkiye, program değişikliğiyle birlikte IMF'den 24,5 milyar dolar civarında bir kredi aldı. Daha önceden bu kredinin neredeyse yüzde 10'unu bile sağlamadığımız uluslararası kuruluş, program değişikliğinden sonra bu krediyi verdi. Dolayısıyla bu kredinin kullanımı da 2002 yılından sonra oldu zaten. Bu kredi kullanılmadan önce yani 2000 yılında dış borçlarımızın gayrisafi millî hasılaya oranı yüzde 46'ydı, 1999'da da yüzde 37'ydi. 2000 yılında da kredi kullanımımız var bir miktar. Şimdi ne kadar? Şimdi, 2016 sonu itibarıyla yüzde 48. Yani demek ki sadece rakamlarla ve oranlarla konuştuğumuz zaman aslında ortalıkta çok büyük bir değişiklik falan olmadığı da gözüküyor. Türkiye, borçluluğun içerisinde, sadece borçluluğun niteliği değişmiş gibi gözüküyor. Hani Anadolu'da derler ya: "Ha Hasan Ali, ha Ali Hasan." diye.

Sonuç olarak -ister garanti vermiş olalım, ister garanti vermemiş olalım, 1994 yılındaki bankacılık krizi sırasında biz bunu yaşadık- devletin garanti vermediği borçları da ister istemez ya yüklenmek zorunda kaldığı ya da bedelini ödemek zorunda olduğu dönemleri de yaşadık. Şimdi, bu olaylar karşısında bu büyük borç yükü açıkça bizleri ürkütüyor. Bu borç yükünün altından nasıl kalkacağız, bunun çok somut olarak gösterilmesi gerekiyor. Maliye Bakanımız doğal olarak vergi gelirlerini gösteriyor, "Şu kadar vergi geliri artıracam." diyor, "Şu kadar performans artıracam." diyor ama onun ötesinde, borçlanma. Ben, 2000 öncesinde, Hazine ile Maliye Bakanlığı arasındaki, özellikle Gelirler Genel Müdürlüğü arasındaki tartışmaları çok net hatırlarım. "Ya, ne uğraşıyorsunuz? Bilmem şu vergiden çırpınacaksınız, çabalayacaksınız da şu kadar gelir alacaksınız, toplayacaksınız. Ben, hemen bir ihalede onun 2 katını alıyorum." Onun 2 katının alınmasında, sanki bu bağışlanıyor, asla geri ödenmeyecek, hatta ve hatta...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) - ...destekleme alımlarıyla ilgili olarak zarar beyan edilmesi veya hesaplanması sırasında da "Ya, bunu kahvede otursalar da bunlara versem aslında devlet daha fazla kârlı olur." gibi laflar da söylenirdi. Bütün bunların hepsini alt alta sıralayınca insan birazcık ürkmeye başlıyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bizim bu borçluluğumuz karşısında nasıl bir faiz yüküyle karşı karşıya kaldığımızı gerçekten çözebilir miyim diye oturup uğraştım. Aynen Sayın Başbakan Yardımcısı gibi, bizler bazı şeyleri dizimizi kırıp da çözmeye alışkanlığında olan insanlarız. Ne oluyor gerçekten? Borçların özel sektörden kamu sektörüne dönmesi veya kamu sektöründen özel sektöre dönmesi bize ulusal maliyet açısından bir şey sağlıyor mu, sağlamıyor mu? Deriz ki: Eskiden bütçe gelirlerimizin yüzde 70'ini vesairesini, neredeyse tamamını borçların faizlerine ödüyorduk. Doğruydum. Peki, şimdi ne yapıyoruz? Şimdi ne ödüyoruz? Özel sektör faizlerinin millî ekonomiye herhangi bir yükü yok mu? Yani özel sektör 300 küsur milyar dolar borçlanmış ise bunun ekonomiye hiçbir maliyeti yok mu? Muhakkak var. Devlete maliyetinden de bana göre bir farkı da yok. Çok kaba hesaplar yaptık. Asla şey

olarak almayın, ciddiye alarak dinlemeyin, bir senaryo olarak alın. Ama belki de bu senaryoyu ciddiye alıp üzerinde bizim ulaşamadığımız verileri kullanarak daha sağlıklı rakamlar çıkartan birileri çıkar, birileri olur.

Şimdi, özel sektör faizlerinin toplumsal yükünü hesaplamak için tuttuk, bu borç stokunu hesapladık, 283,7 milyar lira dedik. Buna ne faiz ödenmiş olabilir? Libor artı 2 dedik -yüksekse düşürürüz, düşükse yükseltiriz, sorun değil- 11,3 milyar dolar çıkıyor. Bunu yıl sonu veya belirli dönemlerdeki kurlar üzerinden çevirdiğiniz zaman bir de bakıyorsunuz ki özel sektörün ödediği faiz 40 milyar lira. Bu çok kaba bir hesap, doğru falan demiyorum, yanlış anlamayın; bir daha söyleyeyim, sadece bu. Şimdi, bu bir yük, bunu birisine ödüyorsunuz. Peki, özel sektör bunu ne yapıyor? “Gider” yazıyor. “Gider” yazdığı zaman siz ne yapıyorsunuz? O gider kadar kurumlar vergisi alamıyorsunuz. O gider kadar kurumlar vergisi ne tutar? Ona baktığımızda bir bakarsınız ki 8 milyar. Alın size ilave bir yük. Şimdi, bu yüklerin hepsi üst üste konulduğu zaman, hele bir de kalkıp da 2002 yılından 2016 yılına kadar alt alta topladığımız zaman tüylerinizi diken diken edecek bir rakamla karşılaşıyorsunuz. Örneğin, döviz gideri kredisi ile faiz giderlerinin 2002 yılından 2016 yılına kadar toplamı 213,6 milyar yapıyor, bunun kurumlar vergisi kaybı 42,7 milyar lira yapıyor. Bu arada bütçeden ödediğimiz bütün faizlerin de hepsini bütçe rakamlarıyla alt alta koydum, 753,1 milyar yapıyor; hepsini toplayın, 1 trilyonu geçiyor. Bu, ülkenin kaderi. Bu borç yükünden çok fazla çekti de yani gerçekten varını yoğunu, her şeyini gece gündüz çalışarak faizcilere vermek mi? Onun için vulgarize etmemiz gerekiyor. Bu ne? Bu gerçekten böyle mi? Eğer böyle değilse bizim gerçek anlamıyla, toplumsal faiz yükümüz ne? Bu işin içerisinde nasıl çıkacağız?

Şimdi, değerli arkadaşlar, Amerikan Merkez Bankası, Avrupa Merkez Bankası, Japonya Merkez Bankasının -bugün bir arkadaşın yapmış olduğu araştırmadan alıntıdır bu- 2008-2017 yılları arasında bilançolarındaki artış 8,3 trilyon dolar. Bu üç ülkenin ekonomisindeki gayrisafi yurt içi hasıla artışı da 2,1 trilyon dolar. Kalan, işte bizim gibi ülkelere dağılan kredi. Bu kadar bir miktar yani neredeyse 6 trilyon dolarlık bir kaynak, bu bol kaynak bütün ülkelerin hepsinde dolaştı. Herkes kalkıp da “Ben Hazinenin, daha doğrusu Maliyenin ihtiyaç gösterdiği bütçe açığından çok daha fazla borçlanacağım.” dediği andan itibaren, bu parayı bulabildiği sürece sürekli olarak borç öderiz, trilyonlarca dolar milli ekonomiye “faiz gideri” yazarız bir şekilde. Peki, ya bu parayı bulamaz hâle geldiğimiz zaman ne yaparız? Bizim, burada -ekonomimizi üretim ekonomisine döndürüp de- neredeyse son iki yılda 600 milyar dış ticaret açığı yarattığımız, 460 milyar dolar cari açık biriktirdiğimiz ekonomimizi artık yavaş yavaş üretken bir hâle getirmemiz gerekiyor mu ve bunlarla ilgili bir şeyler konuşmamız gerekiyor mu?

Sayın Başbakan Yardımcısı, benim bu konuda anladığım bu. Bunların yanıtını ve özellikle de artık bu tedirginlikleri ortadan kaldıracak “Biz de bu üretim artışını gerçekleştiriyoruz. Biz de cari fazla veriyoruz. Cari fazla biriktirmeye başladık.” Artık bunları duyması gerekiyor bu ülkenin, başka türlü bu işin altından kalkılacağı yok. Para bulduğumuz sürece tamam, ya bulamadığımız zaman, ya bunların ödeme zamanı gelip de kapının önüne faturalar konduğu zaman? Hazırlanması gereken bu, burada, bütçede konuşmamız gereken de bu.

Onun için, bu kadar basitleştirerek konuştuğum için özür diliyorum ve bütçenizin başarılı olmasını da temenni ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Temizel.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, aynı zamanda, sayın basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, öncelikle, yıllık klasik eleştirimi yapayım. Kadınların kamuda yer alması konusunda en duyarlı olacağına inandığım Bakanlardan birisiniz, üç yıldır aynı eleştiriyi yapıyorum ama üç yıldır tek bir kadın arkadaşın arkamızda göremiyoruz. Geçen sene “Gelecek sene olacak.” demiştiniz ama gerçekten yani tek bir kadın arkadaşın olmaması da hani inanılır bir şey değil. Sizin gibi bir Bakana... O anlamda, lütfen, bunu değiştirin. Bazı erkek arkadaşlar eksilebilir ama yani yüzde 50 kadın olması lazım, yüzde 5 olsun, yüzde 3 olsun.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Garo Bey, biz de aynı eleştiriyi sizin için yapıyoruz, sizde de hiç bayan yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) – E, hapsettiniz efendim ondan dolayı öyle bir sorun var. Hapisteler şu anda maalesef, hapisten bırakırsanız gelecekler.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Artık başka şeyler söyleyin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yok, hapisten bırakırsanız gelecekler efendim.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Daha farklı şeyler söyleyin, hep aynı şeyleri söylüyorsunuz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan, bunu en iyi bilen sizsiniz, artık dünya ekonomisi küresel ve küresel ekonomiyi öncelikle vurguladınız, ben de biraz ona vurgu yapacağım.

Bakın, dünyada 7,6 milyar insan var, 7 milyar 600 milyon insan var. Bunların yaklaşık 6 milyardan daha fazlası -öyle söyleyeceğim- yerelde yaşıyorlar yani hareket hâlinde değiller. Bunlar yerelde o ülke ne imkânlar sunuyorsa, nasıl bir iklim sunuyorsa ona göre yaşamaya çalışıyorlar, ekmeklerini bulmaya çalışıyorlar. Ama iki çeşit insan hareket hâlinde Sayın Bakan: Bunlardan birisi, para sahipleri; ikincisi, fikir sahipleri ve para sahipleri ve fikir sahipleri bütün dünyaya bakıyorlar, fırsatlara bakıyorlar. “Hangi ülkede benim param güvende olur?” diye bakıyor para sahipleri; fikir sahipleri de “Benim fikrim hangi ülkede değer bulur?” diye bakıyorlar, “Ben fikrimi o ülkede üretebilir miyim, geliştirebilir miyim?” diye bakıyorlar ve “Güvende olur mu benim fikrim, korunabilir mi, ben onun karşılığını alabilir miyim?” diye bakıyorlar. Bu ikisinin bir arada bulunduğu ülkelerse yürüyorlar ve yeni çağda da böyle bir çağa doğru yürüyeceğiz bundan sonra. Maalesef o yerelde kalan insanlar da o ülke yönetimleri eğer ki basiretliyse o hareket hâlindeki fikir sahibi ve para sahiplerinin getirdiği kadar, yağdırdıkları kadar o ülkenin ekonomisi gelişecek ve insanlar huzur ve refah bulabilecekler; diğer ülkelerse üçüncü dünya ülkesi, dördüncü dünya ülkesi olarak kalacaklar. 2017 dünyasında kritik bir yerdeyiz. Belli bir yerlerde bilgi birikiyor, teknoloji birikiyor, para ve fikir oralara doğru akıyor Sayın Bakan ve bu girdap içinde, bu kaos içinde, bu çok hızlı gelişmeler içinde -gerçekten, yüz yılların gelişmesi aslında birkaç yıl içinde olabiliyor- ülkemiz maalesef kötü bir travma yaşıyor. Yani darbe girişimi yaşamış bir ülkedeyiz. Bakın, bazı rakamlar verdiniz, ben de bazı rakamlar vereyim: Mesela, şu anda Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde 113 ülke içinde 100’üncüyüz Sayın Bakan. Küresel Barış Endeksi’nde 163 ülke içinde 146’ncuyuz. Basın Özgürlüğü Endeksi’nde 180 ülke içinde 155’inci sıradayız maalesef. Bunları biliyoruz. Şimdi, bu ortamda, bu girdap içinde darbe sonrası da ülkemizin iki yolu vardı: Bir, bu musibetten ders çıkarıp buradan demokratik bir hamleyle çıkmak ve bununla beraber ülkemizi bu girdaptan çıkarmak imkânı vardı, bunu yapamadık maalesef. İkinci bir imkân daha var; para sahiplerine şöyle bir ülke sunacaktık, diyecektik ki: “Ben size yüksek faiz vereceğim.” Çünkü eğer ki ülkeniz güvenli ülke değilse risk primi vardır, bu risk primini de para sahipleri almayı çok iyi bilir. Mesela Yunanistan krize girdiğinde faizler yüzde 25-30’lara çıktı. Venezuela’nın durumu belli. Benzer

ülkelerde para sahipleri bunu fırsata çevirmeyi çok iyi bilirler. Biz de maalesef bu anlamda tedbiri aldık, yüksek faizi verdik. Başka ne vadedebiliriz? Düşük ücretler vadedebiliriz para sahiplerine. Maalesef bu tip ülkeler, o hamleyi yapamayan ülkeler düşük ücret vadederler. Başka ne vadederler? Düşük vergi vadederler. “Gel sermaye, ben senden vergi almayacağım.” dersiniz. Teşvikler vadedersiniz. “Yıllarca vergi almayacağım, teşvik vadediyorum.” dersiniz. Başka ne vadedersiniz? Kirli sermayeleri çekersiniz. Yani madencilik alanında kirli kömürü çıkarırsınız. Başka anlamda, doğanı, madenlerinizi bu anlamda sermayeye peşkeş çekmeye çalışırsınız, bu anlamda hamleler yaparsınız. Maalesef ülkemiz bu anlamda ikinci girdaba düşmüş durumda, az önce anlattığım girdaba girmiş durumda. Yani yerelde de, yerel sermaye anlamında da, küresel sermaye anlamında da o bahsettiğim temiz olan, yaratıcı olan, üretici olan sermayeyi şu anda ülkemiz çekemiyor hem yerel için hem evrensel için; bunun yerine, yüksek faiz veren, sıcak parayı, hatta kaynar parayı çeken bir ülke durumundayız.

Sayın Bakan, biz o girdap durumunda geçen yıl bütçe görüşmelerinde anlatmıştık, orta vadeli planınızı tekrar sundunuz “Bunu tekrar revize etmek zorunda kalacaksınız.” dedik Sayın Bakan. Maalesef haklı çıktık ve bununla ilgili, kur yükseldi, pek çok konular oldu ve siz şu tedbirleri aldınız hemen ocak ayından sonra: Faizleri yükselttiniz, vergi ertelemeleri yaptınız, Kredi Garanti Fonu’nu devreye soktunuz, maliye politikasını gevşettiniz, orada alanınız vardı. “Para politikasını sıkı tuttuk.” dediniz ama sıkı tutmadınız bence, bunun sonuçları belli ve bu bir kortizon tedavisidir ekonomiler için. Yani kortizonu verirsiniz, ekonomiye geçici süre verilebilir, bunlar yapılabilir yani maliye politikası gevşetilir çünkü öbür türlü pek çok firma batacaktı, bunu Sayın Başbakan da söyledi, bu tedavi yapıldı ve bünye birinci çeyrekte sonra kendini iyi hissetmeye başladı. Çünkü para pompalandı, belli tedbirler alındı, ülkemiz kendini iyi hissetmeye başladı ve siz de hep bunu pompaladınız. “Bak, yüzde 5 büyüyoruz, üçüncü çeyrek yüzde 10 büyüyeceğiz.” filan diye bir şey pompalıyorsunuz. Ancak, bilirsiniz, kortizon tedavileri sonsuz sürdürülemez yani belli bir süre verilebilir, çok vererseniz kortizonu veya hormonu bünye kanser yapar Sayın Bakan. O açıdan, ivedi olarak buna mukabil, beraber yürütecek bu girdaptan çıkma hamlelerini iktidarınız yapabilmeliydi ama o adımları maalesef görmedik. Ciddi kaygılarım var Sayın Bakan. Bakın, bunu sonuçları var tabii ki, o kortizon tedavisinin de yan etkileri vardır, kortizon şişirir insanı, biliyorsunuz. Ne yapar kortizon? Kamu açığı yarattınız, kamu açığı borçlanma ihtiyacı getirdi, borçlanma ihtiyacı faiz artışını getirdi çünkü kamu piyasadan para çekmeye başladı. E, bu, enflasyon artışını getirdi. Sonra döviz artışı geldi tekrar, belli bir süre düştü, tekrar döviz artışı geldi ve tekrar kamu açığı. Yani bu bir kısır döngüdür bu döngüye baktığımızda. 1990’lı yılların hikâyesi aslında buydu, o kısır döngü. Ülkemizin tekrar bu kısır döngüye girme ihtimali var. Bunlardan herhangi birisini çipa olarak tutmazsanız, bakın, enflasyonu ya da kamu açığını ya da diğer çıpaları, herhangi birini tutmadığınız anda bu girdabın içinde, bu kısır döngünün içinde debelenip durabiliriz. Bununla ilgili eğer ki bu kısır döngüden çıkmak istiyorsak güveni oluşturmamız lazım her anlamda, 80 milyon insana ve 7 milyar 600 milyon dünya insanına “Türkiye güvenli bir ülke arkadaşı.” diyebilmeliyiz özgüvenli olarak.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Diyoruz zaten, sorun yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Evet, deyin bakalım yani maalesef haberler onu göstermiyor.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Sizin tarafınızdan uydurulan haberler.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakın, bu büyümenin aynı zamanda şöyle bir sorunu var Sayın Bakan: İstihdam yaratmıyor. Evet, rakamsal olarak artış var ama hep stajyer bölümünde. Yani geçici olarak siz belli teşvikler yarattınız, bununla ilgili artışlar var. İşsizlik oranımız hâlâ yüzde 11’e yakın bir noktada. Ve cari açık Sayın Bakan... Yani bu yıl da cari açık verdik, ciddi bir cari açık ve “Bunu sürdüreceğiz 2020’ye kadar.” diyorsunuz. Az önce Zekeriya Bey de söyledi, dünyada genişlemeci bir politika vardı,

ABD krizden çıkmak, AB krizden çıkmak için bunları yaptı ve artık müziğin sonuna doğru geliyoruz. Hani, müzik devam ettiği sürece herkes mutludur, müzik durduğu anda sandalye bulamayan ayakta kalır Sayın Bakan. Ben o sandalyeyi bulamayacağımızı düşünüyorum. Eğer ki biz yapısal tedbirlerimizi alamazsak, ülkemizin bütün anlamda demokratik meselelerini, ekonomik meselelerini çözemezsek, hani, deprem beklenir ya bir yerde, o deprem olduğu anda binanız sağlam değilse binanız çöker, Allah korusun. O anlamda, Sayın Bakan, müzik devam ederken bütün bu tedbirlerimizi alıp o depreme hazır olmalıyız. Yani güçlü olmanın yolu oradan geçiyor, öz güvenli olmanın yolu oradan geçiyor, herkese güven vermenin yolu oradan bir yerden geçiyor.

Şimdi, bakın, bütün bu aldığımız tedbirlerin yan etkileri neler? Mesela, Hazine garantileriyle ilgili adımlar attınız. Aldığımız tedbirlerin tabii ki Hazineye ve Maliyemize yükleri oldu. Aldığımız tedbirler sonucunda faiz yükseldiği için, bakın, 2016 ödeneklerinde 57 milyar olan faiz ödeneği 2017 yılında 72 milyar TL öngörüldü. Yalnızca 15 milyar TL ek faiz ödeyeceksiniz. Hazine garantileri boyutuyla tabii ki bazı yatırımları kamu kaynaklarıyla yapamadınız ve bu anlamda, Hazine garantileri çıktınız ancak dolarla çıktınız; dolar 1,6; 1,8; 2 liraydı, oldu 4 lira dolar ve bu anlamda, çok ciddi anlamda... Maliye Bakanımız belli rakamları verdi ama yalnızca 2018 yılı için verdi. Orta vadeli olarak da bunların büyük riskler oluşturabileceğini düşünüyoruz, Hazine garantileri anlamında. Belli yanlış hesaplar yapılmış olabilir. Bunlarla ilgili, gerçekten, öz güvenli olarak tekrar, bir öz eleştiri yapmanızı da istiyorum. Yani bu dolar kurları çok düşük öngörüldü, köprülerden geçecek araç sayıları çok yüksek öngörüldü, şehir hastaneleri boyutuyla ilgili farklı rakamlar bize söylenmişti. Hazineye ve Maliyeye tabii ki oluşabilecek yükler ve bunlarla ilgili risk analizini nasıl yaptınız? Orta vadeli bir projeksiyon yani dört, beş, altı yıllık –ne verebilerseniz- bununla ilgili bir projeksiyonu, lütfen, görüşmeler sırasında bize ulaştırmanızı rica ediyorum. Sayın Maliye Bakanından istemiştik, henüz elde edemedik.

Ve tabii ki diğer bir kalem, bütçede ödenek artışları yani maliye politikaları gevşetildiği için bütçede de ödenek artışları söz konusu oldu, bu da bütçe açıklarına yol açıyor.

Dördüncü kalem de Sayın Bakan –rakamlardan gördük- KİT’lerden hazineye kaynak akardı çünkü kârlı KİT’ler Hazinedeydi, siz kârlı KİT’leri –daha doğrusu, siz mi bilmiyorum artık- kanun hükmünde kararnameyle bir anda, aldınız, Varlık Fonu’na verdiniz ve 2018 yılında artık KİT’lerin hazineye katkısı değil kaybı söz konusu olacak çünkü kârlı KİT’ler Varlık Fonu’na gitti. Bununla ilgili de orta vadeli bir projeksiyonunuzu istiyorum. Yani orta vadeli olarak KİT’lerin görev zararı veya diğer şekilde, Hazineye olabilecek yükleriyle ilgili nedir projeksiyonunuz? Ne kadar yük oluşturabilirler? Bunlarla ilgili de dört, beş, altı yıllık öngörünüzü almak isteriz.

Ve tabii ki bütün bu açıklar sonucunda Sayın Bakan, biliyorsunuz, 130 maddelik bir torba yasa getirdiniz bize, sizin de imzanız var sonuç olarak, 130 madde ve dediniz ki: “Ülkemiz bir kaostan geçiyor, bu anlamda, silahlar alınması lazım, S400 füzeleri, şunlar bunlar ve Savunma Sanayii Fonu’na kaynak aktarmamız lazım 18 milyar TL.” Bununla ilgili, biz ya borçlanma yapacağız ya vergi alacağız” ve siz vergi almayı tercih ettiğinizi söylediniz ve bununla ilgili de önerilerinizi Komisyonumuza getirdiniz. Tabii, kamuoyunda ciddi tepkiler oldu ve büyük oranda, o artırmayı öngördüğünüz pek çok kalem geri çekildi ve bununla ilgili de tabii ki bütçeye ayrı bir yük gelme söz konusu. Yani vergi alamayacaksınız -tabii ki belli oranda artışlar oldu MTV’de ve kurumlar vergisinde- bunun yerine borç artışı söz konusu olacak. Bu, almayı planladığımız vergi ne kadardı artı olarak? Şimdi ne kadarını alabileceksiniz ve hazineye ne kadar yük olacak ve bunun faize etkisi ne kadar olacak Sayın Bakan? Çünkü şöyle bir durum var: Siz 2016’ya kadar geri çevirim oranlarını yüzde 85-90’larda tutuyordunuz, bu yıl bir anda yüzde 130, yüzde 140, hatta yüzde 150’lere çıktı itfalarda borçlanma oranlarımız.

Kamudan daha fazla kaynak çekiyorsunuz, bu da faizler üzerinde ciddi bir baskı yarattı. Hatta ve hatta Sayın Bakan, bunun sonucunda hazine bir anda ihtiyacından daha fazla borçlanmaya başladı ve bir baktık ki Merkez Bankasında sizin paranız duruyor. Bugün galiba 30 milyar TL'ye yakın -25 veya 30, rakamı siz verirsiniz- bir para tutuyorsunuz, yedek akçe. Ya, faizler bu kadar yüksekken bir anda, normalden, ortalamadan daha fazla para tutmaya başladığımızı görüyoruz. Ya, madem faizlerde bir yükselme eğilimi var ve bu paraya da acil bir ihtiyaç yoksa veya üç ay sonra olağanüstü bir şey olacağını düşünmüyorsanız faizler üzerinde böyle bir baskı varken, o kadar paraya ihtiyacınız yokken niye bu kadar fazla borçlanmayı tercih ettiniz? Bununla ilgili de sorumuza cevap verirsiniz... Yani bir şey mi bekliyoruz? Üç ay sonra bir kriz... Yani "kriz" demeyeyim de bir ödemeniz mi var, yüklü bir ödeme hani "Yedek akçe tutayım." diye bekletiyorsunuz. Bunun önemli olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Paylan, karşınızda tecrübeyi görüyorsunuz, değil mi? Ne kadar sorarsanız sorun asla cevap alamayacaksınız, hepsini sonunda alacaksınız.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Eyvallah, tabii ki o çok önemli. Sağ olsun.

BAŞKAN - Sayın Bakana teşekkür ediyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan, bu torba yasanın sonuçlarıyla ilgili görüşlerinizi ve borçlanma yetkisiyle ilgili...

Sayın Bakan, bir de çok önemli bir adım daha attınız torba yasayla. Bir anda borçlanma yetkisi aldınız, 37 milyar ek borçlanma yetkisi aldınız ancak biz Plan ve Bütçe Komisyonu olarak gerçekten Hükümetinize büyük sitemler ettik çünkü bakın, Meclisin en birinci hakkı bütçe hakkıdır. Yani biz burada, bakın, sabahlara kadar -dün sabah üç küsurda çıktık buradan, eve gittik iki saat uyuduk, geri geldik- konuşuyoruz, konuşuyoruz rakamları. Siz de eski Maliye Bakanısınız, rakamlar arası aktarma yetkileriniz de var. Bir bakıyoruz, verdiğimiz yetkiyle kurumların ödenekleri arasında ciddi farklar var. Bu bizim moralimizi bozuyor çünkü biz bu yetkiyi vermedik. Her yıl da aynı şey oluyor bazı bakanlıklarla ilgili özellikle, 5 lira istiyor, bir bakıyorsunuz, 10 lira harcamış, her yıl aynı şey oluyor sistematik olarak. Şimdi de -olağanüstü bir durum oldu, eyvallah- diyorsunuz ki: "37 milyar daha borçlanacağım." Sayın Bakan, bunu bir ek bütçeyle, 3 maddelik, 5 maddelik bir ek bütçeyle "Ben bu kadar lira ek tedbir alacağım, bununla ilgili gelir kalemlerim bunlardır, paraları da buraya harcamayı planlıyorum." diye niye getirmeyi düşünmediniz? Niye Meclisin sonuç olarak bütçe hakkını gasbetmeyi... "Gasbetme" demeyeyim, bu fazla bir ibare olur ama niye bunu yok saydınız? Bununla ilgili bir tedbir alamaz mıydınız? Bu yol yapar biliyorsunuz, Sayın Bakan, 1990'larda krizi böyle yarattık. Amerika'da biliyorsunuz borçlanma yetkisi tavanı artışı en önemli adımlardan birisidir, Kongre ile Başkanlık arasında inanılmaz pazarlıkların döndüğü şeydir ve Meclis orada hakkını kullanır ve talepleri neyse hükümetten alır. Biz sizden hiçbir şey almadan size o yetkiyi verdik çünkü burada tartıştırmadınız onu Sayın Bakan.

Bireysel emeklilik sistemini de zorunlu tuttunuz Sayın Bakan. Geçen sene geldiniz buraya, anlattınız uzun uzun ve bunun çok büyük başarıya yol açacağını söylediniz ancak maalesef, baktığımızda vazgeçme oranları sizin söylediklerinizden çok daha yüksek oranlarda ve biz bunun böyle olacağını söylemiştik. Orta ve üst gelir kesiminde belli bir oranda başarı var çünkü onlar tasarruf edebiliyorlar zaten ama siz, dar gelirliyi, zaten borçlu olanı... "1.400 lira maaş alan bir insan için 50 lira çok önemlidir. Bakın, 50 lira onun çocuğuna eylül ayında ayakkabı alıp alamama meselesidir. Bu açıdan bu insanların tasarruf etme durumları söz konusu değildir." dedik. Buna rağmen, herkesi mecbur tuttunuz ama alt gelir kesimlerinde ciddi bir başarısızlık var. Bu açıdan, özellikle dar gelirliyi öncelikle, Sayın Bakan,

borçlarından kurtarmamız lazım, borçluluklarını düşürmemiz lazım ki tasarruf edebilsinler. Borçlu bir insan nasıl tasarruf edebilir ki zaten? Önce bankasına gidip borcunu kapatıyor. Bu anlamda, oradaki başarı ve başarısızlık oranınızı da bir öz eleştiri şeklinde yaparsanız memnun olurum.

Merkez Bankası... Sayın Merkez Bankası Başkan Yardımcımız burada ancak biz sunumda herhangi bir şey görmedik, duymadık, Merkez Bankasının adı bile geçmedi.

Sayın Başkan, açıkça söyleyeyim, sizi de eleştiriyorum. Bu bağımsız kurullarla ilgili...

BAŞKAN – Bunu her zaman yapıyorsunuz, sıkıntı yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama her zaman yapıyorum da bakın, ikinci sırada yer bulmuş Merkez Bankası Başkan Yardımcımız, söz dahi verilmedi kendisine.

Sayın Bakanımız da adına “Merkez Bankası” dahi demedi yani herhangi bir şey söylemedi, demesi de doğru değil belki de sonuç olarak bağımsız bir kurum olarak sonuç olarak yasası da var.

BAŞKAN – Yok, ondan dolayı değil. Onların sadece bütçesi yok, Sayıştay raporlarını görüşüyoruz, o yüzden. Genelde de bütün kurumlar için de aynı muameleyi yapıyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Haklısınız efendim ama yine de görüşüyoruz.

BAŞKAN – Ama “Merkez Bankası, özel bir muamele” diyorsanız, ön tarafa alalım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır ama sonuç olarak görüşüyoruz, öyle değil mi Sayın Başkan?

BAŞKAN – Evet.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Merkez Bankasına zaten yeni Başkanımız seçildi, daha geçenlerde bir tanıştık, torba yasada bir geldi bir daha da görmedik.

BAŞKAN – Beraber tanıştık, evet.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir buçuk yıldır bize sunum yapmıyorlar, Plan ve Bütçe Komisyonuna gelmiyorlar.

BAŞKAN – Biz bildirdik, ayın 29’u için sunum istedim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Normalde yasalarına göre gelip burada sunum yapıp görüşlerimizi almak durumundalar ancak bir buçuk yıldır -değil mi arkadaşlar- biz Merkez Bankasından herhangi bir sunum almadık.

Ben şimdi Merkez Bankasına birkaç eleştirimi söyleyeceğim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Süre bitmiş.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Toparlıyorum.

Sonuç olarak Merkez Bankasının tek bir görevi var yasasına göre, fiyat istikrarı ve yıllardır bu konuda başarısız bir Merkez Bankamız var. Hep yüzde 5 hedef koyuyor, gerçekleşme 8, 9, 10, 11. Yıllardır bu böyle ve yıllardır başarısız bir Merkez Bankası var bu anlamda ama onlar da eminim şunu diyorlardı, açıktan diyemiyorlar: “Gel, sen ne çektiğimi bir de bana sor.” şarkısını söylüyorlardı eminim kendileri.

BAŞKAN – Ama el hareketleriniz Ali Rıza Boğa’nınkine benziyordu az önce.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yani eminim ne çektiklerini onlara sormamız gerekiyor bence, o oturumda soracağız. “Fiyat istikrarı” dediğiniz için sonuç olarak insanın elinde silahlar vardır. Fiyat istikrarını nasıl sağlıyorsunuz? Eğer ki iktidar yanlış yapıyorsa, diyelim ki çok genişlemeci politikalar yapmışsa, parayı pompalamışsa bununla ilgili Ekonomi Koordinasyon Kurulunda konuşur “Ey iktidar!

Bak, bunu yapma, çok genişlemeci politikalar yapıyorsun, faiz yükselir.” der, dinletemezse Lafını elinde silahı vardır. Silahı ne? Ya parayı çeker –değil mi- piyasadan, fazla para, fonlama yapmaz ya da ikinci silahı faiz silahını çeker. Ancak yıllardır maalesef... Sonuç olarak ben rasyonel bakan bir Bakanımız olduğunu görüyorum bu anlamda ama irrasyonel bakan bazı aktörler var, sarayda bazı aktörler var irrasyonel bakan. İsimlerini vermeyeyim şimdi, veriyorum ondan sonra kızıyorlar ama biliyorsunuz.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Ülkenin Cumhurbaşkanı ya.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, danışmanlar diyoruz efendim, danışmanlardan bahsediyoruz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Hemen alınganlık göstermeyin Beyefendi, danışmanlar da dokunulmaz mı yani?

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Yani kim olduğunu söylesin, ekonomi danışmanları mı?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tamam. Yiğit Bulut, Cemil Ertem’den bahsediyorum efendim, kimden bahsettiğimi herkes biliyor burada yani.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Ben konuştum, “külliye” dedim bak, “saray” yok.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bu kadar takılmayın Allah’ınızı severseniz.

Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Cumhurbaşkanına iki yıl önce şunu dedirttiler: “Faiz neden, enflasyon sonuçtur.” Bunu bir kere dedi, ben dedim ki: Kesin, Mehmet Bey konuşur, bunun böyle olmadığını anlatır. Bir baktık, üç ay sonra bir daha söyledi, bir baktık, altı ay sonra bir daha söyledi, ya, yakın zamanlarda bir kez daha söyledi.

BAŞKAN – Kim söyledi?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Cumhurbaşkanı “Faiz neden, enflasyon sonuç.” dedi.

Ekonomi 1’inci sınıf öğrencilerine gidin, sorun veya herhangi bir... Yırtalım o iktisat kitaplarını o zaman. Yani bunu söyleyen hiç kimse yok iktisat biliminde, söyleyen kimse olamaz zaten.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Olmaz olur mu ya? Faiz bir nedendir, enflasyon içinde nedenlerden bir tanesidir, en önemlisidir.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ben de şunu söyleyeceğim: Bakın, “faiz neden, enflasyon sonuç” bu bir kısır döngünün parçasıdır.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – “İktisat biliminde bunu söyleyen yok.” demeniz...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakın, konuşmamın başında da söyledim, kısır döngünün bir parçasıdır.

BAŞKAN – Sayın Paylan onu söylemek istemedi aslında, başka şey kastetti.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Siz bütçe açığı verirsiniz, işte bu enflasyona yol açar, enflasyon faize yol açar, faiz tekrar bütçe açığına ve... Bu kısır döngüden bahsettim zaten ama kısır döngünün bir parçasıdır. Ama “Faizi düşürürsen enflasyon da düşer.” denilmez yani denilemez, iktisat bilimine göre böyle bir şey söz konusu dahi olamaz.

Sayın Bakan, o açıdan, rasyonel bakmak ve ekonomi kurumlarını rasyonel çalıştırmak bütün dünyaya –hani diyorum ya hep- o para sahiplerine güven veren tek şeydir, rasyonel çalıştığımı hissettirmek. Bu söylem her olduğunda inanın Türkiye ekonomisine çok ciddi zarar veriyor ve sonuçları anlamında da...

BAŞKAN – Sayın Paylan, rasyonel bir hızda, vakitte bitirelim konuşmayı lütfen, toparlayalım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tamam, bitiriyorum efendim.

Bu anlamda, Merkez Bankasının da gerçekten... Yıllardır başarısız bir Merkez Bankası varsa ya hesap vermesi lazım ya da o kurumun başkanının veya üyelerinin istifa etmesi de gerekir. Yani vesayet altındalarsa bunu açıkça çıkıp söylemeleri gerekiyor. Faizi yükseltmemiyoruz... Ya, yükselsin demiyorum, bakın, keşke düşse, keşke 1 olsa, 2 olsa, vatandaş çünkü bu faizi ödüyor ama araç bağımsızlığı olmadığı zaman sonuçları da faizlerin daha da yükselmesine sebebiyet veriyor. On yıllık faizlerimiz yüzde 12'nin üzerinde. Yani bu kısır döngüyü kırmanın yolu, rasyonel bakışın ekonomi yönetimine hâkim olmasının vesilelerden biri olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir dakika efendim, bitiriyorum. BDDK konusunda bir cümle edeceğim.

Sayın Başkan, sanıyorum, 200 bine yakın banka çalışanı var ve çok zor şartlarda çalışıyorlar, çok ağır şartlarda çalışıyorlar, mobbing uygulanıyor, performans kriterleri konusunda inanılmaz baskılar hâлиндeler. Bunlarla ilgili nasıl tedbirler alıyorsunuz? Son olarak bir şey daha söyleyeceğim.

Yapısal reformlardan bahsettiniz Sayın Bakan. Bakın “Gelir vergisi reformu.” demiştiniz, üç yıl oldu, yapamadınız; “Rant vergisi.” demiştiniz, yapamadınız ve bunun sonuçlarını da görüyoruz. Dolaylı vergiler son derece yüksek, doğrudan vergiler son derece düşük. Bununla ilgili yapısal bir tedbire mutlaka ihtiyaç var ki üretim ekonomisine dönelim, rant ekonomisinden üretim ekonomisine dönelim. Bununla ilgili de benim size söyleyebileceğim en birinci yapısal tedbir şudur Sayın Bakanım: OHAL'i kaldırın. En birinci yapısal tedbir budur, Başbakan Yardımcısıdır. Hukukun üstünlüğüne tekrar dönelim Sayın Bakanım, güvenlikçi politikaları terk edin veya güvenlik-özgürlük dengesini kuralım Sayın Bakanım. Milletvekillerimizi, demokratik olarak seçilmiş herkesi özgür bırakalım. Demokrasimizin önünü açalım, hukukun üstünlüğünü esas alalım, basın özgür olsun; en birinci yapısal reformlar bunlardır. Bunları yapın, faizler de düşer, ekonomimiz de rahatlar, yatırımlar da artar, üretime de döneriz, ülkemiz rahatlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ayhan, buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basının değerli mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Akşamın bu vaktinde demeyeceğim, dün üç buçukta gittik, şimdi, o nedenle havayı da fazla germeden götürmek istiyorum. Sayın Bakanım, ben aşağıdaki konuşmaların birinde “Siz bunların içinde en iyisisiniz.” demiştim, AKP'li arkadaşlar kızdılar, zıpladılar. Onun için bu dönemdekileri tanımıyorum, pek bir şey demeyeceğim ama şöyle bir havayı yumuşatarak gidelim. Ben, geçen Maliye Bakanlığı bütçesinin genel görüşmesinde “Mali disiplinden ödün vermek kolay ancak telafisi çok zor.” demiştim, hakikaten zor. Toparlamakta siz de zorluk çekiyorsunuz, kolay bir iş değil.

Bir de finans sektörüne baktığımız zaman, finans sektörünün en büyük aktörlerinden birinin başındaki yetkili bir ayda iki kere konuştu, bir tanesinde şunu söyledi: “Yakıt göstergesine bakarak gidiyoruz.” Yani orada da bir sıkıntı var. Oradan kastettiği, benim anladığım kadarıyla “Mevduat artı öz sermaye, krediler bunu aşıyor, bizde bir sıkıntı var.” Hükûmete “Bakın, arkadaş, siz bizi

sıkıştırıyorsunuz. Faizleri aşağı düşürürüm. Kaynak bulun, kredi verin.” diyorsunuz ama biz bu işin sonuna geldik anlamında ben anlıyorum, siz ne anlıyorsunuz onu bilmiyorum. Şimdi, burada böyle bir sıkıntı var.

Bir de sizlerin düşmana ihtiyacı yok. Şimdi, burada Maliye Bakanlığını görüşüyoruz bütçenin genelini, siz bir açıklama yaptınız o gün, Maliye Bakanı fırladı gitti.

BAŞKAN – Açıklama diyeceğim... Hiçbir yere gitmedi, sadece bir “tweet”, bir mesajdı o yani.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Arkasından dün...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Müdahil olmayın Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ama giden falan olmadı, Maliye Bakanımız yerinde oturuyordu, hayret bir şey yani.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Şimdi, dün de yine benzer bir olay oldu. Burada biliyorsunuz, kurumlar vergisi vesaire, finans sektörünün de dışında torba tasarıda arttı. Dün Ekonomi Bakanı da oradan bir şey daha söyledi, “Esasen bu faizleri düşürmek için ne yapmak lazım?” dedi.

BAŞKAN – Vergileri kaldırmak lazım.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – “Bu şeyin üzerindeki vergileri kaldırmak lazım.” dedi.

Şimdi, burada ekonomi yönetiminde de bir sıkıntı olduğu anlaşılıyor, kim ne derse desin, biz bunu anlıyoruz. Hakikaten burada büyük bir sıkıntı var.

BAŞKAN – Neyin üzerindeki vergileri dedi?

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Banka muameleleriyle ilgili, mevduat üzerindeki, vesaire üzerindeki veya mali piyasalarda, her neyse.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Kredi maliyetlerinin içindeki vergi artışı.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Şimdi, dün de söyledim veya önceki günlerde de söyledim, bu işte samimi olmak lazım, samimiyetin esas olması lazım. Şimdi, 5 Ekimde siz neyi yayımlıyorsunuz? Bütçe çağrısını, yatırım genelgesini; 17 Ekimde de bütçeyi teslim ediyorsunuz. Bunu kime söylemeniz inanmaz, bu kadar iş bu arada yapılmaz. Daha önce, biliyorsunuz orta vadeli programı mayıs sonu, haziran başında yayımlıydunuz ama yetmedi çünkü konjonktür, gerek içeride gerek dışarıda, öngörüleriniz çabuk değişiyor veya ekonomik ortam çok çabuk değişiyor, bunda başarılı olmuyor; sıkıntı. Hatta, ben bir gensoru da verdim -daha önce söyledim- araştırma önergesi de verdim, onu size vereceğim. Bu orta vadeli program işi, süreyi ne kadar kısaltırsak kısaltalım, Eylülün sonuna da atsak, onu ekimde de yayımlasak burada bir arıza hasıl oluyor. Bugün sizin orta vadeli programı Merkez Bankası deldi, enflasyon hedefleriyle deldi, kim ne derse desin. Ha, bunu isteyerek yükseltmedi, görüyor bir şey olacak, ona göre bir düzenleme oluyor. Tabii, siz diyebilirsiniz “Bu bir öngörü.” ama bunun bir de hukuki bazı var, orta vadeli program neticede hukuku olan bir şey, öyle rastgele yayımladığınız bir şey değil. Dolayısıyla buralarda hassas olmak lazım geldiğini düşünüyorum ama şöyle de bir gitmek istiyorum: Şimdi, Türkiye’de, bu mali disiplin konusunda genellikle AKP, iktidar kanadı... Dışarıda da nispeten kamu mali disiplini konusunda uygulamanın iyi olduğuna dair emareler var, içeride de pek... Şimdi, burası da bozuldu yani dış açığa ilave olarak iç açık da. Bu tedbirler böyle geldi.

Biraz önce arkadaşlarla şey yapıyoruz. Biz “47-49”u bir temel kitap olarak görüyorduk -öyle değil mi- kanun olarak görüyorduk. Hiç kimse “4749” demiyor, “47-49”, hazineciler de öyle diyor, bizler de öyle diyoruz. Diğer siyasi partiler, ekonomiyle uğraşan, bürokrasiden gelen arkadaşların da ezberinde. Şimdi, hatta geçici maddeye bakmadım ben, Mustafa Bey’e “Torba kanuna bir bak.” dedim, 5’inci maddesi, o da milletin ezberinde. Şimdi, siz nihai olarak bunu delmek zorunda kalıyorsunuz, kanununda

yapmıyorsunuz, 130 maddenin içinde rastgele bir işmiş gibi... Çünkü o reform olarak addediliyordu. Faik Bey burada, o işin içindeydi o zaman, öyle değil mi? Şimdi, baktığımız zaman bunun pek ciddiye alınmadığı kanaatindeyim.

Bir diğer olay, bugün bir önceki ayın dış ticaret açığına baktık. Dün açıklandı, yüzde 85 dış ticaret açığı artıyor, yüzde 85. Öyle değil mi? Bugün Eximbankın bir toplantısı var, Sayın Başbakana açıklattırıyorlar “Geçen ayın ihracatı son on yılın en iyisi.” İsterseniz “Dünyanın en iyisi.” deyin yani hal meydanda, mal da meydanda yani gelen rakamlar da meydanda. Dolayısıyla hem samimi hem de olayın güvenilir olması açısından önemli olduğu kanaatindeyim.

Bir taraftan da enflasyon ve işsizliği çözemedik, bunu siz kabul ediyorsunuz, söylüyorsunuz da. “Şu kadar istihdam yarattık.” deseniz de böyle, enflasyon aynı şekilde. Ee, cari açık yeniden büyümeye başladı, dış ticaret açığı öyle, bir taraftan yükseliyor, kamu borçlanması artıyor, mali disiplin yara aldı. Hele, ben bir gecede millî gelire oran olarak tasarrufların yüzde 15’ten yüzde 25’e yükseldiğini ilk defa Türkiye’de görüyorum. “Hesap yönteminden kaynaklanıyor.” diyebilirsiniz, o oluyor, bu oluyor ama bunun da bir izahının olması lazım.

Bu tasarruflar konusunda siz hakikaten... Sizden alacağım var, ben bunu Genel Kurulda ilk dile getirdiğimde siz müstehzi bir şekilde de alkışladınız, ben biliyorum ama o gün bugün bu başımıza bela oldu, hakikaten sıkıntılı bir alan, yapamıyoruz da.

Siz, netice olarak, en son dün bir açıklama yaptınız, bu bireysel emeklilik meselesini zorunlu hâle getiriyorsunuz. Öyle değil mi? Başından beri geldiğiniz noktaya baktığımız zaman, orada sizin ifadelerinizle hani bireysel olarak işte “İnsanların kendi tercihine bırakıyoruz. Üç ay sonraya bırakıyor.” vesaire mutlaka diyorsunuz ama burada ne oluyor? Problem artmaya devam ediyor, zorunlu hâle getirmeye çalışıyorsunuz. Onu öyle anladık biz yani basına öyle bir demiş geliyor.

Şimdi, bütün bunlara baktık. Yatırımlarda, özel sektörün yatırımlarda ciddi şekilde sıkıntı var. Bu millî gelir hesap yönteminden sonra bilmiyorum, ne olur, ne gider, düzeler mi, düzelmez mi. Bu Barzani’ye verilen bir miktar para var; o, bütçede gözüküyor mu? Cari işlemlerden nereden çıktı, çıkmadı, onu da pek bilmiyoruz ama şimdi bütçenin genelini değerlendirirken harcamalarda bir reform gözüküyor, gözle görülen bir tasarruf olmadığını görüyoruz. Diğer taraftan, 67 milyar bütçe açığı verilecek ancak hiçbir kamu kurumunun bütçesinde tasarrufa yer verildiği kanaatinde değilim, Başbakanın sözlü olarak ifade etmesine rağmen. Enflasyonun çok üzerinde bazı kurumlarda yüzde 25-30'lara varan ödenek artışları söz konusu, Türkiye Büyük Millet Meclisinde keza öyle, başka kurumlarda öyle. Bunlar bir ölçüde yeni yapılanmayla ilgili ihtiyaçların ortaya çıkardığı, dayattığı harcamalar olarak görülebilir ama bunun, makul bütçe artışları ve tasarruf uygulamalarıyla bütçenin önümüze gelmediğini görüyoruz. Hazineye yüzde 27 artış var, diyorsunuz: “Bu Hazinesinin normal kendi işlemesinden dolayı kaynaklanan bir şey değil.” Orada “Yüzde 5.” diyeceksiniz ama BDDK da yüzde 18 artış talep ediyor, Merkez Bankası benzeri, faiz giderlerine baktığımızda zaten orası öyle. Hazine Müsteşarlığı özelinde bütçe ödeneklerindeki artışın faiz giderlerinden kaynaklandığı görülüyor. Başlangıç ödeneği 2016 yılında 73,2 milyar TL, 77 milyar TL 2017 yılında 5,7 makul bir artış gibi görülüyor. 2018 yılı bütçesinde başlangıç ödeneklerinde yüzde 27 artış öngörülüyor, bu da 97-98 milyara tekabül ediyor. Ancak, bu 20 milyarlık ödenek artışının 13 milyar Türk lirası iç ve dış borç faiz ödemelerindeki artış nedeniyle talep ediliyor. Hazinesinin faiz giderlerinin 2016 yılında 50,2 milyardan 2018 yılında 71,7 milyar Türk lirasına, 2019 yılında da 85 milyar TL’ye yükselmesi öngörülüyor. Torba kanunla kamu borçlanma limitinin 37 milyar TL artırılmasının ilk sonuçları zaten hazine bütçesinde

görüüyor. Faiz giderlerinin önümüzdeki dönemde büyük bir hızla artması söz konusu. Kamu kesimi borçlanma gereği, 2016 yılında yurt içi hasılanın yüzde 1'i seviyesindeyken 2017 yılında 2,5 kat artıyor, yüzde 2,4 seviyesine yükseliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum.

Hazine nakit dengesi Eylül itibarıyla toplam 40,4 milyar TL açık veriyor. Bir de bunları, bu aradığım rakamları, nakit dengesini falan -ben epeydir bakmamışım, çocuklar 'print' alıp geliyor-hakikaten hazinede de Maliyede de bulmakta sıkıntı çekiyorum bazen, bayağı derinlere koyuyorlar, iç içe, iç içe zor oluyor. Baktığınızda hazine ilk dokuz ayda nakit açığının çok üzerinde borçlanmış. Eylül ayı itibarıyla hazinenin toplam nakit açığı 40,4 milyar lira, buna karşılık dokuz ayda yaptığı net borçlanma 67,4 milyar TL. Hazinenin ihtiyacından 27 milyar daha fazla borçlandığını görüyoruz. Bu borçlanmanın gerekçesi de ifade edilmiyor. Yıl sonu beklenen bütçe açığı olduğu görüüyor bize göre. İlk dokuz ayda 32 milyar olan açığın 2017 yılı sonu gerçekleşme tahmini 61,7 milyar. Önümüzdeki üç ayda bu kadar açığın niçin ortaya çıkması bekleniyor? Hazinede buna hazırlık için koşullar uygunken fazladan borçlanmaya mı gidiyor yani önümüzdeki aylarda sıkıntılı bir hâl mi olacak?

Toplam iç ve dış borç yaklaşık 842 milyar TL bugünkü kurdan kabaca baktığımız zaman. Bir ay içinde dolardaki hareket nedeniyle borç stoku 20 milyar civarında sanıyorum yükseliyor. Dolardaki her yükseliş bu yükü TL cinsinden daha da artırıyor. Hazine verilerinden merkezî yönetim borç stokunun kalan vadeye göre ortalama süresinin 4,3 yıl, dış borç stokununsa on yıl olduğu –yanılmıyorsam-görüüyor. Kamu için sağlıklı bir borç yapısı olarak kabul edilebilir mi bilmem ancak kısa vadeli borçlanma özel sektörün üzerinde, daha önceki konuşmalarda söylediler. Şimdi özel sektörün 2017 Ağustos sonu itibarıyla bir yıl veya daha az kalmış dış borç verisi kullanılarak hesaplanan kalan vadeye göre kısa vadeli dış borç stoku 173,5 milyar dolar düzeyinde. Borçlu bazında değerlendirdiğimde toplam içinde kamu sektörünün payı yüzde 15, özel sektörün -Merkez Bankasının daha az- yüzde 85 civarında paya sahip olduğunu görüyoruz. Türkiye ekonomisinin kısa vadeli finansman ihtiyacına baktığımız zaman, 173-174 milyar dolar, 37,5 da cari açığı koyarsanız 211 milyar dolar düzeyine geliyor.

Şimdi, bir taraftan FED, Avrupa Merkez Bankası kararlarıyla uluslararası dış konjonktürde sermayenin gelişmiş ülke piyasalarına doğru yönelmesi hızlanırsa bu durum Türk ekonomisi açısından kısa vadede bir risk oluşturmuyor mu? Bu borçlanmanın sınırlanması için bir tedbir öngörüüyor mu? Hazinenin iç borç çevirme oranı yükseliyor. Hazinenin iç borç çevirme oranının 2017'de geçtiğimiz yıllara kıyasla daha yüksek düzeyde gerçekleşmesi tahvil faizlerinin üzerinde baskı yaratıyor. Yıllık faiz yüzde 12,25 baktığımız zaman. Diğer taraftan, jeopolitik gelişmelerle merkez bankalarının önümüzdeki dönemde atacakları adımlara ilişkin verdikleri sinyaller küresel piyasaların odağında yer almaktadır. Ancak, Merkez Bankasının ne yaptığıyla pek kimse ilgilenmiyor. Herkes "FED Eylülde ne yapacak?" Eylül ve kasım ayında gerçekleştirdiği, gerçekleştireceği toplantılarda faiz oranlarında değişiklik yapmazken bilançosunu küçültmeye ekim ayında başlayacağını açıklıyor, aralık ayında faiz artırması bekleniyor. FED'in faiz artırma ihtimalinin yükselmesi ABD dolarını destekliyor. Eylül ayı içinde 1,2'ye yaklaşan euro-dolar paritesi ay sonunda 1,18 düzeyinde gerçekleşti. Bu gelişmeler TL'yi de vurdu. Merkez Bankası en son 26 Ekimde gerçekleştirdiği Para Politikası Kurulu toplantısının ardından faiz oranlarını değiştirmede. Böylece politika faizi yüzde 8'de. Faiz koridorunun alt ve üst bandı sırasıyla 7,25 ve 9,25. Geç likidite penceresi borç verme faiz oranı da yüzde 12,25'te sabit ancak Merkez Bankasının belirlediği faiz piyasayla örtüşüyor mu örtüşmüyor mu, buna iyi bakmak lazım. On yıllık tahviller üzerinde faiz -yanlışımız varsa düzeltin- yüzde 11,86, beş yıllık tahviller üzerinde yüzde

12,22, iki yıllık tahviller üzerinde yüzde 12,75, gecelik faizler de 12,90. Piyasa, Merkez Bankasının yapmadığı faiz artışını kendi yapıyor. Faiz bir maliyet; ekonomide güvensizliğin, istikrarsızlığın, beklentilerin fiyatlanması. Uzun süredir faiz baskısı altında olan Merkez Bankası son dönemde biraz rahatlamış gözüküyor.

Ekonomi Bakanı faizi indirmek için -biraz önce söyledim- formüller söylüyor. Vallahi ben şunu çok merak ediyorum Sayın Bakanım: Siz hiç kabinede falan bir araya gelince “Ya, bu iş ne olacak?” diye konuşmuyor musunuz? Ya, bu çok önemli bir şey, hakikaten. Dışarıda herkes farklı bir şey söylüyor. Ben Denizli Sanayi Odası Başkanının söylediklerini derledim, TOBB Genel Kurulunda Sayın Genel Başkanım adına yaptığım konuşmada adamın söylediklerini söyledim “Bir tane sanayi odası başkanı bunu söylüyor.” dedim, “Sanayi odası başkanını bir alkışlayalım.” dedim ama “Bu kim?” dedik, Denizli Sanayi Odası Başkanı. Adamın neredeyse başına gelmedik kalmadı yani. Şimdi, bu Garanti Fonuyla ilgili verdiğiniz kredilerde yine bir ilin kamu tüzel kişiliği olan bir kurumun başkanına açtım “Nasıl vaziyet?” dedim “Ağabey, bu ilaç gibi geldi.” dedi. “Ne ilaç gibi geldi?” “Bu Garanti Fonuyla ilgili husus.” “Ne kadar?” “Şu kadar kullandık. O olmasa batardık.” dedi. “Sus, sakın, oturduğun yerde oturamazsın vallahi billahi, oturtmazlar adamı.” dedim, “Tamam, demeyeceğim.” dedi, öyle kaldı. Yani, hakikaten sıkıntılı bir olay, olmasa problemli.

Ödemeler dengesinde problem devam ediyor. Yurt içi hasılaya oranı yüzde 3,6’ya gerilemiş, tekrar 4,7’ye çıkıyor. İşte, dış ticaret açığı eylülde –biraz önce söyledim- yüzde 85’e yükselmiş. Temmuz ayına kadar 14 milyar dolar portföy yatırımı olmuş, geçen yıl aynı dönemde 6 milyarmış ancak eylülün itibaren bu trend tersine dönüyor. Yabancı yatırım ve portföy girişinde de yavaşlama var. Cari işlemlerin finansmanı da problemli hâle geliyor. 2015’te 10,2 milyar dolar, 2016’da 11,3 milyar dolar net hata noksanı ortaya çıkmış.

Şimdi, bir de bu döviz mevduatlarına baktığımız zaman, dolarizasyonu görüyorsunuz, yurt içi yerleşiklerin döviz tevdiat hesapları rekor düzeyde. Esasen 2012 yılından bu yana hızla yükseliyor. 120 milyar dolar seviyesindeydi 2012’de, Ekim 2017 itibarıyla da 200 milyar dolar seviyesinde. Beş yılda 2 misli büyüdü. Bu neden? TL’ye güven olsa buna geçmez insanlar, mutlaka bir düşündükleri var, üstelik faizler yükselirken bu gelişme yaşanıyor. Merkez Bankasının döviz müdahalesi dth’lar vasıtasıyla yapılıyor. Halkımız paralarının değerini korumak için dolar almaya, işlemlerini dolar yapmaya, mevduatlarını dolar cinsinden tutmaya başlamış vaziyette.

Şimdi, tabii, bütün bunlara bakarsanız bir husus daha var Sayın Bakan, bu torba yasada geldi, Merkez Bankasının Denetim Kurulunun kaldırılmasıyla ilgili, yanlış ifade etmiyorsam. Şimdi, zamanlama açısından sıkıntılı bir zamanlama. Hani kredibilite vesaire ne kadar şey yaparsanız yapın, Ticaret Kanunu’na uyduruyoruz da deseniz, ötekini de deseniz, gerekçeleri ortaya da koysanız “Denetim Kurulunda da -hani size çok yakın olan insanlar olduğu için- bir güvensizlik mi var?” falan diye de kamuoyunda böyle bir şey konuşuldu. Aslında bunların konuşulması bile hakikaten güveni sarsması açısından yeterli bir şey baktığımız zaman.

Bir de, bu hazinede devlet yardımlarıyla ilgili bir genel müdürlük kurduk. Her sene uygulamasını kanunla ileri atıyoruz. Ya, burada ensemble boza pişirdi Ali Babacan bizim, bir yaz günüydü sanıyorum “Bu çıkacak, Avrupa Birliği böyle...” Hadi, mali kuraldan geçtim, onu zaten Amerikalılar hâlâ bekliyor onun dediğine göre, gelişmiş OECD ülkeleri bekliyor, bizimkileri örnek alacaklardı ama şimdi, hadi ondan geçtim de şu devlet yardımları her sene önümüze geliyor, neden bu böyle oluyor, bir de ona bir bakmak lazım.

Şimdi, ayrıca, biraz önce baktım, Sayın BDDK Başkanımız bir hususu -daha önce Konut Müsteşarlığı yaptığım için de biraz ilgimi çekti- hâlihazırda çeşitli şekillerde işlerlik kazanmış olan konut edindirme sistemlerinin bir mevzuat altyapısına kavuşturulması... Bu bana açıklamaya muhtaç bir şey gibi geldi bizim açımızdan, belki sizin açımızdan net olur. Böyle bir şey nasıl olabilir, ona bakmak lazım.

Bir diğeri de şimdi, siz özellikle bu yapısal reformlarla ilgili birtakım şeyler söylüyorsunuz, artı, buna ilave olarak da yatırım ortamının iyileştirilmesiyle ilgili bir kurul var, o kurul ne yapar ne eder ben bilmem. Müsteşarlığım dönemimde bize o iş tevdi edilmişti, o kurulun başkanı da -çeşitli kurumlarda- arkadaşımız müsteşar yardımcısıydı, o götürüyordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Tabii, hemen, uzatmayacağım, bırakacağım.

Şimdi, bakıyoruz, sizin açıklamalarınızda, kamu harcamaları yüksek, hukuki ve mali öngörülebilirlik hakikaten sıkıntılı, on beş yıldır, beşeri sermaye ve iş gücünün kalitesi iyi değil diyoruz -bu değişim ne olacak- kurumsal kalite iyi değil, bunu düzeltmemiz lazım diyoruz, iş ve yatırım ortamı iyi değil diyoruz, eğitim kalitesiz, tamam, bunu düzeltereğiz diyoruz, hukuki süreçler yavaş ve hukuki güvensizlikten yoksun. Ya, bunu artık söyleyip durmayalım, ne yapacaksak yapalım, biz de destek verelim. Alın gelin, şunlar, şunlar, şunlar diyelim, bu dert bitsin. Yapısal reform, biz konuşuyoruz, muhalefet partileri konuşuyor, hepsi konuşuyor, siz de konuşuyorsunuz aynı şeyi. Planlamadaki arkadaşlar da kendi çalışma arkadaşlarımız, onlarla konuşuyor. Neyse bu yani, bu ne kadar olacak, getirin neyse bir oturalım çıkaralım gitsin. Siz de dert bulmaktan kaçının, olmasın. Dışarı bakıyoruz, gelenle konuşuyoruz, gidenle konuşuyoruz, biz konuşuyoruz, siz konuşuyorsunuz, sıkıntılı.

Ben ileriki aşamalarda belki bir şeyler daha ifade etmek istiyorum. Bütçelerin üzerine fazla bir şey söylemek istemiyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kavcıoğlu...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Sayın Başkan, Değerli Başbakan Yardımcım, değerli milletvekillerimiz, değerli bürokrat arkadaşlar, değerli basın; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum, hayırlı akşamlar diliyorum.

Şimdi, biraz önce konuşmacıları da parti adına dinlediğimizde özellikle Merkez Bankası ve BDDK'yla ilgili konularda yorum yapılırken Merkez Bankasının çok başarısız olduğu, BDDK'dan hiç bahsedilmediği gibi iddialar ve yorumlar yapıldı. Yani bunları dinlediğimiz zaman... 2013 yılına kadar enflasyonda, faiz oranlarında başarısız olduğumuz söylendi. Herhâlde 2013 yılına kadar bu ülkede yaşamıyordunuz. Gezi olaylarına kadar 2013 yılında bu ülkede enflasyonun kaçta düştüğünü, faiz oranlarının hangi seviyeye geldiğini herhâlde hepimiz yaşıyorduk. Yine, 1990'lı yıllarda, burada herkes aşağı yukarı o yılları da yaşadı... “2002” dediğimiz zaman Sayın Bakanımız Zekeriya Bey kızıyor ama “iktidar olduğumuzdan beri” diyelim, “2002” şeyini değiştirelim.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Yok, kızmıyorum, bizi yanlış anlamayın.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Hayır, yani o yıllarda Merkez Bankasının -BDDK çok yeni kurulmuştu ama- krizlerde, yaşanan olaylarda karşılık aldığı tedbirler ve başarısız... yani başarılı olduğu hiçbir olayı hatırlamıyorum ben. Dolayısıyla hep krizlerden sonra tedbirler ya da yeniden yapılandırma

yapılırdı. Ama bakın, biraz önce söylediklerinize katılmıyorum, biraz önce de ifade ettim, 2013 yılına gelindiği Türkiye'deki faiz oranları, Türkiye'deki enflasyon, ekonomi, borçlanma, her şey biliniyor. Türkiye'nin 2013 yılından sonra yaşadıkları ve dışarıda ve içeride Türkiye'ye yönelik yapılan saldırılar ve bilerek Türkiye'nin özellikle ekonomisini önce çökerterek zayıflatmaya yönelik yapılan çalışmaların neticesinde Türkiye'yi belki daha öncesi gibi hükümetleri yıkma, Türkiye'yi yine IMF'ye muhtaç etme, çeşitli yollarla Türkiye'yi dış dünyaya tekrar mecbur etme çalışmaları vardı. Ama bu süreç içerisinde, 2002'den sonra, özellikle ekonominin temellerinin sağlam atılmasının faydası özellikle 15 Temmuz hain kalkışma sonrası kendini çok net göstermiştir. Bu hain girişimin takibinde birçok düzenleyici adım atılmıştır.

Burada özellikle biraz hafızaları da tekrar tazelemek, Merkez Bankasının ve BDDK'nın o günlerde aldığı tedbirlerin şöyle bir üzerinden geçtiğimizde bu iki kurumun ne kadar başarılı olduğu, bu süre içerisinde Türkiye ekonomisinin ne kadar başarılı yönetildiği çok net ortaya çıkacaktır. Özellikle 2002 yılından bu yana küresel ekonomik gelişmeleri iyi sentezleyen ve ekonomimize uygulanmasını çok başarılı bir şekilde yapan bir Merkez Bankası. Bu hain darbenin hemen akabinde piyasanın işleyişini ve likiditesini garanti altına alan önlemler alınmıştır. Yani çok kısa bazılardan bahsedeyim, hemen akabinde bankalar gerekli likiditenin limitsiz sağlanması, döviz karşılığı verilebilecek TL likiditesinin limitsiz hâle getirilmesi gibi önlemler alınmış ve bu önlemlerle bankalar arası piyasanın sorunsuz ve tereddütsüz işlemesi sağlamıştır. Yine hemen akabinde, Para Politikası Kurulu toplanarak faiz indirimi yapmıştır, 0,25 puan. Yani Türkiye'de bu tür olayların yaşandığı dönemde piyasaların ne kadar çalkantı yaşadığı ve enflasyona, döviz kuruna, faize karşı ne kadar duyarlı olduğunu hepimiz biliriz. Merkez Bankasının çok ani ve yerinde kararlarıyla faiz indirimine gidilmiştir ve bu kararlar piyasalara normal işleyişinin rakamsal gerçekler çerçevesinde sürdürdüğü sinyali verilmiştir. Yine, Merkez Bankası bu süreçte tedbirlerine devam etmiştir, reeskont kredisi imkânını, hatırlarsanız, 17 milyar dolardan 20 milyar dolara çıkararak bu tutarın 17 milyarını Eximbank özellikle dış dünyaya ihracatı destekleyici bazda, 3 milyar tutardaki krediyi de ticari bankalar tarafından kullanılmak üzere planlamıştır. Yine, bu kararlar ticaretin finansmanına o dönemde destek verilmiştir ki bugünler 15 Temmuzdan sonra çok sıcak günlerdi. Takip eden süreçte adımlarını sıklaştıran ve faiz indirimine devam eden Merkez Bankası ekonomiye destek vermeye devam etmiş ve son bir hamleyle de likidite kararlarını kullanmıştır yani bankaların likidite yönetimini destekleyici tedbirler almıştır. Detayına çok girmek istemiyorum ama söz konusu düzenlemelerle o gün, o günkü günlerde 6 milyar TL teminatın serbest hâle getirilmesi sağlanmıştır. Bu karar yurt içi TL likiditesinin artırılarak ekonomiye destek vermek amacıyla atılmış olumlu bir adım olmuştur. Bu önlemler bankalar arası piyasada likidite sıkışıklığı yaşanmaması ve TL likiditesini rahatlatmak adına son derece olumlu olmuştur. Bu aynı zamanda kredi büyümesini de desteklemiştir, ayrıca aktif likidite yönetiminin devam etmesi piyasaların yakın zamanda dengeye oturmasını sağlamıştır. Yine, alınan bu ilk önlemlerle ekonominin dinamiklerine ilk müdahale doğru ve etkin şekilde yapılmıştır. Piyasada likidite sıkışıklığı yaşanmamasının önüne geçilmiş, olası banka krizlerinin önüne geçilmiş, ekonomide oluşması muhtemel sorunların önüne geçilmiştir ki bu kadar ağır darbeleri yaşayan o günkü Türkiye'de bunların hepsi yaşanmadan çok rahat bir şekilde geçilmiştir. Takip eden süreçte ise burada saymakla bitiremeyeceğimiz kadar etkin kararlar alınmıştır.

Merkez Bankası, BDDK, bunun yanında diğer, bunlara destek veren, onların da hepsinin tek tek adını zikretmek gerek ama benzer kurumlar, ekonomiyle ilgili kurumlar da 15 Temmuzdan günümüze kadar olan süreçte çok etkin adımlar ve düzenlemelere imza atmışlardır. Birçok yönetmelik ve tebliğ yayınlanırken mevcutlarda da birçok düzenlemeye gidilmiştir. Özellikle süreç içerisinde bazı durum ve sektörler bazında bankaların karşılık ayırma politikalarına kolaylıklar sağlanmış, ek kredi kullandırmalarında özel karşılık ayırma yükümlülüğü kaldırılmıştır. O günlerde kısıtlanan -BDDK

Başkanımız burada- çok etkin ve ani, piyasayı canlandıracak kararlarla, kredi kartlarında dokuz aydan on iki aya, tüketici kredilerinde otuz altı aydan kırk sekiz aya, anında tedbirler alınarak piyasaya hareket sağlanmıştır.

Bununla beraber, birçok adımla bankacılık sektörünün ve ekonominin güçlü yapısı korunmuş, 15 Temmuz ve sonrasındaki hain girişimlerin ekonomik alan etkileri sınırlı düzeylerde kalmıştır. Bakıldığında, finansal piyasalarda ve bankacılık hizmetlerinde kesinti yaşanmamış, kredi kanalları açık tutulmuş, yeni finansman veya yapılandırma yoluyla kaynak kullanımı teşvik edilmiştir. Buna benzer dönemleri yine geçmişle karşılaştığımızda, bankaların kredileri geri çağırıldığını, kredi musluklarını kapattığını, firmaların battığını hepimiz yaşamışızdır. Yine bu yaşadığımız süreç içerisinde bunların hiçbirini olmadan kredi artışlarıyla ekonomi canlanmış, takibe düşen bireysel müşteri sayısında -bakın, çok önemli- azalma olmuştur o dönemde; ödeme performanslarında iyileşmeler görülmüş, sorunlu kredi artışı neredeyse durma noktasına gelmiştir. Bu süreçte bankaların kârlılıkları, buna bağlı olarak öz kaynakları ve piyasa değerleri artmıştır.

Tabii, tüm bu gelişmelerde o günlük şartlarda halkımızın ferasetini unutmamak gerekiyor. Özellikle 15 Temmuz sürecinde vatandaşımızın siyasi iktidarla, lideriyle alışverişi duygusal ve o günkü hissiyatla, söylenen her şeye harfiyen... Sokağa çıkmaları gerektiğinde sokağa çıkmış, bankalara destek anlamında bankalara yönelmemiş, döviz alınmaması gerektiğinde döviz almamış, TL'leriyle döviz alımına hiçbir şekilde gitmemiş; o günkü siyasal iktidara, bankacılık kurumlarına, BDDK'ya, Merkez Bankasına güvenlerini halkın da o gün duymuş olması Türkiye açısından çok önemlidir. Yani topyekûn yapılan ekonomik savunmayla likidite sıkışıklığı yaşanmamış, o günlük şartlarda yine bankaların beklenen sendikasyon kredileri ve diğer borçları kolaylıkla yenilenebilmiştir.

Ayrıca, bankaların ve reel sektörün rahatlatılması amacıyla turizm ve enerji sektörleri için yeniden yapılandırma koşulları esnetilmiş, 2016 sonlarında genel karşılık oranları düşürülmüştür. Bunların özellikle bazı önemli olanlarını belirtiyorum, BDDK Başkanımız burada, Merkez Bankasından da arkadaşlar burada; bu kararların çokça olması yanında, piyasanın algısıyla beraber...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) - ...tedbirlerin paniklenerek birden alınmaması, ihtiyaç duyulduğunda ve piyasayla beraber, jeopolitik duruma göre, dışarıdaki, özellikle o günlerde hatırlayın, yatırım şirketlerinin Türkiye'nin notuyla, yatırımlarıyla, dünyadaki konumuyla ilgili olumsuz açıklamalarına rağmen Merkez Bankası ve BDDK gerekli önlemleri, açıklanmadan önce hissetmiş, almıştır veya açıklandıktan sonra gerekli tedbirleri alarak Türkiye'nin bu şekilde bir krize girmesini önlemişlerdir.

Yine, en önemlisi, tam bütçeden sonra torba yasaydı zannediyorum, Kredi Garanti Fonu kefaletiyle kredi verilmesi buraya geldiğinde yine muhalefetten böyle bir kaynağın olmadığı, böyle bir kaynak bulunamayacağı ve bu kredilerin verilemeyeceği söylenmişti. Ben yine burada bir konuşma yaptığımda, Türkiye'nin bankacılık sektörünün bilançosunun buna müsait olduğunu ve bu anlamda bir sorun yaşanmayacağını burada ifade ettim, tutanaklarda da vardır. Dolayısıyla bugün geldiğimiz noktada hem ekonomi bürokrasimizin hem kurumlarımızın yanılmadığını, bizlerin yanılmadığını ve Türkiye, bu süreçte Kredi Garanti Fonu sayesinde bankalarımız...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Verilemeyeceği değil de Şahap Bey, verildikten sonra sorun olacağını söyledik, o yöndeydi eleştirilerimiz bizim.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – O da olmayacak ama yine sizinle tartışmıştık Bülent Bey, siz böyle bir paranın olmadığını söylemişsiniz; tutanaklarda da vardır. Ben de bankacılık sektörü bilançosunun aktif ve pasifteki rakamlarla böyle bir kaynağın orada bulunabileceğini yani dışarıdan borçlanmadan da... Ki, hepimiz daha sıkıntıya gideceğini ve sendikasyonların, dışarıdan kredinin bulunamayacağını konuşmuştuk.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, zorlanacağını söylemiştim sektörün, doğru.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Evet, ona rağmen pasifteki durumumuzla böyle bir kaynağın var olduğunu ve bu 250 milyarlık kaynağı sağlayabileceğimizi söylemiştik. Zaten rakamlar da bize bunu gösteriyor. Sayın Başbakan Yardımcımız da ifade etti, kötü bir şey olmadı, Türkiye’de 353 bin... Garo Bey, yani bunu size özellikle söyleyeyim, biraz önce Türkiye’nin dışarıdaki itibarıyla, Türkiye’ye yatırım gelmediğini, çok kötü... Yani sadece 353 bin firmamız bu krediden faydalandı ve istihdam sağladı, aş sağladı, iş sağladı.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ben de aynı şeyi söyledim.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Yok, söylemediniz, söylediyeniz teşekkür ederiz, ben kaçırmışım.

Bunun yine çok önemli bir şeyi, bakın, Türkiye’de hepimiz yaşıyoruz, siz egzajere ederek söylemeniz de Türkiye tabii ki dışarıda ve içeride, biraz sizlerin de gayretiyle, sıkıntılar yaşıyor. Bu sıkıntılara rağmen, bakın, Türkiye’nin...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yapmayın, valla, yöneten sizsiniz, nasıl bizim gayretimizle olacak?

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Bu verilen 220 milyar kredinin yüzde 68’i yeni kredi. Bakın, çok önemli yani bankacılık kesimini, finans kesimini burada bilenler...

GARO PAYLAN (İstanbul) – İyi bir şey oldu mu sizden, kötü bir şey oldu mu bizden; ne güzel adalet. Öyle yani ülkeyi on beş yıldır biz yönetiyoruz çünkü.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – İşte, bak, iyi şeyleri, güzel şeyleri anlatıyoruz. Siz de destek olun daha güzel şeyler olur.

Bu KGF kredisıyla şöyle: 2016 yılı sonuna kadar yani on ayda kullanılan krediler, tabii, burada kurumların da daha işlevsel olarak Kredi Garanti Fonu’nun daha iyi... Çünkü on aylık süreçte 2016 yılına kadar verilen kredilerden daha fazla bu krediler verildi. Tabii, burada başka bir sonuç da çıkıyor, bu tür kefalet kurumlarının daha da güçlendirilerek finans sistemine büyük bir katkı sağlayacağı aşikârdır.

2017’nin ikinci çeyrek büyüme rakamımız yüzde 5 olarak gerçekleşirken bu döneme kadar uzanan süreçte bahsettiğimiz adımların çok büyük katkısı olmuştur, özellikle Kredi Garanti Fonu’nun bu dönemde bu büyümeye çok büyük katkısı olmuştur.

Yine, doğrudan yatırımlarda ve portföy yatırımlarında, yine yaşananlara rağmen, 2017 yılında ülkemize önemli derecede sayılacak portföy girişi yaşanmıştır ki hem gelişen ülkelerdeki hem gelişmekte olan ülkelerdeki düzelmelere ve oralarındaki sermaye, oralara kayan portföy yatırımlarına rağmen, Türkiye’nin de yaşadığı jeopolitik sorunlara rağmen yine de çok önemli portföy yatırımlarında ve doğrudan yatırımlarda artışlar devam etmiştir.

Yine, son dönemde özellikle Merkez Bankası altın tahvili ve kira sertifikasyonu hususuna değinmek istiyorum. Bilindiği üzere ilk altın tahvili 2-6 Ekim tarihlerinde yapılmıştı. Burada Hazine Müsteşarlığınca talep toplama yapıldı. Orada bir şeyi Sayın Müsteşarım söylemek istiyorum: Tabii, biraz düşük geldi, beklenenden düşük oldu. Burada tek banka aracılığıyla yapılmasının etkisi var mı?

Belki onu bütün bankalara yayararak daha geniş bir reklamlı tahmin ettiğimiz 2.200 ton yastıkaltı altının ekonomiye kazandırılması çok önemli bir ivme sağlayacaktır. Çünkü Merkez Bankası rezervlerimize baktığımızda, o da önemli, biraz önce yine konuşurken... Yaklaşık 115 milyar dolar seviyesinde olan Merkez Bankası rezervlerinin 95 milyar doları brüt döviz rezerv, yaklaşık 21 milyar doları da altın rezervleri ki altın rezervlerinin bu 2.200 tonu düşündüğümüzde çok yeterli olmadığını görüyoruz. Yastıkaltının tekrar ekonomiye kazandırılmasıyla kırılabilirliği azaltmak konusunda büyük bir etkisi olacağını düşünüyorum.

Tabii, tüm bu anlattıklarımız yanında beklentiler globalleşen dünyada yaşanan ve yaşanması beklenen sonuçlarla da yakından ilgili. Özellikle, bilindiği üzere -biraz önce de bahsedildi- FED Başkanlık seçimi yaklaşmakta. Burada mevcut başkanın aday olmayacağını kuvvetle muhtemel olması, yerine gelecek adayların, özellikle Taylor'ın veya ona yakın insanların, yani "şahin" diye nitelendirdikleri görüşe ait olan başkanlardan birinin gelecek olması faiz artırımını şimdiden tetikledi. Bu, tabii bizim gibi ülkeler için biraz sıkıntı yaratan bir durum. Dolayısıyla bu anlamda da özellikle kuru tetikleyen bir durum söz konusu. Kur artışı tabii, ihracatımızı artırmakla beraber, olumlu yansımakla beraber ithal girdi ihtiyacının yüksek olması cari açık seviyemizi de olumsuz etkileyeceği için bu anlamda tedbirler alarak, bu anlamdaki tedbirlerimizi güncelleyerek ekonomimizin bu dönemde daha sağlıklı bir şekilde yürümesini sağlayacaktır.

Ben, tekrar, bu süreç içerisinde, özellikle biraz önce de ifade ettim, Merkez Bankasına, Hazineye, BDDK'ya -tabii, çok geniş ama SPK'ya da deyim, Başkanım bakıyor, "Benim ismimi niye söylemiyorsunuz?" diye- bütün kurumlara tek tek, ama bu kriz, özellikle 2013'ten bu tarafaki dönemde alınan tedbirlerin çok yerinde ve zamanında yapılarak ekonomimizin bu kadar sıkıntılı dönemden bu kadar iyi bir şekilde çıkmış olması adına hepsine teşekkür ediyorum, başarılarının devamını diliyorum.

Hayırlı akşamlar, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, grup adına birer tane arkadaşımız konuştu süreye bakmadan ama bundan sonraki konuşmaların hepsini on dakikayla sınırlandıracağım.

Sayın Karabıyık, ilk söz sizindir; buyurun lütfen.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler.

Sayın Bakan, ben konuşmama önce ödemeler dengesiyle başlayacağım. Şimdi, görüyoruz ki ödemeler dengesindeki riskler artıyor. Dış kaynak girişi azalıyor ve dış kaynak girişinin özellikle kalitesinde bir bozulma var. Şimdi, sekiz aylık cari açığın geçen yıldan daha kötü bir cari açığa tekabül ettiğini görüyoruz ama bence bundan daha kötü olan cari açığın finansman yapısı. Gerçekten finansman yapısında önemli bir değişim var. Geçen yıl sekiz ayda 33 küsur milyar dolar olan net dış kaynak girişinde yüzde 22'lik bir artış söz konusu ve bu yıl 25 milyar dolara düşmüş durumda. Dışarıdan gelen kaynak cari açıktaki artışı finanse edememiş. Edememiş ki sekiz ayda rezervlerde 11 milyar dolar bir erime söz konusu, öncelikle bunu belirtiyim.

Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisinin sayın vekili ifade etti "Yatırımlarda artış." var dedi ama doğrudan yatırımlarda değil, portföy yatırımlarında artış var. Doğrudan yatırımlarda geçen yılın tam tersine bir azalma söz konusu, o da yüzde 15'e tekabül eden bir azalıştır bu, doğrudan yatırımlarda ama dolaylı yatırımlarda, daha doğrusu sıcak para da, çok kısa vadeli sıcak para da artış var, bu doğru. Yine, diğer taraftan, alınan kredilerde de bir kısa vadeye yönelme var. Şimdi, bunları bir araya getirdiğimizde kısa vadeli kaynak girişi artmış, uzun vadeli kaynak girişi azalmış. Şimdi, bu, önemli bir risk demek. Geçen yıl, yine ifade edeyim ki, bunun tam tersiydi. Yani vur-kaç yatırımcı daha fazla.

Hani şöyle anlatırız ya: Sıcak para girerken bahar yelleri estirir ama çıkarken kasırgaya dönüştürür. Yani bu kırılğanlığın artması demek tabii, ama siz sıcak paraya hele yüksek faiz vermeyin, size kaç gün can yoldaşlığı yapar hep beraber görürüz. Tabii, bir de kura duyarlılığı da burada aslında unutmamak gerekiyor.

Diğer taraftan bir başka nokta da bütçeyle ilgili. Bütçe açığı var, tamam bir de zaten referandum, seçim filan harcamaları da eklenince açık oldukça yükselmiş durumda. Şimdi, eylülde açık iyi görünüyor yani 2016'ya göre kıyasladığımızda sanki biraz daha iyileşmiş gibi görünüyor ama 2016 Eylülünde baz etkisi var yani 2016 Eylülü zaten işlerin kötü gittiği bir zaman. Hani orayla kıyasladığımız zaman zaten bir baz etkisi ama bu bir iyileşme anlamına gelmiyor. Tabii, bütçe açığının bu kadar yüksek olması Hazinesin de borçlanma ihtiyacını artırıyor beraberinde. Ama birazdan ifade edeceğim, tekrar oraya gireceğim, Hazine maalesef ihtiyacının da üstünde borçlanıyor, oraya tekrar bir pencere açacağım. Şimdi de 25 milyarlık bütçe açığına 55 milyar borçlanma gerçekleştirilmiş durumda. Yani dış dengelerin de kırılğan olduğu bir ortamı düşünmemiz lazım tabii. Şimdi hem dış borç hem de cari açık düşünüldüğünde 200 milyar doların –yani ben kabaca öyle hesapladım- üzerinde bir kaynak ihtiyacı var yani ayakta tutabilmek için. Hani biz buna “sürdürülebilir cari açık” diyoruz ya, işte, o borcu, cari açığı, hepsini sürdürülebilir bir kıvama getirmek için 200 milyarın üzerinde bir kaynak ihtiyacı var. Var da, bunu bizler burada biliyoruz, konuşuyoruz da ama zavallı vatandaş maalesef hâlâ “Bizi IMF'ye muhtaç etmediler.” diye biliyorsa işte burada vicdanımızın sızlaması gerekiyor. Çünkü herkes finansal okuryazar olmak zorunda değil. Ama bu ülke IMF'ye borçlanmıyorsa başka türlü borçlanıyor; küresel sermayeye borçlanıyor, sıcak paraya borçlanıyor ama borçlanıyor. IMF'ye borç da verebilir. Nasıl verir? Alır borç, yine verir ama bunlar övünülecek hiçbir şey değil. Ve kesinlikle de vatandaşa sahalarda, alanlarda “Sizi artık borç batağından kurtardık, IMF'ye biz borç para vereceğiz.” diye söylendiği zaman sizi bilmiyorum ama benim bile yüreğim sızlıyor çünkü vatandaşı kandırmanın hiç doğru olmadığını düşünüyorum.

Bir başka noktada da bankaların faizi düşürmesi konusu var. Şimdi, şunu kabul ediyorum: İktidar partisinin on beş yılda, özellikle son beş yılda en başarılı olarak yaptığı şeylerden bir tanesi de algı yönetimi. Algı yönetiminde gerçekten başarılı, bunu kabul ediyorum ama abartıyor mu? Abartıyor. Yani algı yönetimi üzerine herhâlde çok çalışılıyor ki yani vatandaşın algısını o yöne çekmek ya da bazen çok önemli bir konudan diğer tarafa o algıyı çekmek, bunun her modeli uygulanıyor. Başarılı olunuyor mu? Olunuyor. Görüyoruz, yani seçimlerde de görüyoruz. Şimdi bunu niye söyledim? Son olarak bir örnek: Beştepe'de toplantı yapıldı bankalara, faiz düşürme konusunda. “Sizi gidi bankalar, şu faizi bir düşürmüyorsunuz. Düşürseniz ne olacak, ne kadar güzel olacak, bu vatandaş, bu ülke rahat edecek; hep suç sizde.” Şimdi bu algı yaratılıyor, ben hani vatandaş olarak herhâlde izleyen birisi der ki: “Tüh, tüh bu bankalar bunu düşürse bütün sorun bitecek.” Şimdi, faizin düşmesi zaten bankanın işine gelir. Yani banka kredilerle uğraşmak, bunun riskine katlanmak yerine faiz düştüğü zaman elindeki tahvil portföylerinin zaten değeri artacak, kârlılığa geçecek yani niye istemesin ki bankalar. Ben burada bankaların avukatı falan hiç değilim ama gerçek olan bir şey var, eğer biz faiz oranlarının düşmesini ciddi olarak istiyorsak bunun sebeplerini ortaya koymak zorundayız. Önce bir kere enflasyon konusuna odaklanmak gerekiyor. Bu enflasyonda bu enflasyondan daha düşük bir faiz veremezsiniz. Hele o sıcak paraya bağlılığımız sırasında o sıcak para hiç de size yâr olmaz, zaten çeker gider. Bu kadar borçlanma ihtiyacı varken ikincil sebep olarak da, enflasyonun dışında da aynı zamanda veya onun devamında da Hazine bu kadar yana yakıla borçlanırken yana yakılanın üstüne bir de ihtiyacından fazla borçlanırken –az önce oraya bir pencere açacağım demiştim- yani bankalar nasıl faiz düşürecek? Faizi düşürmek şöyle dursun, faizin daha ileride yükselmesine nasıl engel olabileceksiniz?

Şimdi, dedim ki: Gereğinden fazla borçlanıyor Hazine. Hazine, dokuz ayda, ihtiyacından yüzde 67 daha fazla borçlanmış yani 100 liralık ihtiyacı için 167 lira borçlanmış. Bakıyorsunuz ekonomi basınına ya da haberlere, her şeyde her kafadan bir ses çıkıyor, diyor ki: “Niye Hazine bu kadar borçlanıyor, kapıda seçim mi var?” işte, “Ne oldu, bir yerde bilmediğimiz bir sorun mu var?” ya da “Seçim için paramı biriktiriyor?” veya işte, bunun gibi çok sayıda sebepler yani “Ekonomik kriz mi bekleniyor bizim bilmediğimiz?” gibi... Ve biz bunun cevabını bulamıyoruz. Neden Hazine... Bir de usulsüz olarak yani usulüne de uymadan Hazine neden gereğinden daha fazla borçlanıyor, yasal limitler aşılarak nasıl borçlanıyor, yasanın dışına çıkarak nasıl borçlanıyor, neden borçlanıyor? Bunu anlamak mümkün değil ve şu anda ekonomistler arasındaki, sanıyorum, en çok, gündem maddelerinden bir tanesi de herhâlde bu.

Şimdi, Hazinesinin borçlanma ihtiyacı sebebiyle faiz oranlarının düşmesine engel oluşturduğunu söylemiştim. Bakın, Hazine ilk dokuz ayda da 79,2 milyar lira iç borç ödemiş. Bu ödemenin 45,8 milyarı ana para ama 33 küsü faiz, yine faiz, yine faiz. Ve Hazine aynı dönemde 100,3 milyar dolardan biraz daha fazla, tam net rakam yok, borçlanmış. Şimdi, bu kadar borçlanma ihtiyacı, üstüne üstlük gereğinden de fazla borçlanan bir Hazine karşılığında “Merkez Bankası faizi düşür, bankalar faizi düşürün...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LALE KARABIYIK (Bursa) – Yani dediğim gibi...

Ek süre alabilir miyim?

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – İlave süre veriyorum, lütfen toparlayın.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkür ediyorum, tamam.

Diğer taraftan, bir 2023 hedefi vardı, Türkiye en iyi 10 ekonomi arasında olacaktı, kişi başına gelir 25 bin dolar, ihracat 500 bin dolar... Şimdi, ihracat rakamlarına bakıyorsunuz -yenisi açıklandı, Eylülde açıklanmıştı- geçen yıl zaten yani 15 Temmuz sonrasındaki o altı aylık dönem zaten feci bir dönem, şimdi onlarla kıyasladığınızda iyileşmiş gibi görünüyor ama bu bize gerçekleri göstermiyor. Bunu bir kere düşünmeniz lazım. Bir taraftan toplam dış borç tutarı da –az önce söylemeyi unuttum, ifade edeyim- millî gelir toplamının yarısını geçti yani 432 milyar dolara yükseldi. Bunu da bir tarafta tutmak lazım. Neden önemli? Orta Vadeli Program hedeflerinin iflas ettiğini gösteriyor çünkü.

Bir diğer nokta da, büyüme yüzde 5’lerde ama istihdam artışı yok. Şimdi, büyümeyi, tabii, doğru okumak lazım. Yani şu anda inşaatla bir büyüme var. İnşaatla var, işte tüketimle oldu dönem dönem, gibi büyümeler söz konusu. Büyüme, istihdam yaratmayan, hane halkı refah seviyesine yansımayan bir büyüme ama şunu her zaman biliriz, bütün iktisatçılar bilir: Yani kamu yatırımları da büyüme sağlar, özel sektör yatırımları da büyüme sağlar ama özel sektör yatırımlarının sağladığı büyümeyi, kamu yatırımları o sıçramayı sağlamaz. Fakat o özel sektör yatırımları durduğu zaman da kamu yatırımlarını artırır ki o en azından çarkı döndürsün. Özel sektör yatırımlarını kendi içinizde değerlendirdiğinizde de inşaat sektörü büyüme üzerinde sıçrama etkisi yaratamaz -evet, gereklidir inşaat sektörü tamam ama- özel sektör imalat sanayisindeki büyüme gibi toplam büyüme üzerinde bir sıçrama etkisi yaratmaz. Yani büyümenin temeli, motoru imalat sanayisi büyümesidir. Ama biz özel sektör imalat sanayisine baktığımızda orada durma var, orada yatırımlar artmıyor. İşte bize büyümenin doğru bir zeminde olmadığını gösteren en önemli verilerden bir tanesi bu. Bu, belirsizlik sebebiyle diyebilirsiniz; bu, riskler yüksek olduğu için diyebilirsiniz, bunu her sebebe dayandırabilirsiniz ama sonuçta özel

sektör imalat sanayisi artmadığı zaman büyümenin motoru az çalışmış oluyor ve o büyüme istihdama dönmüyor, o büyüme hane halkı refah seviyesine dönmüyor, hizmetlerin kalitesine dönmüyor. Yani o büyümeden sağlıklı bir sonuç bekleyemiyorsunuz.

Son olarak şunu söyleyip bitireceğim, aslında söyleyeceğim çok şey var ama: Şu anda önemli verilerden bir tanesi, daha doğrusu geçen gün açıklandı, mesela “Neden özel sektör imalat sanayisi büyümüyor?” derken, hani, bir sürü “Belirsizlik olabilir, risk olabilir.” dedik, işte hepsini saydık ama lütfen şunu da bir kenarda tutalım: Uluslararası Şeffaflık Kuruluşu tarafından hazırlanan Yolsuzluk Algı Endeksi önemli bir veri açıkladı. Türkiye’de yolsuzlukların arttığını gösteriyor ve yolsuzlukla mücadelenin Türkiye’nin önceliklerinden biri olması gerektiği konusunda da bir uyarı geliyor buradan. Bunlar da dış yatırım girişlerini veya Türkiye’deki yatırımcının yatırımdan uzak durmasını sağlayan sebeplerden olabilir, risklerin büyük bir temelini oluşturabilir daha doğrusu. Lütfen, bunun bir kenarda dikkatle izlenmesi lazım. Bunu yükselten sebeplerden bir tanesi de aslında her şeyin tek elde toplanması ve denetim mekanizmasının azalmasıdır. Bunu da lütfen unutmayalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Karabıyık.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, ilk defa bir bakan sunumunda Sayıştay raporlarından bahsetti, teşekkür ederim, memnun oldum, Sayıştay raporlarındaki eleştirilerden bahsetti sunumunda. Bunların dikkate alınması bundan sonrası için inşallah örnek olur çünkü sadece maalesef kesin hesapla hiçbir bağlantı kurmadan sadece bütçeyle ilgili bilgi veriliyor. Daha doğrusu bazı faaliyetler burada özetleniyor. Biz de kısa süre içerisinde... Bu sene 2018 bütçesi, 2016 kesin mizanına hemen hemen hiç değinmeden konuyu geçiştirmiş oluyoruz ama sizin duyarlılık göstermeniz güzeldi. Teşekkür ederim tekrar.

Sayın Bakanım, ben kesin hesaba gireceğim ağırlıklı olarak ama sunumunuzda birkaç konu dikkatimi çekti, onları özetlemek istiyorum. Çünkü bizden özellikle 2018’le ilgili bütçe eleştirilerini yapacak çok arkadaşımız var, onun için ben ağırlığı 2016’ya vereceğim. Bu, 38’nci sayfada 59’uncu maddede mali disiplinden bahsetmişsiniz ama Sayın Bakanım, bu, Varlık Fonu çıktıktan sonra, özellikle Varlık Fonu’nun zaten kurulması da kamu mali yapısından, mali disiplinden bir tavizdir aslında. Ve onun haricinde de bizim son zamanlarda Plan Bütçeden ya da Meclisten çıkardığımız birçok kanun 5018, 47, 49, çok fazla SPK ve BDDK’yla ilgili olarak çıkmadı ama ağırlıklı olarak Kamu İhale Kanunu vesaire; bütün kamu mevzuatıyla ilgili, kamu mali mevzuatıyla ilgili biz geriye gidiz başlattık, hep geriye doğru gidiyoruz kurumlarla ilgili, kurumsallaşmayla ilgili, mevzuatla ilgili; delik deşik oldu. Özellikle Kamu İhale Kanunu, 5018, 4747, 4749 ve ihale mevzuatı baştan aşağı sıkıntılı. Maalesef geriye gidiz başladı.

Mali disiplin diyoruz. Geçen, Maliye Bakanına sunumundan sonra sordum, 2 kere sordum. Bu servetlerin millî ekonomiye kazandırılmasıyla ilgili çok riskli bir kanun çıkardık, biliyorsunuz, çok riskliydi aslında o kanun, hâlen de riski var. “Bu kanun kapsamında ne kadar para geldi, ne kadar kişi bunun için müracaat etti?” diye sorduk, “Cevap vermiyorum, veremiyorum” dedi. Şimdi, mali disiplini olan bir ülkenin maliye bakanı bunu söyleyebilir mi? Bununla ilgili normalde cevap verebiliyor olması lazım; değil mi? Arkadaşlarım da şahittir, cevap veremedi, “Vermiyorum, veremiyorum.” dedi. Yani bunun utanılacak, sıkılacak, gizli tutulacak bir tarafı yok ki. Bir kanun çıkarmışız, o kanunun

uygulamasıyla ilgili olarak... Ayrıca bu, yedek ödenek ve yine, ödenek üstü harcamayla ilgili olarak da bu sene 2016'yla ilgili olarak yine, aynı şekilde sorunlarımız, sıkıntılarımız var. Çok fazla aşmış vaziyette ki orada da mevzuat değişikliği yapmış olmamıza rağmen, ona rağmen.

Bu, çiftçi, esnaf, KOBİ ve girişimcilere sağlanan destekler konusuna değinmişsiniz 109'uncu maddede. Bir şey söyleyeyim: Bugün, abartım yok, bizim Ankara'nın Polatlı ilçesi Kargalı köyü Muhtarı Muzaffer Atık aradı, bunlarla ilgili olarak erteleme istedi. "Çok kötü durumdayız" diyor. Özellikle sizin geleceğinizi de öğrenmiş Komisyona. "Erteleme istiyoruz. Ödeyecek durumumuz yok." diyor. Gerçek anlamda çiftçilik yapan, gerçekten köyde oturan insanlar bunlar ve büyük sıkıntı içerisinde. Samimi olarak itirafıdır.

Bir de bir şeyi merak ediyorum Sayın Bakanım, not alabilerseniz memnun olurum... Bu, yine Maliye Bakanlığı, torba kanun görüşmeleri sırasında yeterli cevabı vermedi. Ek bütçeyle getirmesi gerekirdi biliyorsunuz ilave borçlanmayı. Fakat, biraz önce Sayın Bakanım da değindi, bu yıl için bütçe açığının çok üzerinde, hatta gerekenin çok üzerinde bir borçlanma var. Gelecek yıllla ilgili de bir borçlanmadan bahsediyorsunuz. Bu neyin hazırlığıdır yani bir şeylere mi hazırlanıyoruz, bunu bilmemiz lazım. Gizli tutulması gerekiyorsa gizli tutalım ama görünen o ki bir şeylere bir hazırlık var, fazla fazla borçlanarak, stoklayarak döviz vesaire, bir şeylere hazırlanıyoruz. Biz de hazırlanalım bunlara.

Bir de Hazine'den sorumlu Bakan olarak -bugün BDDK ve SPK bütçeleri de görüşülüyor-. Amerika Birleşik Devletleri'nin bu Birleşmiş Milletler ambargosu nedeniyle, İran ambargosu nedeniyle Türk bankalarına yönelik bazı tasarruflarından bahsediliyor, ki bu şüyu vukuundan beter bir bahis, bununla ilgili bir açıklama yapabilirsiniz, size ulaşan bir bilgi var mı, sadece tek bir banka mı, sadece bir kamu bankası mı, başka bankalar var mı, bilgi verebilirseniz çok memnun olurum.

Bir de bu 2016'ya girmeden önce bugün Merkez Bankası enflasyonla ilgili olarak bir revizyona gitti. Bu durumda, büyük ihtimalle memurlara maaş farkı ödenmesi gerekecek. Bununla ilgili de bir hazırlık söz konusu mu çünkü bu, giderleri artıracak?

Sayın Başbakan Yardımcım, şimdi siz -teşekkür ederim tekrar- Sayıştay Denetim Raporu'na değindiniz. Ben onlara tekrar girmeyeceğim, onunla ilgili gerekeni yapıyorsunuz, konunun farkındasınız, uzatmayayım. Ama şunu söyleyeceğim: Sayıştay raporunun arkasında Hazinece hazırlanan 2 tane mali tablo var, birisi bilanço, birisi de faaliyet gelirleri tablosu. Bilanço dipnotları arasında şöyle bir şey var: 930 hesapta, "Verilen Garantiler Hesabı" 60 milyar 748 milyon olarak görünüyor. Biz bu rakamı bir yerde görmedik, burada gördüm ben. Bu, muhtemelen yerel yönetimlere verilen garantiler. Bu rakamın da ayrıca görünmesi gerekmiyor mu? Bu, belediyelere verilen 60 milyar 748 milyon garanti. Böyle bir garanti verilmiş, bu garantinin de Hazine'nin bültenlerinde ayrıca yer alması gerekmiyor mu? Ayrıca, 932'de "Verilen Taahhüt Belgeleri Hesabı" var, 37 milyarlık bir belge. O da uluslararası kuruluşlara sermaye taahhütlerinden dolayı. Bunu da görememiştim. Bunlarla ilgili bilgi alabilirsem memnun olurum.

Bir de bu, faaliyet sonuçları tablosunda faiz giderleri 60 milyar olarak görünüyor. Hâlbuki 2016'da 56 milyar, yanlış hatırlamıyorsam, faiz gideri vardı. Farklılık nereden doğuyor? 60 milyar bu tabloda, hâlbuki bizim bildiğimiz 56 milyar. Önemli bir farklılık olarak görüyorum.

Sayın Bakanım, hatırlıyorsanız, 2015'le ilgili olarak burada görüşürken yine ben Sayıştay raporundan bahsetmiştim. Sayıştayın geçen yıl şöyle bir eleştirisi vardı -bununla ilgili bir şey yapıldı mı acaba- "Darphane ve Damga Matbaası muhasebe birimindeki altın, gümüş, menkul varlıkların

mali tablolarda gerçek değeriyle gösterilmemesi.” Emanete verilen şeyler bunlar, altın, gümüş, çuval çuval ve bunlarla ilgili olarak tabii bu skandal bir kayıt. Bunların düzeltilip düzeltilmediği belli değil. Bununla ilgili olarak da bilgi verebilirseniz memnun olurum.

Yine, bu yılki Sayıştay Denetim Raporu Darphane ve Damga Matbaasıyla ilgili olarak önemli bulgular içeriyor. İki bulgusu var, bir de denetim görüşünü etkilemeyen bulgusu var. Bunlardan bir tanesini önemli görüyorum: “Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğüne cumhuriyet altını üretimi karşılığında gelir olarak kalan altınların mali tablolarda iz bedeli yerine gerçek değerleriyle gösterilmesi ve gelir hesaplarına kaydedilerek hazineye aktarılması gerekmektedir.” diyor. Böyle bir eksiklik var. Çok önemli. Alınan altınlar cumhuriyet altına dönüştürülüyor ama kalan altınlar gelir olarak kaydedilmiyor, artan miktarlar. TASIŞ’ten alınıyor bunlar. Önemli bir eksiklik olarak düşünüyorum.

Bir de Darphane ve Damga Matbaası Döner Sermaye İşletmesinin gelir tablosuna bakınca, 2015’te 103 milyar liralık, 2016’da 69’a düşüyor, bir düşünüş söz konusu, çok önemli. Bu, yanırlardan mı kaynaklanıyor, yoksa başka bir sebebi mi var, öğrenmek isterim. Teşekkür ederim.

Merkez Bankasıyla ilgili olarak da denetim raporunda 5 bulgu var. Merkez Bankası, Sayın Başkan, her sene benzeri eleştirilerle karşı karşıya ve bunları düzeltmiyor bir türlü. Merkez Bankasının bu konuyla ilgili gerekeni yapması lazım. Sayıştay her sene ısrarla bu konunun düzeltilmesini istiyor. Biz de Komisyonunda bununla ilgili bir karar almıyoruz ama önemli konular, özellikle çalışanları ilgilendiren önemli konular. Vuzuha kavuşması gerekir.

Yani, burada konuştuğumuz konular kadar önemli değil ama kurum lojmanlarında ikamet eden personele konut tazminatı ödenmesi gibi, orada çalışan personele daha sonra sıkıntı yaratacak başlıklar da var eleştiriler arasında. Üyelik aidatının Merkez Bankasından, orada çalışan bazı personelin asli ve sürekli görev mahiyetinde çalışan personelin meslek kuruluşları üyelik aidatlarının bütçeden ödenmesi gibi konular var. Bunlar, hemen hemen dört yıldan beri Sayıştay tarafından eleştiri konusu yapılıyor ama bunlarla ilgili maalesef bir şey yapılmıyor.

SPK’nın raporunda da Sayın Başkanım, 6 bulgu var. Dikkatinizi çekti mi? Önemli olduğunu düşünüyorum. Bir tanesini dikkatinize sunmak istiyorum, 5’inci bulgu bu: Kurulun iç denetim hizmetlerinin sertifikalı iç denetçiler eliyle değil de her yıl kurul başkanı tarafından gönderilen meslek personeli eliyle yürütülmesi. Siz bu denetim konusunda hassassınız, denetimde standart arayan, norm arayan bir kurumsunuz, herkesten bunu arıyorsunuz. Kendinizin de bu konuda kendi denetiminizle ilgili olarak hassasiyet göstermesi gerekir diyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kuşoğlu.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli bürokrat arkadaşlarım ve sayın basın mensupları; hepimizi saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, ben de notumu almıştım, Sayıştay raporlarıyla ilgili verdiğiniz bilgilerden hakikaten memnun kaldık. Yani, ayrıntısına varıncaya kadar, bulgu sayısı ve bu bulgulardan hangilerinin yerine getirildiğiyle ilgili bilgi vermeniz ve mevzuat düzenlemesi gerektirenlerle ilgili de çalışmanız olduğunu söylediniz, gerçekten ben de teşekkür ediyorum çünkü Sayıştayın önerileri önemli, bu konuların titizlikle dikkate alınması gerekiyor.

Bir de düzeltme mi diyeyim ya da ilave bir bilgi mi diyeyim, sunumunuzun 33'üncü sayfasında diyorsunuz ki: "2001 krizi sonrasında Türkiye'de bankacılık kesimi açısından devrim niteliğinde adımlar atılmış ve köklü bir dönüşüm gerçekleştirilmiştir." İlk Bankacılık Kanunu 1999'da, BDDK'nın kuruluşu 1999'da yani 57'nci Hükümetin ilk çıkardığı kanun, yanlış hatırlamıyorsam, belki ikinci kanun; ilk kanun DGM'nin sivilleşmesi de olabilir, Haziran 1999'da Bankacılık Kanunu. Tabii 2001 sonrasında bir ekonomi programı uygulamaya konuldu, kastettiğiniz oysa amenna ama bankacılıkla ilgili hakikaten köklü düzenleme, köklü reform 1999 yılından itibaren başlamıştır. Zaten o dönemde birçok alanda köklü reformlar gerçekleştirildi. Kamu mali yönetimi, kamu borç yönetimi, Kamu İhale Kanunu, sosyal güvenlik, Merkez Bankasının bağımsız hâle getirilmesi -yani şu anda aklıma gelenler- bunlar hep o dönemde gerçekleştirildi.

Biz de şöyle bir eleştiri yapıyoruz Sayın Bakanım: Zaten o dönemde gerçekleştirilen reformların etkisiyle 2008'e kadar iyi gittik, makroekonomik göstergelerimiz hep iyi sonuç verdi, 2008'den sonra, ekonominin ihtiyacı olan alanlarda yapısal reformlar gerçekleştirilmediği için sıkıntıya düştük. Yani bizim tespitimiz de bu yönde, bunu ifade etmek istedim.

Şimdi, 2018-2020 Orta Vadeli Program hedeflerine baktığımız zaman bugünden inandırıcılığını kaybettiğini görüyoruz. Niye? Daha bugünden biz 2018 kur hedeflerini aşmış vaziyetteyiz. Zaten, gerek bu dönemde bütçe süreci gerek kalkınma planıyla ilgili süreç gerek program süreci artık kamuoyunun da ilgisini çekmiyor, piyasalara da tam güven vermiyor, ilgili çevrelere de tam güven vermiyor. Niye Sayın Bakanım? Çünkü kısa sürede revize ediliyor, kısa sürede rakamlarda çok büyük oranlı değişiklikler yapılıyor.

Şimdi, geçen seneki OVP ile bu seneki OVP'yi yan yana koyun, makroekonomik hedeflere bakın, gerçi bir kısmı millî gelir revizyonundan kaynaklanan değişimler de var ama neticede, Hükümetin açıkladığı iki plan arasında çok büyük farklılık var, bir yılda çıkarılan iki plan arasında çok büyük farklılık var.

Şimdi, OVP'de 2017 yılı dâhil dört yıl için yüzde 5,5 büyüme öngörüyoruz. Ama baktığımız zaman, hem bütçe açığının hem de cari açığın millî gelire oranında düşme öngörüyoruz. Benim hatırladığım, bugüne kadar bu başarıyı hiç sağlayamadık yani böyle bir ikiz açığın düşürülmesi konusu hiç gerçekleştirilemedi. İnşallah gerçekleştirilir, temennimiz de o yönde.

Bir de şunu ifade edeceğim: Sunumunuzda da 2003-2016 arası yıllık ortalama büyümeyi 5,6 olarak verdiniz ve ta 1924'e kadar olan dönem ortalamasıyla karşılaştırdınız. Burada şunu ifade edeceğim: Türkiye'nin büyümesi açısından ilginç bir yanılmayla karşı kaşıyayız. Hâlbuki büyüyen bir Türkiye ekonomisi olarak lanse edilen süreç Türkiye açısından sağlıklı ve nitelikli büyümediği bir süreç. Bu büyüme millî gelir içindeki sanayi payının giderek azaldığı bir süreç. İşsizlik sorununun çözülmediği bir süreç. Bu büyüme makroekonomik sorunları çözen değil kronikleştiren bir büyüme oldu Sayın Bakanım, neticede bir değerlendirme yaparsak bunu görüyoruz. Yani büyümenin nimetleri vatandaşlara yansımada, işsizlik ve gelir dağılımı adaletsizliği konusunda kayda değer bir iyileşme sağlanamadı, hatta daha da kötüleşme var.

Türkiye kişi başına millî gelirden 2008 yılında yakaladığı seviyenin altında şu anda, 2017 için ön tahminimiz 2008'in altında. Yani dokuz yıldır "orta gelir tuzağı" diye adlandırılan bir tuzağa düştük, 10 bini aşıyoruz, sonra geri düşüyoruz, sonra 12 binlere çıktık bir ara ama dört yıldır da yine kişi başına millî gelirden geriye doğru düşüş var.

Özellikle dört yıl için çok dikkat çekici bir durum var, onu burada ifade etmek istiyorum. Ekonomi büyümüş ama işsizlik artmış, kişi başına millî gelir düşmüş, dört yıl üst üste. Hemen rakamları söyleyeyim: 2014 yılında büyüme 5,2, buna karşın kişi başına millî gelir yüzde 2,9 oranında azalmış,

işsizlik 0,9 puan artmış. 2015 yılında ekonomi 6,1 büyümüş, buna karşın kişi başına millî gelir yüzde 9 oranında azalmış, işsizlik oranı 0,4 puan artmış. 2016 yılında ekonomi yüzde 3,2 oranında büyümüş ama kişi başına millî gelir yüzde 1,2 oranında azalmış, işsizlik oranı 0,6 puan artmış. 2017 yılında da yüzde 5,5 büyüme tahmin edilirken kişi başına millî gelirden yüzde 3,2 oranında azalma bekleniyor. Yani baktığımız zaman, ekonomi büyürken işsizlik artıyor, kişi başına millî gelir düşüyor; böylesi bir tabloyla da karşı karşıyayız.

Yıllar sonra enflasyonu da çift haneli rakamlara yükseltmeyi yeniden başaran bir hükümet var karşımızda. “2017 yılı gerçekleşme tahmini olarak yüzde 9,5; 2018 için hedef olarak yüzde 7.” diyorsunuz. Yani çok gerçekçi görünmüyor bugünkü rakamlara baktığımız zaman, hele ki ÜFE’ye baktığımız zaman bu oranların pek yakalanamayacağı bugünden görünüyor.

Yine, Türkiye ekonomisinin en önemli sorunu işsizlik dedik. Özellikle eğitilmiş işsizler çıkış gibi büyüyor, gençlerimiz gelecekte umudunu kesiyor Sayın Bakanım.

Bakınız, en son açıklanan -temmuz- iş gücü istatistikleri: Resmî işsizlik oranı yüzde 10,9. Genç işsizlik oranı yüzde 21,1’e çıkmış. Bir de ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerle ilgili bir oran var biliyorsunuz, orada 26,7’de. Gerçekten çok düşünmemiz gereken, gençlerimizin gerçekten bunalıma girmesine neden olan bu işsizlik sorunuyla ilgili artık tedbirler almamız lazım Sayın Bakanım, çünkü rakamlar çok yüksek oranlarda.

Cari açığın millî gelire oranında önemli bir düşme sağlanmıştı ama tekrar iki yıldır yükselme var. 2016’da millî gelire oranı yüzde 3,8; 2017’de de 4,6’ya yükseleceği öngörülüyor. Cari açığımızın yüksek olmasının temel nedeni, ülkemizdeki teknolojik gelişmenin önündeki engeller ve beşerî sermayenin artırılmasında yaşanan başarısızlıklar. Eğer cari açık sorununu kalıcı olarak çözmek istiyorsak yüksek ve ortanın üstü teknolojiyle üretim yapan sektörlerin toplam içindeki payının yükseltilmesi şart Sayın Bakanım.

Ekonominin kırılganlığı da her geçen yıl maalesef arttı. Hemen birkaç rakam vereyim. Finansal kesim dışındaki firmaların döviz pozisyonu açığı Temmuz 2017 itibarıyla 211 milyar dolar. Yine, 2002 sonunda 16 milyar dolar olan kısa vadeli dış borç stoku 2007 Ağustos itibarıyla 111,6 milyar dolara yükselmiş. Kalan vadeye göre bir yıl içinde ödenecek kısa vadeli borç 173,5 milyar dolar. 2002 yılı itibarıyla Merkez Bankası rezervlerinin kısa vadeli borçlara oranı yüzde 171 iken yani kısa vadeli borçlarımızın 1,7 katı kadar rezerv sahibi iken şu andaki rezervlerimiz kısa vadeli borçlarımızı karşılayamaz durumda.

Toplam dış borcumuza baktığımız zaman...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kalaycı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – ...129 milyar dolardan 432 milyar dolara çıkmış yani dış borcumuzda 303 milyar dolar artış var, üstelik o kadar yaptığımız özelleştirmeye, toprak satışından elde ettiğimiz döviz gelirlerine rağmen. Ki kabaca 100 milyar doları bulan bir gelir de bir anlamda ortadan kayboldu.

Tabii, hane halkı borçluluğuyla ilgili rakamları da her ne kadar diğer ülkelerle millî gelire oranını mukayese edip bizde çok normal gibi gösteriyorsunuz ama onun vade yapısı itibarıyla da karşılaştırılması gerekir diye düşünüyorum. Yani bizde ihtiyaç kredisi yarıdan fazla diye biliyorum, toplam tüketici kredilerinin içerisinde ihtiyaç kredisi daha fazla yani konut kredisi oranı o kadar değil. Yani mukayese ettiğimiz ülkelerde, tahminim, konut kredisi, uzun vadeli krediler daha yüksek orandadır.

Şöyle de bir tespit yapacağım izninizle: Ülkemizde en fazla büyüyen finans sektörü Sayın Bakanım, Hazinesinin verileri, resmî veriler ortada. Ülkemizde en fazla kazanan, en fazla kâr eden de yine finans sektörü. Bu yıl kurumlar vergisi rekortmenleri listesinin ilk 10'u içinde 8'i banka, 1'i de şeyini bildirmemiş, gizli tutmuş. Yani ilk 10'un içinde 8'i banka. Bu, zaten ekonominin ne durumda olduğunun bir anlamda fotoğrafını veriyor Sayın Bakan. Reel sektörün zor günler yaşadığı, işletmelerin iflase sürüklendiği şu dönemde finans sektörünün 2016 yılı dokuz aylık net kârı 37 milyar lira. Bir önceki dönemle mukayese ediyorum, yüzde 29 artış söz konusu. Biraz önce bahsettiğim bu kredi kartı, tüketici kredileriyle ilgili faize bakıyorum, 2002'de 2,5 milyar lirayken 2016'da 49,50 milyar liraya çıkmış yani 20 kat artış var. Faizin dışında bankalar vatandaşın ücret, komisyon, bankacılık hizmeti, dosya parası, kredi kapatma parası gibi bir dünya para alıyor. Onunla ilgili de rakamlar hakikaten çok yüksek Sayın Bakanım. Yani ben BDDK'nın -mutlaka bakıyordur ama- bu konularda bankalara gerekli uyarıları yapması gerektiğini düşünüyorum. Yani çok yüksek, zor durumda kredi kullanmak durumunda kalan insanımızdan, vatandaşımızdan bir dünya para alınıyor yani bu, resmen bana göre soygun yani dosya parası, yok bilmem ne parası. Rakamlar da verebilirim, önümde, toplam faiz dışı gelirler 2016'da 46,5 milyar lira, 2017'nin dokuz ayında 40,5 milyar lira Sayın Bakanım.

Şunu ifade etmek istiyorum: Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak yıllardır yapısal reformlar konusunda Hükümeti hep uyardık ve son seçim beyannamemizde de ekonomide önemli gördüğümüz üretim, tasarruflar, yatırımlar, tarım, gelir, harcama ve vergiyle ilgili olmak üzere 7 alanda hızlı ve kararlı bir şekilde reformların başlatılması gerektiğini söyledik ve uygulanması gereken politikaları da kamuoyuyla paylaştık. Ama bu konularda bugüne kadar Hükümetimiz açıkçası duyarısız kaldı. Lafla ifadeler var, Sayın Başbakan geçen yıl 2017 yılının yapısal reformlar için takvimlendirildiğini açıklamıştı ama sözde kaldı. Yine bugünkü sunumunuzda siz 5 politika alanı olarak önceliklendirildiğini söylemişsiniz. Burada yine dikkatimizi çeken yani bunun da lafta kalacağı. Niye? Bu 58'inci maddede diyorsunuz ya Sayın Bakanım "Kamu maliyesi alanında elde ettiğimiz kazanımları güçlendirmek için reformlarımıza devam ediyoruz. Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu..." Maliye Bakanımız da bu sunumu yaptı ve daha ilginç tespiti söyleyeyim, siz Maliye Bakanırken de yaptınız bütçeyi sunarken. Yani bu lafta olmuyor Sayın Bakanım. Yani bunları, bu reformları mutlaka hızla gerçekleştirmemiz lazım.

Şu tespiti de yapıp bitireceğim Sayın Başkanım: Biz 15 Temmuz FETÖ ihanetiyle ülkemizi teslim almak isteyen alçakların başarısız olunca bu defa sinsi yöntemlerle hamleleri devreye aldıklarını görüyoruz. Özellikle ekonomik dengelerle oynayarak, kur üzerinde baskı kurularak, sıcak para kozu kullanılarak Türkiye'yi köşeye sıkıştırmak istediklerini de görüyoruz. Darbe teşebbüsünün püskürtülmesiyle hevesleri kursaklarında kalan hıyanet ittifakı ekonomide kriz havası oluşturmak istemekte.

Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak bunu görüyoruz, farkındayız, bunun bir benzerini 2000 ve 2001 yıllarında da yaşadık. Hatırlarsanız o dönemde de Türk milletine mali ve ekonomik savaş açılmıştı. Ayrıntılı ifade edebilirim ama daha fazla zaman almak istemiyorum.

Son olarak şunu diyeceğim: Sayın Bakanım, biliyorsunuz terörle mücadele politikanızda, dış politikanızda Milliyetçi Hareket Partisi olarak sonuna kadar destek oluyoruz, bunu da sürekli kamuoyuyla paylaşıyoruz, açıklıyoruz. Diyoruz ki şimdi getirin yapısal düzenlemeleri biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak destek vermeye, katkı vermeye hazırız aynen diğer desteklerimiz gibi.

Ben bütçelerimizin hayırlı sonuçlar getirmesini diliyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kalaycı.

Sayın Çam, buyurun lütfen.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, Sayın Başbakan Yardımcımız, değerli kamu görevlileri, saygıdeğer basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hazine Müsteşarlığının, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulunun bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları ile Merkez Bankasının Sayıştay raporlarını görüşüyoruz.

Konuşmama bu kuruluşların hemen hemen tamamını ilgilendiren bir konuyla başlamak istiyorum. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, iki gün önce bankacılık sektörünün Ocak-Eylül 2017 dönemine ilişkin faaliyet sonuçlarını açıkladı. Enflasyonun yüzde 11 civarında seyrettiği bir dönemde bankacılık sektörü net kârını yüzde 29 oranında artırıp 37,1 milyar liraya kadar yükseltti. Sektör 2016 yılında da kârını yüzde 44 oranında artırmıştı.

Türkiye’de 2016 ve 2017 yıllarında kârını bu ölçüde yüksek oranlarda artıran ikinci bir sektör olduğunu sanmıyorum. Yanlış anlaşılmasın, bankacılık sektörünün kâr etmesine karşı değilim. Güçlü bir bankacılık sektörü ekonominin de teminatıdır. Ancak bankaların hem geçen yıl hem de bu yıl elde ettiği yüksek miktarlardaki kârlar, sektörün gücünden değil ekonominin yönetiminin tepelerinde esen yalan rüzgârından başka bir şey değildir.

Hepimiz biliyoruz ki Merkez Bankası her gün piyasaya yani bankalara zaman zaman 130 milyara kadar çıkan, son günlerde 110 milyar lira civarında para satıyor. Bu paranın bankalara ortalama maliyeti yıllık yüzde 12 civarında seyrediyor. Bankalar bu parayı vatandaşa kredi olarak satıyor. Merkez Bankasının internet sayfalarında, bankaların vatandaşa ya da ticaret kesimine açtığı kredilerin faiz oranları haftalık olarak yayınlanmaktadır. Örneğin, 20 Ekim itibarıyla bankalar, TL cinsinden ihtiyaç kredisini vatandaşlara ortalama yıllık yüzde 18,53 faizle, ticari kredileri ise yüzde 16,7 yıllık faiz oranı üzerinden kullanıyor. Bankalar, bu faiz oranlarına komisyon, dosya masrafı, sigorta ve benzeri başka maliyetleri de ekliyor. Dolayısıyla Merkez Bankasından yüzde 12 faizle aldıkları parayı vatandaşa yıllık yüzde 24-25 maliyetle satıyorlar.

Merkez Bankasının “politika faizi” diye açıkladığı faiz oranları ile piyasadaki faiz oranları arasında müthiş bir uçurum var. Bunun nedeni, Merkez Bankasının, para politikasını Türkiye ekonomisinin ihtiyaçlarına, akla ve iktisat bilimine göre değil AKP Genel Başkanın, hiçbir bilimsel dayanağı olmayan “Faiz inmezse enflasyon düşmez.” şeklindeki şahsına münhasır fikirlerini esas alarak belirlemesidir.

Türkiye ekonomisi, Türkiye gerçeğinden kopmuş, tek çabası AKP Genel Başkanını kızdırmamak, gazabına uğramamak olan bir ekip tarafından yönetilmektedir.

Para politikasını, dünyada hiçbir bilimsel geçerliliği olmayan “Faiz nedendir, enflasyon sonuçtur.” şeklindeki bir cehalet ürünü önerme üzerine kurmuş olan bir Merkez Bankasının dünyada artık kalmamış olan enflasyonu Türkiye’de de yok edebileceğine -azıcık iktisat bilen- hiç kimsenin inandığını sanmıyorum.

Dünyadaki bütün bağımsız merkez bankaları enflasyon yükselirse onu aşağı çekebilmek için faiz oranlarını artırır, enflasyon düşünce de faiz oranlarını düşürür. Bu, ABD’de de böyle, Avrupa’da da böyle, Japonya’da da, İngiltere’de de hep böyle ve böyle olacaktır.

Merkez Bankası yıllardır yıl sonları için yıllık yüzde 5 enflasyon hedeflemektedir ve her yıl da bu hedefini ıskalamaktadır. Hedefin yüzde 5 olduğu bu yıl da yıllık enflasyonun yüzde 11-12 civarında gerçekleşeceği anlaşılmaktadır. Yani hedefte bu yıl da yüzde yüzden fazla bir sapma yaşanacak. Hangi çağdaş ülkede hedefi yüzde yüzden fazla sapmış bir merkez bankası yönetimi yıllarca o görevde kalır, onun cevabını da herhâlde birazdan alacağız.

Enflasyon dünyadaki en haksız vergidir arkadaşlar, hatta silahsız bir soygundur, fiyat artışı yoluyla vatandaşın cüzdanındaki, hatta bankadaki parasının satın alma gücünü çalmaktır, vatandaşın cebindeki parayı alıp biraz önce anlattığım gibi, bankaların, büyük sermayenin cebine koymaktır. Sadece bu yılın ilk dokuz aylık döneminde vatandaşların tüketici kredisi ve kredi kartları için bankalara ödediği faiz 41 milyar liradır. Bunun içerisinde vatandaşın bu krediler için faizden ayrı olarak ödediği komisyon ve ücretler dâhil değildir.

Enflasyon sorunu çözülmedikçe Türk parasının değeri istikrar kazanamayacaktır. Yine enflasyon sorunu çözülmedikçe yüksek faiz sorunu da çözülemeyecektir.

Enflasyon hedeflemesi konusunda da Türkiye yıllardır bir yalan rüzgârı ile uyutulmaktadır. Merkez Bankası, para ve kur politikasıyla ilgili açıklamasında her yıl aşağı yukarı şöyle bir cümle kullanır: “Orta vadeli program kapsamında Hükûmetle varılan mutabakatla uyumlu olarak yüzde 5 seviyesinde belirlenmiştir.” denmektedir. Oysa hiçbir orta vadeli programda Hükûmetin enflasyon tahmini Merkez Bankasının enflasyon hedefiyle aynı değildir ve aynı olmamıştır. Programdaki tahmin hemen hemen her yıl hedefin çok üzerindedir, gerçekleştirmeler de hem Merkez Bankasının hedefinin, hem de Hükûmetin tahmininin çok üzerinde olmuştur. 2017 yılı için de böyle olacaktır, 2018 yılı için de bu sonuç kaçınılmazdır.

Merkez Bankasının yıllardır kâğıt üzerinde kalan enflasyon hedefi, sadece Hükûmetin ücretlileri ezmek için güç aldığı bir dayanaktır çünkü Hükûmet memurlara, emeklilere, işçilere toplu sözleşme masalarında enflasyon hedefini dayatarak düşük zam oranlarına razı olmalarını sağlayan bir argüman olarak da kullanılmaktadır.

Geldiğimiz bu olumsuz sonuç, bağımsız yargı gibi, Merkez Bankası, BDDK, SPK gibi siyasetten etkilenmemesi gereken bağımsız kurumların bağımsızlıklarını kaybetmiş olmasından kaynaklanmaktadır.

Sayın Bakan Mehmet Şimşek geçenlerde faiz oranlarıyla ilgili bir açıklama yaptı ve mealen Sayın Bakan dediniz ki: “Cumhurbaşkanımız haklı olarak bize diyor ki: ‘Faizler yüksek.’ Faizler yüksek çünkü bizim fon talebimiz yüksek değil.” dediniz Sayın Başkan.

Sayın Bakan yine hazinenin değerli yöneticilerine şunu sormak gerekiyor: Yüksek fon talebiyle faiz oranları gerçekten yükselir, neden bu yıl şu ana kadar merkezî yönetim bütçesinin finansman ihtiyacının çok üzerinde fazladan borçlanmaya gittiniz? Bütçe açığının 31,6 milyar, nakit açığının 25 milyar lira olduğu bu yıl Ocak-Ekim döneminde 70 milyar liralık yani nakit açığının yüzde 180’i kadar bir net borçlanma yaptınız hem de yasa dışına çıkıp borçlanma limitlerini aşarak bunu gerçekleştirdiniz. Canınız faiz oranlarını yükseltmek mi istiyor, yoksa Sayın Kuşoğlu’nun söylediği gibi, bilmediğimiz başka nedenler mi var, bunu da öğrenmek isteriz.

Bu gelişmeler, hazinenin borç yönetiminde Türkiye’nin çıkarlarını göz ardı edip etmediği konusunda ister istemez kuşuklar yaratmaktadır.

Bir sayın bakanın son vergi artışlarının haklılığını savunurken, mealen “Ya borç alacağız ya da vergi.” şeklinde talihsiz bir açıklama yaptığına da tanık olduk. Talihsiz diyorum çünkü 3’üncü bir yol daha var ve bu 3’üncü yolun Hükûmetin aklına gelmemiş olmasını yadırgadığımı da söylemek istiyorum. O 3’üncü yol da gereksiz harcamaları kısmaştır. Sayın Bakan bunu hiç aklınıza getirmeyip “vur abalya” politikasıyla ülke yönetmeye kalkışmak gerçekten çok zor. Daha az borçlanmak ve daha az vergi almak için mesela Ankara’daki sarayın bitmez tükenmez harcamalarına artık bir dur demek bir yoldur. Bilmem kaç yüz odalı yeni bir yazlık saray yapmamak da bir yoldur. Kimsenin geçmediği otoyollar, köprüler yapmamak, bunlara milletin cebinden ballı börekli garantiler vermemek, gerçekten

ekonominin ve halkın ihtiyacı olan yatırımlara para ayırmak da bir yoldur, bir seçenektir. İhaleleri, çağrı usulüyle, pazarlıkla eşe dosta dağıtmak yerine; rekabete açık, şeffaf, dürüst, namuslu, yetimin hakkını koruyacak şekilde yapmak da bir başka yoldur. Belki birazdan Sayın Faik Öztrak söyleyecektir, on beş yıllık AKP iktidarı döneminde 42 kez ihale yasası değiştirildi arkadaşlar, 42 kez.

Bir başka yol da devletin vergi, sigorta primi gibi birikmiş alacaklarını tahsil etmektir. Sadece genel yönetim ve sosyal güvenlik kurumlarının 425 milyar liralık alacağı bulunuyor, mahalli idareleri de eklediğimizde devletin alacakları 450 milyar lirayı geçiyor.

Türkiye ekonomisinin gerçekten bilim ve akıl dışı yöntemlerle yönetilmeye çalışıldığının bir önemli örneği de altın konusudur. Çok değil, geçen yıl Aralık ayında bu ülkenin Cumhurbaşkanı, televizyonlarda, meydanlarda vatandaşları altın satın almaya çağırmişti, sanki Türkiye altın üretiyormuş gibi. Bir yıl sonra da Türkiye'nin hazinesi vatandaşlara "Altınları getirin hazineye borç verin." çağrısı yapıyor. Bir yıl önce yastık altına altın depolamaya çağırduğumuz vatandaşların karşısına bir yıl sonra yastık altının ekonomiye katkısı yok, altınlarımızı hazineye borç verin diyerek çıkılıyor. Şimdi bir karar vermek gerekiyor Sayın Bakan, vatandaş altın mı alsın, yoksa hazineye borç mu versin, bunu da söyleyin ona göre biz de vatandaşa bu çağrını yapalım.

Borçlanma konusunda çok tehlikeli bir yola giriyorsunuz. Türk lirası cinsinden daha düşük bir riskle borçlanmak dururken, borçlanma tabanını genişleteceğiz diye hazineyi altın ve değerini bizim değil, uluslararası piyasaların belirlediği enstrümanlara endekli olarak borçlandırma gayreti içerisine giriyorsunuz. Türkiye geçmişte bunları yaşadı ve çok büyük faturalar ödedi. Halkımız, Devletin kendi parası yerine başka ülkelerin paralarına endekslenen borçlanmaları için çok büyük bedeller ödedi, derin ekonomik krizler yaşadı.

Türkiye ekonomisi geçen yıla kadar dış açık tehdidi altındaydı. En önemli sorun cari işlemler açığıydı ancak 2017 yılıyla birlikte kamu açıkları da yeniden gündemimize girmeye başladı.

Bu türden eleştiriler yaptığımızda, sürekli Türkiye'deki kamu borcunun millî gelire oranı önümüze getirilip diğer ülkelere göre çok düşük bir noktada olduğumuz öne sürülüyor. Bu doğrudur, Türkiye'nin borcunun millî gelirine oranı düşük ama önemli olan bu borcu çevirdiğiniz havuzdaki suyun miktarıdır. Almanya, Amerika, İngiltere ve benzeri borçluluk oranları bizden yüksek ülkelere devasa bir sermaye piyasası, devasa bir bankacılık ve sigortacılık şirketleri var. Yani borçlarına göre büyük havuzları var ve oradan çok ucuza su alabiliyorlar. Bizim böyle bir imkânımız ne yazık ki mevcut değil. Ne yazık ki Türkiye'de sermaye piyasası çok küçük, 100-200 milyon dolarlık işlemler hisse senedi fiyatlarını, döviz kurlarını, faiz oranlarını spekülâtif bir şekilde artırıp azaltabiliyor. Hepsinden önemlisi bu Hükümetin mali sistemi büyütme, sermaye piyasasını derinleştirmek gibi bir derdi bulunmuyor.

Sayın Bakan, geçtiğimiz günlerde Sayın Lütfi Bey ve Maliye Bakanımızla beraber OVP'yi açıkladınız. OVP'yle ilgili birkaç şey de söylemek isterim. Özellikle daha önceki OVP'lerde hemen her yıl yüzde 5 olarak öngörülüp her seferinde büyük sapmalar gösteren enflasyon hedefi için yeni OVP'lerde aynı şeyi söylemek mümkün. Özellikle OVP'de hâlen yüzde 10'un üzerinde seyreden enflasyonun bu yılsonunda da yüzde 9,5; 2018'de yüzde 7; 2019'da yüzde 6; 2020'de de yüzde 5 olması öngörülmektedir. Aynı dönemde hâlen yüzde 17-18'in üzerindeki gıda enflasyonunun yüzde 5'e düşeceği varsayılmaktadır. Şu ana kadar gıda fiyatlarının kontrolü konusunda Hükümet başarılı olamadı, OVP döneminde bunun nasıl başarılabileceğinin henüz yanıtını da alabilmiş değiliz. Yine OVP'de istihdamın artırılacağı vadedilmektedir ancak buna rağmen 2017 yılı sonunda işsizliğin yüzde 5,5 büyümeye rağmen yüzde 10,8 olarak hedeflenmesini Hükümetin kendisinin de bu hedefe ve büyümeye inanmadığının bir göstergesi olarak okumak mümkün. Kaldı ki 2018-2020 döneminde yine her yıl yüzde 5,5 büyüme hedeflenmesine karşılık, işsizliğin 2018'de yüzde 10,5 olacağı yani yine çift haneli

ve büyümenin 2 katına yakın gerçekleşmesi öngörülmüyor. İşsizlik 2019'da yüzde 9,9; 2020'de ise yüzde 9 olarak öngörülmüş. Diğer deyişle, kesintisiz yüzde 5,5 büyüme hedeflenmesine karşılık, önümüzdeki üç yılda işsizlikte beklenen düşüş yüzde 1 bile değil.

OVP'de asıl dikkat çeken ve birbiriyle çelişen, birbirini takip eden hedefler tüketim harcamaları ve yatırımlar konusunda dikkat çekiyor. OVP'de teşvik harcamaları ve aktarılan kaynakların kamudan mali dengeleri olumsuz etkilediği vurgulanarak, 2018-2020 döneminde kamu tüketim harcamalarının kısılması, buna karşılık özel tüketim harcamalarının ise yüzde 4 ve üzerinde artması öngörülmektedir. Plan hedeflerine göre, kamu tüketim harcamaları 2017'de yüzde 2,7; 2018'de yüzde 3,5; 2019'da yüzde 2; 2020'de de yüzde 1,8 olacağı gözükmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerimi şöyle bitirmek isterim: Hukukun üstünlüğünün kalmadığı, can ve mal güvenliğinin olmadığı, ifade özgürlüğünün sınırlandığı, devletin hesap vermediği bir ortamda kimse uzun vadeli taahhüde giremez. Üretken yatırımlar yapacak girişimcilerin yerini sıcak paralar alır. Korkan tüketici, harcamasını asgariye indirir. Aş olmaz, iş olmaz, ekonomi daralmaya başlar Sayın Bakan.

2018 yılının hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Bir şeyi söylemeden geçmek istemiyorum, Sayın Kuşoğlu da söyledi. Konuşmanızda özellikle Sayıştay raporlarını ne kadar dikkate aldığımızı ve bununla ilgili çözümleri üretmek için de çaba sarf ettiğinizi söylediniz. Çok teşekkür ederiz size. Çünkü burada bizler, bakanlıklar ve bakanlıklara bağlı kurumlarla ilgili Sayıştay raporlarını burada sayın bakanlara karşı dile getirirken sayın bakanlar âdeta Sayıştay görevlilerini düşman gibi görüyorlar böyle, neredeyse gırtlaklayacaklar. Siz daha hiçbir eleştiri getirmeden, bizler size hiçbir eleştiri getirmeden baştan bunu kabul ederek söylemeniz sizin nezaketinizden kaynaklanmaktadır. Size bundan dolayı da ayrıca çok teşekkür ederiz.

Hayırlı ve uğurlu olsun Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Çam.

Sayın Öztrak, buyurun lütfen.

Süreniz on dakika.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Konuşmama başlarken hem Sayın Bakanı hem değerli bürokratlarını hem Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerimizi, basın mensuplarını saygıyla selamlıyorum.

Konuşmaları dinliyorum. Hem Sayın Bakan hem iktidar partisi sözcüleri gerçekten şahlanıp giden bir ekonominin, şahlanıp giden bir ülkenin resmini çizmeye çalıştılar. Ben de kendi açımdan, ülkede neler oluyor, bitiyor ve Türkiye'nin portresi nedir, neyin üzerinde oturuyoruz; onları söylemeye çalışayım, sonra da bazı soruları Sayın Bakana yönelteyim.

Şimdi, özetle; bir kere Türkiye'de benim görebildiğim kadarıyla hukuk devleti bitiyor, devlet ile iktidar iç içe geçiyor. Artık, devletin valisi, devletin kaymakamı, devletin emniyet müdürü, devletin savcısı yok; iktidarın savcısı, iktidarın emniyet müdürü, iktidarın kaymakamı, iktidarın valisi var. Demokrasinin kalitesi hızla bozuluyor. Seçilmişlerin tehditle makamlarından uzaklaştırıldığı bir döneme giriyoruz. Bir tek seçilmişin yeri garanti Türkiye'de, onun dışında diğer seçilmişler hapse de giriyorlar, millî irade hapse de atılıyor, millî irade tehditle görevden de uzaklaştırılıyor. Hızla parlamenter demokrasiden ucube bir başkanlık sistemine doğru dönüyoruz. Oysa bütün dünyada parlamenter demokrasinin başkanlık sistemine göre çok daha üstün olduğu kabul edilmiş vaziyette.

Ülkenin küresel piyasalarda yarışma gücü hızla düşüyor yani Dünya Ekonomik Forumu endekslerine baktığımız zaman bunun gerilediğini görüyoruz. Gelir dağılımı bozuluyor, dışlanma artıyor. Yine, TÜİK'in rakamlarına baktığımız zaman bunu görmek mümkün.

Ekonominin dengeleri bozuluyor; iç denge, bütçe dengesi. Özellikle bu referandumdan, halk oylamasından, gayrimeşru halk oylamasından “evet” sonucunu çıkarabilmek için bütçenin çok ciddi şekilde tarumar edildiği gözüküyor. Dış denge, ödemeler dengesi hızla yeniden bozulmaya başladı. Sosyal dengeler bu kutuplaşma nedeniyle bozuluyor, çevresel dengeler bozuluyor. Hatta ülkenin başındakiler “İstanbul'a ihanet ettik.” sözleriyle çevresel dengeleri nasıl bozdukları konusunda bir pişmanlığı ortaya koyuyorlar. Dış politika iç politika malzemesi yapılarak ciddi bir jeopolitik risk unsuru hâline getiriliyor. Sürekli hata yapan ama “Kandırıldık.” deyip hukuken hesap vermekten kaçan bir anlayış ülkeyi yönetiyor. Peki, bu neyin üzerine oturuyor diye baktığımız zaman, burada Türkiye'nin borçları gündeme geliyor. Mali sektör hariç, mali kuruluşlar hariç Türkiye'nin kamu kesiminin, reel sektörünün ve hane halkının borçlarını topladığımız zaman 2002 yılında 339 milyar lira olan borcumuz 2017'nin ikinci çeyreğinde 3 trilyon liraya çıkmış, gayrisafı yurt içi hasılaya oran olarak da yüzde 94'ten yüzde 107'ye gelmiş. Kamunun borcu azalmış ama reel kesimin borcu ve hane halklarının borcu olağanüstü artmış. Yani geçen defa da söyledim, devlet bir şekilde kendi üstündeki borcu götürmüş, milletin üstüne yıkmış. Türkiye'nin brüt dış borç stoku 2002 yılında 130 milyar Türk lirasıymış, yüzde 334 artışla 2017'nin ikinci çeyreğinde 432 milyar liraya gelmiş ve 2003'ün ikinci çeyreğinden bu yana ilk defa dış borcun gayrisafı yurt içi hasılaya oranı yüzde 50'yi aşmış, yüzde 51,4'e gelmiş. İşte böyle bir yapı üstünde hukukun sürekli bozulduğu, hukukun üstünlüğünün sürekli gerilediği bir devlet yapısı. Şimdi, bu dış borcun yüksekliği, tabii, ister istemez, bu hukukla ilgili Türkiye'nin eksikliklerinin ekonomi üzerinde ciddi etkiler yapmasına neden oluyor. Doğru, yani “Amerika Birleşik Devletleri'nde bu Yellen gidecek, yerine Powell mı gelecek, yoksa Taylor mı gelecek?” falan, bu tartışmalar... Adamların para politikasıyla ilgili ne kadar şahin oldukları doğrudur tabii. Dünyada dolarla ilgili beklentileri yükseltiyor, dolar değer kazanıyor çünkü faizler artacak diye bekliyorlar. Yine, Amerika'da bu bütçenin kabul edilmesi, vergisel teşviklerin kabul edilmesi bütçe açığının büyüyeceği, bu nedenle para politikasının sıkılaşması gerektiği yönünde birtakım beklentilere yol açıyor ama bütün dünyada bize benzeyen ekonomileri bu iş “1” etkilerken bizi “3” etkiliyor. Neden? İşte bu dış borç ve ülkenin yönetiminde gördüğümüz ciddi aksaklıklar nedeniyle. Bir de tabii başka sıkıntılarımız da var. Örneğin, sık sık tekrarladığımız hâlde hesabını sormadığımız bu İran meselesi, Zarrab meselesi. Biz burada hesabını sormadığımız için şimdi dışarıda başkaları bunun hesabını sormaya kalkıştı ve bu ülkenin yumuşak karnı olmaya başladı bu iş. Türk bankaları bununla ilgili olarak ciddi zan altında. Ben bakıyorum oradaki ifadelere, mesela bir kamu bankasının sahte birtakım evraklar kullanmak suretiyle Amerikan bankalarını sisteme soktuğunu ve Amerikan ambargosunun etrafından döndüğünü söylüyor. Bunlar tabii son derece ciddi iddialar. Aslında, zamanında ben bunun bir şekilde bize çok sıkıntı vereceğini Mecliste de ifade etmişim. Tabii bu 17-25 Aralık falan, bunlar çok önceydi. Terörizmin finansmanının önlenmesine dönük bir yasa tasarısı vardı hatırlarsanız Sayın Bakan, ben orada bir konuşma yapmışım 7 Şubatta ve “Türkiye'yi başka bir ülkenin paralarını akladığından şüphe edilen bir ülke konumuna düşürmek hangi siyasi aklın, hangi dış politikanın ürünü olabilir?” diye sormuşum. Ondan önce de bu İran ticaretini de dile getirmişim. Bugün geldiğimiz noktada ciddi sıkıntılar var.

Yalnız bir konuyu ben burada izninizle size sormak istiyorum: Bakınız, Sayın Bakan, 2016'nın Ocak-Eylül döneminde 97 ton altın ithal etmişiz, 3,5 milyar dolar ödemişiz. 2017'nin Ocak-Eylül döneminde 335 tona çıkmış altın ithalatı, 13,2 milyar dolar ödemişiz ve bu ithalat yine Körfez ülkelerinden. Bunun üstüne altın sertifikası geldi, bunun üstüne başka şeyler geldi. Ben açık söyleyeyim, burada da ciddi bir

sıkıntı olabilir mi diye size sormak istiyorum. Nedir bu altın? Niye bu kadar altın ithal ediyoruz? Şimdi, Merkez Bankasının brüt rezervleri geçen yıl 92,3 milyar dolardı, 10 Ağustosta 91 milyar ama Merkez Bankasının altın rezervi 14 milyardan 20 milyar dolara gelmiş. Ne oluyor bu altınla ilgili, nedir bu iş? Gerçekten dikkat çekiyor.

Diğer taraftan, Sayın Bakanım, 2017 yılında bütçeyi yaparken iç borç çevirme oranının yüzde 98 olacağını yani “100 lira ödeyeceğim, piyasadan sadece 98 lira borçlanacağım.” dediniz ama şu anda verdiğiniz gerçekleşme tahmininde diyorsunuz ki: “100 lira ödeyeceğim, 128 lira borçlanacağım. Önümüzdeki sene de 100 lira ödeyeceğim, 109 lira borçlanacağım.” Bilmiyorum, baktınız mı ama ben yaşadığım için söyleyeyim, bu iç borç çevirme oranları 1990’ların iç borç çevirme oranlarıdır.

Anlıyorum, tabii, Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkanı “Tulumbada su bitti.” dedi, “Su yok artık.” dedi. Şimdi, bu nedenle de -bu rakamlar da onu gösteriyor- bunu bir miktar telafi edebilmek için bir vergi yasası getirdiniz. Bu vergi yasasında birtakım vergiler vardı ama Adalet ve Kalkınma Partisinin Sayın Genel Başkanı “Ya, bu vergileri halka anlatmak lazım, sormak lazım. Bu kadar yüksek vergi olmaz.” dedi, bu vergileri aşağıya çektiniz. Şimdi, Sayın Bakanım soruyorum: Bu vergileri Genel Başkanınıza sormadan mı getirdiniz Türkiye Büyük Millet Meclisine? Yani bu oranlar Genel Başkana sorulmadan mı geliyor buraya?

Şimdi, önemli gördüğüm bir başka husus, bütçe açığımız ile nakit açığımız arasındaki fark. Nakit açığı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – ...giderek yükseliyor, açılıyor.

BAŞKAN – Sayın Öztrak, lütfen sözlerinizi tamamlayınız.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Tamam, toparlayacağım Sayın Başkan.

Bu açık neden büyüyor? Burada, bütçede gösteremediğimiz ne var? Açık söyleyeyim, garip bir durumla karşı karşıyayız. Borçlanma limitlerini artırıyorsunuz ama buraya ek bir bütçe getirmiyorsunuz. Niye Meclise hesap vermekten kaçınılıyor, bunu da anlayabilmiş durumda değilim.

“Faiz düşün, düşün.” diyoruz ama bakın, Amerika’nın iki yıllık tahvilinin faizi 1,6; Türkiye’nin iki yıllık tahvilinin faizi 12,7. Resmen tefeci faizi ödüyoruz ama yetmiyor, bu faize rağmen, kuru da tutamıyoruz, enflasyonu da tutamıyoruz. Bu iş nereye gidecek? Bakıyorum, Merkez Bankasında 30 milyarı da aşan -hatta şimdi 40 milyarlar gelmiş bu ayın sonunda- bir mevduat tutuyorsunuz. Bir şey sormak istiyorum. Bu mevduat size göre ne kadar serbesttir yani bu mevduatı ne kadar hızla Merkez Bankasından çekebilirsiniz? Bunu çektiğiniz zaman bunun parasal büyüklükleri üzerindeki etkisi, enflasyon üzerindeki etkisi, faizler üzerindeki etkisi ne olacaktır?

Enflasyon beklentisi hızla bozuluyor. Yani 8,7’ydi Merkez Bankasının son enflasyon raporunda, şimdi olmuş 9,8. OVP’de gelen enflasyon beklentisi 9,5. Bu iş nereye gidecek Sayın Bakanım? Ne yapacaksınız ileriye dönük olarak? Şimdi, bakın, sıcak para dönemi bitiyor. Şu veya bu şekilde artık hem Avrupa’da hem şeyde bu döviz likiditesini azaltmaya başlayacaklar ya da döviz likiditesi gelişmiş ekonomilere doğru kayacak. Neyi serbest bırakacaksınız? Yani döviz kurunu bırakacaksınız, istediği yere mi gitsin? Ee, o zaman, bu milletin borcu ne olacak, bu enflasyon ne olacak? Ya da faizi mi serbest bırakacaksınız? O zaman da bu büyüme hedefleriniz ne olacak?

Beni dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum ve bütçenin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Öztrak.

Sayın Tamaylıgil, buyurun lütfen.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli hazırun; ben de aslında, hem ilgili kurullarla ilgili hem de şöyle bir beş, altı sene önceyi size hatırlatarak, ortaya konulan hedeflerle bakarak bir “Neredeydik, ne düşünüyorduk? Nereye gitmeyi düşünüyorduk? Neredeyiz şu anda?”nın önce bir tanımını yapmak istiyorum. Çünkü Sayın Bakan o kadar güzel anlattı ki, sonra arkadaşları da dinledim. Bu pembe tabloyu, ben gözlük de takıyorum, bu gözlük de yetmiyor, ben niye göremiyorum diye de epey bir şüphelenmeye başladım. Şimdi, bizim ülkemizde beş sene önce hedefler konuldu, denildi ki: “2023’te dünyanın on ekonomisi arasına girilecek. 2 trilyon milli gelir olacak. Kişi başına 25 bin dolarlık bir gelir yaşanacak. İhracat 500 milyar dolar, işsizlik yüzde 5, istihdam 30 milyon.” Aradan geçen beş altı yıl sonrasında geldik ki o kadar farklı beyanlar, nedenler gösterildi ama karşımıza çıkan tabloya şöyle bir baktığımızda, bir kere uluslararası alanda karşımıza çıkan bir diyalogsuzluk sonucu; onun ötesinde, işte, yakın müttefikimiz dediklerimizin artık kapısını çalma noktasına bile gidecek iznin olmayışı; bütçe açığı açısından değerlendirdiğinizde, çift açık yani hem bütçe açığı hem dış açık açısından artışlar, enflasyon iki hanenin üzerinde artık -eskiden olumlu çıpalar vardı, şimdi demiri enflasyona atık- işsizlikle ilgili, büyüme gerçekleştiriyor ama büyüme işsiz yaratıyor, işsizlik oranını artıran bir büyüme; faize bakıyoruz, faizlerde ciddi yükseliş var ve hem kredi hem mevduat faizleri açısından karşımıza çıkan tablo oldukça kötü; Hazinesin borçlanma ihtiyacı daha da artıyor ve neredeydik, nerelere geldik? Hani, hep bu “Neredeydik, nerelere geldik?” sorusunun Türkiye açısından baktığımızda, gerçekten geldiğimiz nokta. Hani, ben on beş sene önceye bakmıyorum. Beş sene önce neredeydik, ne diliyorduk, şimdi nereye geldik diye açıkçası değerlendirme ihtiyacı görüyoruz.

Ben mükerrem olarak, tekrarlardan kaçınmak amacıyla... Çünkü pek çok önemli konuya değinildi ama şimdi bakıyorum, Hazine... “Bankalar faiz düşürsün.” falan. Eğer bu faiz düşüşü gerçekleşmiyorsa aklıma Rahmetli Kemal Unakıtan geldi. Demiştik ki: “Sayın Bakan, bu kadar çok yüksek faizle yabancı sermayeyi, sıcak parayı Türkiye’ye getiriyorsunuz.” Demişti ki: “A, bize gelirler çünkü Yeni Cami’nin önündeki kuşlara ne kadar çok yem atarsan o kadar kuş gelir ama yemi vermediğin anda giderler.” Şimdi, baktım, ben de bu kadar yüksek faiz noktasını bir de aşırı borçlanmayla değerlendirdiğinizde, o zaman, dedik ki: Acaba bu sıcak parayı küstürmek işimize mi gelmiyor bu dönemde? Onun için, faizle ilgili olarak, işte, on yıllık tahvillerin 12’lerin üzerindeki bir noktaya gelmesiyle beraber teknik bir gerekçe olabilir mi diye açıkçası düşünmeye başladım. Şimdi, tabii, bize sıcak para geliyor veyahut işte, bu sıcak paranın Türkiye’deki o güzel Yeni Cami önündeki yem gibi getirdiği iyi şartlar... Şimdi, biraz önce Faik Bey, uzun zamandır takip ettiğim altınla ilgili gelişmede, geçen sene biz aşağı yukarı altında 3,5 milyar artı verdik, bu sene 7,5 milyar bir eksi, şöyle bir 10 milyar; ya, paranın sıcaklığı şimdi altının sıcaklığına mı döndü? Çünkü ortaya çıkan sertifikalarla beraber açığa altın mı satmaya başladı ülkeler arası ve biz buraya gelen tonlarca altına hangi artı getiriyi sağlayarak onları cazip noktaya getiriyoruz? Şimdi, bakanların bazı açıklamalarına bakıyorum ben, bu altın piyasasında, Kapalı Çarşıdakilere falan, “Efendim, güvencedir, bir ülkede altın olması güvencedir. Kişilerin elinde altın varsa...” Güvence falan değil, aradan kazanılan gelir nedir ve bu arbitraj işleminden ne ortaya çıkmaktadır Sayın Bakanımız herhâlde bizimle bunu paylaşacak.

Şimdi, baktığımızda, yüksek, diyorum ya sıcak paraya... Çünkü sıcak para ihtiyacı ortada. Burada bunun da teknik olarak açıklaması kendini gösteriyor zaten. Çünkü bakıyoruz, bugüne kadar özellikle doğrudan yatırımlarda bir azalma var. Alınan dış krediler açısından baktığımızda dış kredi profili açısından bozulma var ve uzun vadeli krediden kısa vadeli krediye doğru gidiyoruz ve bir kısmını da alamadığını görüyoruz. Bunun yanında, bakıldığında, kısa vadelerdeki kredi artışı olurken bu kredi vadelerinin daha da kısaldığını görüyoruz bu son dönemde. Bunları rakamsal olarak vermiyorum çünkü rakamsal olarak herkesin rahatlıkla ulaşacağı, hele hele sizlerin daha da emrinizde olan rakamlar. Şimdi,

bakıyoruz, geçen yıla göre en ciddi artış gösteren kalem portföy yatırımları ve bunun da ana omurgasını yabancıların bono ve tahvil alımları oluşturuyor ve geçen yıla göre de oldukça fazla. O zaman, diyoruz ki: Doğrudan yatırım düşüyor. E, şimdi, ödemeler dengesi açısından baktığımızda, doğrudan yatırım olacak, portföy yatırımı olacak ve gelen kaynaklarla beraber denge sağlanacak. “Borçlanma olacak, borçlanma imkânı düşüyor, doğrudan yatırım düşüyor, vadeler kısalıyor; o zaman, hadi, o gelen kuşları daha da coşturmak için biz -portföy yatırımlarını cazip hâle getirecek en önemli gösterge de faiz- faizi yüksek tutalım.” tercihi kendini gösteriyor mu diye de açıkçası sorgulama ihtiyacı duyuyorum.

Bunun ötesinde, baktığımızda, tabii, bir gerçeği konuşmak lazım. Yani bugün baktığımızda, enflasyonumuz yüksek mi? Yani bunu söyleyelim, tüketici ve üretici enflasyonları açısından baktığımızda ikisi de iki haneli, bir de tüketici ile üretici enflasyonu arasındaki makas artıyor. Önümüzde, üretici enflasyonu ve tüketici enflasyonu arasındaki makasın tüketici açısından negatif etkilerini de hazırlayan bir çizgide olduğunu görmek lazım.

Bütçe açığı artıyor mu? Artıyor. E, diğer taraftan, Hazine borçlanıyor mu? Borçlanıyor. Cari açık ile dış borçlar yüksek mi? Yüksek. Peki, karşımızda kırılmalı artan olaylar var mı? Yani Türkiye’de ben de zamanında bu piyasalarda çalıştım, ben hiçbir zaman FED Başkanı kim olacak diye düşünmedim. İşte, şu gelirse sıkı para politikası, bu gelirse daha geniş olacak... Ben Türkiye’deki Merkez Bankası Başkanı doğru karar versin diye dua ederken bugün Türkiye’deki yatırımcılar FED Başkanının kim olacağı ve nasıl karar vereceğinin hesapları üzerinden bir gelecek planlıyor.

Diğer taraftan, kredi mevduat dengesine bakıyorsunuz, maalesef, o da bozuk. Yani “Bankaların bilançosu mevduatları karşılıyor.” diyorsunuz da Bankalar Birliği Başkanının açıklaması var, artık son noktaya geldik, yüzde 140’lara yaklaştık. Bundan sonra artık yeni bir kaynak bularak kredi sisteminin işleme gerektiği noktasında değerlendirmeleri var.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Sınırsız demedim zaten.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Hayır, bugün içinki tabloyu söylüyorum, bugünkü geline tabloyu beraberce paylaşın ve siyasi riskin de maşallah, her türlüşünü yaşıyoruz. Yani bir taraftan, komşularla, bir taraftan, Amerika, Avrupa Birliği ve yaşanan sıcak ortamlar ve kurlar da Demokles’in kılıcı gibi karşımızda her an, hareket ettiğinde herkesin yüreğinin hopladığı böyle bir tablounun içindeyiz. Bu tabloyu iyi görerek, iyi tespit ederek, “Şöyleydik, böyle olduk, bundan sonra...” Bugünkü tablomuzun içinde biz yarın ne olacağının iyi bir vizyonla ve basiretli düşünerek projeksiyonunu yapmak zorundayız ve bu yönde de alınan tedbirlerle de nereye kadar gideceğiz? Mesela, faiz açısından, Merkez Bankası açıklamasını yapmış, demiş ki: “Ben fiyat istikrarıyla ilgili olarak ortaya koyduğum hedefimi gerçekleştirene kadar Türkiye’deki riskleri de görerek bu pozisyonumu koruyacağım.” Şimdi, pozisyonunu koruyacaksa bakıyorsunuz, önünüzdeki 2018, 2019’daki enflasyon hedefleri, orta vadeli program, işte, 9, 7, 5 diye gidiyor. Demek ki bunlar gerçekleşene kadar Merkez Bankası tercihini ortaya koyarak uygulamasını yerine getirecek.

Sonra, burada sorguluyorsunuz, bugün için para ve maliye politikalarının arasında bir dengesizlik, bir çatışma mı var? İkisinin birbirine... Yani bugün eğer hedefler tutmuyorsa bu ikisinin arasında bir çatışma var ve birisi gevşek... Para politikası sıkı, o zaman, maliye politikası gevşetilerek ortaya konulan o büyüme hedefleriyle biz önümüzdeki süreçteki ana hedefleri ne kadar tutturacağız? Önümde, gerçekten, orta vadeli programla, planla ilgili baktığımızda, o kadar... Şimdi, bugün, hadi, enflasyon hedefi değişti ama enflasyon hedefini bir tarafa bırakın, birçok datayla ilgili değerlendirdiğinizde karşınıza çıkan şeyde, üç yıllık geriye dönün, üç yılın birbirini tuttuğu yüzde 5 bile bulamazsınız. E, şimdi, güven ve piyasadaki aktörleri yönlendirecek güç nasıl olacak?

İki konuya değineceğim, onun için süre istiyorum. Birincisi, Kredi Garanti Fonu. Şimdi, Değerli Bakanım, siz bir açıklama yaptınız, sanırım, Gaziantep'te "Biz zaten 250 milyarı göze almıştık, 200 milyarlık bir fon kullanıldı, geri kalan 50 milyar için seçici davranacağız, ihracatçılara vereceğiz." Şimdi, ben de merak ediyorum, verilen bu 200 milyarlık kredi kimlere, ne şekilde kullanıldı? Kimi iddia ediyor ki oradan kredi alındı, yüksek mevduatla mevduat faizine yatırıldı, oradan para kazanılıyor. Kimi iddia ediyor ki bazı bankalar kendilerinin risklerini daha da iyi bir teminata alabilmek için buradan bir değişim yaptılar. Bir iddia var ki işte, yatırım amacı dışında kullanılan, Kredi Garanti Fonu kapsamında alınan krediler var. Bu kredilerin takibatı, nasıl kullanıldığı, hangi alanda kullanıldığı, hedefte kullanıldı mı ve sağlanan bu imkânın hedeflenen sonuca vardıracak nitelikte olduğu araştırması yapılıyor mu ve yapıldıysa sonucu nedir?

İkincisi: Buraya Kredi Garanti Fonu'nun Başkanı geldi, dedi ki: "Buradaki risk en fazla yüzde 7." Şimdi baktığınızda, yüzde 10'u zaten gözden çıkarmışsınız gibi görünen -çünkü 250 milyar, 25 milyar dediğinizde- bir sonuca mı geliyoruz?

Son olarak -aslında Merkez Bankasıyla ilgili de var söyleyeceklerim ama hadi, onları geçelim-Sermaye Piyasası Kuruluna gelelim. Şimdi, Sermaye Piyasası Kurulunun Sevgili Başkanı, yahu, nedir bu Sayıştay raporundaki rakamlar? Yani siz bütün şirketlerin mali tablolarını takip ediyorsunuz da kendi mali tablolarınızda ortaya çıkan bu aykırılıkları niye düzeltmediniz ya da düzelttiniz mi? Yani buradaki, Sayıştaydaki tespitlere baktığınız zaman, bir kere, gelirlerle ilgili, "Gelirlerin hesap ve kayıtlarıyla ilgili problem var." diyor. İkincisi: "Üç ayda bir Hazineye para ödeyeceksin. Niye ödemedin? Beklettin, başka şekilde kendin kullandın." diyor ve üstüne üstlük çok daha ağır bir suçlama gelmiş Kurula benzer, "Siz bu paraları zamanında ödemediniz, bu kadar sıkışık bir dönemde gitti, Hazine borçlandı, bir de o borçlanmanın maliyetinde onları rahatlatacak şekilde siz bu parayı niye vermediniz?" gibi bir değerlendirme var. Hakikaten, niye vermediniz veya bir kayıt problemi mi var?

Diğer taraftan bakıldığında, sermaye piyasasıyla ilgili iki tane olay var; bir: Zamanında size Meclis kürsüsünden, siz o zaman Başkandınız herhâlde ya da burada söylemiştim, FOREX işlemleriyle ilgili yani bu, meşhur, kaldıraçlı işlemler. Meşhur kaldıraçlı işlemlerle ilgili, böyle bir piyasa açılınca zannettik ki sermaye piyasası derinleşecek bununla beraber. Bir tablo oluştu, büyük zararlar, bir anda, bir gecede yok olanlar, Sevgili Başkan biliyor. Ondandır oranlar düşürüldü ve düşünün, nasıl bir yatırım aracı ki Türkiye'de oranlar düşürüldü diye şikâyet eden şirketlerin "Müşterilerimiz Bulgaristan ile Kıbrıs'a kaçtı." diye derdi var. Biliyorsunuz, Bulgaristan ile Kıbrıs bu işlemin yatırım değil bir kumar noktasında olduğunun çok aleni göstergesi. Ama bugün de yatırım araçlarını çoğaltmak, geliştirmek, onların işlemlerini artırmak çok önemli amma velakin, olası riskleri de çok iyi dikkate alarak.

Sevgili Bakanımız söyledi, şimdi, geçende torba yasada da bunları çıkardık, kitle fonlaması platformları. Sevgili Bakanım, kitle fonlaması platformu ve onun getirdiği ana düşünce girişimci açısından, "start up" yatırımı açısından çok çok önemli. Ancak ve ancak içinde taşıdığı en büyük risk dolandırıcılık, bunu çok açık olarak söylemek istiyorum. Bir maddeye küçük bir ekleme yaptık, işte, "bu platformun kuruluş amacıyla farklı işlem yapıp yapmadığının denetlenmesi" diye ama burada SPK'ya çok büyük iş düşüyor. Çünkü zamanında bu kâr zarar ortaklığı şirketleri kuruldu, şirketler kendini tabela holdinge çevirdi, ondan sonra bu ülke ağır bir faturayla, daha doğrusu, yatırımcısı ağır bir faturayla karşı karşıya kaldı. Bu ülkeden ziyade yurt dışında yaşayan yatırımcılar. İsimlerini zikretmiyorum ama sermaye piyasasını kullanarak kendilerine haksız menfaat sağlayan birçok holding çıktı tabela olarak. Şimdi, neydi onlar da? İşte, "Fabrikalar kuruyoruz." "Motosiklet yapıyoruz." "Araba üretiyoruz." dedi ve ondan sonraki süreçte hiçbir şey olmadığı gibi milyar eurolar -ki o zamanki marka- kayıplar oldu. Şimdi burada da bu kitlesel fonlara çok dikkat etmek lazım, denetimini ve takibini, hele hele bir de

olayın internet ortamı üzerinde gittiği düşünülürse çok dikkat etmek lazım. İkincisi: Buradaki ürünlerle ilgili patent ve telif haklarıyla ilgili denetimde çok dikkatli olunması gerektiğine inanıyorum çünkü biz, küçük yatırımcıyı Türkiye’de hep kaybettik, borsada kaybettik, farklı ürünlerde de kaybettik ve şimdi baktığımızda, o yurt dışında milli, manevi duygular kullanıldı, dinî duygular kullanıldı yine o insanları kaybettik. Gittik, “Hadi gelin, paranızı Merkez Bankasına yatırın, yüksek faiz verilecek.” dendi, çifte vergilendirmeden bir daha güvensizlik yaşattık. Finansman araçlarının kurgulanması, oluşturulması önemli ama yatırımcısını zarar ettirmesin.

Bir uyarım da şimdi şirket tahvilleri için Sayın SPK Başkanımız. Bu özel sektör şirket tahvilleriyle ilgili oran çok düşük olsa da ödeme zorluklarıyla ilgili birtakım bilgiler ortaya çıkıyor. Bunlarla ilgili olarak teminat noktasında düzenleme mi olur, bunlarla ilgili çünkü ikincil piyasalarında rekabet şansları düşük, bununla ilgili düzenleme mi olur ya da yapacağınız farklı düzenlemelerle hem özel sektör tahvilinin olması gerektiğine inanıyorum çünkü her zaman için sermaye piyasası, adı “sermaye piyasası” tahvil ve bono için hazineye çalışan piyasadır. Hâlbuki, sermaye piyasasının asli görevi, fonları toplayarak yatırıma yönlendirmek ve sermayeyi tabana yaymaktır. Özel sektör tahvilleri de çok önem verdiğim bir başlık ancak yine orada da düzenleme, denetim ve işlem açısından yeni ek tedbirlere ihtiyaç var gibi görüyorum.

Süremi çok geçtim, verdiğiniz süreden dolayı çok teşekkür ediyorum.

Sizin de bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tamaylıgil.

Görüşmelere on beş dakika ihtiyaç molası veriyorum.

Kapanma Saati: 23.42

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 23.55

BAŞKAN : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

(Oturum, Sözcü Abdullah Nejat Koçer tarafından açıldı)

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri, 15’inci Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelerimize kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Böke, buyurun lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; herhâlde iyi geceler demek doğru oluyor.

Şimdi, birçok şey söylendi, bazılarının altını çizme ihtiyacı duyuyorum. Bugün konuştuğumuz temel meselenin kredisiz büyüemeyen bir ekonomi olduğu tespitinin kuvvetle tekrarlanması gerekiyor. Evet, KGF’yle bir başarı elde edildiği anlatılıyor ama KGF desteksiz ayakta duramayan bir ekonomi ne kadar bir olumlu bir ekonomik tablodur, buna dair soru işaretleri de çok belirgin. Yani bundan sonra artık Türkiye ekonomisinde üretim yapılabilmesi için KGF desteklerinin sürekli hâle gelmesi ihtiyacının nasıl bir makroekonomik tabloya işaret ettiğini bir de sizin kelimelerinizle duymayı açıkçası çok isterim.

Bir uyarı ihtiyacı duyuyorum burada. Şimdi, akademik çalışmalar bize şunu gösteriyor. Evet, finans büyüme yaratan bir sektör. Benim kendi yaptığım bilimsel çalışmalar da bu alandadır zaten ama yeni yapılan çalışmalar şunun da altını çiziyor. Evet, krediyle büyüme bir noktaya kadar iyidir ama belli bir oranın üzerinde millî gelirin içindeki payı çok arttığı zaman kredi artık olumlu büyüme yaratmak yerine ekonomilere zarar verir hâle geliyor. Burada oranlara baktığımız zaman millî gelirin içerisinde kredinin payını yüzde 36’yla yüzde 70 arasında olduğu dönemin olumlu büyüme etkisi yarattığı ama azalan bir oranda büyüme etkisi yarattığı, yüzde 80’i aştıktan sonra da olumsuz etki yarattığını gösteren, tespit eden hem uluslararası raporlar hem de akademik çalışmalar mevcut. Türkiye yüzde 70 sınırına dayanmış bir rakamla yeniden KGF uzatıyor ve KGF’yi kalıcı kılacağı söylenen bir günde bunun sohbetini yapıyoruz. Şimdi, yüzde 70’e dayanmışsa o zaman şu sorunun bir kez daha sorulması gerekiyor. Kredinin fayda sağlayacağı limitlere gelindiye Türkiye’yi KGF’yle kurtaracağını iddia etmek nasıl bir makroekonomik çerçevenin temelidir? Üstelik burada uluslararası karşılaştırmalarda da Türkiye’ye dair risk faktörü çok belirgin gözüküyor. Türkiye, Çin ve Malezya’dan sonra -burada uluslararası karşılaştırmaları hep aynı sınıf ülkelerle yapmakta fayda olduğu kanaatindeyim- kredinin millî gelire oranı içerisinde en yüksek risk barındıran ülkeler arasında 3’üncü sırada yer alıyor.

Şimdi, belli ki krediye dair bir dert var burada. Bence esasında dert daha çok kredi basmayla çözülecek bir dert değil, başka sorunları gidermek için krediye başvuruyoruz ve krediye başvurdukça da yeni sorunları oluşturduğumuz bir sınıra dayanmış bir ekonomiden bahsediyoruz. Şimdi, hem bankalara diyorsunuz ki: “Daha çok kredi verin, biz size garantiyi de vereceğiz bir yere kadar.” ama ondan sonra da dönüp bankalara diyorsunuz ki: “Sakin ha, faizleri artırarak mevduat toplamayın çünkü mevduat toplamak için faiz artırdığınız zaman biz bu faiz artışından da memnun değiliz.” diyorsunuz ve bankalara açıkça dışarıdan borç bularak bu işi yapın demiş oluyorsunuz. Şimdi, bankalara dışarıdan

borç bulun diyen bir yaklaşım Türkiye'nin makroekonomik risklerini doğru okumayan bir yaklaşımın sonucu gibi gözüküyor. Rakamlar bunu çok net ortaya koyuyor, Uluslararası Finans Enstitüsünün en son rakamları şunu gösteriyor: 2001'den 2017'nin ikinci çeyreğine millî gelir içerisinde bankacılık sektörünün, finansal sektörün dışarıdan borç oranı yüzde 51'den yüzde 95'e çıkmış, bu yüzde 95'lik borcun da neredeyse üçte 2'si döviz endeksli. Yani birazcık bir sıkıntı olsa, Türkiye kaynaklı olmasa bile bu sıkıntı kurda bir kuruşluk oynama olduğu zaman bankalar zaten çok zor durumda kalıyor ve biz şimdi bu ortaya konulan çerçeveye bankalara diyoruz ki: "Mevduat toplamayın çünkü biz faizden memnun değiliz, gidin dışarıdan borçlanın, oraya ödediğiniz faiz bizi çok ilgilendirmiyor." Ve üstelik de döviz endeksli bir borçlanmaya onları itiyoruz.

Bu kafa karışıklığı, doğrusu, iki üç haftadır burada çok belirgin yaşıyoruz. Gelen torba kanunda bankalara dönük bir vergi vardı, sonra o beş dakikalık bir karmaşa içerisinde bankalardan bütün kurumlar vergisine dönüştürüldü. Şimdi aynı kafa karışıklığının ben burada bankalara atfedilen görevde de yaşandığı kanaatindeyim. Yani ne bekliyoruz bankalardan, nasıl yapacaklar bu işi, bu nasıl sürdürülebilir hâle gelecek; bu soruların yanıtı ihtiyacı olduğu kanaatindeyim.

Bir de biraz önce soruldu, ben de hakikaten çok merak ediyorum. Anekdot olarak duyduğumuz şey, KGF'nin esasında ihtiyaç duyanlara gitmediği, ihtiyacı olmayanlara bankalar tarafından verilerek bankaların da kendilerini ikinci bir biçimde garanti altına almayı tercih ettikleri örnekleri sıkça duyuyoruz. Bunun açıklamasını yapmak zor olmasa gerek. Sadece niceliksel değil yani sayısal, rakamsal bir anlatı değil, niteliksel bir KGF kullanımı açıklamasının da çok faydalı olacağı kanaatindeyim.

Sunumda makro çerçeveye dair iki temel unsura vurgu yapıldı. Bir tanesi mali disiplindi. Mali disiplinin kıymeti ve yapılmış uygulamalarda başarıya dair burada ne benim ne sizin anlatacak bir şeyimiz yok ama şunu anlatma ihtiyacını duyuyorum: Mali disiplini salt bütçe açıklarının millî gelir içerisindeki payının rakamı üzerinden okuduğumuz zaman hakiki bir disiplin tarifi yapmış olmuyoruz. Mali disiplin sadece rakamsal olarak bir hedefi tutturmak olamaz. Mali disiplin bir iş yapma biçimi ve kültürüdür. Bu iş yapma kültüründe de disiplini temellendirdiğimiz şey hukuktur, yasal düzenlemelerdir, yasaya uygun davranış ve şeffaf bir biçimde bunu paylaşmaktır.

Şimdi bütçeyi konuşuyoruz ama esasında çökmüş bir bütçeyi konuşuyoruz. Yani daha bundan iki hafta önce biz burada ek borçlanma yetkisi verilen bir torba yasayı görüştük ama bu ek borçlanmanın nereye harcanacağına dair bir ek bütçeyi görmedik. Oysaki yasalar, hukuk bize diyor ki: Eğer ek borçlanma yapılacaksa, bu, ek bütçe getirilerek yapılır. Şimdi, bu yasayı bir yetkiyle deliyorsak eğer, o zaman, ben bu bütçenin de delineceğine yüzde 100 diye bakarım bundan sonra. Yani burada bütçeyi konuşuyoruz ama bunun çok afaki olduğu gerçeğinin altını çizme ihtiyacı duyuyorum. Bunca hukuka aykırı davranışla, isterseniz bütçe açığının en tam hedefinden noktasına virgülüne kadar tutturun, bu hukuksuzluk yapıldığı sürece mali disiplinden bahsetmek mümkün olmaz.

Bir de Türkiye'de bütçe dışı fonlara yeniden bir kayış olduğu çok açık. Bu da torba yasanın içerisinde birçok maddeyle belirginleşti. Bütçe dışına işi kaydırıldıkça nasıl makroekonomik riskler ortaya çıktığı ve onun kendisinin nasıl bir makrodisiplinsizlik olduğunu yine bizzat bizler çok iyi biliyoruz. Bu endişemi de paylaşma ihtiyacı duyuyorum.

Yine, burada kamu-özel ortaklığının ortaya çıkardığı yükümlülükler, işte şimdi bu bütçede ortaya çıkıyorlar ve biliyoruz ki her kur değişiminde esasında o yükümlülükler de artmaya devam edecek. Yani bir yanda kamu-özel ortaklığıyla nasıl yükler yaratıldığı bilinmeyen bir mali politika, bir yanda bütçe dışına kayan fonlama ve iş yapma kültürü, bir yanda hukuksuzluk, ondan sonra da tutturulmuş bir rakam üzerinden mali disiplin tarifi pek samimi olmuyor. Yani hakikaten bu bütçe bu hukuksuzlukla esasında bugünden çökmüş korkarım ki.

Aynı şeyi enflasyon ve para politikası için de söylemek mümkün. Yani mali politikaya dönüp bir soruyu daha eklemek istiyorum oraya. Geçen gün Sayın Maliye Bakanına sordum, herhâlde soru yanlış anlaşıldı ki bana “Rezerv mi biriktirmeydik?” diye yanıt verdi. Soru şuydu: Merkez Bankasında Hazinenin nakdi duruyor şu anda, bununla beraber ek borçlanma yetkisi daha alındı bu nakdin üzerine. Bir yandan Merkez Bankası da sessizce rezerv politikasını değiştirmiş gözüküyor, biraz daha altına yüklenen bir tavır var. Şimdi, bütün bu olanlar “Ne öngörülüyor da bu kadar para biriktirilme ihtiyacı oluyor?” sorusunu çok net ortaya koyuyor. Bu sorunun yanıtının mutlaka verilmesi gerekiyor.

Şimdi, para politikası sıkı deniyor ama sözde sıkı olduğu, esasında birinci sınıf öğrencilerime ben “Bir grafik çizim.” desem ortaya çıkacak zaten. Politika faizi sabit duruyor, Türk lirası değer kaybediyor, enflasyon almış başını gidiyor. Bunun içine çekirdek enflasyondaki değişimi de eklemek gerek. Üstelik uluslararası karşılaştırmalara baktığınız zaman, evet, Türkiye’de faiz yüksek ama Türkiye’de enflasyon da kendine benzeyen ülkeler arasında en yüksek oranda. Dolayısıyla, hem yüksek faiz hem yüksek enflasyon yaşanırken buna “sıkı para politikası” demek için, hakikaten, ekonomiden biraz uzaklaşmış olmak gerekiyor. Oysa bizlere düşen temel görev, ekonominin gerçeğini ifade edip varsa bir sorun buna çare üretmektir.

Biraz önce sunumda enflasyonun geçici çift hanelerde olduğu vurgusu vardı. Geçiciliğinin nereden kaynaklandığına dair bir politika önermesini bu OVP’de ben görmedim. Sözde sıklıkla geçmeyeceğini zaten artıyor olan çekirdekte ve artıyor olan enflasyonda görüyoruz. Yani esasında hedefsiz bir Merkez Bankasının da bugün itirafını gördük. Yüzde 5’te bir hedef var...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Böke, lütfen tamamlar mısınız.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Hemen.

BAŞKAN – Buyurun.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum.

Bugün Merkez Bankası “Hedef yüzde 5 ama ben tahminimi yüzde 9,8’e çekiyorum.” dedi. Yani bu hedefin ne kadar anlamsız olduğunu kendisi de itiraf etmiş oldu.

Bir noktanın altını çizerek bitirmek istiyorum, biraz detay olacak ama yapısal reformların önemine atıf yapıldı. Tabii ki evet, yapısal reformlar elzem. Büyümenin kaynağına baktığınız zaman, şu anda geleceğin üretim kapasitesine yatırım yapan bir Türkiye görmüyoruz; inşaata, özellikle rantçı inşaata para gömen bir Türkiye görüyoruz. Bu da esasında insanların karşısına konan ekonomik modelin bir sonucu. Şu sorunun sorulmadığını görüyorum ben bütçede, bugünkü sunumda da öyle: Niye makine teçhizat yatırımları iki çeyrektir ciddi şekilde düşüyor? Esasında yanıtı çok belli. Eğer sıkıntı krediye erişim sıkıntısı olsaydı KGF’yi verdiğiniz anda sorunu çözerdiniz. Demek ki sıkıntı başka yerde yatıyor. Sıkıntının OHAL’in hukuksuzluğunda yattığını, sıkıntının kurlsız, keyfi yönetilen ekonomik düzende yattığını siz de en az bizim kadar biliyorsunuz. Çare KGF’yi sürekli pompalayarak olmayacak, çare bu ülkeye hukuk getirerek, bu ülkeye demokrasi getirerek, bu ülkeye özgürlük getirerek olacak. Ancak o zaman güven artacak ve burada makine teçhizata yatırım yapar hâle gelecek insanlar.

İkinci mesele: Ciddi bir sanayisizleşme var, ciddi bir teknolojisizleşme var, şimdi burada da... Yani gümrük birliği Türkiye’de üretimi dönüştüren faktör oldu. Biz şimdi Avrupa Birliğiyle kavga ediyoruz ve üretimi dönüştürmekten bahsediyoruz; olmaz, yapamayız.

Bugün açıklanan üniversite sıralamalarında ilk 500’de bir Türkiye üniversitesi yok artık. Neden yok? Çünkü hocalar yarın OHAL kapsamındaki bir KHK’yla işten atılacakları için tir tir titiyorlar. Hiç kimse araştırma yapmıyor Türkiye’de, bilim üretilmiyor. Bilim üretilmeyen yerde girişimcilik falan olmaz, ülkede sanayi de üretilemez. Lütfen temel sorunun ne olduğundan kopmayalım.

“Eğitimde yabancı dil” dediniz; evet, yabancı dil önemli ama ondan önce çocukların kendi dillerini okuyup anladıkları bir eğitim sistemine ihtiyacımız var. PISA’da okuma anlamada Meksika’yla birlikte sonucu Türkiye, 51’inci sıradayız. Evet, yabancı dil de öğretilim ama önce hemen ihtiyaç duydukları şeyleri öğretelim.

Üretime ihtiyaç duyulan yatırımlara değil de geçilmeyen köprülere ve vergi artışına ihtiyaç duyulan yatırımlara değil, yapısal reform yapacaksak hakikaten ihtiyaç duyduğumuz altyapı yatırımlarına kayalım.

Vergide adalet yapalım. Niye kurumlar vergisini artırdık, üretenlerden alıyoruz? Niye rantçı inşaattan almıyoruz vergiyi? Niye asgari ücretin vergisini sıfırlamıyoruz da her seferinde AGİ düzenlemesi yapmak zorunda kalıyoruz? Esasında çok açık, yapısal reformlarda neye ihtiyacımız olduğu.

Bununla beraber dışa bağımlılığı azaltmaya pek bir niyet gözükmüyor. Onun yerine -BDDK’nın sunumunda biraz şaşkırdım- dışa bağımlılığı azaltmak yerine, dışa bağımlılığımızda bizi kredi derecelendirme kuruluşlarıyla cezalandırdığımızı düşündüğümüz yabancı kredi kuruluşlarına küsmeyi tercih etmişiz. Millî bir kredi derecelendirme kuruluşu kuracağız. Şimdi, hem kredi derecelendirme hem de millî korkarım ki teknik olarak bir arada olamıyor zaten. Bu, benim oğlumun bana gelip “Ya, benim hoca benim kâğıdı okumuş, 40 vermiş; bundan sonra ben okuyacağım, kendime 100 vereceğim.” demesi gibi bir şey. Kendi çocuğunuz size bunu söylese güler geçersiniz. Lütfen, yani “millî” kavramını da böyle ayaklar altına alıp ezmemelisiniz. İhtiyacımız var, birlik olmaya ve birlikte olmaya ihtiyacımız var. Ama bunun üzerinde tepindiğimiz zaman özünü kaybeden bir tartışmaya dönüşüyor. Kredi derecelendirme kuruluşlarının iki dudağı arasına sıkışmamak için yapısal reform yapalım. Onların bizi değerlendirmesinden ürkip, onların oynadığı oyundan çekileceğimiz iddiasını ortaya koyarsak zaten o düzen bizi dışına iter ve bu kadar dışa bağımlıyken de onun maliyetini korkarım ki hep beraber öderiz.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Böke, çok teşekkür ediyorum.

Son konuşmacımız Sayın Özdemir, buyurun lütfen.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan, söz verdiğiniz için.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli üyeler; ben de iyi akşamlar diliyorum tabii ki. Evet, çok önemli kurumlarımızın görüşüldüğü bu toplantımızda ben de birkaç konuya değinmek istiyorum.

Geçen Maliye Bakanının sunuşunda da gündeme getirmiştiniz. Özellikle, Sayın Cumhurbaşkanının, ki sizin de Sayın Genel Başkanınızın, bu faizlerdeki düşüş konusunda “Enflasyonda hâlâ düşüşü sağlayamıyoruz yüksek faiz sebebiyle.” vurgusu var. Oysa Merkez Bankasının bugün bir açıklaması oldu. Bugün yaptığı açıklamada 2017 yılı enflasyon tahminini yüzde 8’den yüzde 9,8’e çıkardı. İşte, Cumhurbaşkanının “Yüksek faiz sebebiyle enflasyonu düşüremiyoruz.” dediği bir ortamda bu iddiasının sonuna kadar arkasında olan Merkez Bankasının bir açıklaması oldu. Malum, gündemimizde olan, maalesef, emir demiri keser anlayışı neticesinde Merkez Bankası da bu konuda bir direnç mi gösteriyor acaba? Eğer böyle ise faizin bir neden değil, uygulanan ekonomi politikalarının bir sonucu olduğunu kabul mü etmiş oluyor? Ben ayrıca size de sormak istiyorum Sayın Bakan –uzun süredir ekonominin başındasınız- faiz mi enflasyonu artırıyor, enflasyon mu faizi artırıyor? Bu konuda siz ne diyeceksiniz.

Evet, bugün bankacılık sektörü çok gündeme geldi. Gerçekten çok değerli üyelerimizin de belirttiği gibi, katma değeri olmayan sektörlerle kayan geçici bir istihdam ve işsizlik-enflasyon sarmalının yaşandığı bu süreçte tarım gibi, imalat sanayisi gibi gerçekten çok önemli sektörlerimizde bir gerilemenin olduğu, teknolojiyi hâlâ ithal ettiğimiz, AR-GE ve bilimsel araştırma noktasında geldiğimiz nokta, asgari ücretin açlık seviyesinin altında olduğu bir süreçte en kârlı sektörün bankacılık sektörü olması... Rakamlara baktığımız zaman 2017 yılının dokuz ayında 2016'nın aynı dönemine göre neredeyse yüzde 30 artan bir kârlılığı var, 37 milyara ulaşan bir seviyede. Bu noktada, siz nasıl değerlendiriyorsunuz? Bugün çok gündeme geldi. Bununla ilgili ne tür bir uygulama olacak?

Diğer bir konu: Borçlanma konusu yine bugün çok gündemde olan. Gerçekten, sunuşunuza baktığımız zaman da borçlanma yapılanması, borçlanma öngörülmekte, planlanmakta. Bunu sık sık gördük sunuşta ve özellikle ekim ayında Hazinesin yasal limitlerini de aşarak -konuşulduğu gibi bugün- bütçe yasağına da aykırı şekilde nakit ihtiyacının üzerinde bir borçlanmaya gitmesi gerçekten anormal bir durum olarak değerlendiriliyor. İşte, 23 Ekimde 8,2 milyar, hemen akabinde, 24 Ekimde 9,6 milyar lira bir borçlanma yani Hazinesin sadece iki günde yüksek faizli borçlanması 17,8 milyar olarak görülmekte. Geçen haftalarda yoğun bir şekilde burada Komisyonunda görüşülen torba yasayla da yine 37 milyar lira bir ilave borçlanma yetkisi istiyor Hükümet. Bu konuda da nasıl öngörüyorsunuz? Bugün de gündeme geldi, acaba öngörülen bir seçim mi var? Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ama burada, sunuşunuzda benim özellikle üzerinde durmak istediğim, hedefler ve yapısal reformlarla ilgili bölümde şunları sıraladınız: Eğitim ve beşerî sermaye, yatırım ortamı, rekabetçilik, AR-GE, yenilik, iş gücü piyasası, yargı sistemi, sermaye piyasaları ve kamu maliyesi. Gerçekten on beş yıl süre, uzun süre ve tek başına ülkeyi yöneten iktidarlar döneminin oldu ama bu süreçteyken ve çok büyük hedefler koymuşken hâlâ bizim bu alanları reform olarak sıralıyor olmamız, aslında hükümetlerinizin ekonomi politikaları, kalkınma politikaları, eğitim politikalarında gelmiş olduğu noktayı... Yani başarısız olarak değerlendirdiğimiz bir nokta.

Bildiğiniz üzere başarılı olan ülkelerin sürdürülebilir ekonomik büyüme ve sürdürülebilir kalkınmanın arkasında uyguladıkları en önemli etken çok başarılı eğitim politikaları ama bugün biz, hepimiz biliyoruz ki, eğitim politikamızın geldiği nokta, siz bu kadar önemli, çok önemli ekonomik anlamda hedefler koyarken bunun arkasının boş olduğunu... Yani bunu destekleyen bir eğitim politikamız maalesef yok. Bugün hâlâ ortaöğretimde nasıl bir sistemle çocuklarımızı nasıl yönlendireceğimizi bilmiyor hiç kimse şu an Türkiye'de. siz de basından takip ettiğimiz kadarıyla çok güzel evlatlara sahip bir babasınız. Yani eğitim sisteminde biz ne kadar verileri ortaya koysak, raporlarla bunları, hangi noktaya geldiğimizi açıklasak da evimizin içine dönüp baktığımız zaman gerçekten sistemin nereye gittiğini çok iyi görebiliyoruz.

Tabii ki çok iyi eğitim politikaları ama bunun yanında şu da çok ispat edilmiş: Demokratik işleyen bağımsız kurumsal yapılar, kuvvetler ayrılığı, güçlü demokrasi, güçlü ve bağımsız bir yargı sistemi, hukuk devleti, tarafsız ve gerçekten başarılı ve objektif kriterlerle uygulanan akılcı bir dış politika; bu faktörler de çok önemli. Yani ekonomi ve kalkınma politikalarının arkasında kabul görmüş ve evrensel ilkeler var. Biz bu ilkelerden gerçekten uzaklaşıyoruz. Siz bu noktada ne düşünüyorsunuz? Ya da Kabinede eğitim başta olmak üzere, dış politika başta olmak üzere bu konulardaki fikirleriniz ne yönde oluyor?

Ben zamanımı daha fazla aşmak istemiyorum. Diğer sorularımı da soru-cevap kısmında soracağım.

Teşekkür ederim.

(Oturum Başkanlığına Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Açıkkapı, buyurun.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Sayın Başkan, gecenin bu saatinde fazla vaktinizi almak istemiyorum, konuşma talebimi geri çekiyorum.

Bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet değerli arkadaşlar, bütçe ve kesin hesaplar üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Sayın milletvekillerimize teşekkür ediyoruz.

Soru-cevap işlemine geçiyoruz.

Komisyon üyelerimiz için 10 dakika, diğer değerli milletvekillerimiz için 5 dakika olmak üzere toplam 15 dakika soru işleme yapacağım.

Sayın Tamaylıgil, buyurunuz.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben BDDK Başkanına sormak istiyorum: BDDK kurul olarak 7 kişi ve şu anda atanmış olarak 7 kişi tam mıdır? Çünkü bildiğim kadarıyla başkan yardımcılarını bir ay süreyle vekâlet edebiliyor. Kurulun karar alma sayısının tam olup olmadığı ve yapısıyla ilgili bilgi almak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, 2023 hedeflerinin hâlâ arkasında mısınız?

2018-2020 orta vadeli hedeflerinin hâlâ arkasında mısınız?

Altı bankamızla ilgili İran'a ambargo meselesinden dolayı bir ceza gelme riskiyle karşı karşıyayız ve bu şaya maalesef ortada. Bununla ilgili stres testi yapmakta mısınız? Bu soruyu aynı şekilde BDDK'ya, BDDK Başkanına da soruyorum.

Merkez Bankası rezervlerinin yetersiz olduğunu Sayın Cumhurbaşkanı da söyledi -siz de aynı şeyi dillendiriyorsunuz- bunun artacağını söyledi. Bu nasıl artacak? Hangi kaynakla artabilir?

Ben de BDDK'nın kirada olduğunu, kiraya çıktığını biliyorum. Binası da yapılırken neden kiraya çıkıyor BDDK ve ne kadar kira ödüyor?

Kurul üyelerinden, gerçekten, atanmamış üyeler var, bunlarla ilgili bir bilgi verirseniz...

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, Merkez Bankası ülkemizin en önemli kurumlarından biri ve oraya ömrünü veren, yıllarını veren çalışanlar var. Özellikle, son zamanlarda çalışanları emekliye zorlayan birtakım yaptırımların yapıldığını duyuyoruz bize gelen bilgilerden. Çalışanlara karşı böyle bir uygulama var mıdır, yok mudur öğrenmek istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim.

BDDK “Kurum gündeminde olan bir diğer çalışma, piyasada hâlihazırda çeşitli şekillerde işlerlik kazanmış olan konut edindirme sisteminin bir mevzuat altyapısına kavuşturulmasıdır.” diye devam ediyor. “Özellikle dar gelirliler için uygun konut edinme imkânı ve güvenilir ve istikrarlı bir tasarruf aracı sağlanırken ulusal tasarruf seviyesinin artırılması ve orta ve uzun vadede finansal istikrarın desteklenmesi mümkün olabilecektir.” diyor. Yani konut sektörüyle ülkenin kalkınıp bir noktaya ulaşamayacağı yaşanarak görülmüşken bu konudaki bu çalışmanın anlamını da öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sorular bitmiştir.

Şimdi görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Başbakan Yardımcımıza söz veriyorum.

Buyurun Sayın Başbakan Yardımcım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Her şeyden önce, gecenin bu saatinde kadar bütçemiz üzerinde yorum, değerlendirme ve yapıcı eleştirileriyle katkıda bulunan bütün değerli Komisyon üyelerimize ben gerçekten teşekkür ediyorum. Tabii, birçok husus gündeme geldi, birçok konu var eleştiri anlamında...

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcım, sadece otuz dakikanız var, ondan sonra da üst kurullara da vereceğim.

Buyurunuz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Tamam.

Şimdi, müsaade ederseniz, önce, çok kısa kısa bir şekilde, doğrudan doğruya soru-cevap kısmında yöneltilen sorulara cevap vereyim, arkasından da genel anlamda gündeme gelen hususlara değineyim.

2023 hedeflerinin iddialı hedefler olduğunu her zaman kabul etmişizdir tabii. Önemli olan, iddialı hedeflere yönelik çaba göstermek, o hedeflere ulaşma noktasında gerekenleri yapmaktır. Bu hedefler, tabii, küresel kriz öncesinde ortaya konulmuştu. Bu hedefler belki 2023 için şu anda iddialı görülebilir ama çabaladıktan sonra başarılabilir.

Orta vadeli programa ilişkin birçok husus gündeme geldi ama özellikle kur üzerinde hedeflerin gerçekçi olmadığı gündeme... Hiçbir zaman bizim kur hedefimiz yok. Oradaki ima edilen veya üstü örtük ifade edilen kur tamamen piyasanın şu anda anketler üzerinde öngördüğü kur. Daha doğrusu, bir varsayıma dayanıyor. Biz orada reel olarak kurun ne değer kazanacağı ne de değer kaybedeceği bir formülle ortaya... Onun için bizim kur hedefimiz yok. Dolayısıyla, hani “Bu günden kur hedefleri aşıldı, o anlamlı değildir.” tabii, üzerinden geliniyor. Onun için, tabii ki biz... Burada önemli olan bizim büyüme hedeflerimizdir. Bu büyümenin arkasındaki, tabii ki, bunu sağlayacak yapısal adımlardır, yapısal birtakım; cari açık gibi, işsizlik gibi, enflasyon gibi konulara çözüm üretilme çabasıdır. O konuda ben şahsen... Orta vadeli programı bu yaz aylarında yoğun bir şekilde hep birlikte çalıştık diğer bakan arkadaşlarımızla ve ben oldukça içi zengin... Yeterince belki de tartışılmadı diye düşünüyorum.

Bankalara ilişkin her zaman stres testi yapıyoruz. Yani bir kere bu 6 banka hususunun tamamen spekülâtif nitelikli bir haber olduğunun altını bir çizmem gerekiyor. Şu an itibarıyla kesinlikle ne bize ne BDDK’ya ne de ilgili bankalara bu yönde iletilmiş bir araştırmanın, soruşturmanın olmadığını altını çizmek istiyorum. Bu konu Amerikan Hazine Bakanı tarafından da yine benzer bir çerçevede düzeltilmiştir dikkat ederseniz. Son dönemde uluslararası bazı basın ajansları birkaç hususta, birkaç

konuda bu türden haberler üretmeye başladılar. Mesela, çıktılar, “IBRD de kredileri Almanya’nın zoruyla kesecek.” dediler, hâlbuki IBRD o hafta Ankara’daydı, ben daha o gün kendileriyle görüşmüştüm, IBRD yönetimiyle Washington’da görüşmüştüm ve diyelim ki bu seneye yakın, gelecek sene için de bir bütçeleme söz konusu yani Türkiye’ye kaynak ayırma söz konusu, hiçbir şekilde... Nitekim hemen çıktılar ve yalanladılar. Hermes kredilerinde geçen sene kullandığımızdan daha fazla bu sene için bir limit konulmuş durumda. Yani dolayısıyla şunu ifade etmeye çalışıyorum: Son dönemde özellikle bankacılık sektörümüzü hedef alan spekülâtif nitelikli, uluslararası kaynaklı bir sürü haber yapıldı. Bu haberlerin çoğu hem o haberlere konu olan uluslararası kurum veya kuruluşlar tarafından yalanlandı dikkat ederseniz.

Merkez Bankasının rezervleri konusu: Birtakım kriterler var, hangi kriteri esas alırsanız alın rezervlerimizin daha da artırılması gerektiği nettir. Bu rezervleri nasıl artıracaksınız? Tabii ki burada, ideal olarak, bizim cari açığı azaltıp daha fazla kaynak çekerek yapmamız gerekiyor ama şunun da altını çizeyim, altın konusuna ayrı değineceğim: Türkiye olarak, gerçekten, bazı tahminlere göre çok ciddi bir yastıkaltı yani atıl duran bir altın stoku var ve stokun sisteme çekilmesi tabii ki faydalı olur. Nitekim, rezerv çeşitlendirilmesi anlamında da Merkez Bankamıza yardımcı olur diye düşünüyoruz ama altın konusuna ayrı bir şekilde değineceğim.

Kurul üyelerine ilişkin hususta biz çalışmalarımızı kısmen yaptık, Başbakanlığa ilettik. Bu dönemde, tabii, ince elenip dokunuyor, net olarak söyleyeyim. Onun için süreç biraz zaman alıyor ama şu anda çalışma açısından -BDDK Başkanımız da bilgi verir- bir sıkıntı yok.

Merkez Bankası çalışanlarımızın zorla emekliye ayrılması diye bir şeyi doğrusu ben ilk defa duyuyorum. Merkez Bankası Başkanımızla da bu konuyu görüşürüm, ben böyle bir uygulamanın farkında değilim.

Evet yani üç aşağı beş yukarı, doğrudan doğruya bana yöneltilen sorular bunlardı.

Müsaade ederseniz, önce, bu borç meselesine bir değinmekte fayda var. Şimdi, tabii, birçok husus gündeme geldi ama şu bir gerçek: Türkiye’nin toplam borç stokuna bakarsak yani hane halkı, finans dışı şirketler, devlet ve finansal sektör. Bakın, Türkiye’de -genel yönetim anlamında söylüyorum- 2017 ikinci çeyrek itibarıyla -içinde kamu, finansal kuruluşlar, finansal olmayan kuruluşlar, hane halkı- tamamen, bütün borcun millî gelire oranı yüzde 146. Gelişmekte olan ülkelerde ortalama yüzde 225. Yani gelişmekte olan ülkelerde bu anlamda, bu geniş tanımlı borç stokunun millî gelire oranı en son IMF ve IIF tarafından açıklanan rakam yüzde 225, Türkiye’de yüzde 146. Bakın, rakam vereyim ben size: Çin’de yüzde 298, Güney Kore’de yüzde 200, yüzde 300 civarı yine, Malezya’da yüzde 221, Macaristan’da yüzde 220, Brezilya’da yüzde 178, Çek Cumhuriyeti’nde yüzde 165, Polonya’da yüzde 163. Liste uzun uzun gidiyor. Ha, bizden daha düşük borçlu olanlar tabii ki var. Mesela, bunlar; Hindistan yüzde 105, Meksika yüzde 98. Evet var ama birçok gelişmekte olan ülke ve genel anlamda gelişmekte olan ülkeler ortalamasına göre Türkiye’nin borç yükü -genel anlamda söylüyorum- iddia edildiği gibi yüksek değil ama bu, şu anlama gelmiyor: Biz daha fazla borçlanmayı teşvik edelim ve daha fazla borçlanma üzerine bir büyüme kurgusu... Asla böyle bir şey söz konusu değil. Tam aksine, biz şimdi, Merkez Bankasının alacağı yetkiyle birlikte muhtemelen küçük ve orta ölçekli işletmelere ihracatçı değillerse dövizle borçlanmayı yasaklayacağız, bu bir. İhracatçılara son üç yıllık ihracatlarının, ortalama yıllık ihracatlarının maksimum 3 katı kadar belki döviz veya dövize endeksli borçlanmaya izin vereceğiz. Büyük şirketleri de eğer ihracatçı değillerse mutlaka ve mutlaka finansal korumaya zorlayacağız yani “hedge” etmeleri gerekecek. Dolayısıyla, biz, tam aksine, borca dayalı bir büyüme modeli değil, sağlıklı bir büyüme modeli üzerinde tabii ki hemfikiriz, bu konuda hiç tereddüt yoktur.

Şimdi, tabii, müsaade ederseniz, bu borç konusuna girmişken şunu da söyleyeyim: Çok değerli Maliye Bakanımız Sayın Temizel, tabii, bu borç konusuna ilişkin bir sürü değerlendirmelerde bulundular. Şöyle söyleyeyim ben size: Dış borç faiz ödemelerinin toplamı, 2002 yılında, özel sektör ve kamu 4 milyar 395 milyon dolar, millî gelire oranı yüzde 1,9. Faiz giderinin millî gelire oranı yüzde 1,9. 2016'da 5 milyar 630 milyon dolara çıkmış, millî gelir içerisindeki payı yüzde 0,7. Dolayısıyla, iddia edildiği gibi özel sektör borçları tabii ki ciddi bir şekilde... Hani, özel sektör borçlarının arttığı nettir ama faiz yükü noktasında bu rakamlar da resmi ortaya koymak açısından son derece nettir.

Kadın yönetici konusundaki eleştirilere saygı duyuyorum, bu konuda hakikaten ilave çaba göstermemiz lazım, ben teşekkür ediyorum. Aslında en yakın çalışma arkadaşlarım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Konuşalı daha on dakika olmadı.

BAŞKAN – Sıkıntı yok Sayın Bakanım.

Buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – “Kadın yönetici” deyince kestiler.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Hani, gerçekten, Hazine'deki yakın çalışma arkadaşlarımızın bir kısmı bayan arkadaşlar ve çok başarılı buluyorum, kendilerine teşekkür ediyorum buradan.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yükseltin onları.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Bir müsaade ederseniz...

Hazinede 89 yöneticimiz var, 89 yönetici kadromuz var, bunun 22'si kadın -yani bunları daire başkanı ve üstü anlamında söylüyorum- yüzde 24,7'ye denk geliyor. Keşke yarı yarıya olsa, ben şahsen bunun doğru olacağı kanısındayım, bu birinci husus.

Şimdi, koşullu yükümlülükler konusu gündeme getirildi. Evet, Kamu-Özel İşbirliği projelerinden bütçe ödemeleri önümüzdeki yıllarda artacak. Mesela, 2017 yılında Karayollarına 1 milyar 128, Sağlık Bakanlığına 728 milyon olmak üzere 1 milyar 855 milyon liralık bir gider tabii ki söz konusu, ödenek söz konusu. 2018 yılında bu, Karayolları için 3 milyar 600 milyon, Sağlık Bakanlığı için 2 milyar 600 milyon olmak üzere toplam 6 milyar 200 milyon. Ama bunlar bütçelendi zaten ve şimdi IMF'yle birlikte -yani oradan teknik destek anlamında söylüyorum- bu kamu-özel işbirlikler çerçevesinde yaptığımız bütün projelerin çok şeffaf bir şekilde düzenli olarak küresel normlara uygun raporlanması hususunda Maliye Bakanlığımız çalışmayı yapıyor ama küresel normlar anlamında da yine bu konuda standartları koyduğu için IMF'yle de bir çalışmamız olacak.

Vergilerde geri adım meselesi... Benim bildiğim kadarıyla kurumlar vergisinin genele teşmil edilmesi, üç yıl geçici bir şekilde, diğer vazgeçtiğimiz vergileri önemli ölçüde, herhâlde çok büyük oranda telafi ediyor diye biliyorum.

Şimdi en önemli konuya gelelim: “Niye bu kadar borçlanıyorsunuz? Neye hazırlanıyorsunuz? Seçim mi var?” Hayır, seçim yok. Neye hazırlanıyoruz? 2 tane basit konu var. Birincisi, yılbaşından bu yana bizim bütçe açığımız, dikkat ederseniz, 31 milyar lira ama öngörülen açık bunun yaklaşık 2 katı. Dolayısıyla, önümüzdeki dönemde bu açığın finanse edilmesi lazım. Bu birinci husus.

Gelelim ikinci önemli konuya. İlk çeyrekte...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Pardon Sayın Bakanım...

31 milyar şu an gerçekleşen değil mi?

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Yılbaşından bu yana yani Eylül'e kadar bütçe açığı 31 milyar lira.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Son iki ayda değişir.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Ama 89 milyar borçlanıyorsunuz.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Ama 89 milyar borçlanıyorsunuz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Bir müsaade edin, bitireceğim.

Şimdi, birinci konu bu. Yani niçin borçlanırsınız? Bütçe açığını finanse etmek için borçlanırsınız. Bütçe açığının bir kısmı yılın ilk sekiz, dokuz ayında gerçekleşmiş, geri kalanı, önemli bir kısmı da son aylarda gerçekleşiyor, bu geleneksel bir şeydir, bu birinci husus.

İkinci husus, yılın ilk çeyreğinde bizim 56 milyar liralık borç geri ödememiz var, 56 milyar liralık. Ve bizim sisteme yönelik bu kadar spekülasyon varken -ben size az önce size 3-4 tane haber saydım ve hepsi yalanlandı- bu türden konular varken bizim çok güçlü ve sağlam bir şekilde yılın ilk çeyreğine girmemiz lazım. Dolayısıyla, nakit düzeyimizi biz ilk çeyreğe girerken yüksek tutacağız ve bu türden oluşabilecek piyasaları manipülasyona yani spekülasyon anlamındaki bu tür saldırılara da hazırlık ve geri ödemelerde bir sorun yaşanmaması bir kenara özellikle faizlerin piyasa gereklerinin ötesinde artmamasını sağlamak üzere bu yönde bir hazırlık var. Evet, onun dışında hiçbir hazırlığımız yok, bu kadar basit ve net, iki tane husus. Bir tanesi yılın son üç-dört ayındaki açığın finansmanı, ikincisi de yılın ilk üç ayındaki bizim 56 milyar liraya varan borç geri ödemesi.

Ayrıca, bir günlük bir rakama bakıp “Aa, bu kadar nakit biriktirmişsiniz, bunun anlamı var mı?” demek -sizler de biliyorsunuz- bazen çok anlamlı olmayabiliyor. Neden? Çünkü hemen ertesi gün belki maaş ödeyeceksiniz, hemen ertesi gün belki önemli, yüklü bir borç ödemeniz olabilir, dolayısıyla olaya o çerçevede bakmak lazım. Biz prensip olarak -genel olarak söylüyorum, çok uzun yıllardır yapıyoruz biz bunu- borç yönetiminde bir buçuk aylık borç geri ödemelerine tekabül edecek şekilde bir nakit rezervi tutuyoruz. Bu da doğru bir yaklaşımdır, temkinli bir yaklaşımdır, yapılması da gerekiyor.

Tabii, Merkez Bankamızın burada sunum yapmasında büyük fayda var, haklı bir talep, ben kendilerine iletirim.

BAŞKAN – Biz 29’unda davet ettik efendim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ikiz açığın tabii ki oluşmaması için biz döngü karşıtı bir maliye politikası şu anda öngörüyoruz. Nedir bu döngü karşıtı? Evet, bu sene ekonomi çok iyi gidiyor, beklediğimizden de daha iyi gidiyor, e, bu güzel bir şey. İstihdam var yani son bir yılda 1,1 milyondan fazla istihdam var. Dolayısıyla “Büyüme istihdam yaratmıyor.” argümanı doğru bir argüman değildir.

GARO PAYLAN (İstanbul) – İşsizlik oranı niye düşmüyor?

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Arkadaşlar, şöyle, çok basit: Almanya veya Avrupa’nın 28 ülkesine bakın, çalışma çağındaki nüfus yıllık yüzde 0,1 artıyor; Türkiye’de çalışma çağındaki nüfus Suriyelileri de katarsanız neredeyse yüzde 2 artıyor. Yani 28 Avrupa Birliği ülkesinde hiç yeni istihdam yaratmazsanız bile işsizlik oranı çok artmaz ama Türkiye’de öyle mi? İş gücüne katılım oranı çok hızlı artıyor, çalışma çağındaki nüfus çok hızlı artıyor. Dolayısıyla, işsizlik oranını düşürmek tabii ki bizim de hedefimiz ve düşürmeyi de tabii ki hedefliyoruz ama gerçekçi olalım. Eğer Türkiye 1 milyonun üzerinde istihdam yaratıp işsizliği düşüremiyorsa bunu bir başarısızlık olarak öneremezsiniz.

Gelelim ikiz açık meselesine. Evet, cari açığımız şu anda millî gelirin yüzde 4,1'i en son açıklanan rakam itibarıyla -yıllıklandırılmış anlamda söylüyorum- fakat altını çıkarttığınız zaman... İlginç bir şey aslında, altın tasarruf amaçlıdır, altın bir tasarruftur fakat altın ithalatının yüksek seyretmesi nedeniyle cari açık artıyor. Hâlbuki geçen sene bizim cari açığımız yüzde 3,8'di millî gelire oran olarak. Altını çıkartın, dediğim gibi, bu son elimizdeki rakam itibarıyla yüzde 3,6 civarındadır. Yani dolayısıyla geçen senenin bile altındadır ama şu bir realite: Altın ithal ediyorsanız tabii ki ödemesini yapacaksınız. Altın ithalatı konusuna da birazdan geleceğim, rakamlarla paylaşacağım bundan sonraki trend konusunda.

BES'in zorunlu hâle getirilmesi... Böyle bir şey yok arkadaşlar. DASK zorunludur fakat uygulamada mesela 2000'li yılların başından bu yana sürekli bir şekilde DASK primini düzenli olarak yatırımların oranı çok düşük yani yüzde 2'ler civarı. Biz bunu daha düzenli hâle getirmek için şimdi bir reform üzerinde, daha doğrusu bir düzenleme üzerinde çalışıyoruz dedim. Yoksa DASK zaten zorunlu ama bireysel emeklilik, otomatik katılım zorunlu değildir. Tabii katılmak zorunludur ama çıkış için seçenek vardır. Ha, ona ilişkin de şunu söyleyeyim: Bir düzenleme bakıyoruz.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – O bir aylıkta kaç kişiydi Sayın Bakan? Bir aylık süre verildiğinde kaç kişi başladınız, kaç kişiye düştü, o 3,4 milyona nasıl gelindi?

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Bir de şu iddia ediliyor: Efendim, neymiş, düşük ücretliler, düşük gelirli çıkıyormuş. Düşük gelirli olan yüzde 51'i sistemde kaldı, yüzde 51'i. Yani bir asgari ücret ile iki asgari ücret arasındakilere yani 0 ile 2 asgari ücretin altındakilere baktığımız zaman yüzde 51'i sistemde kaldı.

GARO PAYLAN (İstanbul) – “Yüzde 75, 80.” diyordunuz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – E, tabii ki bizim hedeflerimiz iddialıydı ama şunu örtemez: 3,4 milyon ilave katılımcı var sistemde kalan ve 1,4 milyar lira da son dokuz ayda bir birikim var. Yani bu, ekonomimiz için, yatırımlar için, finansal piyasaların gelişmesi açısından son derece önemlidir.

Gelelim faiz ödemelerine. Evet, 2018 için 71,7 milyar liralık faiz ödemesi öngörüyoruz. Buradan iskonto giderleri, para piyasası nakit işlemleri faiz gideri, türev ürün giderleri gibi vesaire çıkartırsanız geriye 68,7 milyar lira kalıyor. Şimdi, bir ay öncesi itibarıyla iç ve dış borç faiz giderlerinin 56,2 milyar lirası yani yüzde 80'i zaten kesinleşmiş ve önceki yıllardaki borçlanmalara tekabül ediyor. Bu senenin son dört ayı ile gelecek sene yapılacak borçlanmaların gelecek seneye denk gelen kısmı 11,3 milyar liraya denk geliyor.

Bakın, şimdi burada, şunu tekrar vurgulamak istiyorum, metnimde de var: Evet, bugün, Türkiye son on beş yılın millî gelire oran olarak en düşük faiz giderini yapıyor. Millî gelire oranla 2017 yılında faiz giderleri sadece ve sadece yüzde 1,9 olacak. Gelecek sene nereye yükseliyor? 2,1'e yükseliyor yani 71,7 milyar lira ki, biz hesabımızı genelde bu konuda doğru yapıyoruz. Gelecek sene bile yüzde 2,1'e çıkıyor. Faizdeki artış da geçen sene ortalama yüzde 10,1; borçlanma faizimiz bu sene de Ekim ayı itibarıyla yüzde 11,1. Bir puanlık bir artış söz konusu. Tabii, gönül ister ki artmasın ama bunlar bir de nominal rakamlar. 2000'li yılların başında tabii ki yüzde 30'a yakın reel faiz öderken şu son sekiz on yılın ortalamasına bakın yüzde 3'ün altında, yüzde 1,5-2 civarında bir reel faiz söz konusu.

Özel sektörü dışlama etkisi yani “crowding out” etkisi: Bunu da sınırlamak için aslında bu sene oldukça çaba... Evet, bizim “roll over” rasyolarımız yüksek fakat biz DİBS piyasalarda bir miktar daha fazla borçlandı; bir. İkincisi, bu dönemde DİBS'lere dışarıdan 7 milyar dolarlık bir talep geldi. Bu da 25 milyar liraya denk geliyor. Bu da aslında yüzde 128 civarında düşündüğümüz, yani yüzde 98'e oranla “roll over”ın neredeyse 25 puanı aslında bu DİBS'lere gelen talepler üzerinden. Dolayısıyla,

bankacılık sektörünün bilançosunda şu anda tuttuğu, DİBS'lere ayırdığı kaynak artmamıştır. Dolayısıyla, bahsedildiği, iddia edildiği gibi özel sektörü dışlama etkisi iddia edildiği düzeyde ve şekilde oluşmamıştır; onu da yine ifade edeyim.

Altın tahvili konusuna gelince: Biz tamamen bankacılık sektöründeki kredi mevduat oranlarını bir miktar nasıl daha bir nebze yumuşatırız, daha sisteme atıl olan kaynakları nasıl kazandırırız peşindeyiz. Hazinesin bir borçlanma sorunu olmadı. Bizim derdimiz, atıl bir kaynak var ve bu gerçek bir kaynak, bu bir tasarruf. Bu tasarrufu biz sisteme nasıl çekeriz? Bir tek bankayla çalışıldı, acaba farklı çalışılıysaydı daha fazla başarılı olur muydu; ona da bakacağız, daha etkin bir kampanya düşüneceğiz.

Cari açığın finansmanı: Evet, kalitesinde geçen senelere göre bir miktar düşüş var. Ben de bunu son dönemde başımıza gelen felaketlerle ilişkilendiriyorum. İnşallah, Türkiye hızlı bir şekilde normalleşiyor, en kötüyü geride bırakıyor. Ben, daha yeni Londra'daydım, dün Kuveyt'teydim, muhtemelen önümüzdeki bir iki hafta içerisinde yine dünyanın birçok bölgesine gideceğim. Biz, tasarruf fazlası olan ülkelerden daha kalıcı nitelikli kaynak çekme noktasında da çabalayacağız. Bundan daha doğal bir şey yok ama ideali, tabii ki cari açığımızın kalıcı bir şekilde daha aşağı çekilmesi. İşte bu konuda da aslında bir başarı var ama yüzde 4 civarı bir cari açık hâlâ yüksek bir cari açıktır. Bunun, mutlaka ve mutlaka yüzde 3'ün altına indirilmesi veya doğrudan yatırımların millî gelir içerisindeki payının en az yüzde 2 ve üzerine çıkarılması tabii ki ideal bir durum olur.

Büyümenin kaynağı sadece inşaat mı? Hayır, değil. Tabii ki yatırımların önemli bir kısmı inşaat sektöründe. Bu arzuladığımız bir şey mi? Doğrusu, biz makine teçhizatı, AR-GE ve yazılıma yatırımların daha çok olmasını tercih ederiz, onları da teşvik ediyoruz. Büyümenin kaynağı bu sene ilk yarıda 2,1 puanı dış talepten gelmiş; 2,8 puanı iç talepten gelmiştir. Özel sektör yatırımlarının ben önümüzdeki dönemde artacağına inanıyorum. Neden? Çünkü, şöyle kapasite kullanım oranlarına bakın, ihracatçı sektörleri ayırın, ihracatçı olmayan sektörleri ayırın. İhracatçı sektörlerde şu anda kapasite kullanım oranları yüzde 83'e dayanmış. Zaten teorik olarak hiçbir şekilde yüzde 85'in üzerine rahat rahat çıkamıyorsunuz. Dolayısıyla, mutlaka ve mutlaka Avrupa'nın toparlanıyor olması, yüksek petrol fiyatları nedeniyle Orta Doğu'nun ve Rusya'nın toparlanıyor olması bizim ihracatçıları makine teçhizat yatırımına zorlayacaktır diye düşünüyorum.

İran ambargosu konusuna değindim, daha doğrusu o konudaki spekülasyonlara değindim.

Maaş farkı tabii ki ödenecek. Biz, hiçbir zaman memurumuzu enflasyona ezdirmedik, bundan sonra da emeklimizi de ezdirmedik, ezdirmeyeceğiz. Bu konuda çok net bir şey...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Refah payı verecek misiniz?

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Refah payı da verdiğimiz ortada. Eğer bakarsanız reel olarak artışlara, bütün gruplar için refah payı da olduğunu görürsünüz.

Şimdi, kesin hesaplara ilgili birkaç teknik husus var, arkadaşlarımızın notu var, ben sizlere vereceğim. Müsaade ederseniz hızlı bir şekilde devam edeceğim, belki o konuya zaman verilirse geri geleceğim. Şöyle hızlı bir şekilde bakıyorum başka ne var değinmediğim konular anlamında.

Banka kârları konusuna çok değinildi. Ben, yıllarca finans sektöründe çalıştım. Burada önemli olan 340 milyar lira civarında öz kaynak var ve 3 trilyon lira üzerinde bir aktif var, 2 trilyon civarında kredi var yani bu rakamları göz önüne almamız lazım. Şimdi, öz kaynak kârlılığı esastır, ona bakılması lazım. Şu anda, Türkiye'de enflasyon yüzde 11 civarı yani yüzde 15 civarı -yılın tamamı için konuşuyorum- bir öz kaynak kârlılığı söz konusu. Tabii ki bu bazı ülkelerden daha düşük, bazı ülkelerden daha yüksek ama daha yüksek olduğumuz ülkeler de enflasyonu daha düşük olan ülkelerdir. Dolayısıyla,

bu konudaki tartışmalar tabii ki devam edecek. Önemli olan, burada, bankacılık sektörünün sağlığıdır. BDDK Başkanımız da değinir, bugün, sermaye yeterlilik oranı yüzde 17,2'dir yani legal düzenleme, Basel Gereklileri'nin iki katından fazla bir sermaye yeterlilik oranı var; bir.

İkincisi, aktif kalitesi son derece yüksektir yani problemlili kredilerin toplam kredilere oranı yüzde 3,1'dir; hatta döviz cinsinden olan borçlarda yüzde 1 civarındadır. Bu kadar şok yememize rağmen, aslında, bu, çok ciddi bir direnç olduğunu, dayanıklılık olduğunu göstermektedir. Yine, likidite oranı oldukça yüksektir. Bakın, Kaldıraç Oranı dünyada bu finansal krizin yaşandığı dönemde -siz de hatırlarsınız- bazı bankalarda otuz beş katti, kırk beş katti, bizim bankacılık sektörümüzde 8,8 kattır yani düşünebiliyor musunuz. Dolayısıyla, iddia edildiği gibi, bizim sistemde aktiflerin sermayeye oranı çok yüksek değil, riskler o kadar yüksek değil.

Yapısal reformlara gelince: Yapısal reformlar da tabii ki zamanlama, sıralama ve kaynak önemlidir. Son yıllarda başımıza o kadar çok içeriden ve dışarıdan felaket geldi ki maalesef bu, sistemden oksijeni hep aldı götürdü, enerjii aldı götürdü, gerçekçi olalım. Ama önümüzdeki bir yılı bir fırsat penceresi olarak görüyorum. Evet, kitle fonlamasına ilişkin kaygılar ifade edildi, o kaygıları dikkate alacağız. Biz, bütçe dışı bir fon kurmuyoruz, sadece, teknoloji anlamında gelecek vaat eden şirketlere kaynak aktaracak fonlara katkıda bulunmak için... Bunlar özel fonlar. Avrupa Yatırım Fonu'na diyelim ki kaynak veriyorsunuz, o da iki katını koyuyor. Diyelim ki biz 1 lira koyuyorsak o 2 lira koyuyor ve 3 liralık kaynak ne oluyor; bizim Türkiye'deki "high tech start up" dediğimiz yani gelecek vaat eden yüksek teknoloji şirketlere kaynak aktarmasına... Yoksa, kesinlikle bütçe dışı bir fon kurma gibi bir çaba asla söz konusu olamaz.

Bir şeyi düzeltmek istiyorum. Bir televizyon programında uzun uzun ben önümüzdeki yıl için cari harcamaları kısacağımızı, özellikle yeni bina kiralamasıdır, taşıt alımıdır, bu konularda büyük bir hassasiyetle bu konunun üzerine gideceğimizi ifade ettim ve harcama kesintileri konusunda da kararlı olduğumuzu söyledim; bir.

Sonra "Ama önümüzdeki süreçte jeopolitik riskler nedeniyle, karşı karşıya kaldığımız tehditler nedeniyle savunma harcamalarımıza biz ilave muhtemelen 18 milyar lira civarında ek kaynak aktaracağız." dedim. Daha önce söylemişim, bundan sonrası için konuşuyorum: "Ya vergi artıracamız ya da daha çok borçlanacağız." dedim. Biz, bunu daha sağlıklı vergi gelirleriyle finanse etmek istiyoruz ama öncesinde de harcamaları kısma noktasındaki kararlılığımızı da ifade etmişim. Maalesef, şu çok gelenekseldir, bunu sık sık yaşıyoruz sizler de bizler de hepimiz yaşıyoruz yani önce söylenen bir iki paragraf dikkate alınmıyor, son cümle alınmıyor ve cımbızlanarak sunuluyor. Ben, burada, sizin açınızda kötü niyet asla düşünemem ama gerçekten de benim kastım oydu. Yoktan var etmek sadece Allah'a mahsustur. Biz, tabii ki ideal olarak üretken olmayan harcamaları kısım -ki yapacağız- buna ilaveten tabii ki daha dengeli gitmek için, ikiz açık sorunu yaşamamak için, bu açıkları yönetilebilir kılmak için mecburen ya gelecek nesilleri borçlandıracağız ya da bugünkü nesillerden, nesilden bir miktar daha fazla alacağız, ki ikisini de yapıyoruz.

Altın meselesine gelince, müsaade ederseniz, sizinle yakın dönem için birkaç rakam paylaşayım ve belki bundan sonraki sürece ilişkin gidişat hakkında bilgi verir.

Şimdi, şöyle bakalım: 2011 yılında bizim altın ihracatımız 1,5 milyar dolar, altın ithalatımız 6,3 -yaklaşık olarak söylüyorum- milyar dolar. Yani dikkat edin, ihracat 1,5, ithalat 6,3. Ama bir sonraki yıl ihracatımız 13,3 milyar dolara çıkıyor, ithalatımız 7,6 milyar dolarda kalıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bir dakika efendim.

Buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) - Çok teşekkür ederim, kusura bakmayın Başkanım ama yani...

BAŞKAN – Yok, rica ederim.

Buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) - 2013 yılına gelince, birdenbire ihracatımız 3,3 milyar dolara iniyor, ithalatımız 15 milyar dolara çıkıyor. 2014'te benzer durum devam ediyor, 3 milyar dolarlık ihracat, 7,1 milyar dolarlık ithalat. Fakat 2015 yılında 7,4 milyar dolarlık ihracat, 3,4 milyar dolarlık ithalat var. 2016'da 8,3 milyar dolarlık –yaklaşık olarak söylüyorum– ihracat, 6,5 milyar dolarlık ithalat var.

Dikkat ederseniz, bir-iki-üç yıllık perspektifle baktığımız zaman, bazı yıllar ithalat artıyor, sonraki yıllarda ihracat artıyor. Ama şu da olmuş olabilir, bakın, ben bunu bilerek söylemiyorum. Yani bununla ilgili bir anket yapmak lazım, sormak lazım vatandaşlarımıza. Yurt içinde gerek kur nedeniyle gerekse altın fiyatlarının yükselmesi nedeniyle eğer hızlı bir şey yükseliş gösteriyorsa vatandaşlarımız buna rağbet gösteriyor olabilir, kendilerini enflasyona karşı koruyor olabilirler. Dolayısıyla dünyada hani bu yönde de bazı ülkelerde trend söz konusu, bazı merkez bankalarının da bu yönde trendi söz konusu. Dolayısıyla bunun altında hiçbir şey aramayın. Bu tamamen yine bizim önceki yıllardan çok farklı bir şey... İnanın, 1990'lı yıllara gitseniz de, 1980'li yıllara gitseniz de üç aşağı beş yukarı yani benzer herhâlde trendlerle karşı karşıya kalırsınız.

Evet, ben hızlı bir şekilde tekrar bakıyorum. Merkez Bankasında mevduatın ne kadarı serbest? Bizim mevduatın, bildiğim kadarıyla, tamamı serbest. Yani bizim mevduata ilişkin bir sınırlama söz konusu yok, klasik bir mevduat değil. Yani bankalara koyduğunuz bir mevduat değil. Hani bankada mevduat koyarsınız, kredi olarak sadece işte karşılığı ayırdıktan sonra kullanırsınız, bizde öyle bir şey söz konusu değil.

Şimdi, müsaade ederseniz KGF konusunda çok soru geldi. Bunu da geniş bir şekilde müsaade ederseniz cevaplandırmak istiyorum.

BAŞKAN – İki-üç dakikada geniş bir şekilde alalım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) - Şimdi, önce şunu ifade edeyim: 30 Eylül itibarıyla kefalet sistemi kapsamında kullanılan kredi tutarının yüzde 58'i ilk defa kullanılan kredilerdir. Yüzde 28,5'i ilave kullanılan, yani aslında kredi almıştır, ilave talep etmiştir. Teminatlandırılan krediler ise toplam kullanılan kredi tutarının yüzde 4,7'sini oluşturuyor. Toplam kredi tutarının yüzde 8,5'ine ilişkin bilgi sisteme henüz girilecek.

Dolayısıyla burada dikkat ederseniz yani gerçekten bayağı geniş, 200 bin firmadan daha fazla, bakın, 200 bin firmadan bahsediyorsunuz, yani bayağı düşük kredilerden bahsediyoruz. Yani 200 milyar liralık kredi kullanılmış örneğin, 200 bin firma, basit, böldüğünüz zaman maksimum 1 milyonmuş, onun için çok geniş kapsamlı bir kredi kullanımı söz konusudur. Şimdi, bu birinci husus.

Bakın, krediler nereye gitti? Sağlanan kredilerin yüzde 92,4'ü işletme kredisi olarak talep edilmiş. Yüzde 2,5'i yatırım kredilerine, yüzde 5'i gayrinakdi kredilere tahsis edilmiştir. Fakat bizim tahminimiz şu: Proje kredileri, yatırım kredi daha teferruat istiyor, daha güçlü başvuru istiyor. Buna da bizim firmalar, özellikle KOBİ düzeyindeki firmalar –yani benim tahminim, ben yorum yapıyorum burada- hazır değiller, işin kolayını seçiyorlar, bunu işletme kredisi olarak talep ediyorlar. Dolayısıyla ben burada ciddi bir sorun olarak görmüyorum. İhracata, ihracatçı firmalara verilen kredilerin toplam kullanım içerisindeki payı da yüzde 13 gibi oldukça iyi.

Şimdi, bu arada Kredi Garanti Fonu'na bağımlı bir sistem olmayacak, hayır. Biz şunu söylüyoruz: Kredi Garanti Fonu'nun biz aslında başlangıçta parametrelerini oldukça temkinli tuttuk. Yani şöyle: Bankalara o dönemde büyük bir şok vardı, daha doğrusu sisteme. Yani bir darbe girişimi yaşamış bu ülke, çok ciddi bir risk, terör var. Biz ne dedik? "Sakin olun." dedik, "Biz özellikle KOBİ'lere kefil olacağız." dedik. Çünkü KOBİ'ler bu ekonominin omurgasını oluşturuyor. Biz ne yaptık? Dedik ki: "Yüzde 7'ye kadar biz sizin ilk kayıplarınızı karşılıyoruz, yani batıklarınızı." Şu anda binde 0,7. Bu birinci husus. Çünkü vatandaş devlet üzerinden bir imtiyaz kazandığı zaman ona çok özen gösteriyor ve ben inanıyorum ki, bırakın yüzde 7'yi, sektör ortalaması olan yüzde 3,1'e bile ulaşmayacak. Bu birinci husus. Dolayısıyla aslında aktif kalitesi oldukça yüksek kalacak, ihracatta zaten sorun yok.

Gelelim ikinci konuya: Bizim şu anda 50 milyar lira kullanılmamış bir imkânımız var. Bu sene sonu itibarıyla muhtemelen yaklaşık 18 milyar lira geri ödeme olacak. Gelecek sene yaklaşık 50 milyar liralık bir ödeme olacak yine. Biz bunları bundan sonra genel anlamda kullanırmayacağız, sadece ve sadece düzenlemeyi yapacağız, ihracatçılara ve üretken imalat sanayi yatırımlarına. Onun için ben burada bir risk görmüyorum, tam aksine ekonomideki sorunları çözmeye yönelik bir çabanın bir parçası olarak ben görüyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, geri kalanını da yazılı alalım efendim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) - Takdir sizin, siz nasıl isterseniz, Başkan sizsiniz.

BAŞKAN – Yok, yok, Başkanlıktan değil Sayın Bakanım, yani biz de... Ben Komisyon üyesi arkadaşların da hak hukukunu ve bütün bürokrat arkadaşların hukukunu da korumak durumundayım.

Teşekkür ediyorum.

Sorular var herhâlde değil mi?

Buyurun Sayın Ertaş, sizden başlayalım.

SPK BAŞKANI DR. VAHDETTİN ERTAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle Bülent Bey'in sorusuna müsaadenizle cevap vermek istiyorum. Bülent Bey, SPK iç denetimini sertifikalı iç denetçiler eliyle değil, SPK uzmanlarınca yapılması konusunda Sayıştay raporundaki tespiti bizimle paylaştı.

Biliyorsunuz, Sermaye Piyasası Kanunu 5018 sayılı Yasa'nın iç denetimle ilgili 55 ve 67'nci maddelerinin düzenleyici kurullar için geçerli olmadığı hükmü var. O nedenle, bizim kanunun 130'uncu maddesinde "SPK iç denetim esaslarını çıkaracağı yönetmelikle düzenler." diye bir hüküm var. SPK da bu hükmeye dayanarak iç yönetmeliğini çıkarmış ve her sene de buradaki denetim esaslarına göre... SPK'nın denetçileri biliyorsunuz dünyanın her tarafında denetim yapabilecek eğitim ve tecrübeye sahip, ayrıca bağımsız denetim lisansına da sahipler. Buna ilaveten iç denetim sertifikası veren programlarda da ders veriyorlar. Ama bu şekilde bir tavsiye olduğu için biz buna bu seneden itibaren uyacağız ama kanuni bir zorunluluğumuz yok.

Bihlun Hanımın sorularıyla ilgili... Teşekkür ediyorum kendisine uyarıları için. Kayıtlarla ilgili olarak tespitleri bizimle paylaştı. Biliyorsunuz, Sermaye Piyasası Kurulu Türkiye'deki ilk üst kurul ve otuz beş yıldır da, iddia ederek söylüyorum ki, Türkiye'de belge ve kayıt düzeni belki de en iyi olan birkaç kurumdan bir tanesi diyebilecek kadar iddialıyız. Ancak bu seneki denetimde... Bugüne kadar SPK tahsil esaslı bir muhasebe sistemi benimserken ilk defa -son on beş yıldır da Sayıştay denetimine tabi olmamıza rağmen- tahakkuk esaslı bir muhasebe sistemi bize önerildi.

Muhasebeyi bilenler bilir, tahsil ve tahakkuk arasında varlıkların toplamı, gelirler giderler arasında değişmez ancak bir takip kolaylığı sağlar. Bizde zaman zaman zorluklar çıkıyor, SPK izni veriyor ama şirket tahvilini satamıyorsa biz ondan kayıt ücreti almıyoruz. Yani hizmet vermediğimiz bir kuruluştan gereksiz yere kayıt yapmak biraz bürokratik bir işlem olacak ama Sayıştay bu şekilde önerdiği için biz de muhasebe sistemimizi tahsilden tahakkuka yönlendireceğiz.

Yine gelirlerimizin üçer aylık dönemler itibarıyla fazlasını Maliye Bakanlığına aktarıyoruz. 2016 yılının 3'üncü çeyreğinde... 1'inci çeyrek, 2'nci çeyrek ve son çeyrekte aktarmışız, 3'üncü çeyrekte de hem 15 Temmuz sonrası ihraçlarda bir belirsizlik var hem de İstanbul'da Finans Merkezi Projesi'nde temelimiz atılıyor, biraz da ihtiyatlı yaklaşım paramızı Kamu Haznedarlığı Tebliği'ne göre Ziraat Bankasında tutuyoruz zaten boşta kalmıyor, bir sonraki çeyrekte fazlasını Maliye Bakanlığına aktarmışız. Dolayısıyla, kamunun bir cebinde durmamış, öbür cebinde durmuş, burada da herhangi bir atlama yok, bilakis 3 çeyrek ödenmiş ve 1 çeyrek de Maliye Bakanlığına yazıyla bildirilmiş.

Forex işlemleriyle ilgili, forex işlemleri dünyanın her tarafında, gittiğimiz bütün uluslararası toplantılarda regülatörlerin tartıştığı bir konu. Eldeki kuş gibi; açıyorsunuz kaçıyor, sıkıyorsunuz ölüyor. 32 sayılı Karar, Türklerin, yerleşiklerin dışarıya para çıkarmasını serbest bırakıyor, cep telefonunuz yanınızdaysa dünyanın her tarafından forex işlemi yapabiliyorsunuz.

2011, 2012'de, malum düzenleme olmaması nedeniyle çok sayıda mağduriyet dolayısıyla Parlamento bu görevi, düzenleme görevini Sermaye Piyasası Kuruluna verdi.

SPK, o tarihte düzenlemeyi yaparken dünyaya bakmış; 1'e 10'la, 1'e 400 arasında kaldıraç var, biz de 1'e 100'ü kabul etmişiz ama buna rağmen, çok sayıda küçük yatırımcı bin dolarla, bin TL'yle, kısa sürede zengin olma hayali nedeniyle... Bu, bir nevi kumar, kumarı da Türkiye'de yasakladık ama hafta sonu Kıbrıs'a gidiyorlar, Bulgaristan'a gidip... Teknoloji de buna izin veriyor. Dolayısıyla, bizim orada özellikle son yaptığımız düzenlemeyle, varlıklı kişiler, kurumsal yatırımcılar bunu kullansın ama cebinde küçük yatırımlar, birikimler olan vatandaşlarımız olabildiğince buna erişimde zorlansınlar veya aldıkları risk daha düşük olsun şeklinde bir düzenleme yaptık, gerçekten de o tarihten sonra...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Gayet de iyi oldu.

SPK BAŞKANI DR. VAHDETTİN ERTAŞ – İyi oldu, gelen “feedback”ler böyle ama bir taraftan da eleştiriyoruz. Deniliyor ki İstanbul finans merkezi olacak, rakiplerde 1'e 100 kaldıraç var, siz daraltıyorsunuz, ikisinin arasında bir...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bizde yatırımcı bilinci o kadar gelişmedi ki ona paralel bir değerlendirme olsun.

SPK BAŞKANI DR. VAHDETTİN ERTAŞ – Doğru.

Bugün için yaptığımız düzenlemenin doğru olduğu kanaatindeyiz ama önümüzdeki dönem için...

BAŞKAN – Toparlarsanız lütfen...

SPK BAŞKANI DR. VAHDETTİN ERTAŞ – Kitle fonlamasıyla ilgili uyarılarınızı dikkate alacağız, dünyada buna benzer kısıtlamalar var.

Şirket tahvilleriyle ilgili, şirket tahvillerinde 2012'ye kadar tahvil yokken, son beş yılda gerçekten iyi bir performans sergiledik. Şu anda 220 milyar tahvilimiz var, geri dönmeyen, vadesinde ödenmeyen tahvillerin toplamı da binde 1,5'un altında. Bankalardaki MPR'lerin yüzde 3 olduğunu dikkate aldığımızda, hakikaten tarihe not düşecek kadar iyi bir performansımız var, hem şirket sayısı bakımından hem de ihraç edilen tutarlar bakımından ancak bankalarda ödenmediği zaman kamuoyuna mal olmuyor, bizde bir ihraçta bir gün geç ödendi, bir tanesinde altı gün geç ödendi, bunlar hayatın

içerisinde olan şeyler ama hemen KAP'ta açıklama zorunluluğu nedeniyle televizyonlar gün boyu altta geçiyor, “X şirketi taahhüdünü ödeyemedi.” diye, oysaki üç gün sonra ödüyor ama ödenmeyenler ya yapılandırılıyor... Daha iyi nasıl yapılabilir, çalışıyoruz, sigorta, reyting, ilave teminata ve İcra İflas Kanunu'nda tahsilatın kolaylaştırılmasına yönelik sektörle birlikte şu anda bunları da çalışıyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Akben...

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ben de Sayın Başbakan Yardımcımız zaten birtakım sorulara cevap verdi, cevap verilmeyen birkaç soru var, onları ben ifade edeyim.

Bir tanesi, Sayın Durmaz ve Sayın Ayhan sormuşlardı, bu konut konusunda.

Şimdi, “Yapı Tasarruf Sandığı” diye, Avrupa’da da birçok ülkelerde uygulanan bir sistem var, bu sistemi Türkiye’ye getirmek istiyoruz. Bu, dar gelirlilerin para biriktirerek konut sahibi olmaları ve aynı zamanda da bir tasarruf imkânını kolaylaştırıyor. Zaten bildiği gibi, halen ülkemizde konut edindirmeye yönelik birtakım teşvikli para biriktirme mekanizması var, bunun onunla da birleştirilerek bir sistem üzerinde çalışıyoruz; dar gelirli konut sahibi olacak, aynı zamanda da bir tasarruf da, para birikimi de sağlanacak.

Diğer konu, Sayın Paylan’ın sorusu vardı üç tane. Onlardan bir tanesi, “BDDK niye kiraya çıktı?” Zaten BDDK hep kirada oturuyor, kendi mülkü bir binası yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Daha pahalı bir yere çıktınız.

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Hayır, pahalı değil, bilgi yanlış.

Daha önce iki tane, biri Ankara’da, biri İstanbul’da iki binada oturuyordu, bu iki binayı İstanbul’a taşınarak teke düşürdü ve şu andaki verdiği, iki sene sonra verdiği kira, o önceki verdiği iki kiradan da daha düşük.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Konya yolundaki arsanız ne oldu Başkan?

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Konya yolunda bizim arsamız yok.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Var.

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Benim bilgim yok o zaman.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – 16 dönümlük nefis bir arazininiz var orada.

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – O zaman benim bilgim yok ondan.

BAŞKAN – Çaylar sizden, zenginmişsiniz, evet.

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Sayın Başkanım, daha önce, benden önceki bir dönemde satılmış o, İstanbul’daki finans merkezinin finansmanında kullanılmış, yani Ataşehir’deki yer alınmış, satılmış o.

BAŞKAN – Çaylar Hazineден, vazgeçtik, anlaşıldı.

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Diğer konu, bu “Banka çalışanlarına mobbing uygulanıyor.”, performans kriteri baskısından bahsedilmişti. Bu tür şikâyetler bize geldiğinde, biliyorsunuz o Çalışma Bakanlığıyla falan da alakalı bir konu, biz onlarla da paylaşıyoruz veyahut da zaten iş mahkemelerine sirayet ediyor. Yani bizim alanımıza giren bir konuysa zaten biz müdahale ediyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Çok geliyor.

BAŞKAN – Sayın Paylan, sadece dinleyin lütfen, bu saatte ne olur...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Ama mobbing var.

BAŞKAN – Mobbing yapıyorum, evet, Sayın Akben'e de yapacağım biraz sonra. Yirmi bir saniye var, buyurun.

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Bu millî derecelendirme şirketi konusu bahsedilmişti, bir soru gibi gelmedi ama bu yöntem sadece Türkiye'de değil, AB, Rusya, Çin başta olmak üzere birçok ülkede bu konu üzerinde bir çalışma var, biz de bu konuda bir çalışma yapıyoruz.

Bankaların kârlılığıyla ilgili Sayın Başbakan Yardımcımız açıklama yaptı. Orada şunu ifade etmemizde fayda var: Yıla göre belki bir şey artmış gibi görünüyor ama biz bankaların kâr dağıtımında kontrollü dağıtım mekanizması işletiyoruz.

BAŞKAN – BDDK'nın iznine tabi.

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Evet, dağıtmıyoruz, hâliyle kârlar dağıtılmadığı için öz kaynak artıyor. Sayın Başbakan Yardımcımın dediği gibi de öz kaynak kârlılığına bakmak lazım, o oran daha bir doğru oran olur.

Bir diğer soru da Sayın Kalaycı sormuştu “Bu bankacılık hizmet gelirleri konusunda bir önlem alınıyor mu?” diye sormuştu.

Bu 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde, zaten finansal tüketicilerden alınacak ücretlerle ilgili o zaman bir düzenleme yapılmış, bu düzenlemeye aykırı hareket edildiğinde gerekli cezalar kesiliyor. Zaten biraz önce de bahsettiğim 44 bine yakın şikâyetlerin bir bölümü işte bu tür şikâyetlerden oluşuyor ve biz de kanun gereği o bankaların cezalarını kesiyoruz ve onu takip ediyoruz zaten.

Peki, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bir dakika Başkanım, ben kurulla ilgili bir soru sormuştum. Kurul üyelikleriyle ilgili bir soru sormuştum.

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Onu Başbakan Yardımcımız söyledi.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Onu söyledim ben.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Ben dışarıdaydım herhâlde, duymadım.

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Söyledi, ben onun için söylemedim.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Cevap verin.

Yani başkan yardımcılarını bir ay görev yapabiliyor. Şu anki pozisyonda 7 kişi olması lazım, 4 kişinin de asil olması lazım. Nedir, şu anki tam pozisyonu nedir kurul üyelerinin?

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Şimdi, şöyle...

BAŞKAN – Biz sizi çok sevdi, bırakmayacağız.

Buyurun, rahat rahat...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kaç asil üye var şu anda?

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Şu an ben dâhil 2 asil üyemiz var. Bu yasada bir aylık bir süreden bahsediliyor. Biliyorsunuz, atama şartlarını zaten söylemeye gerek yok fakat diğer maddede de kurulun haftada bir toplanacağıyla ilgili bir düzenleme var ve hukukçu arkadaşlarımızın... Biliyorsunuz, başkan yardımcılarını, onların yerine bir ay süre...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bir ay...

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – “Atanıncaya kadar” diyor ama orada.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bir ay süreyle yapabilir...

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Hayır, bir ay süre...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Kaç ay katılıyorlar başkan yardımcılarını?

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Orada şöyle diyor: “Bir ay atanıncaya kadar başkan yardımcılarını vekâlet eder.” diyor. Bakanlar Kuruluna da “Bir ay içinde atar.” diyor.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – “Atanıncaya kadar” dediğine göre bir ay yani...

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Ama işte diğer maddede de “Haftada bir toplanır.” diyor.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Kaç aydır böyle 2 asille götürüyorsunuz?

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Yaklaşık üç aydan beri öyle.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Böyle karar aldınız da tabii, değil mi?

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Tabii, alıyoruz kararlarımızı.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Tamam, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Değerli hazırun, kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Sayın Temizel, buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Sayın Başkan, son sözüm Komisyonumuzun yetkisini savunma adına alınmış bir söz.

Sayın Bakan özellikle de gelecek yılın ilk çeyreğinde yapılacak olan ödemeler için, 59 milyar liralık bir ödeme için şimdiden borçlanarak rezerv biriktirme yoluna gittiklerini söyledi. Olabilir, teknik olarak doğrudur ancak yasal olarak doğru olmayan bir işlemdir. Bizim borçlanma yasamız borçlanma limitini bütçe açığına bağlamış. 5 artı 5, yüzde 10 da bunun üzerine limitin artırılmasını koymuş. Bundan sonra yapılacak bütün artışların, bunun dışında yapılanların mutlaka yeni bir bütçeyle, ek bütçeyle yapılması gerekir. O ek bütçede “Şu kadar borçlanıp gelecek yıl için şu kadar kaynak biriktireceğim.” denmesi de yeterlidir. Yok bu değilse borçlanma kanunumuzu değiştirerek bu Komisyonu sorumluluktan kurtarmamız gerekiyor. Diyebiliriz ki: “Limit korunuyor ancak şu özel durumlarda açık piyasa işlemleri gibi döviz biriktirerek, gerektiğinde vererek, gerektiğinde ödeyerek işlem yapmak üzere de ayrıca hazine 50 milyar liraya kadar borçlanır.” Ya da “Bütçenin şu kadarına kadar borçlanır demek gerekir.” Aksi takdirde bu, şu andaki mevzuatımıza göre yasalara uygun olmayan bir davranış olur.

Komisyonumuzun hakkını savunduk.

BAŞKAN – Efendim, teşekkür ederim.

Biz tabii ki gönderdik, umuyorum, Genel Kurul kendi hakkını savunur, orada gerekli düzeltmeyi yaparlar. Yarın görüşmeler başlıyor.

Şöyle bir şey var Sayın Başbakan Yardımcım: Yarından itibaren biz hem aşağıda o 127 maddelik torba yasanın hem de bir yandan da burada bütçenin görüşmelerini 24 Kasım'a kadar sürdüreceğiz. Yoksa sizi, arkadaşlarımızı çok daha uzun dinlemek isterdik ama işte bir nokta geliyor, orada tıkanıyoruz.

Şimdi sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum.

Hazine Müsteşarlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Hazine Müsteşarlığı 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:
(Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Sermaye Piyasası Kurulu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:
(Sermaye Piyasası Kurulu 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

Gündemimizde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun.

Bütün katılımcılara teşekkür ederiz.

Sayın Başbakan Yardımcım, size de teşekkür ederiz.

Değerli arkadaşlar, 2 Kasım Perşembe günü saat 11.00'de görüşmelere devam etmek üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 01.16

